

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECLAW

**UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY
CZEŚĆ I**

WRAZ Z I ZMIANĄ STUDIUM
JEDNOLITY TEKST

(DIAGNOZA STANU)

Wykonawca:

**EPRD Biuro Polityki Gospodarczej
i Rozwoju Regionalnego**

25 - 604 Kielce, ul. Szkolna 36
A tel. 0 41 345 32 71 do 74; fax 345 25 87

ZAŁĄCZNIK Nr 1 do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia r.

JEDNOLITY TEKST

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY**

**CZEŚĆ I
DIAGNOZA STANU**

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECŁAW**

uchwalone uchwałą Nr XXIII/128/2000 Rady Gminy Przecław
z dnia 29 września 2000 roku.

XIII ZMIANA STUDIUM

uchwalona uchwałą Nr Rady Miejskiej w Przecławiu z dniar.

*ustalenia XIII zmiany studium wyróżniono w tekście kolorem fioletowym *XIII*[..]
a także na rysunku studium w oznaczeniach*

**ZAŁĄCZNIK Nr 1 do uchwały Nr XLIII/351/2022
Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 20 stycznia 2022 r.**

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECŁAW**

**UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY
CZEŚĆ I**

**WRAZ Z I ZMIANĄ STUDIUM
JEDNOLITY TEKST**

(DIAGNOZA STANU)

Wykonawca:

**EPRD Biuro Polityki Gospodarczej
i Rozwoju Regionalnego**

25 - 604 Kielce, ul. Szkolna 36
A tel. O 41 345 32 71 do 74; fax 345 25 87

**ZAŁĄCZNIK Nr 1 do uchwały Nr XLIII/351/2022
Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 20 stycznia
2022 r.**

JEDNOLITY TEKST

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY**

**CZĘŚĆ I
DIAGNOZA STANU**

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECŁAW**

**uchwalone uchwałą Nr XXIII/128/2000 Rady Gminy Przecław
z dnia 29 września 2000 roku.**

VII, IX, X, XI ZMIANA STUDIUM

uchwalona uchwałą Nr XLIII/351/2022 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 20 stycznia 2022r.

ustalenia VII, IX, X, XI zmiany studium wyróżniono w tekście kolorem czerwonym a także na rysunku studium w oznaczeniach

JEDNOLITY TEKST

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY**

CZEŚĆ I
DIAGNOZA STANU

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECLAW**

uchwalone uchwałą Nr XXIII/128/2000 Rady Gminy Przecław
z dnia 29 września 2000 roku

ZAŁĄCZNIK NR 1
do Zarządzenia Zastępczego Wojewody Podkarpackiego

w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin
do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Przecław

znak I-IV.742.3.9.2016/2017

z dnia 2017-05-

WOJEWODA PODKARPACKI

Ewa Leniart

[]^{ZWP} oznaczenie ustaleń wprowadzonych Zarządzeniem Zastępczym Wojewody Podkarpackiego

**ZAŁĄCZNIK Nr 1 do uchwały Nr XLI/362/2018
Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 19 czerwca
2018 r.**

JEDNOLITY TEKST

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY**

CZEŚĆ I
DIAGNOZA STANU

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECŁAW**

**uchwalone uchwałą Nr XXIII/128/2000 Rady Gminy Przecław
z dnia 29 września 2000 roku.**

VIII ZMIANA STUDIUM

uchwalona uchwałą Nr XLI/362/2018 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 19 czerwca 2018r.

*ustalenia VIII zmiany studium wyróżniono w tekście *VIII*[]
a także na rysunku studium w oznaczeniach*

**ZAŁĄCZNIK Nr 1 do uchwały Nr VIII/80/2015
Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 30 czerwca
2015 r.**

JEDNOLITY TEKST

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY**

**CZEŚĆ I
DIAGNOZA STANU**

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECŁAW**

**uchwalone uchwałą Nr XXIII/128/2000 Rady Gminy Przecław
z dnia 29 września 2000 roku,.**

V ZMIANA STUDIUM

uchwalona uchwałą Nr VIII/80/2015 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 30 czerwca 2015 r.

*ustalenia V zmiany studium wyróżniono w tekście ***** [] a
także na rysunku studium w oznaczeniach*

**ZAŁĄCZNIK Nr 1 do uchwały Nr XXXVIII/297/2014
Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 18 marca 2014 r.**

JEDNOLITY TEKST

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY**

**CZĘŚĆ I
DIAGNOZA STANU**

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECŁAW**

**uchwalone uchwałą Nr XXIII/128/2000 Rady Gminy Przecław
z dnia 29 września 2000 roku,.**

VI ZMIANA STUDIUM

uchwalona uchwałą Nr XXXVIII/297/2014 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 18 marca 2014 r.

*ustalenia VI zmiany studium wyróżniono w tekście ***** []
a także na rysunku studium w oznaczeniach*

**ZAŁĄCZNIK Nr 1 do uchwały Nr XXXIV/265/2013
Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 27 listopada
2013 r.**

JEDNOLITY TEKST

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY**

**CZEŚĆ I
DIAGNOZA STANU**

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PRZECLAW**

**uchwalone uchwałą Nr XXIII/128/2000 Rady Gminy Przeclaw
z dnia 29 września 2000 roku,.**

I ZMIANA STUDIUM

uchwalona uchwałą Nr VIII/58/2007 Rady Gminy Przeclaw z dnia 26 maja 2007 r.

II ZMIANA STUDIUM

uchwalona uchwałą Nr XXXV/249/2009 Rady Gminy Przeclaw z dnia 29 września 2009 r.

IV ZMIANA STUDIUM

uchwalona uchwałą Nr XXXIV/265/2013 Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 27 listopada 2013 r.

*ustalenia IV zmiany studium wyróżniono w tekście *****[]
a także na rysunku studium w oznaczeniach*

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ I	
PODSTAWY OPRACOWANIA.....	12
CZEŚĆ II	
DIAGNOZA STANU.....	23
ROZDZIAŁ 1	
POŁOŻENIE GMINY PRZECLAW.....	24
ROZDZIAŁ 2	
SFERA SPOŁECZNA.....	66
ROZDZIAŁ 3	
SFERA PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWA.....	82
ROZDZIAŁ 4	
WARTOŚCI KULTUROWE.....	97
ROZDZIAŁ 5	
GOSPODARKA.....	110
ROZDZIAŁ 6	
INFRASTRUKTURA.....	197
ROZDZIAŁ 7	
ASPEKTY OBRONNE.....	221

SPIS MAP POGLĄDOWYCH

ROZDZIAŁ 1

Mapka nr 1 Położenie gminy Przeclaw.....	65
--	----

ROZDZIAŁ 2

Mapka nr 2 Gęstość zaludnienia.....	78
-------------------------------------	----

Mapka nr 3 Przyrost względny ludności w latach 1990-1998.....	79
---	----

Mapka nr 4 Usługi.....	80
------------------------	----

ROZDZIAŁ 3

Mapka nr 5 Sfera przyrodnicza.....	96
------------------------------------	----

ROZDZIAŁ 4

Mapka nr 6 Wartości kulturowe.....	108
------------------------------------	-----

ROZDZIAŁ 5

Mapa nr 7 Procentowy udział żyta w strukturze zasiewów wg sołectw	176
---	-----

Mapa nr 8 Procentowy udział ziemniaków w strukturze zasiewów wg sołectw	177
---	-----

Mapa nr 9 Procentowy udział pozostałych zasiewów w strukturze zasiewów wg sołectw ...	178
---	-----

Mapa nr 10 Procentowy udział pszenicy w strukturze zasiewów wg sołectw.....	179
---	-----

Mapa nr 11 Procentowy udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej gminy wg sołectw	180
---	-----

Mapa nr 12 Procentowy udział zbóż w strukturze zasiewów wg sołectw	181
--	-----

Mapa nr 13 Procentowy udział strączkowych jadalnych w strukturze zasiewów wg sołectw	182
--	-----

Mapa nr 14 Procentowy udział użytków zielonych słabych (kompleks 3 z).....	183
--	-----

Mapa nr 15 Procentowy udział sadów w powierzchni użytków rolnych wg sołectw.....	184
--	-----

Mapa nr 16 Obsada bydła w sztukach fizycznych na 100 ha użytków rolnych.....	185
--	-----

Mapa nr 17 Procentowy udział gleb dobrych (kompleks 1 i 2).....	186
---	-----

Mapa nr 18 Procentowy udział gleb słabych (kompleksy 6, 7 i 9).....	187
---	-----

Mapa nr 19 Procentowy udział terenów użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych wg sołectw.....	188
---	-----

Mapa nr 20 Obsada trzody chlewnej w sztukach fizycznych na 100 ha.....	189
--	-----

Mapa nr 21 Procentowy udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych.....	190
--	-----

Mapa nr 22 Średnia powierzchnia gospodarstw w ha w sołectwach.....	191
--	-----

Mapa nr 23 Procentowy udział lasów w powierzchni ogólnej wg sołectw.....	192
--	-----

Mapa nr 24 Obsada koni w szt. na 100 ha użytków rolnych.....	193
--	-----

Mapa nr 25 Mapa glebowo – rolnicza.....	194
---	-----

Mapa nr 26 Mapa melioracji.....	195
---------------------------------	-----

ROZDZIAŁ 6

Mapa nr 27 Układ komunikacyjny.....	216
-------------------------------------	-----

Mapa nr 28 Schemat sieci energetycznych.....	217
--	-----

Mapa nr 29 Schemat sieci gazowych.....	218
--	-----

Mapa nr 30 Stan telefonizacji gminy.....	219
--	-----

Mapa nr 31 Gospodarka komunalna w gminie.....	220
---	-----

ROZDZIAŁ 7

Mapa nr 32 Strefy zagrożenia.....	226
-----------------------------------	-----

CZEŚĆ I

PODSTAWY OPRACOWANIA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PRZECŁAW

Wykonawca:

**EPRD Biuro Polityki Gospodarczej
i Rozwoju Regionalnego**

25 - 604 Kielce, ul. Szkolna 36 A tel. 0
41 345 32 71 do 74; fax 345 25 87

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWY OPRACOWANIA.....	14
1. Podstawy formalno - prawne i zadania „studium....” Wynikające z obowiązujących przepisów.....	14
2. Podstawy merytoryczne opracowania.....	14
3. Cele studium.....	14
4. Atrybuty atrakcyjności przestrzeni gminy Przeclaw.....	15
5. Wiodące problemy funkcjonalne – przestrzenne.....	16
6. Tok oraz zakres prac nad studium.....	18

CZĘŚĆ I: PODSTAWY OPRACOWANIA

1. Podstawy formalno - prawne i zadania „studium....” Wynikające z obowiązujących przepisów

Studium zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw opracowane jest zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym oraz wydane do tej ustawy przepisy wykonawcze.

Zadaniem Studium wynikającym z wymienionych przepisów prawa jest:

- określenie celów i kierunków polityki przestrzennej państwa na terenie gminy z jednoczesnym dostosowaniem ich do uwarunkowań lokalnych
- koordynowanie programów zadań rządowych sporządzanych przez centralne i naczelne organy administracji państwowej, przede wszystkim dla osiągnięcia merytorycznej spójności i zgodności z gminną polityką przestrzenną
- sprecyzowanie celów i kierunków polityki państwa wymagających uwzględnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
- stworzenie bazy danych i materiałów faktograficznych o gospodarowaniu przestrzenią gminy

Niniejsze studium zostało opracowane w oparciu o zawartą w dniu 7.10.1998r., umowę pomiędzy Zarządem Gminy Przeclaw -- Zamawiającym, a firmą EPRD Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego - Wykonawcą.

Podstawowym zadaniem „Studium...” jest merytoryczne i metodyczne określenie warunków, celów oraz kierunków zagospodarowania gminy w aspekcie polityki przestrzennej województwa i państwa. Opracowanie to będzie służyć gminie do sformułowania trafnej oceny swych szans i zagrożeń rozwoju przestrzennego oraz określenia celów planowania miejscowego.

2. Podstawy merytoryczne opracowania

Przedmiotowe studium, oprócz omówionych powyżej podstaw formalno-prawnych zostało opracowane w oparciu o obowiązujące lokalnie akty prawne typu Rozporządzenia Wojewody oraz zgodnie z zaleceniami wynikającymi z opracowań programowych. Inne programy i opracowania na których bazuje studium to m.in.: Krajowy Program Zwiększania Lesistości opracowany przez Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Koncepcja Krajowej Sieci Ekologicznej (ECONET - POLSKA) oraz inne opracowania tematyczne dotyczące zagadnień będących przedmiotem studium.

3. Cele studium

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje konieczność uwzględnienia sześciu uniwersalnych priorytetów zagospodarowania przestrzennego, odnoszących się do studiów zarówno obszarów gmin (miast), jak też województw. Wśród nich są:

- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury,
- walory architektoniczne i krajobrazowe,
- wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych,

- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury, □ walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

Czołowe miejsce zajmuje ład przestrzenny, implikujący pozostałe priorytety. Uzyskanie ładu przestrzennego jest więc generalnym oraz uniwersalnym celem zagospodarowania obszaru gminy. Jest przy tym interpretowane jako racjonalna organizacja jego przestrzeni w obecnych granicach administracyjnych.

Racjonalność ta opiera się przede wszystkim na jednoczesnym respektowaniu i wzajemnym skoordynowaniu wielu odmiennych, a niekiedy sprzecznych ze sobą motywów - czyli celów warunkujących kompleksowe zachowanie ładu przestrzennego. Ze względu na te motywy można szczególnie wyróżnić:

- ład ekologiczny, zmierzający do minimalizowania obciążeń antropogenicznych środowiska, ochrony najcenniejszych zasobów i przywracanie utraconej równowagi,
- ład społeczny, zapewniający jak najkorzystniejsze warunki życia ludności wynikające z cech przestrzeni przyrodniczej i gospodarczej,
- ład ekonomiczny, umożliwiający aktywizację gospodarczą, w tym pomnażanie kapitału oraz rozwój gospodarki rynkowej na całym obszarze zamieszkania (ogólnie ład ekonomiczny w kontekście przestrzennym zmierza do osiągnięcia maksimum korzyści ekonomicznych dla wszelkiego typu podmiotów przy minimalnym ich obciążeniu kosztami wynikającymi ze sposobu zagospodarowania przestrzeni),
- ład funkcjonalny, zapewniający maksimum sprawności koegzystencji wszelkich funkcji gospodarczych, społecznych i ekologicznych w relacjach przestrzennych na obszarze gminy i w konkretnym jej sąsiedztwie,
- ład estetyczny, tworzący krajobraz przyrodniczo - gospodarczy na obszarze gminy o możliwym do osiągnięcia poziomie walorów estetycznym,
- ład duchowy, rozumiany jako skuteczna ochrona zasobów kultury niematerialnej, zwłaszcza specyficznej dla regionu tożsamości regionalnej, a także odbudowa i kształtowanie pożądaných więzi społecznych.

Wymienione aspekty ładu przestrzennego, stanowiące 6 celów warunkujących jego osiągnięcie uwzględniają w całości priorytety wymienione w rozdziale I ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym. Ich realizacja powinna być oparta na działaniach mających bezpośredni wyraz w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stanowiących główny instrument realizacji celów gminnej polityki przestrzennej.

4. Atrybuty atrakcyjności przestrzeni gminy Przeclaw

Gmina Przeclaw wyróżnia się na tle regionu walorami przestrzeni przyrodniczej, społecznej i gospodarczej. Są to w szczególności następujące walory:

- Położenie gminy na obszarach cennych przyrodniczo i kraj obrazowo (włączenie wschodniej części gminy w granice mielecko - kolbuszowsko - głogowskiego OCK oraz projektowane objęcie ochroną również zachodniej jej części)
- Możliwość wykorzystania pod względem turystycznym interesującej i bogatej sfery przyrodniczo - kulturowej, w szczególności:
 - a) Możliwość rozwoju terenowych form edukacji ekologicznej.
 - b) Dobrze zagospodarowany teren wokół zbiornika wodnego w Rzemieniu.
 - c) Dobrze zachowane przykłady architektury : świeckiej i kościelnej

- d) Występowanie na terenie gminy wielu obiektów cennych przyrodniczo.
 - e) Wysoka lesistość obszaru gminy co stymuluje rozwój myślistwa, a w przyszłości może przyczynić się do rozwoju turystyki.
 - f) Bogactwo flory i fauny - występowanie wielu rzadkich i chronionych gatunków.
- Warunki społeczne:
 - a) Duży udział ludności w wieku produkcyjnym
 - b) Wyraźnie widać tendencję koncentracji ludności w miejscowości Przeclaw, który staje się centrum dla lokalnego społeczeństwa
 - c) Dobrze rozwinięta sieć placówek szkolnictwa podstawowego (w tym centralnie położone, nowoczesnie wyposażone gimnazjum)
 - Dobrze rozwinięta sieć połączeń środkami komunikacji publicznej (PKP, PKS, MPK) z innymi ważnymi ośrodkami regionu
 - Istnienie mechaniczno- biologicznych oczyszczalni ścieków
 - Dobry stan zgazyfikowania gminy
 - Udział w zaopatrzeniu w ciepło źródeł ekologicznych
 - Działalność dwóch operatorów telekomunikacyjnych
 - Racjonalna gospodarka odpadami stałymi w całej gminie (selektywna zbiórka odpadów, rekultywacja wysypiska śmieci)
 - Znaczne zasoby surowcowe.
 - Znaczny potencjał produkcyjny gleb, możliwość rozwoju różnorodnych kierunków produkcji roślinnej
 - Dynamicznie rozwija się sektor małej przedsiębiorczości - są to głównie firmy rodzinne
 - Aktywność urzędu pracy w Mielcu w dziedzinie zapobiegania bezrobociu (programy aktywizacji zawodowej, szkolenia, pożyczki na rozpoczęcie działalności, prace interwencyjne)
 - Różnorodność gleb; ich średnia jakość
 - Możliwości rozwoju pracochłonnych kierunków produkcji
 - Możliwość korzystania z doradztwa rolniczego - duża aktywność ODR
 - Zainteresowanie samorządu i władz lokalnych rozwojem gospodarczym gminy, podejmowanie działań mających na celu opracowanie strategii rozwoju gminy

5. Wiodące problemy funkcjonalne – przestrzenne

- Stosunkowo niska rentowność produkcji rolniczej (niska efektywność wykorzystania w rolnictwie ziemi, pracy oraz kapitału)

➤ Możliwe instrumenty poprawiające stan:

- działania zmierzające do polepszenia struktury gruntów rolnych,
- intensyfikacja produkcji rolniczej,
- promowanie gospodarstw specjalistycznych,
- tworzenie rolniczych grup marketingowych,
- poprawa infrastruktury technicznej na wsiach

- Zbyt małe zainteresowanie produkcją metodami ekologicznymi, związane z dużą pracochłonnością oraz brakiem zakładów przetwarzających zdrowe produkty ➤ Możliwe instrumenty poprawiające stan:

- prowadzenie edukacji ekologicznej,
- rozwijanie przetwórstwa rolno - spożywczego.

Ucieczka mieszkańców z terenów wiejskich do miast i ukryte bezrobocie na wsi

➤ Możliwe instrumenty poprawiające stan:

- prowadzenie działań związanych z polepszeniem warunków społecznych i socjalnym mieszkańcom wsi.
- promocja i wspieranie przez gminę przedsiębiorczości,
- tworzenie ofert gospodarczych (wskazywanie terenów, majątku itp.),
- utworzenie jednostki wspierającej rozwój gospodarczy,
- poprawa infrastruktury technicznej,
- polepszenie poziomu edukacji ekonomicznej,
- wyznaczenie terenów oraz ich przygotowanie pod działalność gospodarczą.

Rozdrobnienie pól, złe drogi dojazdowe

Ośrodki zdrowia wymagają remontów oraz doposażenia w sprzęt medyczny

Braki w infrastrukturze technicznej:

- Znaczne zanieczyszczenie sieci wodnej związane z odprowadzanymi, nieoczyszczonymi ściekami
- Deficyt wody i związany z tym niezadowalający stan zaopatrzenia wsi w wodę
- Utrudnienia komunikacyjne i transportowe związane z niewielką wytrzymałością mostu na rzece Wisłoce (6 ton)
- Słabo rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna
- Średni poziom telefonizacji gminy i związana z tym niska jakość połączeń telekomunikacyjnych
- Zanieczyszczenie atmosfery spowodowane pracą kotłowni węglowych ogrzewających gospodarstwa
- Istniejące dzikie wysypiska śmieci

Wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym:

- wzrasta liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet
- brakuje większych zakładów pracy mających decydujące znaczenie w generowaniu miejsc pracy

Braki w szkolnictwie:

- Brakuje pełno wymiarowych sal gimnastycznych, stołówek i świetlic
- Brakuje wyposażenia dydaktycznego oraz sprzętu specjalistycznego w szkołach

Opieka społeczna

- Coraz więcej osób korzysta z pomocy społecznej

- b) Brak dodatkowej działalności opieki społecznej (np. Doradztwo psychologiczno - pedagogiczne, aktywizacja zawodowa ludności, pomoc rodzinie)

Zagrożenia ekologiczne

- a) Brak powiązań ekologicznych pomiędzy wschodnią i zachodnią częścią gminy.
- b) Występowanie barier ekologicznych, głównie o charakterze liniowym.
- c) Zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

Wysoki udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych oraz o niskiej i bardzo niskiej zasobności w składniki

Słaby rozwój otoczenia rolnictwa, usług, bezrobocie, niekorzystna struktura jakościowa siły roboczej

Turystyka

- a) Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna (brak bazy noclegowej, urządzonych terenów rekreacyjnych).
- b) Brak osób profesjonalnie zajmujących się stymulacją rozwój u turystycznego gminy.
- c) Nie wszystkie zabytki architektury objęte są wystarczającą ochroną konserwatorską.

6. Tok oraz zakres prac nad studium

Działania związane z opracowaniem „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przecław” prowadzone były zgodnie z Ustawą z dnia 4 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym.

W procesie przygotowania studium wyróżnia się dwa główne etapy działań. Pierwszy etap (inwentaryzacyjny - badawczy) polega na zebraniu wszelkich możliwych informacji dotyczących charakterystyki analizowanego terenu pod względem istniejących uwarunkowań, w szczególności: ekofizjograficznych, przyrodniczych, gospodarczych, ekonomicznych, społecznych, infrastrukturalnych, organizacyjnych. Na bazie zebranych informacji przeprowadzono analizę uwarunkowań rozwoju gminy oraz opracowano diagnozę stanu zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem występujących z jednej strony zagrożeń i barier rozwoju, z drugiej strony istniejących możliwości oraz szans gminy.. Omawiana „diagnoza” stanowi przedmiot niniejszego opracowania.

Drugi etap działań to etap prac koncepcyjno - studialnych, związanych z wypracowaniem kierunków rozwoju gminy, a co za tym idzie dalszych kierunków polityki przestrzennej. Na etapie tym zostaną wypracowane warianty rozwiązań realizacji celu. Zostanie również wskazany sposób oraz instrumenty umożliwiające ich realizację.

W każdym z omówionych etapów działań bezpośrednich, wyróżnia się działania pośrednie dotyczące realizacji „Studium”, związane z tokiem opiniowania oraz uzyskania akceptacji współpracy ze strony jednostki zamawiającej.

Zakres oraz kolejność omawianych działań dla poszczególnych etapów opracowania „studium” charakteryzuje prezentowany w dalszej części schemat organizacyjny.

Prezentowane opracowanie zawiera siedem opracowań syntetycznych opracowanych w formie opisowej oraz zawierającej mapki poglądowe ilustrujące waloryzację przestrzenną analizowanych czynników. Opracowania te charakteryzują szczegółowo uwarunkowania występujące na terenie gminy i omawiają następujące zagadnienia:

1. Położenie gminy na tle regionu, województwa, kraju.
2. Sfera społeczna, z uwzględnieniem problematyki:
 - demografia
 - osadnictwo
 - infrastruktura społeczna
 - rynek pracy
 - oświata i wychowanie, ▪ ochrona zdrowia, ▪ kultura.
3. Uwarunkowania przyrodnicze z elementami ekofizjografii
4. Wartości kulturowe - inwentaryzacja obiektów zabytkowych na terenie gminy
5. Gospodarka - opracowanie charakteryzujące ważniejsze cechy charakterystyczne dla analizowanego terenu pod względem działalności rolniczej oraz gospodarczej, określając możliwości rozwojowe.
6. Infrastruktura techniczna - opracowanie obejmujące następujące zagadnienia:
 - sieć komunikacyjna (drogi, sieć kolejowa),
 - kanalizacja i wodociągi
 - zagospodarowanie odpadów komunalnych
 - gazyfikacja i elektryfikacja
 - telefonizacja
7. Obronność

Na bazie wyżej wymienionych opracowań syntetycznych dokonano analizy uwarunkowań rozwoju przestrzennego, gospodarczego oraz społeczno - ekonomicznego gminy.

DZIAŁANIA

FORMY DZIAŁAŃ

I. ETAP INWENTARYZACYJNO – BADAWCZY

<p>PRACE PRZYGOTOWAWCZE:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Zebranie materiałów ◆ Analiza wniosków ◆ Identyfikacja trendów i poglądów dotyczących problemów rozwojowych gminy PODJĘTE DZIAŁANIA: <p>Faza 1</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ zapoznanie się z założeniami i wytycznymi do planu przestrzennego zagospodarowania gminy i opracowaniami branżowymi niezbędnymi do wykonywania planów zagospodarowania przestrzennego, ■ zapoznanie się z literaturą i opracowaniami archiwalnymi dotyczącymi obszaru badań w zakresie rzeźby, budowy geologicznej, wód powierzchniowych i w głębszych, szaty roślinnej, klimatu, higieny atmosfery, antropopresji oraz ochrony zasobów przyrody i krajobrazu, a także w zakresie innych czynników będących przedmiotem „studium” ■ zebranie danych (wypisy, odrisy) ze specjalistycznych materiałów archiwalnych takich jak: opracowania fizjograficzne, dokumentacje, opracowania problemowe, operaty urządzeniowe lasów, materiały PIOŚ, WSSE, IM i GW itp., ■ przygotowanie programu i zakresu prac terenowych. <p>Faza 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ przeglądowe kartowanie terenu obejmujące: elementy geomorfologii, hydrografii, itp. ■ wizja terenowa dotycząca uwarunkowań, ■ zebranie informacji w urzędach administracji państwowej i od miejscowej ludności dotyczących badanego terenu <p>Faza 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ kameralne opracowanie poszczególnych zagadnień tematycznych w postaci map wraz z komentarzem tekstowym. 	<p>Wizyty ekspertów w gminie</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ zapoznanie się z problematyką gminy ■ zebranie wstępnych informacji ■ zapoznanie przedstawicieli gminy z tematyką studium oraz harmonogramem działań i procesem realizacji studium ■ nawiązanie współpracy z wytypowanymi przedstawicielami gminy ■ prowadzenie konsultacji społecznej ■ prowadzenie wizji terenowych w celach kartograficznych <p>Inne formy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ zebranie dostępnych informacji z Urzędu Wojewódzkiego oraz innych lokalnych instytucji ■ zasięganie opinii oraz uzyskiwanie danych z innych jednostkach lokalnych ■ prezentacje
<p>II. ETAP PRAC KONCEPCYJNO - STUDIALNYCH</p>	
<p>1.</p>	<p>Dokonanie analizy SWOT (mocne i słabe strony oraz szansę i zagrożenia).</p>
<p>2.</p>	<p>Analiza uwarunkowań.</p>
<p>3.</p>	<p>Ustalenie hierarchii problemów oraz celów</p>
<p>4.</p>	<p>Opracowanie kierunków rozwoju i polityki przestrzennej</p> <ul style="list-style-type: none"> • strategia rozwoju gminy, • kierunki polityki przestrzennej, • instrumenty realizacji.

VII, IX, X i XI zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw” zwanego w dalszej części „Studium” została sporządzona na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021r. poz. 741 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118, poz. 1233).

VII zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw” została sporządzona na podstawie Uchwały nr XXXVIII/341/2018 Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 27 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania VII zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw.

IX zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw” została sporządzona na podstawie Uchwały nr XLII/367/2018 Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania IX zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw.

X zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw” została sporządzona na podstawie Uchwały nr VII/78/2019 Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania X zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw.

XI zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw” została sporządzona na podstawie Uchwały nr VII/79/2019 Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania XI zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw.

VII, IX, X i XI zmiana Studium obejmuje następujące materiały, stanowiące załączniki do uchwały zatwierdzającej zmianę Studium:

1. **Załącznik nr 1:** ustalenia tekstowe – „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy. Część I diagnoza stanu” – tekst jednolity.
2. **Załącznik nr 2:** ustalenia tekstowe – „Podstawy polityki przestrzennej gminy i kierunki zagospodarowania przestrzennego” – tekst jednolity wraz z uzasadnieniem i syntezą.
3. **Załącznik nr 3:** rysunek w skali 1:25000 - „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.”
4. **Załącznik nr 4:** rysunek w skali 1:10000 – „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw. Kierunki rozwoju przestrzennego gminy” – rysunek jednolity.
5. **Załącznik nr 5:** rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu VII, IX, X i XI zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw.
6. **Załącznik nr 6:** dane przestrzenne dla VII, IX, X i XI zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw.

Wykonawca: AMS Concept Agata M. Stępień, ul. Bp. M. Jaworskiego 8/44, 25-430 Kielce

Główny projektant:

mgr inż. arch. Agata Stępień, członek Izby Architektów nr SW-0181, członek TUP pod nr 4605 O/Warszawa

Zespół autorski:

dr inż. arch. Małgorzata Denis, WA-378, członek TUP pod nr 4600 O/Warszawa

mgr inż. Monika Abramowska, członek TUP pod nr 5116 O/Warszawa

inż. Sylwia Grzywacz

XIII[Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przeclaw zostało uchwalone Uchwałą Nr XXIII/128/2000 Rady Gminy Przeclaw w dniu 29 września 2000r., na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994r., o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999r., Nr 15 poz. 139 z późn. zm.).

Potrzeby wynikające z rozwoju gminy spowodowały konieczność zmiany studium.

Uwarunkowania rozwoju gminy mają bezpośredni wpływ na procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym, kulturowym i społecznym gminy. Każda zmiana Studium, w tym również XIII Zmiana Studium, poprzedzona była wnikliwą analizą elementów mających wpływ na kształtowanie się przestrzeni gminy, rozwoju gospodarczego i jakości życia mieszkańców.

Studium Gminy Przeclaw zostało uchwalone na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994r., o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999r., Nr 15 poz. 139 z późn. zm.), natomiast XIII Zmiana Studium dokonywana była na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r., o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2023r., poz. 977).

Art. 27 w/w ustawy stanowi, iż zmiana studium następuje w takim trybie, w jakim jest ono uchwalane. Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2021r., poz. 2405), projekt studium, a więc również jego zmiana, powinna zawierać część określającą uwarunkowania wynikające z art. 10 ust. 2 ustawy, które zostały opisane w niniejszym opracowaniu.

Podczas pracy nad XIII Zmianą Studium, dla terenu przeznaczonych na potrzeby inwestycyjne związane z infrastrukturą techniczną gazową planowaną (odwierty, obiekty i urządzenia oraz sieci), w tym eksploatacji gazu ziemnego, przyjęto szeroką analizę tych elementów, które mają najistotniejszy wpływ na kształtowanie się przestrzeni gminy oraz jakość życia mieszkańców.

Opracowanie XIII Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przeclaw, wynika z faktu, iż:

- teren objęty XIII Zmianą Studium obejmuje grunty leśne (chronione), zatem wymagana będzie zgoda na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995r., o ochronie gruntów rolnych i leśnych (j.t. Dz. U. z 2022r., poz. 2409). Zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w trybie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na potrzeby inwestycyjne związane z infrastrukturą techniczną gazową planowaną (odwierty, obiekty i urządzenia oraz sieci) na potrzeby eksploatacji gazu ziemnego, wymagać będzie uprzedniego sporządzenia Zmiany Studium, w zakresie wprowadzenia funkcji związanej z szeroko pojętą infrastrukturą gazową, w części graficznej Studium oraz w tekście Studium;
- uwzględniając wymogi przepisu art. 20 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, które stanowią, iż ustalenia planu miejscowego muszą być zgodne z ustaleniami Studium, zachodzi konieczność dokonania zmiany Studium, aby następnie opracować miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i dokonać zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne w niezbędnym zakresie;

Planowany sposób zagospodarowania terenu w granicach XIII Zmiany SUIKZP Gminy Przeclaw, a w konsekwencji opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wynika z konieczności ekonomicznej i gospodarczej, na potrzeby dalszego rozwoju gminy, bogatej w złoża gazu ziemnego. Opracowanie w/w dokumentów planistycznych umożliwi wykonanie urządzeń eksploatacji i przesyłu gazu ziemnego, w tym eksploatację gazu ziemnego, na potrzeby którego wymagana jest zmiana przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, uzyskana w trybie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.]

CZEŚĆ II

DIAGNOZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PRZECLAW

Wykonawca:

**EPRD Biuro Polityki Gospodarczej
i Rozwoju Regionalnego**

25 - 604 Kielce, ul. Szkolna 36 A tel. 0
41 345 32 71 do 74; fax 345 25 87

ROZDZIAŁ 1

POŁOŻENIE GMINY PRZECLAW

SPIS TREŚCI

II. DIAGNOZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	25
1. POŁOŻENIE GMINY PRZECLAW.....	25
1.1.Opis geologiczny i geograficzny.....	25
1.2.Położenie na mapie administracyjnej.....	25
1.3.Położenie komunikacyjne.....	25
1.4.Informacje ogólne.....	25
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	
- W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH IV ZMIANĄ STUDIUM UIKZP GMINY PRZECLAW.....	28
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	
- W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH VI ZMIANĄ STUDIUM UIKZP GMINY PRZECLAW.....	30
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	
- W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH V ZMIANĄ STUDIUM UIKZP GMINY PRZECLAW.....	32
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	
- W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH VIII ZMIANĄ STUDIUM UIKZP GMINY PRZECLAW.....	37
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	
- W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH VII, IX, XI I XII ZMIANĄ STUDIUM UIKZP GMINY PRZECLAW.....	46
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	
- W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH XIII ZMIANĄ STUDIUM UIKZP GMINY PRZECLAW.....	58
Mapka poglądowa nr 1 - położenie gminy Przeclaw.....	65

II. DIAGNOZA STANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. POŁOŻENIE GMINY PRZECŁAW

1.1. Opis geologiczny i geograficzny

Gmina Przecław leży w Prowincji Karpat i Podkarpacia, Podprowincji Północnego Podkarpacia, Makroregionie Kotliny Sandomierskiej, w obrębie trzech Mezoregionów: Płaskowyżu Kolbuszowskiego (wschodnia część gminy), Doliny Dolnej Wisłoki (środkowa część) oraz Płaskowyżu Tarnowskiego (zachodnia część).

Według podziału geobotanicznego teren gminy Przecław położony jest w obrębie Prowincji Niżowo - Wyżynnej Środkowej Europy, Działu Bałtyckiego, Podziału Pasa Kotlin Podgórskich, w krainie Kotliny Sandomierskiej, w obrębie dwóch okręgów: Puszczy Sandomierskiej (wschodnia część gminy) i Okręgu Radomskiego (część gminy położona na zachód od Wisłoki).

1.2. Położenie na mapie administracyjnej

Siedziba gminy położona jest w odległości około 18,5 km na północ od drogi nr 4 .52km na wschód (E) od Tarnowa , a 47 km na zachód (W) od Rzeszowa - stolicy województwa Podkarpackiego. Powierzchnia gminy ma kształt wydłużony, na kierunku wschód - zachód (E - W) długość gminy wynosi ok. 16 km, natomiast szerokość jej na kierunku od północy na południe (N-S) wynosi ok. 10 km.

Pod względem administracyjnym gmina Przecław należy do województwa podkarpackiego (przed 1.01.1999r. do województwa rzeszowskiego) i leży w zachodniej części tegoż województwa, wchodzi w skład powiatu mieleckiego. Gmina graniczy od północy (N) z miastem i gminą Mielec, od zachodu (W) z obszarem gminy Radomyśl Wielki, od wschodu (E) z obszarem gminy Niwiska, od południa (S) z gminami Żyraków, Dębica i Ostrów.. Powierzchnia gminy wynosi 134 km². Liczy około 11 tys. mieszkańców. Według nowego podziału administracyjnego gmina Przecław należy do powiatu mieleckiego w województwie podkarpackim.

1.3. Położenie komunikacyjne

Przez środkową część gminy przebiega droga (z północy na południe) droga nr 985 relacji Mielec - Dębica.

Lokalna dosyć gęsta sieć drogową łączy poszczególne wsie z Przecławiem.

Przecław posiada również dobre połączenie drogowe z takimi miastami jak: Tarnów (52 km), Kraków (136 km), Rzeszów (47 km), Dębica (19 km), Tarnobrzeg (60 km), przejście graniczne Barwinek (113 km), Medyka (152 km), Sandomierz (73 km).

1.4. Informacje ogólne

Gmina Przecław jest położona w zachodniej części województwa podkarpackiego. Powierzchnia gminy Przecław wynosi około 134 km² i jest podzielona na 11 sołectw. Na koniec 1997 roku zamieszkiwało na jej terytorium prawie 11 tys. ludzi. W gminie Przecław liczba bezrobotnych według stanu na koniec 1997 roku, była wyższa od liczby pracujących w gospodarce narodowej.

Gminę Przeclaw zamieszkiwało w 1998 roku przeszło 10.900 mieszkańców.

Gęstość zaludnienia w 1998 roku w gminie Przeclaw wynosiła 81,2 osób na km², a najgęściej zaludnionymi sołectwami były: Tuszyma, Podole i Błonie. Najmniejszą gęstość zaludnienia miały: Zaborce oraz Rzemień.

Procentowa struktura wiekowa ludności w gminie Przeclaw nie odbiega zasadniczo od standardu ogólnokrajowego: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią około 30,8 % ogółu społeczeństwa w gminie, w wieku produkcyjnym około 54,1%, a w wieku poprodukcyjnym 15%.

W gminie Przeclaw nie występuje żaden większy zakład przemysłowy będący głównym generatorem miejsc pracy. Natomiast dynamicznie rozwija się od kilku lat sektor małych i średnich przedsiębiorstw, najczęściej rodzinnych, należących do branży produkcyjnej, handlowej i usługowej (głównie usługi rolnicze i rzemieślnicze). Gmina charakteryzuje się odpływem ludzi młodych z wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego.

W Przeclawiu przy Urzędzie Gminy istnieje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniający na stałe 5 osób.

Opieka społeczna nie prowadzi żadnych dodatkowych form pomocy, np. doradztwo psychologiczno-pedagogiczne, aktywizacja ludności.

Według danych liczbowych wyraźnie zwiększa się ilość osób korzystających z pomocy społecznej. Od 1993 do 1998 roku wzrosła ona o 80%. Poniższy wykres obrazuje ten szybki trend wzrostowy.

W Przeclawiu działa Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki z filiami w Łączkach Brzeskich, Dobryninie i Wyłowie które posiadają bogatą ofertę dla mieszkańców gminy.

W Przeclawiu znajduje się Biblioteka Publiczna, której filie posiadają miejscowości: Kielków, Łączki Brzeskie, Tuszyma, Rzemień oraz Podole.

Na terenie gminy istnieją kluby sportowe w Przeclawiu, Wyłowie, Tuszynie i Rzemieniu oraz domy ludowe, czyli Remizy Strażackie w Podolu, Łączkach Brzeskich, Kielkowie, Przeclawiu, Rzemieniu, Białym Borze i Dobryninie.

Na terenie gminy działają stowarzyszenia: Orkiestra Dęta, Towarzystwo Przyjaciół Przeclawia.

W gminie Przeclaw istnieją trzy placówki służby zdrowia:

1. Ośrodek Zdrowia w Przeclawiu
2. Ośrodek Zdrowia w Rzemieniu
3. Filia Ośrodka Zdrowia w Przeclawiu - w Łączkach Brzeskich

W Ośrodku Zdrowia w Przeclawiu (łącznie z filią w Łączkach Brzeskich) zatrudnionych jest 4 lekarzy: stomatolog, ginekolog, lekarz ogólny i pediatra oraz 8 pielęgniarek. Pod Ośrodek w Przeclawiu podlegają następujące sołectwa: Przeclaw, Podole, Łączki Brzeskie, Błonie, Wyłów, Zaborce o łącznej liczbie mieszkańców około 5.000 osób. Ośrodek posiada 3 gabinety lekarskie, gabinet zabiegowy, rejestrację, aptekę i gabinet rehabilitacyjny. Natomiast Ośrodek Zdrowia w Rzemieniu zatrudnia 5 lekarzy: stomatologa, ginekologa, 2 lekarzy ogólnych, pediatrę oraz 6 pielęgniarek. Pod Ośrodek w Rzemieniu podlega prawie 5.300 osób z sołectw: Rzemień, Tuszyma, Dobrynin i Biały Bór. Ośrodek dysponuje trzema gabinetami lekarskimi i gabinetem zabiegowym. W budynku znajduje się też apteka. Na badania specjalistyczne mieszkańcy gminy kierowani są do przychodni przy szpitalu rejonowym w Mielcu. W przypadku hospitalizacji mieszkańcy także podlegają szpitalowi w Mielcu.

Szkoły podstawowe istnieją w następujących miejscowościach:

Przeclaw, Tuszyma, Kielków, Dobrynin, Wyłów, Łączki Brzeskie, Rzemień

Szkoła Podstawowa w Zaborczu jest nieczynna od 15 lat, co spowodowane jest zbyt małą ilością dzieci w sołectwie

Jedyną pełnowymiarową salę gimnastyczną posiada szkoła w Tuszymie - istnieje więc konieczność ich budowy w pozostałych szkołach. W każdej szkole podstawowej znajduje się biblioteka. W Przeclawiu jest gimnazjum które posiada 22 sale lekcyjne. W gminie Przeclaw istnieją dwa przedszkola komunalne: w Rzemieniu oraz Przeclawiu.

STRUKTURA GMINY

W skład gminy wchodzi terytorialnie wydzielone jednostki pomocnicze:

1. sołectwa (11 jednostek administracyjnych):

Przeclaw, Biały Bór, Błonie, Dobrynin, Kielków, Łączki Brzeskie, Podole, Rzemień, Tuszyma, Wylów, Zaborcze

WYKAZ JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH GMINY PRZECLAW

1. Urząd Gminy
2. Zakład Gospodarki Komunalnej w Przeclawiu sp. zoo
3. Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Przeclawiu
4. Gminna Biblioteka Publiczna w Przeclawiu (znajdująca się w Gimnazjum w Przeclawiu)
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeclawiu
- **Komunalne Przedszkole w Przeclawiu**
- **Komunalne Przedszkole w Rzemieniu**
- **Gimnazjum w Przeclawiu**
- **Szkoła Podstawowa w Przeclawiu**
- **Szkoła Podstawowa w Kielkowie**
- **Szkoła Podstawowa w Dobryninie**
- **Szkoła Podstawowa w Rzemieniu**
- **Szkoła Podstawowa w Tuszymie wraz z filią w Białym Borze**
- **Szkoła Podstawowa w Wylowie**
- **Szkoła Podstawowa w Łączkach Brzeskich**
6. Biuro Obsługi Ekonomiczno - Administracyjne Oświaty Samorządowej Gminy Przeclaw

******[2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW -
W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH IV ZMIANĄ STUDIUM UIKZP MIASTA I
GMINY PRZECLAW**

1. Analiza dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu

Obszar położony jest w miejscowości Zaborcze. Od południa przylega do drogi powiatowej nr 1171R, od wschodu graniczy z rowem melioracyjnym, od zachodu i północy natomiast z terenem lasu. Teren jest częściowo zainwestowany budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi oraz wykorzystywany jest rolniczo.

2. Analiza uzbrojenia terenu w urządzenia sieciowe

Działki uzbrojone są w sieć elektroenergetyczną; posiadają możliwość obsługi w zakresie sieci wodociągowej po jej rozbudowie, na działkach istnieją bezodpływowe zbiorniki na nieczystości ciekłe. Dostępność komunikacyjna terenu bezpośrednio do drogi powiatowej.

3. Stan prawny gruntów

Przedmiotowe tereny stanowią własność prywatną oraz Skarbu Państwa, w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Tuszyna.

4. Uwarunkowania środowiskowe i przyrodnicze

Obszar znajduje się poza obszarami górniczymi, poza obszarami zagrożonymi osuwaniem się mas ziemnych i nie jest narażony na niebezpieczeństwo powodzi.

Teren leży w zewnętrznej strefie ochrony pośredniej powierzchniowego ujęcia wody z rz. Wisłoki oraz w części w obszarach zmeliorowanych.

5. Uwarunkowania kulturowe

Przedmiotowe tereny nie są objęte ochroną konserwatorską ani też nie przylegają do terenów objętych ochroną konserwatorską.

6. Warunki i jakość życia mieszkańców

Rozwiązania przyjęte w niniejszym dokumencie są zgodne ze wskazaniami racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody. Oddziaływania na środowisko związane dopuszczeniem inwestycji na przedmiotowych obszarach, będą miały wymiar lokalny. Przewiduje się poprawę jakości życia mieszkańców gminy (wzrost zatrudnienia, rozwój przedsiębiorczości).

7. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego uchwalonego uchwałą nr XLVIII/552/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z 30 sierpnia 2002 r. – na przedmiotowym terenie projektowany jest poszerzenie Przeclawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

8. Uwarunkowania rozwoju

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego terenów obejmują:

- *dogodne powiązanie komunikacyjne z drogami publicznymi i linią kolejową,*
- *dobra dostępność do sieci infrastruktury technicznej,*
- *funkcjonalna lokalizacja zabudowy wśród terenów o podobnych funkcjach,*
- *korzystne warunki topoklimatyczne.]*

*******[3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW -
W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH VI ZMIANĄ STUDIUM UIKZP MIASTA I
GMINY PRZECLAW**

2. Analiza dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu

Przedmiotowy teren położony w środkowej części gminy w miejscowości Rzemień.

Na przedmiotowym terenie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Nr 2/2008 terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz usługowo – produkcyjną w miejscowości Rzemień w gminie Przecław, uchwalony uchwałą Nr XXXXII/297/2010 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 22 marca 2010 r.

Powierzchnia terenu wskazanego do opracowania zmiany studium wynosi ok. 4 ha.

3. Analiza uzbrojenia terenu w urządzenia sieciowe

Działka uzbrojona jest w sieć elektroenergetyczną; posiadają możliwość obsługi w zakresie sieci wodociągowej i gazowej. Dostępność komunikacyjna terenu do drogi publicznej, poprzez drogi wewnętrzne.

4. Stan prawny gruntów

Przedmiotowy teren stanowi własność prywatną.

5. Uwarunkowania środowiskowe i przyrodnicze

Obszar znajduje się poza obszarami górniczymi, poza obszarami zagrożonymi osuwaniem się mas ziemnych i nie jest narażony na niebezpieczeństwo powodzi.

Teren leży w:

- *strefie ochrony pośredniej dla ujęcia wody powierzchniowej „Wojśław” z rzeki Wisłoki w km 21+500 w miejscowości Mielec, wyznaczonej rozporządzeniem Nr 5/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 19 kwietnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz. 1994 z dnia 19.04.2013 r.),*
- *w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów” określonego w dokumentacji hydrogeologicznej zatwierdzonej decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18.07.1997 r. znak KDHI/013/6037/97,*
- *w obszarach zmeliorowanych.*

6. Uwarunkowania kulturowe

Przedmiotowy teren nie jest objęty ochroną konserwatorską ani też nie przylegają do terenów objętych ochroną konserwatorską.

7. Warunki i jakość życia mieszkańców

Rozwiązania przyjęte w niniejszym dokumencie są zgodne ze wskazaniem racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody. Oddziaływania na środowisko związane dopuszczeniem inwestycji na przedmiotowym obszarze, będą miały wymiar lokalny. Przewiduje się poprawę jakości życia mieszkańców gminy (wzrost zatrudnienia, rozwój przedsiębiorczości).

8. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego uchwalonego uchwałą nr XLVIII/552/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z 30 sierpnia 2002 r. – na przedmiotowym terenie nie przewiduje się zadań i zamierzeń ponadlokalnych z zakresu infrastruktury społeczno – gospodarczej oraz nie projektuje się obszarów ochrony przyrody i stref ochrony zabytków o znaczeniu ponadlokalnym.

9. Uwarunkowania rozwoju

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego terenu obejmuje:

- dogodne powiązanie komunikacyjne z drogami publicznymi,*
- dobra dostępność do sieci infrastruktury technicznej,*
- funkcjonalna lokalizacja zabudowy wśród terenów o podobnych funkcjach,*
- korzystne warunki topoklimatyczne.]*

*******/4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW -
W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH V ZMIANĄ STUDIUM UIKZP MIASTA I
GMINY PRZECŁAW**

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

Obszar nr 1 – powierzchnia ok. 54 ha - zlokalizowany jest w środkowej części gminy, na terenie dwóch jednostek osadniczych: Przecławiu oraz na terenie miejscowości Błonie. Położony po obu stronach drogi powiatowej nr 1168. Teren jest częściowo zainwestowany budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, większość terenu wykorzystywana jest rolniczo, część terenu stanowi las (około 1,5 ha).

Na prawie całym terenie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Przecław obszar 3 – „Błonie”, uchwalony uchwałą Nr XXXII/209/2001 Rady Gminy w Przecławiu z dnia 3 listopada 2011r., opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego Nr 11, poz. 185 z dnia 9 marca 2002 r.

Obszar nr 2 – powierzchnia ok. 17 ha – zlokalizowany jest w środkowej części gminy w Przecławiu. Położony po obu stronach drogi powiatowej nr 1175 oraz przy drodze gminnej nr 103510. Teren jest częściowo zainwestowany budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, większość terenu wykorzystywana jest rolniczo.

Na większej części terenu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Przecław obszar 2 – „Przecław”, uchwalony uchwałą Nr XXXII/209/2001 Rady Gminy w Przecławiu z dnia 3 listopada 2011r., opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego Nr 11, poz. 185 z dnia 9 marca 2002 r.

Obszar nr 1 - w niewielkim stopniu uzbrojony, posiada możliwość obsługi w zakresie sieci elektroenergetycznej, kanalizacji sanitarnej, wodociągowej i gazowej.

Obszar nr 2 - w niewielkim stopniu uzbrojony, posiada możliwość obsługi w zakresie sieci elektroenergetycznej, kanalizacji sanitarnej, wodociągowej i gazowej.

2. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Analizowane obszary częściowo są zabudowane zabudową mieszkaniową. Dużą część stanowią również pola uprawne, łąki i pastwiska.

Wszystkie mieszczące się w nim tereny funkcjonalne prawidłowo wkomponowane są w strukturę przestrzenną Gminy.

Nie stanowią pola ekspozycji dla obiektów zabytkowych ani innych obiektów wartych wyeksponowania. Wymienione obszary w powiązaniu z terenami sąsiednimi tworzą wewnątrz harmonijną całość i funkcjonalno – przestrzennie powiązane są z pozostałymi elementami struktury Gminy.

3. *Stan środowiska przyrodniczego, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.*

Wg podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego teren Gminy Przecław położony jest w obrębie Kotliny Sandomierskiej, będącej największym makroregionem Północnego Podkarpacia o powierzchni około 15 tys. km². W obrębie Kotliny Sandomierskiej wyodrębniono 11 mezoregionów. Teren objęty opracowaniem usytuowany jest w obrębie Doliny Dolnej Wisłoki. Mezoregion Dolina Dolnej Wisłoki obejmuje dolinę rzeki Wisłoki pomiędzy Pilznem a Mielcem o powierzchni około 320 km².

Pod względem geologicznym teren objęty zmianą Studium położony jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, które zbudowane jest z utworów trzecio- i czwartorzędowych. Utwory powstałe w trzeciorzędzie leżą bezpośrednio na starszym silnie zerodowanym prekambryjskim podłożu, wykształconym jako ily krakowieckie, zalegające na różnych głębokościach. Trzeciorzędowe utwory to morskie osady miocenu o miąższości kilkuset metrów. Czwartorzęd tworzą utwory plejstocenu i holocenu. Osady plejstocenu występują w postaci żwirów, pospółek, piasków średnio i drobnoziarnistych, piasków pylastych, piasków zaglinionych, mułowców oraz glin zwałowych. Osady holocenu tworzy kilkumetrowa warstwa mad wykształconych w postaci pyłów i glin pylastych oraz grunty organiczne (namuły organiczne ilaste i piaszczyste, torfy).

Omawiany obszar położony jest na terenie o charakterze równinnym. Znaczną powierzchnię terenu zajmują pola uprawne, łąki i pastwiska. Znaczny udział mają również grunty zadrzewione oraz w niewielkim zakresie grunty leśne.

Teren objęty opracowaniem usytuowany jest w obrębie zlewni rzeki Wisłoki, która przepływa przez centralną część Gminy Przecław z południa na północ.

Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego i mapą ryzyka powodziowego oraz (KZGW, Wydanie I 2013 r.), przedmiotowe obszary położone są poza zasięgiem występowania wód powodziowych. Tereny objęte opracowaniem zlokalizowane są poza granicami wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody.

Obszar nr 1 - leży w:

- *strefie ochrony pośredniej dla ujęcia wody powierzchniowej „Wojślaw” z rzeki Wisłoki w km 21+500 w miejscowości Mielec,*
- *obrębie jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) – Wisłoka od Rzeki do Potoku Kielkowskiego o kodzie PLRW20001921895 oraz Potok Kielkowski o kodzie PLRW200017218969,*
- *w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) – Nr 139 o kodzie PLGW2200139,*
- *część południowa w obszarach zmeliorowanych i zdrenowanych.*

Obszar nr 2 - leży w:

- *strefie ochrony pośredniej dla ujęcia wody powierzchniowej „Wojśław” z rzeki Wisłoki w km 21+500 w miejscowości Mielec,*
- *obrębie jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) – Wisłoka od Rzeki do Potoku Kielkowskiego o kodzie PLRW20001921895,*
- *w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) – Nr 139 o kodzie PLGW2200139, - w obszarach zmeliorowanych i zdrenowanych.*

4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Przedmiotowy teren nie jest objęty ochroną konserwatorską ani też nie przylega do terenu objętego ochroną konserwatorską. Na obszarze nie występują udokumentowane stanowiska archeologiczne.

5. Warunki i jakość życia mieszkańców.

W obrębie analizowanych obszarów i w ich bezpośrednim sąsiedztwie brak jest obiektów i przedsięwzięć, które w sposób znaczący wpływają na stan środowiska, a tym samym na warunki i jakość życia ludzi.

Oddziaływania na środowisko związane dopuszczeniem inwestycji na przedmiotowym obszarze, będą miały wymiar lokalny. Przewiduje się poprawę jakości życia mieszkańców gminy (wzrost zatrudnienia, rozwój przedsiębiorczości).

6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

W obszarach zmian studium nie występują zagrożenia dla mieszkańców wynikające z obecnego stanu zagospodarowania. Nie występują zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie objętym opracowaniem oraz w bliskim sąsiedztwie nie stwierdzono występowania nielegalnych składowisk odpadów.

7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

Wszystkie obszary zmiany studium w większości stanowią kontynuację oraz uzupełnienie istniejącego zagospodarowania.

8. Stan prawny gruntów.

Przedmiotowe tereny stanowią własność prywatną, Gminy Przeclaw oraz Powiatu Mieleckiego w Zarządzie Powiatowego Zarządu Dróg w Mielcu.

9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Obszar nr 1 - leży w:

- *strefie ochrony pośredniej dla ujęcia wody powierzchniowej „Wojśław” z rzeki Wisłoki w km 21+500 w miejscowości Mielec, wyznaczonej rozporządzeniem Nr 5/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 19 kwietnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz. 1994 z dnia 19.04.2013 r.),*
- *obrębnie jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) – Wisłoka od Rzeki do Potoku Kielkowskiego o kodzie PLRW20001921895 oraz Potok Kielkowski o kodzie PLRW200017218969,*
- *w obrębnie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) – Nr 139 o kodzie PLGW2200139,*

Obszar nr 2 - leży w:

- *strefie ochrony pośredniej dla ujęcia wody powierzchniowej „Wojśław” z rzeki Wisłoki w km 21+500 w miejscowości Mielec, wyznaczonej rozporządzeniem Nr 5/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 19 kwietnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz. 1994 z dnia 19.04.2013 r.),*
- *obrębnie jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) – Wisłoka od Rzeki do Potoku Kielkowskiego o kodzie PLRW20001921895,*
- *w obrębnie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) – Nr 139 o kodzie PLGW2200139,*

10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych. Na przedmiotowych obszarach nie występują zagrożenia wynikające z osuwania się mas ziemnych.

11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na przedmiotowym obszarze nie występują udokumentowane złoża kopalin oraz kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na przedmiotowym obszarze nie występują tereny górnicze.

13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Obszar nr 1 - posiada możliwość obsługi w zakresie sieci elektroenergetycznej, kanalizacji sanitarnej, wodociągowej i gazowej. Dostępność komunikacyjna terenów bezpośrednio do drogi publicznej (droga powiatowa nr 1168), oraz pośrednio poprzez drogi wewnętrzne do ww. drogi.

Obszar nr 2 - posiada możliwość obsługi w zakresie sieci elektroenergetycznej, kanalizacji sanitarnej, wodociągowej i gazowej. Dostępność komunikacyjna terenów bezpośrednio do drogi publicznej (droga powiatowa nr 1175 oraz droga gminna nr 103510), oraz pośrednio poprzez drogi wewnętrzne do ww. dróg.

*Tereny podlegające zagospodarowaniu należy objąć systemem gospodarki odpadami, zgodnie z zasadami określonymi w **Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przecław.***

14. Zadania wynikające z realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego uchwalonego uchwałą nr XLVIII/552/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z 30 sierpnia 2002 r. – na przedmiotowym terenie projektowane jest poszerzenie Przecławskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego i mapą ryzyka powodziowego oraz (KZGW, Wydanie I 2013 r.), przedmiotowe obszary położone są poza zasięgiem występowania wód powodziowych.

16. UWARUNKOWANIA ROZWOJU.

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego wynikające z przedmiotowej zmiany studium obejmują:

- *dogodne powiązanie komunikacyjne z drogami publicznymi,*
- *dobra dostępność do sieci infrastruktury technicznej,*
- *funkcjonalna lokalizacja zabudowy wśród terenów o podobnych funkcjach, - korzystne warunki topoklimatyczne.*

W związku z powyższym można wnioskować, iż założone kierunki zagospodarowania, są możliwe do prowadzenia dla proponowanej lokalizacji, pod warunkiem zastosowania się do obowiązujących przepisów prawa.]

***VIII* [5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW - W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH VIII ZMIANĄ STUDIUM UIKZP MIASTA I GMINY PRZECLAW**

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

Przedmiotowy teren położony jest w północno - zachodniej części Gminy Przeclaw, w obrębie miejscowości Rzemień. Obejmuje obszar o powierzchni około 180 ha.

W całości znajduje się w obrębie kompleksu leśnego, administrowanego przez Nadleśnictwo Tuszyna.

Na terenie nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Obszar nie jest uzbrojony w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

2. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Analizowany teren stanowi obszar porośnięty lasem.

Jako leśny teren prawidłowo wkomponowane jest w strukturę przestrzenną Gminy i stanowi część większego kompleksu leśnego. Lasy na terenie gminy Przeclaw zajmują ok. 5496,59 ha, co przekłada się na wskaźnik lesistości na poziomie ok. 40 %.

Nie stanowią pola ekspozycji dla obiektów zabytkowych ani innych obiektów wartych wyeksponowania. Wymienione obszary w powiązaniu z terenami sąsiednimi tworzą wewnątrz harmonijną całość i funkcjonalno – przestrzennie powiązane są z pozostałymi elementami struktury Gminy.

3. Stan środowiska przyrodniczego, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.

Wg podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego teren Gminy Przeclaw położony jest w obrębie Kotliny Sandomierskiej, będącej największym makroregionem Północnego Podkarpacia o powierzchni około 15 tyś. km². W obrębie Kotliny Sandomierskiej wyodrębniono 11 mezoregionów. Teren objęty opracowaniem usytuowany jest w obrębie Doliny Dolnej Wisłoki. Mezoregion Dolina Dolnej Wisłoki obejmuje dolinę rzeki Wisłoki pomiędzy Pilznem a Mielcem o powierzchni około 320 km².

Centralna część Gminy znajduje się w obrębie Doliny Dolnej Wisłoki, zaś zachodnia część Gminy w obrębie Płaskowyżu Tarnowskiego. Wschodnie krańce Gminy to obszar Płaskowyżu Kolbuszowskiego. W obrębie doliny Wisłoki występują dwa stopnie tarasowe: wyższy – piaszczysty (na prawym brzegu rzeki) mający wysokości względne od 13 do 25 m oraz zalewowy, z licznymi starorzeczami.

Rzeźba terenu została częściowo zmodyfikowana przez działalność ludzi (wały przeciwpowodziowe, różnego rodzaju nasypy, wykopy, kanały, wyrobiska poeksploatacyjne itp.).

Analizowany teren:

- usytuowany jest w obrębie Doliny Dolnej Wisłoki, □ w granicach terenu występują formy wydmore;
- brak terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Pod względem geologicznym Gmina Przeclaw położona jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, które zbudowane jest z utworów trzecio- i czwartorzędowych. Utwory powstałe w trzeciorzędzie leżą bezpośrednio na starszym silnie zerodowanym prekambryjskim podłożu, wykształconym jako ility krakowieckie, zalegające na różnych głębokościach. Trzeciorzędowe utwory to morskie osady miocenu o miąższości kilkuset metrów. Układ utworów czwartorzędowych zalega na zerodowanych ilach, jest prosty i przejrzysty. Całą zachodnią część gminy pokrywają utwory zwałowe. Są to piaskowce polodowcowe okalające płat glin zwałowych okolicy Radomyśla. Gliny zwałowe zalegają w okolicy Łączek Brzeskich. Część wschodnią (Biały Bór, Dobrynin, Rzemień) zajmują terasy akumulacyjne Wisłoki wieku pleistocenijskiego. Mają charakter piaszczysty. Środek gminy to holocenijska dolina Wisłoki wypełniona pospółkami i piaskami przykrytymi madyami rzecznyymi. Tereny usytuowane w granicach Gminy Przeclaw użytkowane są głównie do celów rolniczych. Użytki rolne stanowią około 50% powierzchni Gminy. Największy udział wśród użytków rolnych mają grunty orne, następnie łąki trwale i pastwiska trwale. Kompleksy gleb zaklasyfikowanych do wysokich klas bonitacyjnych II-IV zajmują około 55% powierzchni

Gminy. Na pozostałym terenie występują gleby V-VI klasy bonitacyjnej. W gminie występują gleby bielcowe, brunatne właściwe, brunatne kwaśne, czarne ziemie właściwe, czarne ziemie zdegradowane, szare ziemie, mady brunatne, czarnoziemne gleby murszowe i mineralne. Według danych zawartych w Raporcie o stanie środowiska w 2014 r. (WIOŚ Rzeszów) na terenie Gminy Przeclaw nie stwierdzono przekroczeń standardów jakości gleb i ziemi.

Przedmiotowy teren:

- budują utwory czwartorzędowe: piaski, żwiry i mulki rzeczne oraz piaski eoliczne lokalnie w wydmach;
- sposób zagospodarowania należy dostosować do warunków gruntowo-wodnych.

W granicach terenu nie występują złoża surowców naturalnych ani obszary i tereny górnicze. Teren Gminy Przeclaw usytuowany jest w obrębie zlewni Wisłoki, która przepływa przez centralną część Gminy Przeclaw z południa na północ. Jest prawobrzeżnym dopływem Wisły o powierzchni zlewni 4110,2 km². Źródła rzeki znajdują się w Beskidzie Niskim. Wisłoka płynie przez Pogórze Jasielskie, Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską, Pogórze: Strzyżowskie i

Ciężkowickie do Kotliny Sandomierskiej. W dolnym biegu koryto rzeki jest obwałowane. Rzeka Wisłoka podzielona została na odcinki o 4 różnych typach abiotycznych. Wisłoka na odcinku przepływającym przez tereny Gminy Przeclaw ma charakter rzeki nizinnej piaszczysto-gliniastej (typ 19). Głównym dopływem Wisłoki na terenie Gminy Przeclaw jest rzeka Tuszymka.

Analizowany teren:

- usytuowany jest w obrębie JCWP RW20001921899 Wisłoka od pot. Kielkowskiego do ujścia oraz RW20001921895 Wisłoka od Rzeki do Pot. Kielkowskiego,

- w granicach terenu występują bezimienne ciekły wodne,
- w granicach terenu brak jest urządzeń melioracji wodnych,
- w granicach terenu występują tereny podmokłe, w obniżeniach terenu stagnuje woda,
- konieczne jest podjęcie działań umożliwiających utrzymanie ilości wody na poziomie zapewniającym równowagę biologiczną oraz umożliwiających osiągnięcie wyznaczonych celów środowiskowych, tj. osiągnięcie dobrego potencjału i dobrego stanu chemicznego JCWP,
- teren usytuowany jest poza granicami obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- rodzaj zabudowy należy dostosować do warunków gruntowo-wodnych, zwłaszcza na terenach podmokłych,
- teren znajduje się w granicach strefy ochrony pośredniej ujęcia wody powierzchniowej „Wojśław”.

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych (JCWPd) teren Gminy Przeclaw położony jest w obrębie jednostki PLGW2000133 oraz PLGW2000134 (zgodnie z podziałem na 161 JCWPd odpowiednio w obrębie PLGW2200139).

Najpłycej wody gruntowe występują w bezpośrednim sąsiedztwie koryta Wisłoki (0,5 - 1,5 m), a jej wahania głębokości zależą od lustra wody w rzece. Na równinach akumulacji wodnej położonych w obrębie starych teras akumulacyjnych, poziom wód gruntowych występuje na głębokości 1,5 - 5,0 m. Najgłębiej zalegające wody gruntowe znajdują się w obrębie wierzchołków obniżenia przedkarpackiego: 5,0 - 6,0 m. Znaczne powierzchnie z takim poziomem zalegania wód gruntowych znajdują się w południowo-zachodniej i północno-zachodniej części Gminy.

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” stan ilościowy i chemiczny JCWPd Nr 134 oceniono jako dobry.

Wschodnia część Gminy Przeclaw położona jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów”.

Zgodnie z informacjami zawartymi w „Raportie o stanie środowiska w województwie podkarpackim w 2012 r.” badania monitoringowe prowadzone w ramach sieci monitoringu diagnostycznego wód podziemnych prowadzone były w trzech punktach pomiarowych zlokalizowanych w obrębie JCWPd Nr 139, tj. w miejscowościach Ropczyce, Kawęczyn Sędziszowski i Żyraków. W wymienionych punktach w 2012 r. stwierdzono występowanie wód III i IV klasy. W latach 2013-2015 nie wykonywano badań w obrębie JCWPd Nr 139.

Analizowany teren:

- teren usytuowany jest w granicach PLGW2000134,
- konieczne jest podjęcie działań umożliwiających osiągnięcie wyznaczonych dla JCWPd celów środowiskowych czyli utrzymanie dobrego stanu ilościowego i jakościowego wód podziemnych,
- teren usytuowany jest w granicach GZWP, wymagającego szczególnej ochrony,
- teren usytuowany jest poza granicami obszarów przekroczeń stężeń zanieczyszczeń w powietrzu,
- należy stosować dostępne rozwiązania organizacyjne i technologiczne umożliwiające ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza,

- *brak terenów chronionych pod względem akustycznym,*
- *należy stosować dostępne rozwiązania techniczne i organizacyjne umożliwiające ograniczenie emisji hałasu.*

Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony został rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego Nr 79/05 z dnia 31 października 2005 r. w sprawie Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 138, poz. 2105 z późn. zm.) i funkcjonuje w oparciu o Uchwałę nr XXXIX/785/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz. 3588 z późn. zm.). Obszar ten zajmuje powierzchnię 49706 ha na terenie gmin: Cmolas, Kolbuszowa, Niwiska, Mielec, Przecław, Tuszów Narodowy, Ostrów, Sędziszów Małopolski, Głogów Małopolski i Świlcza. Na jego terenie występuje duża mozaikowość środowisk, od piaszczystych wydmy do bagien, torfowisk oraz wód otwartych. Obszar utworzony został m.in. w celu zachowania naturalnych zbiorowisk roślinnych dawnej Puszczy Sandomierskiej, ochrony rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk.

Analizowany teren:

- *usytuowany jest w granicach Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,*
- *należy uwzględnić zakazy i nakazy obowiązujące w granicach Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,*
- *w granicach terenu występują lasy chronione,*
- *należy uwzględnić możliwość występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt.*

4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Przedmiotowy teren nie jest objęty ochroną konserwatorską ani też nie przylega do terenu objętego ochroną konserwatorską. Na obszarze nie występują udokumentowane stanowiska archeologiczne.

5. Warunki i jakość życia mieszkańców.

W obrębie analizowanych obszarów i w ich bezpośrednim sąsiedztwie brak jest obiektów i przedsięwzięć, które w sposób znaczący wpływają na stan środowiska, a tym samym na warunki i jakość życia ludzi.

Oddziaływania na środowisko związane dopuszczeniem inwestycji na przedmiotowym obszarze, będą miały wymiar lokalny, ale o szerokim aspekcie oddziaływania na stosunki wodne, związane z powstaniem leja depresyjnego i obniżeniem zwierciadła wód podziemnych.

Przewiduje się poprawę jakości życia mieszkańców Miasta Mielca z uwagi na poprawę jakości i ilości wody.

6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

W obszarze zmiany studium nie występują zagrożenia dla mieszkańców wynikające z obecnego stanu zagospodarowania. Nie występują zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie objętym opracowaniem oraz w bliskim sąsiedztwie nie stwierdzono występowania nielegalnych składowisk odpadów.

7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające w szczególności:

1) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne:

Realizacja inwestycji związanych z uruchomieniem terenów pod ujęcia wód, w tym budowy dróg i sieci infrastruktury technicznej, będzie leżała po stronie Miasta Mielca.

„Modernizacja gospodarki wodno-ściekowej, w tym budowa systemu zaopatrzenia w wodę ze źródeł podziemnych” została zapisana w Strategii rozwoju społeczno – gospodarczego Miasta Mielca na lata 2015 – 2020 z prognozą do roku 2025.

Do najważniejszych wyzwań w dziedzinie ochrony środowiska należą działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Dlatego też VIII zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Przecław zapewnia rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Analizy dotyczące określenia uwarunkowań rozwoju Gminy Przecław nie wskazują na wyraźną tendencję zmian. Przewidywana w VIII zmianie studium lokalizacja ujęć wody przyniesie dodatkowe korzyści finansowe i ekonomiczne dla gminy, co stanowi ważny element służący polepszeniu standardów życia mieszkańców.

2) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego:

Opracowana przez Główny Urząd Statystyczny „Prognoza ludności na lata 2014-2050” podaje przewidywane stany ludności faktycznie zamieszkałej na danym terenie w układzie powiatowym (mieszkańcy stali oraz przebywający czasowo powyżej dwóch miesięcy) w dniu 31 grudnia każdego roku w podziale administracyjnym i uwzględnia zaistniałe w minionym okresie tendencje i sporządzona została jako uśredniona prognoza dla miast i obszarów wiejskich województwa. Na podstawie danych GUS dla powiatu mieleckiego opracowano symulację zmian ludności gminy Przecław, która przewiduje zmniejszanie liczby ludności w

okresie 2016 – 2046. Dla terenów ujęć wody brak jest możliwości prognozowania demograficznego.

- 3) *możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej służących realizacji zadań własnych gminy:*

Obszary objęte VIII zmianą studium posiadają dostępność komunikacyjną poprzez sieć dróg leśnych. Budowy wymaga sieć elektroenergetyczna oraz wodociągowa. Realizacja tych zadań będzie należała do Miasta Mielca.

Na obszarze objętym VIII zmianą studium nie zachodzi potrzeba lokalizacji obiektów infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

- 4) *bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:*

Cały obszar zmiany studium stanowi kontynuację istniejącego zagospodarowania. Projektowane ujęcia wód będą wpisywać się w tendencje rozwojowe analizowanej jednostki osadniczej.

8. Stan prawny gruntów.

Przedmiotowe tereny stanowią własność skarbu państwa.

9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Przedmiotowy obszar leży w:

- strefie ochrony pośredniej dla ujęcia wody powierzchniowej „Wojśław” z rzeki Wisłoki w km 21+500 w miejscowości Mielec, wyznaczonej rozporządzeniem Nr 5/2013 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 19 kwietnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz. 1994 z dnia 19.04.2013 r.),*
- w obrębie JCWP RW20001921899 Wisłoka od pot. Kielkowskiego do ujścia oraz RW20001921895 Wisłoka od Rzeki do Pot. Kielkowskiego,*
- w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów,*
- w granicach Mielecko – Kolbuszowsko - Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.*

10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na przedmiotowych obszarach nie występują zagrożenia wynikające z osuwania się mas ziemnych.

11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na przedmiotowym obszarze nie występują udokumentowane złoża kopalin oraz kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na przedmiotowym obszarze nie występują tereny górnicze.

13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Dostępność komunikacyjna drogami leśnymi oraz projektowanymi drogami wewnętrznymi do dróg publicznych.

Obsługa w zakresie wody i energii z projektowanych sieci infrastruktury technicznej.

14. Zadania wynikające z realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego uchwalonego uchwałą nr XLVIII/552/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z 30 sierpnia 2002 r. – na przedmiotowym terenie projektowane jest utworzenie Parku Krajobrazowego Puszczy Sandomierskiej.

15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego i mapą ryzyka powodziowego, przedmiotowy obszar położony jest poza zasięgiem występowania wód powodziowych.

16. Sposób realizacji wymogów, wynikający z uwzględnienia ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.

Ustalone w Studium przeznaczenie pod budowę komunalnego ujęcia wody podziemnej dla Miasta Mielca, stanowić będzie spełnienie potrzeb inwestycyjnych na przedmiotowym terenie. Zapotrzebowanie na wodę – biorąc pod uwagę wszystkie lokalizacje studni planowane na terenie Gminy Przecław i Gminy Mielec - wynosi około 600²/h. Zadanie realizowane jest w ramach programu poprawy jakości wody dla Miasta Mielca, pn. Opracowanie koncepcji zaopatrzenia miasta Mielca z ujęcia wód podziemnych zlokalizowanego w niewielkiej odległości od miasta i ujmującego wody dobrej jakości z utworów czwartorzędowych w obrębie struktury GZWP 425.

Rejon Rzochowa uznano za najbardziej optymalny dla lokalizacji ujęcia dla miasta Mielca i jego okolic. Decydują o tym następujące czynniki:

- położenie w obrębie wodonośnej struktury GZWP 425, rozpoznanej badaniami geofizycznymi i wierceniami hydrogeologicznymi,
- wysoka jednostkowa wydajność otworów poszukiwawczo-rozpoznawczych,
- możliwość usytuowania ujęcia na kierunku napływu wód, zapewniające odnawialność zasobów dynamicznych i niewielkie współdziałanie eksploatowanych studni,
- dobra jakość wody,
- brak znaczących ognisk zanieczyszczeń,
- brak siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie i predysponowanych do ochrony,
- bliska odległość od Mielca (niskie koszty budowy sieci wodociągowej).

Przedmiotowy teren został uznany jako predysponowany pod planowaną inwestycję w oparciu o następujące uwarunkowania:

- hydrogeologiczne
- morfologiczne
- przyrodnicze (środowiskowe) – terenowe.

Wyznaczony teren uwzględnia:

- potrzebę zajętości terenu pod studnie i infrastrukturę techniczną
- potrzebę i możliwość ochrony wód podziemnych.

Planowane ujęcie zlokalizowane jest w obrębie GZWP 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów. Zbiornik ten charakteryzuje się wyraźnie lepszymi parametrami hydrogeologicznymi niż obszary sąsiednie.

Planowana inwestycja położona będzie w obrębie kompleksu leśnego, stanowiącego część Puszczy Sandomierskiej. Dominującymi typami siedliskowymi są tu bór mieszany świeży i las mieszany wilgotny, podrzędnie występuje bór mieszany wilgotny i las mieszany świeży. Lasy te mają charakter ochronny.

Uwzględniając kierunki przepływu wód podziemnych do ujęcia, obszar zasobowy obejmował będzie generalnie tereny położone na wschód i na północny wschód od planowanego ujęcia, w całości znajdujące się w obrębie kompleksu leśnego. Brak na tym obszarze ujęć innych użytkowników, ognisk zanieczyszczeń, a istniejące zagospodarowanie i użytkowanie terenu zapewnia ochronę ilościową i jakościową ujmowanych wód.

Przeprowadzone analizy wskazują, iż planowane ujęcie nie powinno mieć negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze w tym lasy.

17. UWARUNKOWANIA ROZWOJU.

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego wynikające z przedmiotowej zmiany studium obejmują:

- dobra jakość wody,
- brak znaczących ognisk zanieczyszczeń,

- *brak siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie i predysponowanych do ochrony,*
- *bliska odległość od Mielca.*

W związku z powyższym można wnioskować, iż założone kierunki zagospodarowania, są możliwe do prowadzenia dla proponowanej lokalizacji, pod warunkiem zastosowania się do obowiązujących przepisów prawa.]

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW – W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH VII, IX, X i XI ZMIANĄ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PRZECLAW

W toku prac nad VII, IX, X i XI zmianą „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw” wykorzystane zostały między innymi następujące materiały wyjściowe:

1. „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)” z dnia 27 kwietnia 2012 r. opublikowana w Monitorze Polskim (Monitor Polski 2012, poz. 252) jako załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.
2. „Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego – Podkarpackie 2020” - Uchwała nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 sierpnia 2013 r.
3. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego” - Uchwała nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r.
4. „Strategia Rozwoju Gminy Przeclaw na lata 2016-2026”.
5. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przeclaw ze zmianami”.
6. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
7. „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Przeclaw na lata 2017-2023” - Uchwała nr XXXV/318/2017 Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 28.12.2017 r.
8. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przeclaw” - Uchwała nr XXV/227/2017 Rady Miejskiej w Przeclawiu z dnia 17 lutego 2017 r.
9. „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2036” .
10. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przeclaw na lata 2021-2024 r. z perspektywą na lata 2025-2028”
11. Wnioski instytucji do zmiany Studium.
12. Opracowanie ekofizjograficzne.
13. Oficjalna strona internetowa miasta i gminy Przeclaw: <http://przeclaw.org/>

Poprzez „uwarunkowania” rozumie się zjawiska przyrodnicze, kulturowe, społeczne, ekonomiczne i przestrzenne, które sprzyjają bądź ograniczają możliwość rozwiązywania problemów oraz zaspokajanie potrzeb.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w Studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

1. Plan zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego a VII, IX, X i XI zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przeclaw.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego” został uchwalony Uchwałą Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r.

Wg powyższego dokumentu obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium położone są:

- w obszarze funkcjonalnym o znaczeniu ponadregionalnym: Wiejski Obszar Funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych,
- w obszarze funkcjonalnym o znaczeniu regionalnym: Miejski Obszar Funkcjonalny Mielec i Obszar Funkcjonalny Innowacyjnego Przemysłu.

Obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium znajdują się na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody powierzchniowej Wojsław.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, będące ustaleniami Planu:

- budowa, rozbudowa, modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej (gmina Przecław) – jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: jednostka samorządu terytorialnego, na terenie której będzie realizowane zadanie.

2. Dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu.

VII zmiana Studium dotyczy zmiany przeznaczenia dwóch obszarów położonych w m. Przecław oraz w m. Kiełków i Błonie.

IX zmiana Studium dotyczy zmiany przeznaczenia obszaru położonego w m. Przecław.

X zmiana Studium dotyczy zmiany przeznaczenia obszaru położonego w m. Biały Bór, na północ od drogi powiatowej Nr 1177R, przylegający od strony wschodniej do terenów leśnych.

XI zmiana Studium dotyczy zmiany przeznaczenia obszaru położonego w m. Przecław, na wschód od centrum miasta pomiędzy terenem cmentarza a rzeką Wisłoką.

3. Stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Na obszarze objętym VII zmianą Studium zlokalizowanym w Przecławiu występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa. Pozostałe obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium stanowią tereny rolne oraz leśne.

Należy dążyć do harmonizacji zabudowy poprzez budowanie zabudowy plombowej oraz zwanie zabudowy miejskiej.

4. Diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy.

W oparciu o Strategię Rozwoju Gminy Przecław na lata 2016-2026 dokonano diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Należy podejmować działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców, wprowadzać usługi związane z aktywizacją mieszkańców w życiu społecznym oraz kulturalnym.

5. Stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.

Pod względem fizyczno-geograficznym wg klasyfikacji Kondrackiego (2001 r.) obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium znajdują się w makroregionie Kotliny Sandomierskiej, w mezoregionie Dolina Dolnej Wisłoki.

Obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium znajdują się w obrębie Zapadliska Przedkarpacciego, stanowiącego południowy skraj platformy europejskiej.

Obszar objęty X zmianą Studium znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów (o pow. 1934 km², o zasobach dyspozycyjnych 508000 m³, porowy).

Obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium położone są na obszarze jednostki JCWPd 134 (PLGW2000134).

Obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium znajdują się na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody powierzchniowej Wojsław.

Obszar objęty X zmianą Studium znajduje się w zasięgu Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który został utworzony Rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie zasad zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa rzeszowskiego (Dz. Urz. z 1992 r. Nr 7, poz. 74). Obowiązującą podstawą prawną jest Uchwała Nr XLII/739/17 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 września 2017 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXIX/785/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego

z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 3250). Zajmuje on fragment płaskowyżu Kolbuszowskiego o krajobrazie rolniczo-leśnym. Charakteryzuje się dużą różnorodnością środowisk – torfowiska, wody oraz piaszczyste wydmy. Porośnięty jest lasami mieszanymi, borami sosnowymi i mieszanymi, olsami, kwaśnymi łąkami, łęgami, szuwarami oczeretowymi, mannowymi, zbiorowiskami wydmowymi, trzęślicowymi, łąkami rajgrasowymi i ostrożeńcowymi.

Część terenu objętego VII zmianą Studium w obrębie Błonie znajduje się w zasięgu Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 – Dolna Wisłoka z Dopływami (PLH180053), który został ustanowiony decyzją komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Obszar obejmuje rzekę Wisłokę z dopływami oraz stanowi bardzo ważny korytarz ekologiczny łączący jej dopływy i rzekę Wisłę. W Wisłocie stwierdzono występowanie 32 gatunków ryb oraz jeden gatunek minogów. Dla Obszaru Natura 2000 Dolna Wisłoka z Dopływami PLH180053 nie ustanowiono planu zadań ochronnych.

Obszar objęty IX zmianą Studium znajduje się w zasięgu Korytarza ekologicznego Góry Świętokrzyskie i Dolina Wisły oraz część obszaru objętego X zmianą Studium położony jest w Korytarzu ekologicznym Roztocze-Bieszczady. Korytarze ekologiczne umożliwiają migrację roślin, zwierząt lub grzybów.

6. Stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej – brak w obszarach objętych zmianami.

7. Rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

Do czasu zakończenia sporządzania VII, IX, X i XI zmiany Studium, Sejmik Województwa Podkarpackiego nie uchwalił audytu krajobrazowego dla województwa podkarpackiego.

8. Warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem.

W kontekście strefy społecznej Gmina Przeclaw odznacza się dobrze rozwiniętą infrastrukturą sportowo-rekreacyjną, oświatową oraz efektywną pomocą społeczną. Oferuje bogatą ofertę edukacyjną oraz rozwiniętą bazę oświatową.

Należy uwzględnić potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami w prowadzonej oraz planowanej działalności oraz dążyć do usuwania barier (architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych), a także zapobiegać ich powstawaniu oraz mieć na uwadze minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, m. in.:

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób,
- obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,

- instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku,
- wymagania zawarte w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

9. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Na obszarach objętych VII, IX, X i XI zmianą Studium nie ma zakładów zaliczonych do zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z kryteriami ilościowo-jakościowym określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W gospodarce przestrzennej gminy, na obszarach objętych VII, IX, X i XI zmianą Studium, należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej:

- a) W budynkach produkcyjnych, usługowych, użyteczności publicznej i mieszkalnych – należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia.
- b) W rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa.
- c) Oświetlenie zewnętrzne - należy przystosować do zaciemniania i wygaszenia.
- d) Należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m.
- e) Układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
 - szerokość ulicy powinna umożliwić ewentualne zagruzowanie,
 - powinny być połączenia z traktami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia.

10. Potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,

1) Analizy ekonomiczne

W dniu 30 września 2020 r. została uchwalona Uchwała nr XXV/213/2020 Rady Miejskiej w Przecławiu w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Przecław na lata 2020 – 2029.

Zgodnie z danymi GUS dochody oraz wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca gminy, w roku 2019 dochody miały wyższy wskaźnik na jednego mieszkańca niż wydatki. Gmina inwestuje w zagadnienia w zakresie oświaty i wychowania, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Priorytetem dla samorządu gminy Przecław jest realizacja jak największej ilości zadań inwestycyjnych, takich jak budowa lub przebudowa dróg gminnych.

W związku z powyższymi danymi, należy przyjąć, że gmina w sposób realny planuje wydatki, jednakże realizacja inwestycji, bez pozyskania środków zewnętrznych oraz inwestorów prywatnych, nie jest w stanie (w sposób efektywny) zagwarantować wykonania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej dla nowej zabudowy poza już wyznaczoną. W związku z tym lokalizowanie nowej zabudowy powinno być uwarunkowane rozwojem istniejącej

infrastruktury. Dopuszcza się poszerzanie istniejących terenów inwestycyjnych o pojedyncze działki w ramach kontynuacji funkcji oraz uzupełniania zabudowy.

Należy dążyć do uzupełniania zabudowy działek budowlanych pomiędzy istniejącą zabudową.

2) **Analizy środowiskowe**

W celu określenia potrzeb i możliwości rozwojowych gminy w kontekście strefy przyrodniczej, w oparciu o dostępne dokumenty strategiczne i charakteryzujące, określono stan środowiska na terenie gminy Przeclaw.

Zdiagnozowano oraz zinterpretowano silne i słabe strony oraz zagrożenia dla Gminy Przeclaw (pod względem środowiskowym).

Należy dążyć do sukcesywnego skanalizowania obszarów wiejskich. Dopuszcza się realizację przydomowych, ekologicznych oczyszczalni ścieków. Cechą bardzo pozytywną jest bardzo wysoki procent zwodociągowania gminy. Nowe tereny inwestycyjne obligatoryjnie powinny być podłączane do systemu wodociągowego.

3) **Analizy społeczne**

W kontekście strefy społecznej określono silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy Przeclaw.

Należy wprowadzać na terenie ośrodków wiejskich i miejskich usługi związane z aktywizacją mieszkańców w życiu społecznym oraz kulturalnym oraz podejmować działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców.

b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Zgodnie z prognozami demograficznymi przeprowadzonymi przez GUS, w powiecie mieleckim będzie postępował kryzys demograficzny. Prognoza demograficzna do 2050 roku wskazuje spadek liczby ludności i zmienność struktur demograficznych. Zgodnie z prognozą demograficzną liczba ludności powiatu do 2050 roku zmniejszy się w stosunku do 2020 roku o ok. 11% mieszkańców. Do 2030 roku następował będzie nieznaczny wzrost liczby ludności we wsiach, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w miastach powiatu mieleckiego.

W poniższej tabeli zamieszczono prognozowaną demografię zmian liczby mieszkańców na terenie gminy:

rok	ogółem
2010	11 414
2011	11 474
2012	11 585
2013	11 669
2014	11 756
2015	11 792
2016	11 833
2017	11 898
2018	11 984
2019	12 003
prognoza	
2020	12 054
2025	12 297
2030	12 504
2035	12 704
2040	12 904
2045	13 104
2050	13 304

*Tabela. Prognozowana demografia zmian liczby mieszkańców na terenie gminy Przeclaw.
Źródło: Opracowanie własne.*

Zgodnie z wyżej przedstawionymi danymi, na przestrzeni 30 lat do roku 2050 nastąpi przyrost ludności. Analizując prognozę demograficzną można stwierdzić, że w stosunku do obecnej liczby ludności do roku 2050 będzie postępowała powolna stagnacja liczby ludności.

Należy dążyć do stworzenia warunków dobrego rozwoju wykorzystując uwarunkowania lokalne, aby stworzyć perspektywę rozwoju obszaru oraz godnych warunków życia (należy rozwijać infrastrukturę społeczną, tworzyć miejsca pracy oraz wspierać gospodarkę, w tym sektor prywatny). Ponadto należy stworzyć nowe miejsca pracy, które przyciągnęłyby młodych ludzi na teren gminy Przeclaw.

c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Budżet gminy Przeclaw jest zbilansowany. Polityka finansowa gminy jest prowadzona w sposób harmonijny oraz jest dostosowana do rzeczywistych możliwości.

Gmina pozyskuje także dotacje z funduszy unijnych, ale nie stanowią one fundamentu rozwoju miasta i gminy, co należy uznać za cechę pozytywną i godną naśladowania. Działania inwestycyjne są dostosowywane do potrzeb oraz możliwości finansowych. Politykę rozwoju gminy należy także oprzeć o pozyskiwanie przedsiębiorców prywatnych.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb lokalnego społeczeństwa należy do zadań własnych gminy. Rozwój infrastruktury technicznej jest jedną z kategorii, która jest zadaniem własnym gminy.

Zgodnie z powyższym, gmina realizuje zadania publiczne w celu zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców, odpowiadając tym samym za zapewnienie jakości oraz warunków życia lokalnemu społeczeństwu.

Dochody własne powiększone o subwencje to podstawowe źródła pozyskiwania przez gminy środków pieniężnych. Dochody własne są kształtowane poprzez władze gminy. Wysokość wpływów z tytułu subwencji zależy od czynników, na które gmina nie ma wpływu, w związku z czym może utrudnić projektowanie inwestycji w dłuższym okresie.

Przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej, zapisane w dokumentach planistycznych nie są możliwe do zrealizowania w ciągu jednego roku dlatego też powinny być rozważane w perspektywie dłuższej niż jeden rok oraz ujmowane w kolejnych „Wieloletnich Prognozach Finansowych Gminy Przeclaw”.

W „Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Przeclaw na lata 2020-2029” ujęto m. in. działania mające na celu przebudowę budynku szkoły oraz poprawę gospodarki wodno-ściekowej.

d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

1) Maksymalne w skali gminy Przeclaw zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Pełna wersja bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę znajduje się w odrębnym opracowaniu pn. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Przeclaw” opracowanego na potrzeby VII, IX, X i XI zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przeclaw.

Na podstawie przeprowadzonych analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, przy uwzględnieniu prognozy demograficznej oraz możliwości finansowych gminy, przewiduje się maksymalne zapotrzebowanie gminy na nową zabudowę do 2050 r.

Lp.	Funkcja	Zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone w powierzchni użytkowej zabudowy [ha]
1.	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) tereny zabudowy ośrodka miejskiego (M), obszary rozwoju potencjalnej zabudowy	1500,3
2.	tereny zabudowy usługowej, sportu i rekreacji (US), tereny usług sportu i rekreacji (US1)	2,75
3.	tereny zabudowy usługowej (U)	9,8

Tabela. Zapotrzebowanie na nową zabudowę w gminie Przeclaw wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w odniesieniu do terenów objętych zmianą. Źródło: opracowanie własne.

2) Szacowana chłonność obszarów gminy Przeclaw

Zgodnie z przeprowadzonymi powyżej analizami, prognozami demograficznymi oraz możliwościami finansowymi gminy stwierdza się, że na terenie gminy Przeclaw wyznaczona jest prawidłowa ilość terenów zabudowy mieszkaniowej.

Poniższa tabela ukazuje tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązującym studium wraz ze zmianami, tj. tereny o funkcji podstawowej wraz z funkcjami uzupełniającymi oraz terenami biologicznie czynnymi:

Lp.	Funkcja	Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej	Chłonność obszarów przeznaczonych pod nową zabudowę w planach miejscowych	Łączna chłonność obszarów (brutto)
		[ha]	[ha]	[ha]
1.	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) tereny zabudowy ośrodka miejskiego (M), obszary rozwoju potencjalnej zabudowy	456,05	90,73	546,78
2.	tereny zabudowy usługowej, sportu i rekreacji (US), tereny usług sportu i rekreacji (US1)	0,65	0	0,65
3.	tereny zabudowy usługowej (U)	0,0	1,75	1,75

Tabela Chłonność terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz chłonność obszarów przeznaczonych pod nową zabudowę w planach miejscowych (łączna chłonność brutto), w odniesieniu do terenów objętych zmianą. Źródło: opracowanie własne

Na podstawie wskaźników obliczono chłonność terenów gminy Przeclaw, wyrażoną w powierzchni użytkowej nowej zabudowy. Obliczenia przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Funkcja	Chłonność obszarów pomniejszona o powierzchnię biologicznie czynną	Suma powierzchni użytkowej zabudowy gminy Przeclaw, wyrażona w powierzchni użytkowej nowej zabudowy
		[ha]	[ha]
1.	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) tereny zabudowy ośrodka miejskiego (M), obszary rozwoju potencjalnej zabudowy	218,71	272,5
2.	tereny zabudowy usługowej, sportu i rekreacji (US), tereny usług sportu i rekreacji (US1)	0,39	0,55
3.	tereny zabudowy usługowej (U)	1,05	2,94

Tabela. Suma powierzchni użytkowej zabudowy gminy Przeclaw w odniesieniu do terenów objętych zmianą. Źródło: Opracowanie własne

3) Porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów gminy (bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).

Aby ocenić, czy możliwości chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej spełniają zapotrzebowanie na nową zabudowę w gminie Przeclaw, szacowaną do 2050 r., porównano wyniki szacunków z powyższych rozdziałów. Porównanie obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Funkcja	Zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w powierzchni użytkowej zabudowy [1]	Chłonność obszarów w podziale na funkcje, wyrażona w powierzchni użytkowej nowej zabudowy [2]	Różnica, jeśli chłonność przekracza zapotrzebowanie na nową zabudowę [2-1, gdy 2>1]	Różnica jeśli zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza chłonność [1-2, gdy 1>2]
		[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
1.	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) tereny zabudowy ośrodka miejskiego (M), obszary rozwoju potencjalnej zabudowy	1500,3	272,5	-	1227,8
2.	tereny zabudowy usługowej, sportu i rekreacji (US), tereny usług sportu i rekreacji (US1)	2,75	0,55	-	2,2
3.	tereny zabudowy usługowej (U)	9,8	2,94	-	6,86

Tabela. Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę i chłonności terenów gminy Przeclaw, wyrażonych w

W chwili obecnej rezerwa terenowa pod nową zabudowę mieszkaniową, usługową oraz produkcyjną jest wystarczająca w perspektywie 30 lat oraz spełnia warunki wyznaczone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. rezerwa terenowa związana z niepewnością procesów rozwojowych nie przekracza 30%).

11. Stanu prawnego gruntów.

Obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium w większości stanowią własność prywatną oraz samorządu lokalnego. W związku z czym należy spodziewać się, że większość inwestycji na terenach objętych zmianami będzie miała charakter prywatny oraz gminny.

12. Występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych zaliczyć należy:

- a) obiekty i obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia o ochronie przyrody:
 - obszar Natura 2000,
 - obszar chronionego krajobrazu,
 - rośliny, zwierzęta i grzyby podlegające ochronie gatunkowej,
- b) obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych:
 - grunty leśne,
 - kompleksy gruntów rolnych klasy II-III,
- c) obiekty i tereny objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo górnictwa i geologiczne:
 - złoża surowców naturalnych,
 - zbiornik wód podziemnych,
- d) obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017r.
 - ujęcia wody strefy ochrony pośredniej.

13. Występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na obszarach objętych VII, IX, X i XI zmianą Studium nie występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

14. Występowania udokumentowanych złóż kopalni, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na obszarze objętym VII zmianą Studium występują następujące złoża surowców mineralnych:

Nr na rysunku	Nazwa złoża	nazwa	kopalina	Nr systemowy	Stan zagospodarowania	Pow. [ha]
1.	Błonie	Kruszywa naturalne	KN	11158	Złoże rozpoznane szczegółowo	1,960
2.	Kielków	Kruszywa naturalne	KN	11963	Złoże eksploatowane okresowo	1,99
3.	Kielków I	Kruszywa naturalne	KN	15403	Złoże rozpoznane szczegółowo	35,8
4.	Kielków-Błonie	Kruszywa naturalne	KN	14133	Złoże eksploatowane okresowo	1,999
5.	Kielków-Południe	Kruszywa naturalne	KN	15449	Złoże rozpoznane szczegółowo	23,098
9.	Przeclaw	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	IB	2388	Złoże rozpoznane szczegółowo	27,040

Tabela. Złoże surowców mineralnych występujących na obszarze VII zmiany Studium
Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na obszarze objętym IX zmianą Studium występują następujące złoże surowców mineralnych:

Nr na rysunku	Nazwa złoże	nazwa	kopalina	Nr systemowy	Stan zagospodarowania	Pow. [ha]
6.	Przeclaw II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	IB	7346	Złoże zagospodarowane	1,58
7.	Przeclaw-Podlesie	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	IB	2387	Eksploracja złoże zaniechana	3,0
8.	Przeclaw-Podlesie 1	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	IB	15753	Złoże zagospodarowane	8,787

Tabela. Złoże surowców mineralnych występujących na obszarze IX zmiany Studium
Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na obszarze objętym X zmianą Studium występują następujące złoże surowców mineralnych:

Nr na rysunku	Nazwa złoże	nazwa	kopalina	Nr systemowy	Stan zagospodarowania	Pow. [ha]
11.	Biały Bór II	Kruszywa naturalne	KN	19178	Złoże rozpoznane szczegółowo	12,9

Tabela. Złoże surowców mineralnych występujących na obszarze X zmiany Studium
Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na obszarze objętym XI zmianą Studium występują następujące złoże surowców mineralnych:

Nr na rysunku	Nazwa złoże	nazwa	kopalina	Nr systemowy	Stan zagospodarowania	Pow. [ha]
10.	Przeclaw-Zachód (W)	Kruszywa naturalne	KN	15976	Złoże rozpoznane szczegółowo	7,074

Tabela. Złoże surowców mineralnych występujących na obszarze X zmiany Studium
Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Obszar objęty X zmianą Studium znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów (o pow. 1934 km², o zasobach dyspozycyjnych 508000 m³, porowy).

Obszary objęte VII, IX, X i XI zmianą Studium położone są na obszarze jednostki JCWPd 134 (PLGW2000134).

Na obszarach objętych VII, IX, X i XI zmianą Studium nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

15. Występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na terenie VII zmiany Studium występują następujące aktualne obszary górnicze:

Oznaczenie na rysunku	Nazwa obszaru	Nr ROG	Status obszaru górniczego	Nr złoże (MIDAS)
A	Kielków	10-9/5/407	aktualny	11963
B	Kielków-Błonie	10-9/6/541	aktualny	14133

Tabela. Obszary górnicze występujące na obszarze VII zmiany Studium.
Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na terenie VII zmiany Studium występują następujące tereny górnicze:

Oznaczenie na rysunku	Nr złoża (MIDAS)	Nazwa terenu	Numer w rejestrze	Status terenu górniczego	Decyzja wyznaczająca teren górniczy
A	11963	Kielków	10-9/5/407	aktualny	Decyzja Starosty Mieleckiego z dnia 02.02.2009 r. znak: OŚ-VI-751/61/K/08
B	14133	Kielków-Błonie	10-9/6/541	aktualny	Decyzja Starosty Mieleckiego z dnia 02.08.2010 r. znak: OŚ-VI-751/51/K/10

Tabela. Tereny górnicze występujące na terenie VII zmiany Studium

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na terenie IX zmiany Studium występują następujące aktualne obszary górnicze:

Oznaczenie na rysunku	Nazwa obszaru	Nr ROG	Status obszaru górniczego	Nr złoża (MIDAS)
D	Przeclaw II	10-9/6/462	aktualny	7346

Tabela. Obszary górnicze występujące na obszarze IX zmiany Studium.

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na terenie IX zmiany Studium występują następujące tereny górnicze:

Oznaczenie na rysunku	Nr złoża (MIDAS)	Nazwa terenu	Numer w rejestrze	Status terenu górniczego	Decyzja wyznaczająca teren górniczy
D	7346	Przeclaw II	10-9/6/462	aktualny	Decyzja Starosty Mieleckiego z dnia 15.06.2020 r. znak: OŚ.6522.3.2020.MS

Tabela. Tereny górnicze występujące na terenie IX zmiany Studium

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na terenie X zmiany Studium występują następujące aktualne obszary górnicze:

Oznaczenie na rysunku	Nazwa obszaru	Nr ROG	Status obszaru górniczego	Nr złoża (MIDAS)
E	Biały Bór IV	10-9/10/979	aktualny	19178

Tabela. Obszary górnicze występujące na obszarze X zmiany Studium.

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na terenie X zmiany Studium występują następujące tereny górnicze:

Oznaczenie na rysunku	Nr złoża (MIDAS)	Nazwa terenu	Numer w rejestrze	Status terenu górniczego	Decyzja wyznaczająca teren górniczy
E	19178	Biały Bór IV	10-9/10/979	aktualny	Decyzja Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 07.10.2020 r. znak: OS-IV.7422.22.2020.RK

Tabela. Tereny górnicze występujące na terenie X zmiany Studium

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na terenie XI zmiany Studium występują następujące aktualne obszary górnicze:

Oznaczenie na rysunku	Nazwa obszaru	Nr ROG	Status obszaru górniczego	Nr złoża (MIDAS)
C	Przeclaw-Zachód (W)	10-9/9/905	aktualny	15976

Tabela. Obszary górnicze występujące na terenie XI zmiany Studium.

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

Na terenie XI zmiany Studium występują następujące tereny górnicze:

Oznaczenie na rysunku	Nr złoża (MIDAS)	Nazwa terenu	Numer w rejestrze	Status terenu górniczego	Decyzja wyznaczająca teren górniczy
C	15976	Przeclaw-Zachód (W)	10-9/9/905	aktualny	Decyzja Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 16.07.2018 r. znak: OS-IV.7422.22.2018.AR

Tabela. Tereny górnicze występujące na terenie XI zmiany Studium

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web/pages/index.jsf?conversationContext=1>

16. Stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

Obszar objęty VII zmianą Studium w mieście Przeclaw ma dostęp do drogi powiatowej nr 1175 R. Przez obszar objęty VII zmianą Studium w mieście Przeclaw przebiega linia 110 kV. W pasie technologicznym linii 110 kV obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu regulowane przepisami odrębnymi w tym zakaz realizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Warunki lokalizacji pozostałych obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na stały pobyt ludzi muszą uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych.

17. Zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych zawartych w Planie Zagospodarowania Województwa Podkarpackiego są następujące :

- Budowa, rozbudowa, modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej.

18. Wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Na obszarze objętym VII zmianą Studium w obrębie Kielków i Błonie oraz XI zmianą Studium występują udokumentowane tereny zagrożenia powodzią, które zostały wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Na podstawie tych danych wyznaczono:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią:
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%),
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Obszarem szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie 1% oraz o prawdopodobieństwie 10 % są tereny wzdłuż rzeki Wisłoki.

Woda o prawdopodobieństwie wystąpienia 10 % stanowi obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym obowiązują zakazy zgodnie z przepisami odrębnymi, tak jak w przypadku obszaru szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie 1%.

Na obszarze objętym VII zmianą Studium w obrębie Przeclaw, IX i X zmianą Studium nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

***XIII*[7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW – W ZAKRESIE OBSZARÓW OBJĘTYCH XIII ZMIANĄ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PRZECLAW**

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

Analizowany teren, stanowiący przedmiot XIII Zmiany Studium Gminy Przeclaw zlokalizowany jest w województwie podkarpackim, powiecie mieleckim, gminie Przeclaw, w miejscowości Biały Bór.

Przedmiotowa Zmiana Studium zgodnie z projektem obejmuje część działek nr ew.: 1454, 1477/2, 1478/2 obręb 0061 Biały Bór o łącznej powierzchni w granicach opracowania około 1,4950ha.

W całości znajduje się w obrębie kompleksu leśnego, administrowanego przez Nadleśnictwo Tuszyma.

Teren przeznaczony do eksploatacji gazu ziemnego jest wolny od zabudowy kubaturowej.

Na terenie nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Obszar nie jest uzbrojony w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

2. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony.

Na terenie objętym XIII Zmianą Studium, ład przestrzenny nie zostanie naruszony w przypadku podjęcia działań eksploatacyjnych, bowiem teren przeznaczony pod wykonanie urządzeń i obiektów infrastruktury gazowej, w tym eksploatacji gazu ziemnego, zlokalizowany jest w kompleksie leśnym, w sąsiedztwie istniejącego odwiertu gazowego oraz infrastruktury technicznej.

Na obszarze objętym XIII Zmianą Studium, prowadzona będzie działalność eksploatacyjna gazu ziemnego. Teren urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej gazowej wraz z wyznaczoną strefą ochrony technicznej (zlokalizowanej w granicach XIII Zmiany Studium) zostanie ogrodzony i zabezpieczony przed przedostaniem się na teren osób trzecich. Zważywszy na charakter inwestycji obszar XIII Zmiany Studium będzie wolny od zadrzewień i zakrzaczeń.

3. Diagnoza, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy.

Na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Przeclaw na lata 2016 – 2026 sformułowano 6 celów strategicznych:

CEL STRATEGICZNY I - JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I DOSTĘPNOŚĆ DO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

CEL STRATEGICZNY II - ROZWÓJ GOSPODARKI I PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.

CEL STRATEGICZNY III - ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH.

CEL STRATEGICZNY IV - WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI.

CEL STRATEGICZNY V - OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.

CEL STRATEGICZNY VI - PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI OBSZARÓW NA KTÓRYCH NASILAJĄ SIĘ NIEPOŻĄDANE ZJAWISKA SPOŁECZNE I EKONOMICZNE ORAZ ULEGA DEGRADACJI STAN I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE.

Cele strategiczne to cele z długim horyzontem czasowym, wynikające z wizji rozwoju, będące jej konkretyzacją. Wyznaczają kierunek działania podmiotów życia społecznego i gospodarczego gminy. Wyrażają pożądane potrzeby, które winny zostać zrealizowane w określonym horyzoncie czasu. Są one

sobie równe pod względem ważności i pilności. Ich uszeregowanie nie ma wpływu na kolejność realizacji.

Z uwagi na charakter XIII Zmiany Studium Gminy Przecław (infrastruktura techniczna gazowa, eksploatacja złoża gazu ziemnego), realizacja jej założeń nie stanowi zagrożenia dla osiągnięcia celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Gminy Przecław.

4. Stan środowiska przyrodniczego, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.

Obszar objęty przedmiotowym opracowaniem XIII Zmiany Studium Gminy Przecław położony jest w granicach:

- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje fragment Płaskowyżu Kolbuszowskiego o krajobrazie rolniczo-leśnym. Występuje tu duża różnorodność środowisk - od piaszczystych wydm do bagien torfowisk i wód. Rosną tu bory sosnowe i mieszane, lasy mieszane, olsy, łęgi, kwaśne łąki, szuwary oczeretowe, mannowe, zbiorowiska wydmowe, ziołoroślowe, trzęślicowe, łąki ostrożeńiowe i rajgrasowe.

Na terenie obszaru Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego polowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnoblotnych.

Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 nie dotyczy tych części Obszaru, dla których dopuszczono w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego możliwość lokalizowania obiektów budowlanych.

Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 6 nie dotyczą:

- 1) realizacji zapisów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których w wyniku postępowania przeprowadzonego zgodnie z art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody wykazano brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu,
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu.

4.1 Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Obszar objęty XIII Zmianą Studium, stanowi głównie tereny leśne. W granicach objętych XIII Zmianą Studium, nie występują grunty rolne objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (j.t. Dz. U. z 2022r., poz. 2409). Dokonanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych w obszarze opracowania, nie stanowi znaczącego uszczuplenia gruntów leśnych zarówno na terenie działki objętej opracowaniem (XIII Zmiana Studium stanowi jedynie część kompleksu leśnego), jak i na terenie całej gminy.

Działki inwestycyjne zgodnie z wypisem z ewidencji gruntów stanowią teren o użytkach: Ls, L_{IV}, Ps-IV, E-Ls i sąsiaduje z terenami leśnymi.

XIII Zmiana Studium dokonana na potrzeby infrastruktury technicznej gazowej, eksploatacji gazu ziemnego, nie będzie stanowiła bariery ekologicznej utrudniającej lub całkowicie hamującej przemieszczanie się gatunków.

Dla zapewnienia zachowania walorów krajobrazowych, XIII Zmiana Studium jest mało znacząca, ponieważ teren na potrzeby inwestycyjne związane z infrastrukturą techniczną gazową planowaną (odwierty, obiekty i urządzenia oraz sieci), w sąsiedztwie już funkcjonującej infrastruktury technicznej gazowej, nie spowoduje znaczących zmian w leśnej przestrzeni produkcyjnej.

4.2 Wody powierzchniowe

Zgodnie z ogólnodostępnym portalem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie omawiany obszar XIII Zmiany Studium Gminy Przecław znajduje się w zasięgu JCWP RW o nazwie: „Kanał Białoborski” o kodzie RW200010218949.

4.3 Wody podziemne

Zgodnie z ogólnodostępnym portalem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie omawiany obszar znajduje się w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o nr 134 oraz kodzie GW2000134.

Teren objęty opracowaniem XIII Zmiany Studium Gminy Przecław znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Dębica - Stalowa Wola – Rzeszów” o numerze 425.

4.4 Tereny zalewowe

Omawiany teren w granicach XIII Zmiany Studium Gminy Przecław znajduje się poza opracowanymi mapami ryzyka powodziowego oraz mapami zagrożenia powodziowego przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Zgodnie z opracowaniami Państwowej Służby Hydrogeologicznej teren objęty opracowaniem położony jest poza obszarami narażonymi na podtopienia.

4.5 Obszary osuwiskowe

W granicach XIII Zmiany Studium nie występują udokumentowane tereny osuwiskowe oraz udokumentowane tereny predysponowane do osuwania się mas ziemnych.

5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

W obszarze objętym XIII Zmianą Studium, nie występują żadne obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków ani też do ewidencji zabytków, jako obiekty objęte ochroną prawną. Na tym terenie nie występują stanowiska archeologiczne, objęte ochroną konserwatorską.

6. Rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Dla terenu objętego XIII Zmianą Studium nie został sporządzony audyt krajobrazowy, nie zostały określone granice krajobrazów priorytetowych, zatem nie ma możliwości dokonania analizy i rekomendacji wniosków zawartych w audycie krajobrazowym.

7. Warunki i jakość życia mieszkańców.

Obszar objęty XIII Zmianą Studium zlokalizowany jest w kompleksie leśnym, w sąsiedztwie istniejącej infrastruktury technicznej gazowej, w tym odwiertu gazu ziemnego.

Teren planowanej do realizacji inwestycji położony jest w odległości około 722,0m od najbliższej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w miejscowości Biały Bór. Należy zatem uznać, że planowane zagospodarowanie terenu na potrzeby inwestycyjne związane z infrastrukturą techniczną gazową planowaną (odwierty, obiekty i urządzenia oraz sieci), nie spowoduje pogorszenia warunków i jakości życia mieszkańców.

Nie zachodzi potrzeba przeprowadzania szczegółowej analizy w zakresie warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, w związku z XII Zmianą Studium.

8. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Na przedmiotowym terenie w granicach XIII Zmiany Studium Gminy Przecław nie opracowano map ryzyka powodziowego oraz map zagrożenia powodziowego przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Z uwagi na warunki hydrogeologiczne oraz położenie terenu XIII Zmiany Studium, należy uznać, że ewentualna lokalizacja infrastruktury gazowej, w tym eksploatację gazu ziemnego nie spowoduje zaniku wody, ani pogorszenia jej jakości w ujęciach (studniach) mieszkańców wsi.

Teren eksploatacji gazu ziemnego, nie będzie miał ponadnormatywnego wpływu na ludzi i na elementy środowiska, w tym na istniejącą zabudowę, położoną w oddaleniu około 722,0m w linii prostej od granicy terenu objętego XIII Zmianą Studium. Nie powstaną obszary ponadnormatywnego wpływu inwestycji na środowisko przy realizacji inwestycji zgodnie z przedstawioną koncepcją.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa osób, które znajdować się będą w sąsiedztwie istniejącej infrastruktury technicznej gazowej, a także obszar ochrony technicznej należy ogrodzić i odpowiednio oznakować tablicami informacyjnymi o zakazie wstępu na teren eksploatacji.

W związku z projektowanym przedsięwzięciem nie zachodzi zagrożenie dla zdrowia ludzi i naruszenie interesów osób trzecich (zarówno w związku z przepisami ochrony środowiska jak i przepisami budowlanymi).

Teren objęty XIII Zmianą Studium nie obejmuje obszarów osuwiskowych oraz predysponowanych do osuwania się mas ziemnych, czy powstania obrywów skalnych, zatem w tym zakresie nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa ludności i mienia.

Nie jest to teren zagrożony ponadnormatywną emisją hałasu czy zanieczyszczeń kierowanych do atmosfery, bowiem wielkość dopuszczonej eksploatacji nie jest znacząca i nie spowoduje przekroczenia norm dopuszczalnych.

9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

Gmina Przeclaw jest gminą o rolniczym charakterze. Obszar objęty XIII Zmianą Studium obejmuje grunty leśne, niewielki kontur gruntów rolnych, położone z dala od zwartej zabudowy wiejskiej, z dala od jakichkolwiek ośrodków usługowych i produkcyjnych dających możliwości zatrudnienia mieszkańców.

Gmina Przeclaw potrzebuje zapewnienia nowych miejsc pracy, poprawy warunków życia mieszkańców, poprawy warunków komunikacji i budowy dodatkowych elementów infrastruktury technicznej. Teren objęty XIII Zmianą Studium położony jest w granicach prognozowanego złoża gazu ziemnego, spełnia kryterium rozbudowy urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej gazowej, w tym eksploatacji gazu.

Analizując ewentualne skutki braku realizacji ustaleń XIII Zmiany Studium, nasuwa się wniosek, że zaniechanie przewidzianych do realizacji działań będzie negatywnie oddziaływać na dalszy rozwój regionu. Przygotowywanie terenów inwestycji na potrzeby funkcjonowania infrastruktury gazowej w sposób pełny i uporządkowany, daje możliwość z jednej strony rozwoju gospodarczego, a z drugiej strony poszanowania cennych terenów pod względem przyrodniczym i krajobrazowym.

Dodatkowo odstąpienie od eksploatacji na złożu gazu ziemnego, skutkować będzie niegospodarnym wykorzystaniem zasobów złoża.

9.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne.

Teren objęty XIII Zmianą Studium nie będzie wymagał nakładów finansowych z budżetu gminy na wykonanie infrastruktury technicznej oraz drogowej.

Na potrzeby planowanej eksploatacji nie zachodzi potrzeba budowy sieci infrastruktury technicznej, na potrzeby, której koszty ponosiłaby gmina.

Roboty budowlane infrastruktury gazowej, w tym eksploatacja gazu ziemnego, przyniesie pozytywne skutki ekonomiczne i gospodarcze, na potrzeby dalszego rozwoju gminy bogatej w złoża gazu ziemnego.

9.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam, gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.

Gmina Przeclaw liczy 11 998 mieszkańców, z czego 49,9% stanowią kobiety, a 50,1% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców wzrosła o 11,1%. Gmina Przeclaw ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -31. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,58 na 1000 mieszkańców gminy Przeclaw.

Gęstość zaludnienia w roku 2021 wyniosła 88,99 osób na km². Podobnie jak w latach poprzednich najgęściej zaludnionymi sołectwami są: Tuszyma (204,21 osób na km²), Błonie (156,85 osób na km²), i Podole (122,82 osób na km²), najmniejsza gęstość zaludnienia występuje w miejscowości Zaborcze (40,16 osób na km²).

Od 2020 r. odnotowuje się ujemny przyrost naturalny. To efekt zarówno rekordowo dużej liczby zgonów, jak i małej liczby urodzeń. Zgodnie z danymi z Rejestru Stanu Cywilnego w 2021r.

w porównaniu z rokiem 2019, liczba zgonów wzrosła o około 15%, natomiast liczba narodzin spadła o około 20%. Z pewnością w dużej mierze miała na to wpływ pandemia, która zahamowała liczbę narodzin, jak i zwiększyła liczbę zgonów.

9.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

XIII Zmiana Studium nie będzie skutkować poniesieniem wydatków z budżetu gminy na realizację infrastruktury technicznej i drogowej.

Ze względu na charakter przedsięwzięcia, gmina nie będzie ponosić żadnych kosztów społecznych, rozumianych w szerokim aspekcie.

9.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

XIII Zmiana Studium obejmuje zakaz zabudowy obiektów kubaturowych, zatem dokonanie bilansu terenów przeznaczonych pod infrastrukturę techniczną gazową jest bezprzedmiotowe.

10. Stan prawny gruntów.

W granicach opracowania XIII Zmiany Studium znajdują się grunty będące własnością Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Tuszyma.

11. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

W obszarze objętym XIII Zmianą Studium nie występują obiekty (przyrody ożywionej lub nieożywionej) objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych.

Teren ten objęty jest ochroną w ramach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. z 2022r., poz. 916 z późn. zm.) z uwagi na położenie w granicach: Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – funkcjonującego na mocy: Uchwała Nr XXXIX/785/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013r. w sprawie Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2013r., poz. 3588 z późn. zm.).

Teren XIII Zmiany Studium nie jest objęty innymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ochronie przyrody, z wyjątkiem w/w.

Położenie obszaru XIII Zmiany Studium w terenach objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody, powoduje konieczność uwzględnienia wymogów ochrony środowiska w ramach robót inwestycyjnych infrastruktury technicznej gazowej, w sposób zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz w sposób polegający na ochronie środowiska.

W celu dokonania oceny wpływu eksploatacji gazu ziemnego na Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu, dokonano analizy zgodności planowanego przedsięwzięcia z zakazami obowiązującymi w granicach ww. obszaru oraz przeanalizowano wpływ planowanej inwestycji na ochronę przyrody tego obszaru.

Realizacja inwestycji objętej opracowaniem XIII Zmiany Studium zmieni zagospodarowanie terenu z użytku leśnego pod zagospodarowanie terenu na potrzeby inwestycyjne związane z infrastrukturą techniczną gazową planowaną (odwierty, obiekty i urządzenia oraz sieci).

12. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Teren objęty opracowaniem XIII Zmianą Studium, stanowi obszar położony poza udokumentowanymi terenami osuwiskowymi oraz poza terenami predysponowanych do osuwania się mas ziemnych i powstania obrywów skalnych.

13. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na przedmiotowym obszarze nie występują udokumentowane złoża kopalin oraz kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

14. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na przedmiotowym obszarze nie występują tereny górnicze.

15. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

W obszarze objętym XIII Zmianą Studium nie funkcjonują ciągi komunikacji publicznej. Istniejąca droga dojazdowa do terenu objętego XIII Zmianą stanowi drogę leśną, która na potrzeby gospodarki leśnej oraz na potrzeby dojazdu do istniejącej instalacji gazowej (zlokalizowanej w sąsiedztwie terenu objętego niniejszym opracowaniem) jest wystarczająca.

Na potrzeby funkcjonowania inwestycji określonej w XIII Zmianie Studium, z uwagi na jej charakter nie zachodzi potrzeba wprowadzenia ustaleń w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami.

16. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Zakres przedsięwzięcia XIII Zmiany Studium, obejmujący zagospodarowanie terenu na potrzeby inwestycyjne związane z infrastrukturą techniczną gazową planowaną (odwierty, obiekty i urządzenia oraz sieci), w tym eksploatacji gazu ziemnego, nie obejmuje przeznaczenia na potrzeby zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

17. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Omawiany teren w granicach XIII Zmiany Studium Gminy Przecław znajduje się poza opracowanymi mapami ryzyka powodziowego oraz mapami zagrożenia powodziowego przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

ROZDZIAŁ 2

SFERA SPOŁECZNA

SPIS TREŚCI

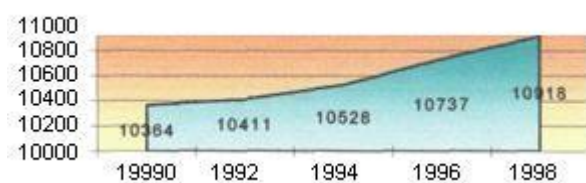
2. SFERA SPOŁECZNA.....	67
2.1. Warunki demograficzne.....	67
2.2. Rynek pracy.....	70
2.3. Infrastruktura społeczna.....	71
Opieka społeczna.....	71
Kultura i rozrywka.....	72
Służba zdrowia.....	72
Szkolnictwo i przedszkola.....	73
Zasoby mieszkaniowe.....	75
Mapa nr 2 — gęstość zaludnienia.....	78
Mapa nr 3 - przyrost względny ludności w latach 1990-1998.....	79
Mapa nr 4 – usługi.....	80

2. SFERA SPOŁECZNA

2.1. Warunki demograficzne¹

Gminę Przeclaw zamieszkiwało w 1998 roku przeszło 10.900 mieszkańców. Analizując lata od roku 1990 można stwierdzić, że w roku obecnym liczba ich ulegnie zwiększeniu, gdyż daje się zaobserwować, że z roku na rok ilość osób zamieszkujących gminę rośnie. Od 1990 roku przybyło przeszło 550 osób, czyli ich liczba zwiększyła się o około 5,4% w stosunku do roku 1990, przy czym w każdym kolejnym roku odsetek ten był coraz wyższy (np. w 1992 roku przybyło około 0,5% więcej mieszkańców niż w 1990, natomiast w 1998 roku było ich o prawie 2% więcej niż w 1996).

**Dynamika wzrostu liczby mieszkańców
w gminie Przeclaw**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przeclawiu.

Porównując na podstawie tabeli 1 liczbę mieszkańców w poszczególnych sołectwach w przedziale czasowym od 1990 roku do 1998 roku zauważyć można, że dwa sołectwa, Wyłów i Zaborcze, charakteryzują się zmniejszającą się liczbą mieszkańców. Od 1990 roku zmniejszyła się ona do chwili obecnej o około 12,5% w Wyłowie i 10% w sołectwie Zaborcze.

Najintensywniej rozwijającą się miejscowością pod względem liczby mieszkańców jest Przeclaw, gdzie od początku lat dziewięćdziesiątych liczba ludności zwiększyła się o przeszło 15%. Stosunkowo intensywny wzrost ludności nastąpił w miejscowościach: Biały Bór (8%), Błonie (6,3%), Łączki Brzeski (5,2%), i Tuszyma (8,1%).

Poniższy wykres przedstawia dynamikę zmian w liczbie mieszkańców w czterech sołectwach o ekstremalnych przyrostach ludności na przestrzeni lat 1990 i 1998 (Przeclaw +15,3%, Wyłów -12,4%, Zaborcze -10,6%).

Dynamika zmian liczby mieszkańców w wybranych sołectwach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przeclawiu.

¹ Informacje uzyskane z Referatu Ewidencji Ludności w Urzędzie Gminy w Przeclawiu oraz ze „Strategii rozwoju gminy Przeclaw”.

Tabela 1.

Zestawienie liczby mieszkańców poszczególnych sołectw należących do gminy Przeclaw w latach 1990-1998.

lata miejscowość	1990	1992	1994	1996	1998	Przyrost liczby ludności
Biały Bór	850	871	897	906	917	8%
Błonie	670	677	683	693	712	6,3%
Dobrynin	827	829	831	844	853	3,2%
Łączki Brzeskie	1032	1042	1064	1076	1086	5,2%
Kiełków	792	804	814	811	812	2,5%
Podole	1105	1100	1097	1106	1114	0,8%
Przeclaw	1236	1287	1338	1352	1425	15,3%
Tuszyna	2127	2162	2204	2272	2300	8,1%
Wyłów	314	264	220	282	275	- 12,4%
Zaborcze	246	212	210	239	220	- 10,6%
Rzemień	1165	1163	1170	1156	1204	3,4%
RAZEM GMINA	10364	10411	10528	10737	10918	5,4%

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Przeclawiu.

Gęstość zaludnienia w 1998 roku w gminie Przeclaw wynosiła 81,2 osób na km², a najgęściej zaludnionymi sołectwami były: Tuszyna, Podole i Błonie. Najmniejszą gęstość zaludnienia miały: Zaborcze oraz Rzemień.

Tabela 2.

Gęstość zaludnienia w gminie Przeclaw.

Miejscowość	Powierzchnia w km ²	Gęstość zaludnienia na km ²
Tuszyna	12,6	182,5
Błonie	5,4	131,8
Podole	8,5	131,1
Kiełków	8,5	95,5
Przeclaw	16,3	87,4
Łączki Brzeskie	15,4	70,5
Wyłów	4,2	65,5
Dobrynin	13,7	62,3
Biały Bór	18,1	50,7
Rzemień	25,4	47,4
Zaborcze	6,4	34,4

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przeclawiu.

Procentowa struktura wiekowa ludności w gminie Przeclaw nie odbiega zasadniczo od standardu ogólnokrajowego: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią około 30,8 % ogółu społeczeństwa w gminie, w wieku produkcyjnym około 54,1%, a w wieku poprodukcyjnym 15%. Poniższa tabelka przedstawia ilościowo strukturę wiekową w 1998 roku w gminie:

	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
Struktura wiekowa	3.363	5.909	1.646
Odsetek w ogóle społeczeństwa	30,8%	54,1%	15%

Źródło: Dane z Urzędu Gminy w Przecławiu.

Przyrost naturalny w gminie Przecław zmniejsza się w dość szybkim tempie, chociaż w porównaniu do gmin sąsiednich jest na wysokim poziomie. Dla porównania w 1990 roku wynosił on 110, a w 1998 roku już tylko 24. Może to być związane z odpływem młodych osób poza gminę, a także ze zmienionym modelem rodziny, w której coraz częściej jest tylko jedno dziecko, a decyzja o powiększeniu rodziny coraz częściej oddalana jest w czasie. Należy też wziąć pod uwagę dane o malejącej liczbie zawieranych małżeństw (w 1990 roku zawarto 76 małżeństw, w 1996 zawarto ich 51)². Jednak nadal przyrost naturalny oraz napływ ludności jest na tyle duży, że powoduje przyrost mieszkańców w całej gminie.

Powyższe stwierdzenia potwierdzają obliczenia ilości narodzin na 500 mieszkańców gminy. Widać wyraźnie, że pomimo wzrostu liczby ludności, maleje wskaźnik urodzeń.

Tabela 3.

Przyrost naturalny w gminie Przecław.

Lata	1990	1992	1994	1996	1998
Liczba ludności w gminie	10.364	10.411	10528	10.737	10.918
Przyrost naturalny ogółem w gminie	110	101	83	76	24
Ilość urodzeń na 500 mieszkańców gminy	10,4	9,1	8,9	7,6	5,9

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przecławiu.

Najmniejszy przyrost naturalny na przestrzeni lat dziewięćdziesiątych obserwuje się w sołectwie Zaborcze oraz Wyłów. Największy jest w miejscowościach Tuszyma i Przecław. Należy jednak zwrócić uwagę, że w przeliczeniach urodzeń na liczbę ludności sytuacja przedstawia się nieco inaczej. Największy wskaźnik urodzeń na 500 osób występuje w Białym Borze, gdzie na 500 mieszkańców średnio w roku rodzi się około 10-11 dzieci oraz w miejscowości Błonie, gdzie wskaźnik ten wynosi około 10. Najmniej dzieci na 500 osób rodzi się w Wyłowiu, Zaborczu, Rzemieniu i Kiełkowie, gdzie uśredniony na przestrzeni lat wskaźnik urodzeń oscyluje wokół 7.

Tabela 4.

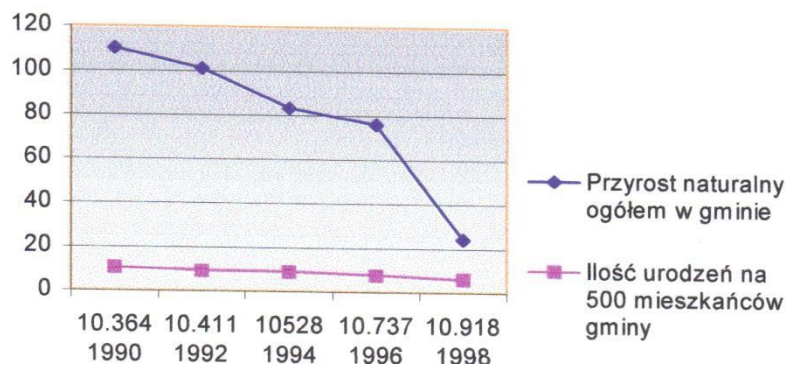
Przyrost naturalny i liczba urodzeń na 500 mieszkańców w sołectwach gminy Przecław w latach 1990-1998.

Lata	1990		1992		1994		1996		1998	
	urodz. na 500 osób	przyrost naturalny	urodz. na 500 osób	przyrost naturalny	urodz. na 500 osób	przyrost naturalny	urodz. na 500 osób	przyrost naturalny	urodz. na 500 osób	przyrost naturalny
Biały Bór	10,6	12	11,8	15	11,7	13	10	10	7,8	-1
Błonie	11,2	8	10	8	10	5	9,3	10	9,3	5
Dobrynin	11,7	12	11,8	12	9,4	7	5,9	3	4,7	1
Łączki Brzeskie	8,6	11	9	9	7,1	0	10	12	7,7	6
Kiełków	5	-3	10,6	10	10	7	6,2	3	3,7	-1
Podole	11,3	13	8,2	8	8,6	7	6,4	1	4,1	-4
Przecław	9,6	7	8,8	11	8,1	14	9,3	17	7,8	14
Tuszyma	13,5	36	7,9	18	9,3	23	6,9	15	4,8	2
Wyłów	8,3	0	8	1	9,1	1	6,7	0	1,8	0

Zaborcze	12	5	10	-1	5	-3	6	-2	2,3	-2
----------	----	---	----	----	---	----	---	----	-----	----

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przecławiu.

**Porównanie w czasie liczby mieszkańców gminy,
przyrost naturalny oraz wskaźnik urodzeń na 500
osób**

Lata i liczba mieszkańców ogółem w gminie Przecław

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przecławiu.

Rynek pracy³

W gminie Przecław nie występuje żaden większy zakład przemysłowy będący głównym generatorem miejsc pracy. Natomiast dynamicznie rozwija się od kilku lat sektor małych i średnich przedsiębiorstw, najczęściej rodzinnych, należących do branży produkcyjnej, handlowej i usługowej (głównie usługi rolnicze i rzemieślnicze). Firmy te tworzą osoby najczęściej z wykształceniem zasadniczym, które rejestrują działalność i tą drogą wykonują swój zawód, co z kolei stwarza niewielkie perspektywy zatrudnienia dla innych osób. Gmina charakteryzuje się odpływem ludzi młodych z wieku przedprodukcyjnego i produkcyjnego. Sytuacja ta nie jest korzystna dla rozwoju gospodarczego gminy, tym bardziej, że w gminie brakuje ludzi z wyższym wykształceniem i specjalistów, posiadających wiedzę ekonomiczną i kwalifikacje na przedsiębiorców (najwięcej osób ma wykształcenie zawodowe i podstawowe).

Ludność pracuje głównie we własnych gospodarstwach rolniczych, co sprzyja wzrostowi bezrobocia utajonego na wsi, tym bardziej, że niewiele osób posiada wykształcenie rolnicze.

Analizując gminę Przecław na tle gmin wiejskich sąsiadujących (które podobnie jak Przecław charakteryzują się niskim poziomem rozwoju gospodarczego), można zauważyć, że odsetek zarejestrowanych bezrobotnych jest zdecydowanie niższy niż w pozostałych okolicznych gminach (według danych na styczeń 1998 roku w gminie Przecław odsetek ten wynosił około 8,6%, w innych sąsiednich gminach około 10%). Biorąc pod uwagę gminy o podobnej do Przecławia liczbie mieszkańców, ale o wyższym poziomie rozwoju gospodarczego, procentowy udział bezrobotnych w ogóle społeczeństwa kształtował się wszędzie podobnie na poziomie około 8%-9% na styczeń 1998 roku. Świadczy to o tym, że sytuacja na rynku pracy w Przecławiu nie odbiega od przeciętnej obserwowanej w podobnych

³ Informacje uzyskane ze „Strategii rozwoju gminy Przecław”, „Strategii rozwoju województwa rzeszowskiego 1998 - 2002” oraz z „Podstawowych danych statystycznych według miast i gmin za 1997 rok”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, 1998.

gminach, a nawet jest nieco lepsza (w porównaniu do gmin leżących w sąsiedztwie Przecławia). Podobnie sytuacja przedstawia się, gdy porównamy liczbę pracujących w gminie.

Rejonowy Urząd Pracy w Mielcu organizuje prace interwencyjne, roboty publiczne, wdraża programy aktywizacji zawodowej absolwentów, organizuje szkolenia zawodowe, udziela pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, organizuje giełdy pracy. Celem tych działań jest przeciwdziałanie wzrastającemu bezrobociu zarówno oficjalnemu jak i utajonemu na wsi.

Infrastruktura społeczna

Opieka społeczna⁴

W Przecławiu przy Urzędzie Gminy istnieje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniający na stałe 5 osób.

Mieszkańcy gminy potrzebujący wsparcia mogą skorzystać z pomocy finansowej, usługowej i w naturze. Najczęściej realizowana jest forma finansowa pomocy w postaci rent socjalnych, zasiłków stałych okresowych, okresowych gwarantowanych, zasiłków jednorazowych i z tytułu ochrony macierzyństwa.

Pomoc w naturze realizowana jest poprzez zakup węgla, odzieży, wyprawek dla niemowląt, dożywianie dzieci.

Działalność usługowa polega na świadczeniu usług opiekuńczych dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. Jest to pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb, codzienna opieka higieniczno - pielęgnacyjna zalecona przez lekarza, ułatwianie kontaktów z otoczeniem.

Według pracowników opieki społecznej budżet przewiduje zbyt małą kwotę na zadania własne i zlecone - nakłady nie w pełni pokrywają potrzeby mieszkańców w zakresie pomocy. Istnieje potrzeba zorganizowania przy Opiece Społecznej jednostki zajmującej się niesieniem pomocy rodzinie.

Opieka społeczna nie prowadzi żadnych dodatkowych form pomocy, np. doradztwo psychologiczno-pedagogiczne, aktywizacja ludności.

Nie można wyodrębnić z terenu gminy obszaru szczególnego zubożenia społeczeństwa -- liczba osób korzystających z pomocy jest porównywalna w każdym sołectwie.

Według danych liczbowych wyraźnie zwiększa się ilość osób korzystających z pomocy społecznej. Od 1993 do 1998 roku wzrosła ona o 80%. Poniższy wykres obrazuje ten szybki trend wzrostowy.

4 Informacje uzyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy Urzędzie Gminy w Przecławiu.

Osoby korzystające z pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Przecławiu.

Kultura i rozrywka⁵

W Przecławiu działa Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki posiadający bogatą ofertę dla mieszkańców gminy. Organizowane są imprezy kulturalno - rozrywkowe, festyny, imprezy z okazji świąt i rocznic. Ponadto stale działa kółko plastyczne, teatralne, nauka gry i śpiewu oraz zespoły muzyczne i taneczne. Organizowane są także turnieje (np. szachowe i brydżowe), konkursy literackie, piosenki i plastyczne, wystawy malarskie, wystawy ludowych dzieł artystycznych, dyskoteki i zabawy dla dzieci i młodzieży. Ponadto w Ośrodku działa przedszkole dla dzieci.

GOKSiT posiada swoje filie w Wyłowie, w Dobryninie (w budynku Remizy Strażackiej), gdzie istnieje orkiestra dęta oraz w Łączkach Brzeskich - w filii tej działa zespół muzyczny. Według opinii pracowników Urzędu Gminy brakuje placówki kulturalnej w Kiełkowie, co wiąże się z brakiem odpowiedniego lokalu.

Sieć biblioteczna jest dość dobrze rozbudowana. W Przecławiu znajduje się Biblioteka Publiczna, której filie posiadają miejscowości: Kiełków, Łączki Brzeskie, Tuszyma, Rzemień oraz Podole. Warunki lokalowe bibliotek są dostateczne, biblioteki zakupują nowe wydawnictwa książkowe i czasopisma, organizują konkursy, w pomieszczeniach bibliotek w Przecławiu oraz w Łączkach Brzeskich w latach ostatniej kadencji Zarządu Gminy przeprowadzane były remonty (Łączki Brzeskie) lub rozbudowy bibliotek (Kiełków). Ważną potrzebę bibliotek stanowi zakupienie komputerów.

Na terenie gminy istnieją kluby sportowe w Przecławiu, Wyłowie, Tuszymii i Rzemieniu oraz domy ludowe, czyli Remizy Strażackie w Podolu, Łączkach Brzeskich, Kiełkowie, Przecławiu, Rzemieniu, Białym Borze i Dobryninie. W Remizach odbywają się często imprezy artystyczne i organizowane są zabawy, tak więc spełniają one rolę lokalnych ośrodków kultury i rozrywki.

W Przecławiu istnieje możliwość powstania kina przy Gminnym Ośrodku Kultury. Istnieje potrzeba przeniesienia przedszkola z pomieszczeń GOK-u, a odzyskane sale przeznaczyć na działalność kulturalną. Budynek wymaga remontu bieżącego, tj. malowania, wymiany sprzętu i wyposażenia, a także wymiany stolarki okiennej i malowania z zewnątrz.

Służba zdrowia⁶

W gminie Przecław istnieją trzy placówki służby zdrowia:

5 Informacje uzyskane z GOKSiT w Przecławiu.

6 Informacje uzyskane z Urzędu Gminy w Przecławiu.

1. Ośrodek Zdrowia w Przecławiu
2. Ośrodek Zdrowia w Rzemieniu
3. Filia Ośrodka Zdrowia w Przecławiu - w Łączkach Brzeskich

W Ośrodku Zdrowia w Przecławiu (łącznie z filią w Łączkach Brzeskich) zatrudnionych jest 4 lekarzy: stomatolog, ginekolog, lekarz ogólny i pediatra oraz 8 pielęgniarek. Pod Ośrodek w Przecławiu podlegają następujące sołectwa: Przecław, Podole, Łączki Brzeskie, Błonie, Wyłów, Zaborcze o łącznej liczbie mieszkańców około 5.000 osób. Ośrodek posiada 3 gabinety lekarskie, gabinet zabiegowy, rejestrację, aptekę i gabinet rehabilitacyjny.

Natomiast Ośrodek Zdrowia w Rzemieniu zatrudnia 5 lekarzy: stomatologa, ginekologa, 2 lekarzy ogólnych, pediatrę oraz 6 pielęgniarek. Pod Ośrodek w Rzemieniu podlega prawie 5.300 osób z sołectw: Rzemień, Tuszyma, Dobrynin i Biały Bór. Ośrodek dysponuje trzema gabinetami lekarskimi i gabinetem zabiegowym. W budynku znajduje się też apteka.

Na badania specjalistyczne mieszkańcy gminy kierowani są do przychodni przy szpitalu rejonowym w Mielcu oddalonym o około 15-20 km od Przecławia. W przypadku hospitalizacji mieszkańcy także podlegają szpitalowi w Mielcu.

Według opinii pracowników Urzędu Gminy budynki ośrodków zdrowia wymagają remontów wewnętrznych, tj. wymiany instalacji wewnętrznej, wymiany posadzek, malowania a także remontu elewacji budynków. Wskazane jest doposażenie ośrodków zdrowia w nowszy i sprawniejszy sprzęt medyczny.

Szkolnictwo i przedszkola⁷

Szkoły podstawowe istnieją w następujących miejscowościach:

Sz. P. w Przecławiu - posiada 13 sal lekcyjnych, stan techniczny jest zły, budynek wymaga kapitalnego remontu. Uczęszcza do niej 409 dzieci, zatrudnia 30 nauczycieli. W budynku szkolnym mieści się mieszkanie służbowe, cztery pozostałe mieszkania znajdują się w domu nauczyciela;

Sz. P. w Tuszymie - budynek szkoły jest nowy (oddany do użytku w 1995 roku) w związku z tym nie wymaga remontów, posiada 11 sal lekcyjnych, salę gimnastyczną oraz oddział przedszkolny. Uczęszcza do niej 285 dzieci i zatrudnionych jest 21 nauczycieli. Szkoła posiada filię w Białym Borze w której uczy się 30 dzieci w klasach I - III, posiada 4 sale lekcyjne i oddział przedszkolny, filia szkoły zatrudnia 3 nauczycieli, stan techniczny budynku jest bardzo zły, wskazany jest remont kapitalny;

Sz. P. w Kiełkowie - posiada 6 sal lekcyjnych oraz oddział przedszkolny, uczęszcza do niej 82 dzieci, zatrudnionych jest 14 nauczycieli, budynek wymaga remontu oraz wymiany i doposażenia w sprzęt dydaktyczny oraz wyposażenie sal; przy szkole mieści się dom nauczyciela z jednym mieszkaniem;

7 Informacje uzyskane z Referatu Szkolnictwa przy Urzędzie Gminy w Przecławiu.

Sz. P. w Dobryninie - posiada 12 sal lekcyjnych, uczy się w niej 177 dzieci, zatrudnionych jest 17 nauczycieli, stan techniczny budynku jest zadowalający, jedynie wskazane byłyby remonty bieżące i wymiana wyposażenia sal oraz doposażenia w sprzęt dydaktyczny.

W szkole mieści się oddział przedszkolny. Projektowana jest wymiana kotłowni z węglowej na gazową;

Sz. P. w Wyłowie - posiada 10 sal lekcyjnych, uczy się w niej 103 dzieci, zatrudnionych jest 15 nauczycieli, szkoła posiada oddział przedszkolny, budynek jest po remoncie, wymaga jedynie remontu bieżącego oraz częściowej wymiany wyposażenia. W szkole znajduje się jedno mieszkanie służbowe;

Sz. P. w Łączkach Brzeskich - posiada 8 sal lekcyjnych oraz oddział przedszkolny, uczęszcza do niej 117 uczniów, zatrudnionych jest 17 nauczycieli, budynek wymaga remontu oraz wymiany wyposażenia i doposażenia w sprzęt dydaktyczny; przy szkole znajduje się dom nauczyciela z dwoma mieszkaniami;

Sz. P. w Rzemieniu - posiada 8 sal lekcyjnych, uczęszcza do niej 177 dzieci, zatrudnionych jest 14 nauczycieli, budynek wymaga remontu i wymiany wyposażenia; w budynku szkolnym mieści się jedno mieszkanie służbowe, a w domu nauczyciela pozostałe cztery;

Szkoła Podstawowa w Zaborczu jest nieczynna od 15 lat, co spowodowane jest zbyt małą ilością dzieci w sołectwie - kilkoro dojeżdża do szkoły w Wyłowie. Budynek w pewnych okresach był wykorzystywany pod różną działalność, m.in. jako Schronisko Młodzieżowe -obecnie w części budynku znajdują się dwa mieszkania nauczycielskie oraz sklep GS.

Jedyną salę gimnastyczną posiada szkoła w Tuszynie - istnieje więc konieczność ich budowy w pozostałych szkołach. W każdej szkole podstawowej znajduje się biblioteka. Szkoły nie posiadają stołówek i świetlic.

W Przecławiu obecnie budowana jest szkoła, która w związku z reformą szkolnictwa przeznaczona zostanie na jedyne w gminie gimnazjum. Budynek będzie posiadał 22 sale lekcyjne, planowany termin oddania szkoły to wrzesień 1999 rok. Po 2002 roku planowane jest utworzenie drugiego gimnazjum w Tuszynie.

W gminie Przecław znajduje się Zespół Szkół Rolniczych - Centrum Kształcenia Ustawicznego. W skład ZSR wchodzi:

- 5-letnie Technikum Technologii Żywności o specjalności produkcja piekarsko-ciastkarska i przetwórstwo mięsne - 4 oddziały
- 5-letnie Technikum Żywnienia i Gospodarstwa Domowego - 2 oddziały
- 5-letnie Technikum Rolnicze o specjalności agrobiznes i chów i użytkowanie koni- 5 oddziałów
- 4-letnie Liceum Zawodowe zawód rolnik, specjalność wiejskie gospodarstwo domowe – 1 oddział
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa zawód ogrodnik - 3 oddziały zawód mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych - 3 oddziały
- Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego
- gospodarstwo rolne o powierzchni 100 ha UR ze wszystkimi podstawowymi gałęziami produkcji rolnej tj. bydło, trzoda, konie, owce, kozy, ryby, pszczoły
- ogród dydaktyczny a w nim szkółka drzew i krzewów ozdobnych, szkółka drzew i krzewów sadowniczych, mnożarka, sad, warzywnik
- warsztaty mechaniczne do realizacji zajęć praktycznych w zawodzie mechanik operator maszyn i pojazdów
- pracownia analityczna (do realizacji tematyki ćwiczeń z analizy żywności, mikrobiologii)

W związku z powołaniem z dniem 1 grudnia 1998 roku Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego szkoła ogłasza nabór do 4 typów szkół:

- Policealnego Studium dla Dorosłych Zaoczne - zawód technik technologii żywności
- 3-letniego Technikum Ogrodniczego na podbudowie ZSO
- 3-letniego Technikum Mechanizacji Rolnictwa na podbudowie ZSMR oraz co jest bardzo istotne w kontekście przyszłych zmian ogłaszamy nabór do Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych Zaoczne na podbudowie ZSZ.

W CKU organizowane są także:

- a) kurs dla operatorów kombajnów zbożowych, rolników nabywających i stosujących środki ochrony roślin I i II klasy, opiekunów dzieci i młodzieży na koloniach i obozach letnich
- b) kursy i egzaminy czeladnicze z zakresu kuchmistrzostwa i krawiectwa lekkiego
- c) szkolenia bhp dla uczniów i rolników, dla grupy producentów trzody chlewnej połączone z prezentacją produktów firm działających na rzecz rolnictwa
- d) konferencje metodyczne dla nauczycieli przedmiotów ogrodniczych i produkcji zwierzęcej poświęcone etyce zawodu nauczycielskiego, nowoczesnym technologiom w produkcji ogrodniczej, zastosowaniu technik komputerowych w nauczaniu przedmiotów zawodowych,
- e) wystawy stroików świątecznych, dekoracji wielkanocnych, kompozycji z zasuszonych roślin.

ZSR utrzymuje współpracę z pracownikami naukowymi Akademii Rolniczej w Krakowie i Rzeszowie, Małopolskim Stowarzyszeniem Doradztwa Rolniczego, Polsko -Amerykańskim Programem Doradztwa Rolniczego, Mielecką Agencją Rozwoju Regionalnego, Fundacją Międzynarodową Centrum Kształcenia i Rozwoju Gospodarczego, FAPA - Oddziałem Rzeszów.

W gminie Przecław istnieją dwa przedszkola komunalne: w Rzemieniu (w budynku przedszkola znajdują się dwa mieszkania służbowe) oraz Przecławiu. Przedszkole w Przecławiu zajmuje częściowo pomieszczenia Gminnego Ośrodka Kultury a częściowo mieści się we własnym budynku. Przedszkole w Rzemieniu ma własny budynek.

Zasoby mieszkaniowe⁸

W gminie Przecław główną formą własności budynków jest własność prywatna, istniejące budynki wielorodzinne należą do:

- Mieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Przecławiu (część mieszkań została wykupiona przez lokatorów)
- Stacji Oceny Odmian w Przecławiu
- Centrum Kształcenia Ustawicznego
- Nadleśnictwa Tuszyma (leśniczówki w Białym Borze, Dobryninie, Łączkach Brzeskich Zaborczu i Przecławiu).

W okresie 1990 - 1998 nie oddano do użytku żadnego budynku wielorodzinnego.

⁸ Informacje uzyskane z Referatu Budownictwa w Urzędzie Gminy w Przecławiu oraz ze „Strategii rozwoju gminy Przecław”.

Wszystkie wydane w tym czasie zezwolenia na budowę dotyczą budynków jednorodzinnych należących do osób fizycznych - w tych latach nie wydano żadnego pozwolenia na budowę budynku wielorodzinnego.

Gmina Przeclaw jako jednostka samorządu terytorialnego posiada 20 mieszkań komunalnych przeznaczonych głównie dla nauczycieli Oprócz tego Ośrodki Zdrowia w Rzemieniu i Przeclawiu posiadają trzy mieszkania służbowe.

Tabela

Liczba oddanych budynków mieszkalnych jednorodzinnych w poszczególnych sołectwach.

Rok Miejscowość	1995	1996	1997	1998	Razem
Rzemień	0	12	26	1	39
Tuszyma	5	7	13	2	27
Przeclaw	1	5	8	2	16
Łączki Brzeskie	2	7	3	1	13
Dobrynin	3	0	6	4	13
Podole	2	2	4	4	12
Kielków	3	1	6	2	12
Biały Bór	1	1	2	0	4
Błonie	0	0	1	2	3
Wyłów	0	1	0	0	1
Zaborcze	0	0	0	0	0
Razem	17	36	69	18	140

Źródło: Referat Budownictwa w Urzędzie Gminy w Przeclawiu.

Tabela

Liczba zezwoleń na budowę wydanych w poszczególnych sołectwach.

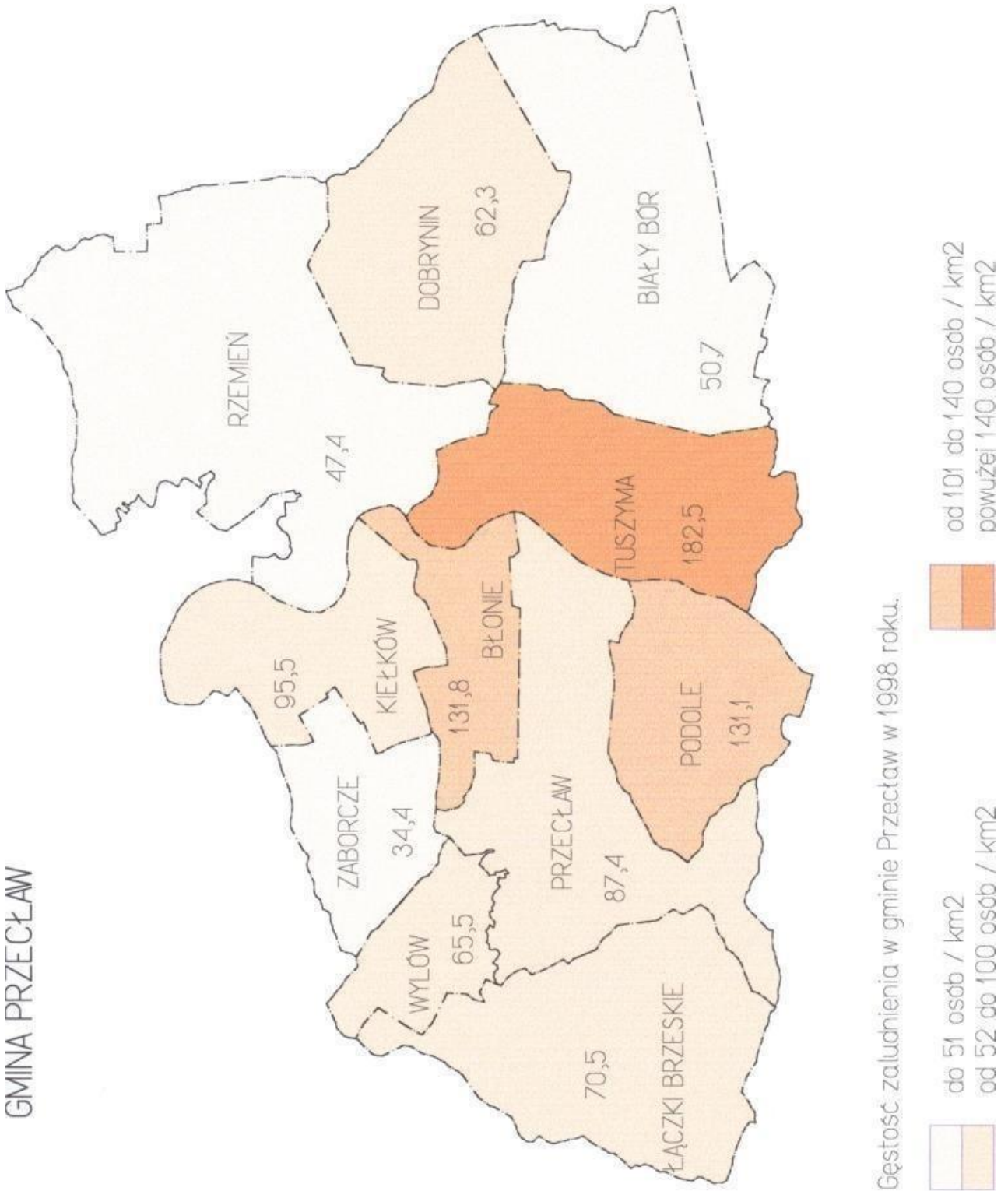
Rok Miejscowość	1995	1996	1997	1998	Razem
Tuszyma	5	9	8	10	32
Przeclaw	4	6	7	10	27
Rzemień	1	5	4	11	21
Łączki Brzeskie	2	3	4	2	11
Biały Bór	1	6	1	2	10
Podole	0	1	3	6	10
Dobrynin	2	0	3	2	7
Kielków	0	2	2	3	7
Błonie	1	2	1	0	4
Wyłów	0	0	1	2	3
Zaborcze	0	1	0	0	1
Razem	16	35	34	48	133

Źródło: Referat Budownictwa w Urzędzie Gminy w Przeclawiu.

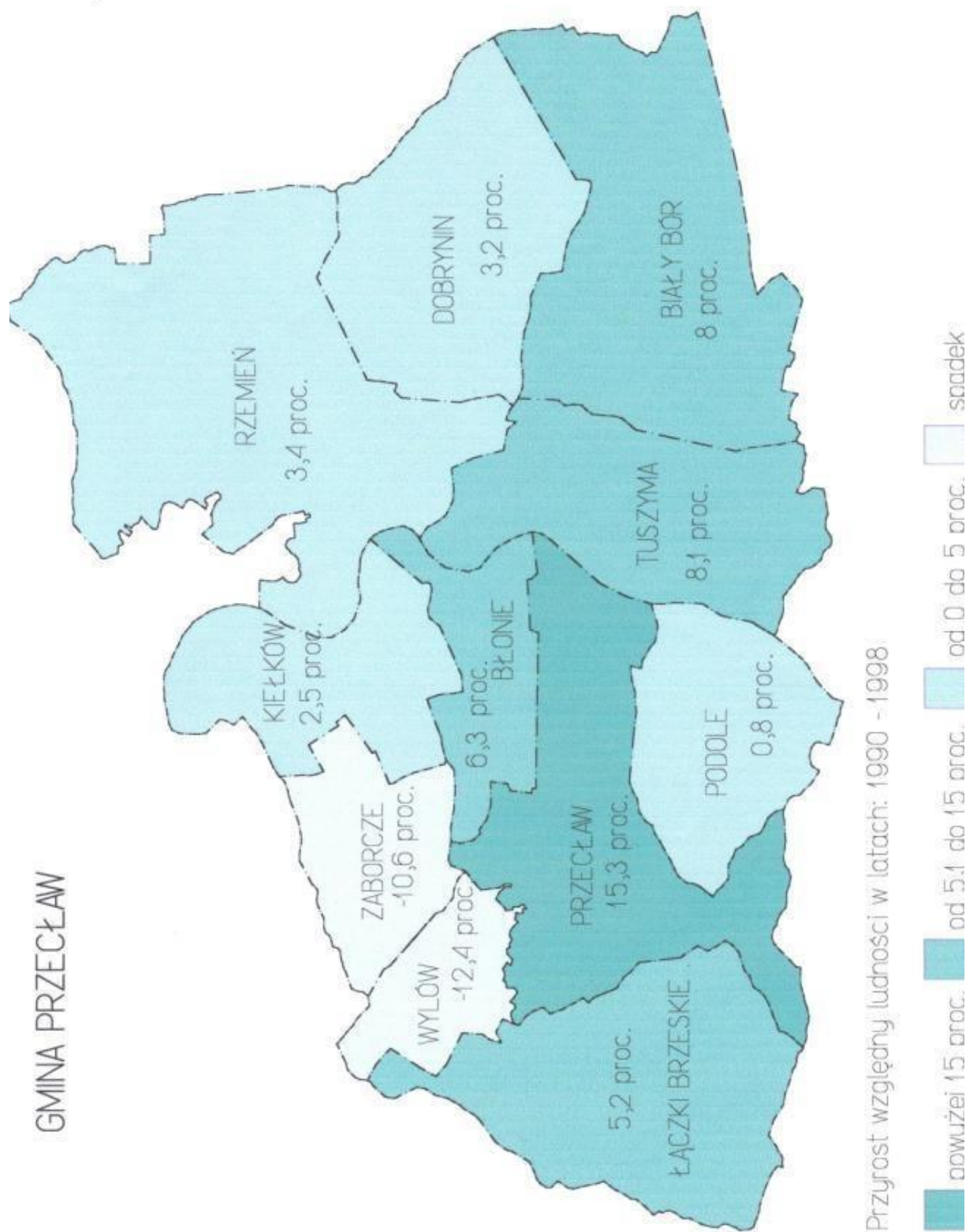
Główne predyspozycje rozwojowe	Główne bariery i ograniczenia
<p>Warunki demograficzne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • duży udział ludności w wieku produkcyjnym • wzrost liczby mieszkańców gminy • wyraźnie widać tendencję koncentracji ludności w miejscowości Przeclaw, który staje się centrum dla lokalnego społeczeństwa 	<p>Warunki demograficzne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • malejący przyrost naturalny, maleje wskaźnik urodzeń na 500 osób • nierównomierne rozłożenie przyrostu ludności w sołectwach (od 15,3% w Przeclawiu do 12,4% w Wylowie na przestrzeni 1990-1998)
<p>Szkolnictwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozwinięta sieć placówek szkolnictwa podstawowego • budowany jest budynek z przeznaczeniem na gimnazjum • każda szkoła posiada bibliotekę • przewiduje się dwa gimnazja w gminie (drugie po roku 2002) • prężnie działa Zespół Szkół Rolniczych – Centrum Kształcenia Ustawicznego 	<p>Szkolnictwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brakuje sal gimnastycznych, stołówek i świetlic • oprócz szkoły w Tuszymie, która jest nowa, wszystkie pozostałe wymagają remontów bieżących lub kapitalnych • występują niewielkie braki w wyposażeniu dydaktycznym
<p>Służba zdrowia:</p> <p>na podstawie uzyskanych danych nie można stwierdzić mocnych stron w tej dziedzinie</p>	<p>Służba zdrowia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brakuje placówek służby zdrowia, zwłaszcza na terenach o największym skupisku mieszkańców (część południowo - wschodnia gminy: Podole, Tuszyma, Biały Bór, Dobrynin - na tych terenach łącznie żyje około 5.200 mieszkańców, czyli prawie 48% ludności całej gminy) • brakuje pracowników służby zdrowia • ośrodki zdrowia wymagają remontów oraz doposażenia w sprzęt medyczny
<p>Rynek pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dynamicznie rozwija się sektor małej przedsiębiorczości - są to głównie firmy rodzinne • znaczny potencjał siły roboczej (54,1% ludności gminy należy do wieku produkcyjnego) • pod względem bezrobocia gmina Przeclaw nie odbiega negatywnie od gmin sąsiadujących • aktywność Urzędu Pracy w Mielcu w dziedzinie zapobiegania bezrobociu (programy aktywizacji zawodowej, szkolenia, pożyczki na rozpoczęcie działalności, prace interwencyjne) 	<p>Rynek pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niski poziom wykształcenia ludności • brak znaczącego zakładu pracy wpływającego na ożywienie gminy oraz na rynek pracy • większość drobnych firm nastawiona jest jedynie na przetrwanie • wzrasta bezrobocie utajone na wsi
<p>Kultura i rozrywka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozwinięta sieć biblioteczna • aktywnie działające kluby sportowe i domy ludowe • możliwość powstania kina w Przeclawiu przy GOKSiT • GOSiT posiada szeroki wachlarz ofert kulturalnych 	<p>Kultura i rozrywka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • istnieje potrzeba przeniesienia przedszkola z budynku GOKSiT w Przeclawiu • budynek wymaga remontu
<p>Opieka społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zubożenie mieszkańców rozłożone jest równomiernie na obszarze całej gminy - nie ma terenu szczególnie biednego 	<p>Opieka społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • coraz więcej osób korzysta z pomocy społecznej • brak dodatkowej działalności Opieki Społecznej (np. doradztwo psychologiczne - pedagogiczne, aktywizacja zawodowa ludności, pomoc rodzinie)

Mapa nr 2

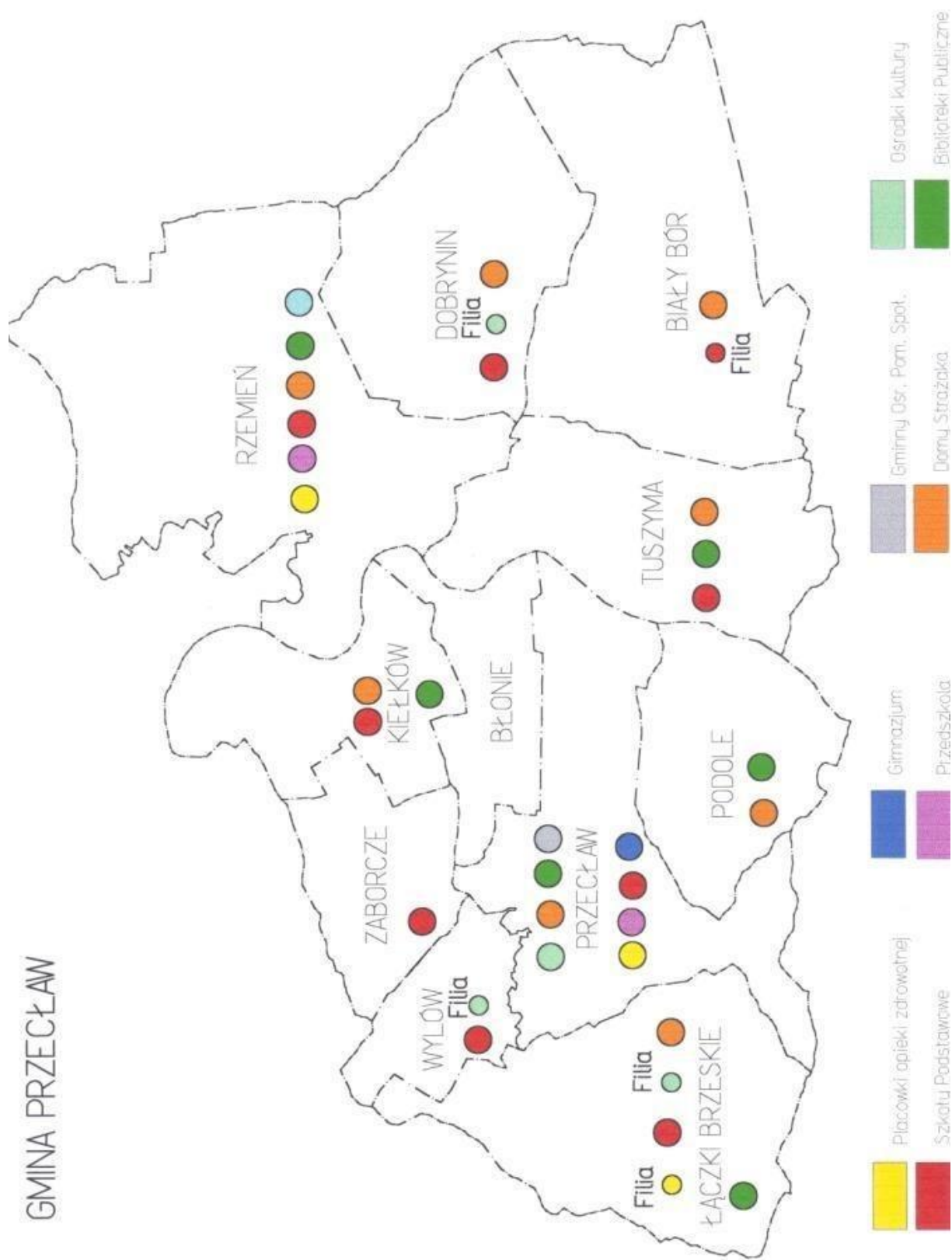
GMINA PRZECŁAW

Mapa nr 3

GMINA PRZECŁAW

ROZDZIAŁ 3

SFERA PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWA

SPIS TREŚCI

3.	SFERA PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWA	82
3.1	Wody powierzchniowe	82
3.2	Wody podziemne.....	82
3.3	Charakterystyka i waloryzacja lasów	82
3.3.1	Funkcje lasów i zadrzewień	82
3.3.2	Działania na rzecz zwiększenia lesistości	83
3.3.3	Szansę rozwoju przemysłu drzewnego.....	83
3.4	Budowa geologiczna	84
3.5	Kopaliny mineralne	84
3.6	Uwarunkowania przyrodnicze	86
3.6.1	Usytuowanie gminy w wojewódzkim systemie obszarów chronionych	86
3.6.2	Walory przyrodnicze i krajobrazowe	86
3.6.2.1	Charakterystyka ogólna	86
3.6.2.2	Istniejące i projektowane formy ochrony przyrody	87
3.7	Lokalny system obszarów ważnych dla zachowania struktury ekologicznej fizjocenoz	90
3.7.1	Korytarze ekologiczne	90
3.7.2	Użytki ekologiczne	90
3.7.3	Obszary ekologicznego zasilania	90
3.7.4	Strefy ochrony warunków siedliskowych lasu	90
3.8	Antropogeniczne bariery ekologiczne	91
3.8.1	Bloki antropogeniczne	91
3.8.2	Bariery o charakterze liniowym	91
3.9	Obszary wymagające wzmocnienia struktury ekologicznej	91
3.10	Działania na rzecz poprawy stanu środowiska gminy Przeclaw	92
3.11	Sfera przyrodniczo-krajobrazowa (podsumowanie)	93
3.12	Przyrodnicze i krajobrazowe możliwości rozwoju turystyki	94
3.12.1	Turystyka (podsumowanie)	95
Mapa nr 5	Uwarunkowania przyrodnicze	96

3. SFERA PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWA

3.1 Wody powierzchniowe

Największą rzeką gminy Przeclaw jest Wisłoka, przepływająca przez środek gminy z południa na północ i uchodząca do Wisły w km 226,9 w okolicy Połańca. Wisłoka jest rzeką biorącą swój początek w Beskidzie Niskim, o śnieżno-deszczowym typie wezbrań, pogłębiającą intensywnie swoje koryto. Drugą co do wielkości rzeką w gminie jest Tuszymka, stanowiąca prawobrzeżny dopływ Wisłoki.

Zarówno Wisłoka, jak i Tuszymka badane są w cyklu corocznym przez WIOŚ w Rzeszowie.

Badania przeprowadzone w latach 1996 -1997 wykazały, że Wisłoka prowadzi wody pozaklasowe ze względu na zanieczyszczenia bakteriologiczne. Według parametrów hydrobiologicznych wody Wisłoki należą do trzeciej klasy czystości, a według parametrów fizykochemicznych, na terenie gminy Przeclaw, Wisłoka prowadzi wody pozaklasowe. W oparciu o wyżej wymieniane wskaźniki sporządzana jest ocena ogólna. Nadmienić przy tym należy, że o ocenie ogólnej przesądza najgorszy parametr, zatem Wisłoka ma wody pozaklasowe. Wody Tuszymki według parametrów bakteriologicznych, hydrobiologicznych i fizykochemicznych należą do III klasy czystości

3.2 Wody podziemne

Na omawianym terenie wody podziemne o znaczeniu gospodarczym występują w osadach czwartorzędowych. Są one podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę zarówno odbiorców indywidualnych, jak również zbiorowych i stanowią bazę dla ujęć komunalnych i wiejskich wodociągów.

Najpłycej wody gruntowe występują w bezpośrednim sąsiedztwie koryta Wisłoki (0,5 - 1,5 m), a jej wahania głębokości zależą od lustra wody w rzece. Na równinach akumulacji wodnej położonych w obrębie starych teras akumulacyjnych, poziom wód gruntowych występuje na głębokości 1,5 - 5,0 m. Najgłębiej zalegające wody gruntowe znajdują się w obrębie wierzchowin obniżenia przedkarpackiego: 5,0 - 6,0 m. Znaczne powierzchnie z takim poziomem zalegania wód gruntowych znajdują się w południowo -zachodniej i północno - zachodniej części gminy.

Wschodnia część gminy leży w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 o dużej zasobności wód podziemnych. W związku z tym obszar ten wymaga ochrony przed zanieczyszczeniem wód podziemnych, co wiąże się z pewnymi ograniczeniami w działalności inwestycyjnej i gospodarczej.

3.3 Charakterystyka i waloryzacja terenów leśnych

3.3.1 Funkcje lasów i zadrzewień

Gmina Przeclaw należy do obszarów o dużej lesistości. Tereny leśne zajmują około 40% powierzchni gminy. W strukturze własności zdecydowanie przeważają lasy państwowe.

Największe i najbardziej zwarte kompleksy leśne rozciągają się na wschodzie i zachodzie gminy. Przeważającym typem siedliskowym są bory mieszane z dominującą w drzewostanie sosną.

Lasy stanowią wartość gospodarczą i turystyczno - rekreacyjną. Ograniczając prędkość wiatru, przeciwdziałają degradacji i erozji gleb oraz stepowieniu krajobrazu. Stabilizują stoki chroniąc je przed ruchami masowymi. Regulują stosunki wodne na najbardziej zagrożonych odcinkach, a więc u źródeł rzek i potoków, na wododziałach oraz na brzegach rzek. Pełnią funkcję filtracyjną oczyszczając wodę z substancji toksycznych i mikroorganizmów szkodliwych dla zdrowia. Spełniają bardzo ważną funkcję retencjonowania wód podziemnych i powierzchniowych, zmniejszając spływ wód powierzchniowych. Funkcja ta nabiera szczególnego znaczenia

w aspekcie lasów wodochronnych. Lasy decydują również o jakości powietrza dzięki wiązaniu CO₂ i gazów przemysłowych. Małe lasy mają wpływ na tworzenie się mikroklimatu. Większe kompleksy, powyżej 5 km², odgrywają bardzo istotną rolę w tworzeniu się klimatu lokalnego. Bardzo ważną funkcją lasów jest również zachowanie zasobów genowych flory i fauny oraz przywracanie bioróżnorodności i naturalności krajobrazu.

Zadrzewienia, będące naturalnym elementem krajobrazu rolniczego, zapewniają wykorzystanie przyrodniczych mechanizmów samoregulacji w agrocenozach i sprzyjają zachowaniu ich stabilności. Poprawiają biocenotyczne, wodne, topoklimatyczne i estetyczne stosunki w krajobrazie oraz polepszają jego walory użytkowe w produkcji rolnej. Do ważniejszych funkcji pełnionych przez zadrzewienia należy ograniczanie prędkości wiatru, erozji wodnej i spływu powierzchniowego. Stanowią też najefektywniejszą barierę biogeochemiczną przechwytyjącą związki chemiczne wymywane z pól i łąk. Zadrzewienia są również, uzupełniającą dla leśnej, bazą surowca drzewnego.

3.3.2 Działania na rzecz zwiększania lesistości

Gmina wymaga przygotowania planu dolesień i dodrzewień, po uprzednim sporządzeniu wykazu gruntów odłogowych. W pierwszej kolejności należałoby zalesić tereny o słabej klasie bonitacyjnej gleb. Wzmocnienia wymagają zadrzewienia liniowe wzdłuż cieków wodnych i dróg oraz system zadrzewień śródpolnych. Wzmocnienie systemu dolesień i dodrzewień pozwoliłoby na połączenie niewielkich obszarów leśnych w większe i zwarte kompleksy, które miałyby charakter korytarzy ekologicznych. Przywróciłoby to w pewnym stopniu naturalne powiązania przyrodniczo

- ekologiczne na terenie gminy. Na terenach podmokłych należy sadzić gatunki drzew szybko rosnących, o płytkich i rozległych systemach korzeniowych

(wierzba, topola, olcha czarna i brzoza, w domieszkach jesion, wiąz, dąb szypułkowy). Miejsca narażone na erozję wietrzną powinny być obsadzone głównie w formie zadrzewień pasowych lub ciągów drzew, gatunkami wolnorosnącymi o ukośnych lub palowych systemach korzeniowych (np.: lipa drobnolistna, wiąz szypułkowy i polny, dąb, jesion, klon, jawor). Szczególną uwagę zwrócić należy na to, aby skład gatunkowy drzew przeznaczonych na dolesienia i dodrzewienia był identyczny ze składem gatunków rodzimych.

W najbliższej przyszłości zalesiony zostanie, na gruntach wsi Przeclaw, pas terenu ciągnący się od Domu Nauczyciela w kierunku lasu. Zalesione zostaną również znaczne obszary na gruntach wsi Podole (Wólka Podolska), Błonie (Wólka Błońska), Biały Bór i Dobrynin. Ze względu na zainteresowanie miejscowej ludności zalesieniami gruntów, duża jest dynamika wzrostu lesistości (kilkadziesiąt ha/rok). Właściciele słabszych rolniczo gruntów (VI, VIz, V klasa bonitacji) zalesiają je, aby nie leżały odłogiem. Coraz częściej zalesiane są też grunty IV klasy. Materiał sadzeniowy dostarcza prowadzona przez Nadleśnictwo Tuszyna szkółka leśna.

Utrzymanie terenów leśnych w odpowiedniej kondycji pozwoli na rozwój myślistwa. Aktualnie stan ptactwa łownego i zajęcy jest radykalnie zmniejszony z powodu ochrony ptaków drapieżnych, które niszczą łęgi zwierzyny łownej. W celu zapewnienia ochrony zwierzynie łownej należy odtworzyć remizy tarniny i głogu, które w sposób naturalny chronią kuropatwy, bażanty i zające przed drapieżnikami.

Szczególną uwagę należałoby też zwrócić na niebezpieczne zjawisko, jakim jest nasilające się kłusownictwo.

3.3.3 Szansę rozwoju przemysłu drzewnego Drewno jest odnawialnym źródłem energii, a przetwarzanie i wykorzystanie tego surowca jest niewątpliwie konkurencyjne z wykorzystywaniem gazu czy ropy. Gmina Przeclaw posiada znaczne możliwości rozwoju przemysłu drzewnego przy wykorzystaniu własnego potencjału. Obszar gminy w około 40 % pokrywają lasy, przy znacznej dynamice wzrostu lesistości (zalesianie gruntów przez prywatnych

właścicieli). Teren gminy stanowi zatem istotną bazę energetycznego drewna opałowego. Duże ilości tego surowca pochodzą m.in. z cięć pielęgnacyjnych.

Drewno może być też na szeroką skalę wykorzystywane w przemyśle meblowym i rękodzielnictwie. W tym celu obróbce poddawany jest nie tylko dąb, ale i inne gatunki drzewa, również cieszące się dużym zainteresowaniem np. brzoza i olcha.

Aktualny przerób drewna w gminie jest bardzo niski, a jego przetwarzanie jest ważną i jak dotąd nie wykorzystaną szansą rozwoju gminy. Istniejące tartaki przerabiają 25 - 30 tys. m³ drewna rocznie, czyli bardzo niewiele w stosunku do możliwości jakie daje baza surowcowa. 35 tys. m³ drewna rocznie sprzedawane jest z terenu gminy. Gmina ma duże możliwości rozwoju istniejących zakładów drzewnych, a także powstawanie nowych. Należałoby zastanowić się nad możliwością funkcjonowania na terenie gminy dużego zakładu, który skupowałby drewno energetyczne od prywatnych właścicieli. Na bazie już istniejących tartaków, z dużym powodzeniem mogłaby działać fabryka trocin.

W chwili obecnej działalność osiemnastu firm jest związana z gospodarką leśną. Rozwój przemysłu drzewnego to szansa na działalność kolejnych, a zatem zmniejszenie problemu bezrobocia, co bezpośrednio wiąże się z poprawą jakości życia mieszkańców gminy. Problem wykorzystania drewna energetycznego, które w przeciwieństwie do kopalin jest surowcem odnawialnym, cieszy się dużym zainteresowaniem. Jednocześnie nie maleje zapotrzebowanie na wyroby produkowane z tego surowca.

3.4 Budowa geologiczna

Teren gminy Przeclaw jest geologicznie fragmentem zapadliska Przedkarpackiego stanowiącego południowy skraj platformy europejskiej. Wypełniające je osady są w rejonie Przeclawia osadami morza przybrzeżnego. W zachodniej części gminy ility zalegają kilka metrów pod powierzchnią terenu, w pozostałej części głębiej 10 - 12 m.

Układ utworów czwartorzędowych zalega na zerodowanych ility, jest prosty i przejrzysty. Całą zachodnią część gminy pokrywają utwory zwałowe. Są to piaskowce polodowcowe okalające płat glin zwałowych okolicy Radomyśla. Gliny zwałowe zalegają w okolicy Łączek Brzeskich. Część wschodnią (Biały Bór, Dobrynin, Rzemień) zajmują terasy akumulacyjne Wisłoki wieku pleistoceniowego. Mają charakter piaszczysty. Środek gminy to holocenińska dolina Wisłoki wypełniona pospółkami i piaskami przykrytymi madami rzecznyymi. Współczesna dolina wyżłobiona została w wyżej wspomnianych utworach pleistoceniowych. Bardziej zwarte okazały się ility i utwory zwałowe, stąd zachodnia terasa w obrębie gminy jest wąska i słabo wykształcona.

Opisane utwory: ility, gliny i mady rzeczne wykształcone są jako surowce ceramiczne.

3.5 Kopaliny mineralne

Na terenie gminy występują [trzy cztery*] udokumentowane złoża surowców ilastych i piasków. W okolicach Przeclawia złoża: Przeclaw Podlesie i Przeclaw H, a w okolicach Rzemienia złożo o nazwie Łuże [oraz złożo w Białym Borze*]. Bez koncesji eksploatowane są piaski w złożu Dobrynin i Poręby Rzochowskie.

[Ponadto na terenie gminy występują następujące udokumentowane kopaliny:

- 1) złożo kruszywa naturalnego „Kielków”, zatwierdzone zawiadomieniem Starosty Powiatu Mieckiego, znak OŚ-VI-751/56/08, z dnia 24.11.2008 r., oznaczone symbolem K-1;

- 2) złoża kruszywa naturalnego „Kielków - Błonie”, zatwierdzone zawiadomieniem Starosty Powiatu Mieleckiego, znak OŚ-VI-751/9/10, z dnia 05.03.2010 r., oznaczone symbolem K-2;
- 3) złoża kruszywa naturalnego „Błonie”, zatwierdzone zawiadomieniem Marszałka Województwa Podkarpackiego, znak OŚ-VI-751/37/D/07, oznaczone symbolem K-3;
- 4) złoża kruszywa naturalnego „Kielków-Południe”, zatwierdzone zawiadomieniem Starosty Powiatu Mieleckiego, znak OŚ.6528.5.2011.MS, z dnia 08.08.2011 r., oznaczone symbolem K-4;
- 5) złoża kruszywa naturalnego „Dobrynin – dz. 1243/5”, zatwierdzone decyzją Starosty Powiatu Mieleckiego, znak OŚ-VI-75751/33/D/00, z dnia 13.09.2000 r., oznaczone symbolem K-5;
- 6) złoża kruszywa naturalnego „Przeclaw”, zatwierdzone zawiadomieniem Marszałka Województwa Podkarpackiego, znak RŚ.IV.WZ.7514-73/10, z dnia 14.12.2010 r., oznaczone symbolem K-6;
- 7) złoża piasku „Rzemień I”, zatwierdzone zawiadomieniem Marszałka Województwa Podkarpackiego, znak RŚ.IV.PN.7514-63/10, z dnia 24.11.2010 r., oznaczone symbolem K-7;
- 8) złoża kruszywa naturalnego „Przeclaw-Zachód(W)”, zatwierdzone decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego, znak OS-IV.7427.07.2012.WZ, z dnia 26.03.2012 r., oznaczone symbolem K-8;
- 9) złoża kruszywa naturalnego „Łuże-1”, zatwierdzone zawiadomieniem Marszałka Województwa Podkarpackiego, znak RŚ.IV.7514-2/08, z dnia 13.02.2008 r., oznaczone symbolem K-9;
- 10) złoża surowców ilastych „Przeclaw-Podlesie 1”, zatwierdzone zawiadomieniem Marszałka Województwa Podkarpackiego, znak OS-IV.7427.56.2011.PN, z dnia 15.12.2011 r., oznaczone symbolem K-10;
- 11) złoża kruszywa naturalnego „Kielków I”, zatwierdzone zawiadomieniem Marszałka Województwa Podkarpackiego, znak OS-VI.7427.31.2011.AR, z dnia 24.08.2011 r., oznaczone symbolem K-11.^{[j]^{ZWP}}

We wschodniej części gminy w Rzemieniu, Tuszynie i Białym Borze występują dosyć duże złoża torfu. Zbadane dwa złoża w Rzemieniu mają zasoby ok. 2,5 mln m³.

Ponadto na obszarze gminy występują obszary udokumentowanych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

[* oznaczenie ustaleń wprowadzonych I zmianą Studium U iKZP Gminy Przeclaw

[j]^{ZWP} oznaczenie ustaleń wprowadzonych Zarządzeniem Zastępczym Wojewody Podkarpackiego

[Są nimi:

- 1) złożę gazu ziemnego „Podole”, zatwierdzone decyzją Ministra Środowiska, znak DGKkzk4741-8122/19/13369/13/MW, z dnia 05.04.2013 r., oznaczone symbolem G-1;
- 2) złożę gazu ziemnego „Blizna - Ocieka”, zatwierdzone decyzją Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych, znak KZK/012/M/pf34/5246/87, z dnia 10.04.1987 r., oznaczone symbolem G-2;
- 3) złożę gazu ziemnego „Niwiska”, zatwierdzone decyzją Centralnego Urzędu Geologii, znak KZK/M/1965/61, z dnia 12.10.1961 r., oznaczone symbolem G-3.^{ZWP}

3.6 Uwarunkowania przyrodnicze

3.6.1 sytuowanie gminy w wojewódzkim systemie obszarów chronionych

Wschodnia część gminy, najbardziej atrakcyjna krajobrazowo, znalazła się w granicach Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu utworzonego rozporządzeniem Wojewody Rzeszowskiego nr 35/92 z dnia 14.07.1992r.(Dz.U. Woj. Rzeszowskiego nr 7 z roku 1992, póź. 74) „ w sprawie zasad zagospodarowania obszarów chronionego krajobrazu na terenie woj. rzeszowskiego”. W tej części gminy występują duże kompleksy leśne przeplatane śródleśnymi łąkami, mokradłami i oczkami wodnymi. Istnieją tutaj bardzo dobre warunki łowieckie.

3.6.2 Walory przyrodnicze i krajobrazowe

3.6.2..1 Charakterystyka ogólna

Walory przyrodnicze gminy są dobrze rozpoznane, dzięki inwentaryzacji przyrodniczej opracowanej w 1993 r. przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemyślu. Jest to podstawowe opracowanie przyrodnicze charakteryzujące kompleksowo strukturę przyrodniczą gminy. Inwentaryzacja dostarcza informacji na temat walorów przyrodniczych gminy, a także zagrożeń dla tych walorów.

Przebiegająca południkowe dolina rzeki Wisłoki dzieli gminę na dwie, niemal równe części: wschodnią, położoną na Płaskowyżu Kolbuszowskim i zachodnią, położoną na Płaskowyżu Tarnowskim. Poza rozległą doliną Wisłoki cały obszar gminy charakteryzują małe spadki terenu - współczesne i stare terasy nadzalewowe.

Teren gminy odznacza się przewagą nieleśnych zbiorowisk antropogenicznych oraz półnaturalnych, częściowo użytkowanych przez człowieka np.: łąki, pastwiska. Najbardziej rozpowszechnione są zbiorowiska synantropijne, głównie segetalne, towarzyszące uprawom zbożowym i okopowym, zajmujące ok.40% powierzchni gminy. Łąki i pastwiska zgrupowane są przede wszystkim w obrębie doliny Wisłoki i jej większych dopływów zajmując ok.12% powierzchni. Spotykane są tu płaty wilgotnej łąki ostrożeńiowej, łąki trzęślicowej i zespołu sitowia leśnego, natomiast na glebach żyznych wykształcił się zespół łąki rajgrasowej. Na terenach zabudowanych, wzdłuż dróg i na obszarach o zaburzonych siedliskach (miejsca eksploatacji piasku, zręby leśne) wykształciły się zbiorowiska roślinności ruderalnej.

Gmina Przeclaw charakteryzuje się wysoką lesistością. Lasy stanowią ok.40% powierzchni gminy. Lasy we wschodniej części gminy wchodzi w skład Mielecko -Kolbuszowsko - Głogowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z charakterystycznymi śródleśnymi łąkami. Największą powierzchnię zajmuje zespół kontynentalnego boru

[^{ZWP}] oznaczenie ustaleń wprowadzonych Zarządzeniem Zastępczym Wojewody Podkarpackiego

mieszanego oraz śródłądowego boru wilgotnego z panującą w drzewostanie sosną. Wyżej położone stanowiska zajmuje suboceaniczny bór świeży porastając zwykle suche i ciepłe zbocza południowe oraz szczyty wydm. Porośnięte borami sosnowymi wzniesienia wydmowe osiągają tu wysokość 219 m n.p.m. W sąsiedztwie oczek wodnych i bagienek spotykany jest zespół olsu, natomiast doliny niewielkich cieków porasta łęg jesionowe - olszowy, często zubożały i zniekształcony. Na terasie nadzalewowej Wisłoki zachowały się fragmenty łęguwierzbowo - topolowego. W miejscach wyciętych łęgów rozwija się jako stadium sukcesyjne zbiorowisko wiklin nadrzecznych

Do ciekawszych należą zbiorowiska wodne, szwarowe i bagienne. Dogodne warunki dla ich rozwoju stwarzają doliny rzek i potoków, rozlewiska, starorzecza i oczka wodne.

Ze względu na cenny krajobrazowy charakter kompleksy, leśne zajmujące zachodnią część gminy, planuje się objąć ochroną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu. Projektowany Przecławski OCK obejmuje lasy porastające wschodni kraniec geobotanicznego Okręgu Radomskiego. Dominują tu sosnowo-dębowe bory mieszane, a w dolinach potoków występują dość dobrze zachowane fitocenozy łęgowe, tworzące zespół przystromykowego łęgu olszowo - jesionowego. Występują tutaj również płaty grądu. Śródleśne i śródpolne oczka wodne, kompleksy łąk i szuwarów oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych podnoszą walory krajobrazowe projektowanego POCK.

Flora obszaru gminy Przecław odznacza się stosunkowo luźnym udziałem gatunków północnych - borealnych i subborealnych. Z interesujących gatunków subatlantyckich i pseudoatlantyckich stwierdzono tu występowanie długosza królewskiego czy rosiczki pośredniej. We florze Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego OCK stwierdzono występowanie wielu gatunków roślin chronionych. Są to m.in. widłak jałowcowaty, storczyk szerokolistny, grążel żółty, bluszcz pospolity, konwalia majowa czy wymienione wyżej długosz królewski i rosiczka pośrednia.

Obszar gminy Przecław wyróżnia się też pod względem faunistycznym - dotyczy to szczególnie awifauny. Świat zwierzęcy podlega dominacji gatunków nizinnych, środkowoeuropejskich. Sporadycznie mogą wnikać gatunki górskie i pontyjskie z południa i południowego wschodu. Liczny skład gatunkowy fauny jest wynikiem bogactwa terenu gminy w zbiorowiska roślinne i różnorodności biotopów życiowych dla zwierząt. Większość gatunków zwierząt to gatunki objęte ochroną całkowitą lub częściową (łowiecką). Na terenie gminy stwierdzono występowanie dwóch gatunków znajdujących się w polskiej czerwonej księdze zwierząt. Są to dzierzba czarnoczelna i modliszka.

3.6.2.2 Istniejące i projektowane formy ochrony przyrody.

Rezerwaty

Rezerwat torfowiskowy „Bagno Przecławskie” utworzony został Zarządzeniem MLiPD z dnia 19.04.1979 r. (MP nr 13 z dn. 10.05.1979 r.) w celu zachowania roślinności torfowej. Obejmuje powierzchnie 25,58 ha., z czego ochroną ścisłą objęto ok. 9 ha (torfowiska i ich najbliższe otoczenie). Położony jest na terenie miejscowości Przecław.

Na terenie rezerwatu występują objęte ścisłą ochroną gatunkową - rosiczka okrągłolistna i pośrednia oraz turzyca bagienna. Bagno stanowi cenny teren doświadczalny do badań nad spontanicznie przebiegającymi procesami regeneracji siedliska. Przyrodnicza ścieżka dydaktyczna o długości ok. 300 m utworzona przez Nadleśnictwo Tuszyma, umożliwia zwiedzanie rezerwatu ścisłego.

Rezerwat projektowany wodno-leśny „Końskie błota” to śródleśne mokradło bezodpływowe położone w kompleksie leśnym na terenie wsi Rzemień. Obrzeże mokradła porasta śródładowy bór wilgotny. Występujące tu rośliny chronione to: bagno zwyczajne, grzybień biały, wełnianka, widłak jałowcowaty i pałka wodna.

Istniejące pomniki przyrody ożywionej *

1	2	3	4
Lp.	Nr z rejestru pomników przyrody	Miejscowość	Gatunek
1.	70	Biały Bór	Dąb szypułkowy
2.	129	Rzemień	Dąb szypułkowy
3.	142	Przeclaw	Dąb szypułkowy

Projektowane pomniki przyrody ożywionej*

1	2	3
Nr pomnika	Miejscowość	Opis obiektu
1.	Rzemień	Stanowisko chronionej paproci - długosza królewskiego
2.	„	Topole euroamerykańskie „Marylandica” - 2 egz.
3.	„	Jesion wyniosły
4.	„	Topole szare - 4 szt.
5.	„	Jesion wyniosły
6.	„	Dąb szypułkowy
7.	„	Dąb szypułkowy
8.	„	Dąb szypułkowy
9.	„	Olsza czarna
10.	„	Klon jawor
11.	„	Lipy drobnolistne - 2 szt.
12.	„	Klon jawor
13.	„	Klon jawor
14.	„	Klon jawor
15.	„	Olsza czarna
16.	„	Dąb szypułkowy
17.	Dobrynin	Dąb szypułkowy
18.	„	Robinia akacyjowa
19.	„	Dąb szypułkowy
20.	Biały Bór	Dąb szypułkowy
21.	Przeclaw	Lipy szerokolistne - 2 szt.
22.	„	Lipa drobnolistna
23.	„	Lipa szerokolistna
24.	„	Lipa szerokolistna
25.	„	Lipa szerokolistna
26.	„	Lipa szerokolistna
27.	„	Graby zwyczajne - 2 szt. I klon zwyczajny
28.	„	Lipa szerokolistna
30.	„	Lipy szerokolistne - 3 szt.
30.	„	Lipa szerokolistna
1	2	3

31.	„	Klon zwyczajny
32.	„	Robinie akacjowe - 2 szt.
33.	„	Jesiony wyniosłe - 5 szt.
34.	„	Iglicznia trój cierniowa
35.	„	Klon zwyczajny
36.	„	Lipa szerokolistna
37.	„	Lipa szerokolistna
38.	„	Lipa szerokolistna
39.	„	Klon zwyczajny
40.	„	Klon zwyczajny
41.	Podole	Staw ze stanowiskiem chronionych roślin: grzybieni białych i grążela żółtego
42.	Biały Bór	Lipa drobnolistna

Ochrona gatunkowa roślin*

Na terenie gminy Przeclaw stwierdzono występowanie jedenastu gatunków pod ochroną całkowitą i czterech pod ochroną częściową. Są to:

pod ochroną całkowitą: bluszcz pospolity (Hedera helix) widłak jałowcowaty (Lycopodiaceae) grążel żółty (Nuphar lutea) długosz królewski (Osmunda regalis) barwinek pospolity (Vinca minor) storczyk plamisty (Dactylorhiza maculata) storczyk szerokolistny (Dactylorhiza maialis) storczyk błotny (Dactylorhiza palustris) wawrzynek wilczełyko (Daphne mezereum) rosiczka pośrednia (Drosera intermedia) rosiczka okrągłolistna (Drosera rotundifolia)

pod ochroną częściową: konwalia majowa (Convallaria maialis) kruszyna pospolita (Frangula alnus) bagno zwyczajne (Ledum palustre) grzybień biały (Nymphaea alba)

Ochrona gatunkowa zwierząt*

Spośród ponad 400 chronionych w Polsce gatunków zwierząt, na terenie gminy Przeclaw stwierdzono występowanie: 13 gat. ssaków, ok. 90 gat. ptaków, 5 gat. gadów i 4 gat. płazów.

*) Dokładne opisy pomników przyrody oraz stanowisk roślin i zwierząt chronionych znajdują się w „Powszechnej Inwentaryzacji Przyrodniczej gminy Przeclaw”.

Lokalizacja pomników i stanowisk znajduje się w części graficznej niniejszego opracowania.

3.7 Lokalny system obszarów ważnych dla zachowania równowagi ekologicznej fizjocenozy

3.7.1 Korytarze ekologiczne

Na obszarze gminy korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym związane są z dolinami rzek Wisłoki i Tuszynki. Mimo obwałowań i regulacji Wisłoka pełni nadal istotną rolę w strukturze ekologicznej regionu, chociaż rolę tę zmniejsza niestety skażenie wody.

Lokalne znaczenie mają korytarze i ukształtowane wzdłuż nich ciągi ekologiczne, związane z dolinami rzek i cieków będących dopływami Wisłoki. Korytarze te mogłyby łączyć ze sobą duże kompleksy leśne wschodniej i zachodniej części gminy. Niestety drożność ich jest w niektórych miejscach przerwana przez drogę i kolej, a także ciągi zwartej zabudowy mieszkaniowej. Sytuacja taka ma miejsce m.in. w miejscowości Dąbie. Dzięki dolesieniom i dodrzewieniom drożny korytarz ekologiczny można byłoby stworzyć na bazie rzeki Młynówki i pasa istniejących kompleksów leśnych na zachód od rzeki Wisłoki. Przy zagospodarowywaniu nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe szczególną uwagę zwrócić należy na pozostawianie przerw w zabudowie. Takie pasy wolnej przestrzeni są bardzo ważne dla zapewnienia ciągłości połączeń między ekosystemami.

Obowiązująca w planowaniu przestrzennym i gospodarczym zasada zrównoważonego rozwoju nakazuje ochronę korytarzy ekologicznych przed zagospodarowaniem. Dotyczy to zwłaszcza inwestycji, które mogłyby przerwać ich ciągłość oraz radykalnie zmienić warunki siedliskowe (np. duże prace melioracyjne).

3.7.2 Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Na terenie gminy istnieje dwadzieścia obiektów objętych tą formą ochrony. Planowane jest też utworzenie kolejnych. Są to przede wszystkim śródleśne łąki, mokradła i oczka wodne. Użytki ekologiczne charakteryzują się dużą różnorodnością biologiczną i odgrywają bardzo istotną rolę w stabilizacji stosunków ekologicznych ekosystemów oraz układów poliekosystemowych - fizjocenozy.

3.7.3 Obszary ekologicznego zasilania

Najbardziej zbliżone do fizjocenozy naturalnych są te, w których dominującą rolę odgrywają ekosystemy leśne. Dzięki stabilności procesów ekologicznych są one odporne na niekorzystne oddziaływania zewnętrzne, a jednocześnie same oddziały wuj ą pozytywnie na otoczenie. Na obszarach typowo rolniczych łagodzą ekstrema agroklimatu, zwiększając przez to planowanie uprawianych roślin. Będąc naturalnym zbiornikiem retencyjnym, przyczyniają się do regulacji stosunków wodnych. Umożliwiają bytowanie wielu pożytecznych gatunków zwierząt i roślin. Wzbogacają również krajobraz pod względem estetycznym, stymulując rozwój turystyki i rekreacji.

Na terenie gminy Przeclaw głównymi obszarami ekologicznego zasilania są kompleksy leśne we wschodniej i zachodniej części gminy.

3.7.4 Strefy ochrony warunków siedliskowych lasu

Skuteczna ochrona ekosystemów leśnych nie ogranicza się jedynie do powierzchni zajętej przez drzewostany. Strefy przylegające do głównych kompleksów leśnych wymagają szczególnej ostrożności w zakresie lokalizowania inwestycji. Dotyczy to szczególnie inwestycji powodujących zmiany poziomu i jakości wód gruntowych. Trwałe obniżenie poziomu wód

gruntowych powoduje znaczne osłabienie drzew, a w skrajnych przypadkach ich zamieranie. W związku z tym obszary przylegające do lasów powinny być wyłączone z planowania nowych systemów melioracyjnych oraz wszelkich inwestycji wodochłonnych powodujących osuszenie terenu i mogących wytwarzać lej depresyjny (np. duże ujęcia wód).

Niewskazane jest też zbyt bliskie sąsiedztwo lasów i terenów zurbanizowanych, wykluczające wytworzenie się bardzo ważnej strefy przejścia zwanej ekotonem, gdzie szczególnie intensywnie zachodzą procesy wymiany informacji genetycznej między ekosystemami. Różnorodność biologiczna ekotonów jest zwykle znacznie większa niż sąsiadujących zbiorowisk. Strefy przejścia stanowią bardzo często niszę ekologiczną dla wielu gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem, mają bardzo istotne znaczenie dla równowagi ekologicznej w skali całych fizjocenoz.

3.8 Antropogeniczne bariery ekologiczne

3.8.1 Bloki antropogeniczne

Bloki antropogeniczne powstają, kiedy w obrębie lub na wylocie korytarza ekologicznego zlokalizowane zostaną obiekty budowlane, przemysłowe lub infrastrukturalne, które w drastyczny sposób zakłócają funkcjonowanie ciągu ekologicznego.

Gmina Przecław jest pozbawiona dużych miejscowości i zakładów przemysłowych. Cechy bloku antropogenicznego można przypisać jedynie zespołowi urbanistyczno-przemysłowemu stolicy gminy, czopującemu lokalny korytarz ekologiczny związany z doliną rzeki Słowik.

3.8.2 Bariery o charakterze liniowym

Bariery tego typu związane są najczęściej z obiektami infrastruktury komunikacyjnej, takimi jak drogi kołowe i linie kolejowe. Znaczenie ich uzależnione jest od usytuowania w stosunku do korytarza ekologicznego, parametrów technicznych i natężenia ruchu. Bariery ekologicznymi mogą być np. drogi przegradzające duże kompleksy leśne, ograniczając możliwość swobodnego przemieszczania się zwierząt w obrębie ich rewirów. Bariery liniowymi mogą się również okazać ciągi zwartej zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej. Na terenie gminy Przecław główną barierą ekologiczną jest przebiegający południkowo na wschód od rzeki Wisłoki zespół tras komunikacyjnych: szosy Dębica -Mielec i linii kolejowej. Stanowią one przeszkodę oddzielającą ekosystemy leśne Płaskowyżu Kolbuszowskiego (wschodnia część gminy) i Płaskowyżu Tarnowskiego (zachodnia część gminy). Istotne znaczenie odgrywa również trasa przebiegająca południkowo na zachód od Wisłoki, a także wytworzone miejscami ciągi zwartej zabudowy mieszkaniowej. Bariery te niewątpliwie odegrały bardzo ważną rolę w ukształtowaniu struktury ekologicznej gminy.

3.9 Obszary wymagające wzmocnienia struktury ekologicznej

Zjawiskiem niekorzystnym są słabe połączenia ekologiczne między wschodnią i zachodnią częścią gminy. Sytuację tę można w pewnym stopniu złagodzić uzupełniając kompleksy leśne i zadrzewienia w środkowej części gminy, co w znacznym stopniu odtworzy powiązania między ekosystemami leśnymi wschodniej i zachodniej części gminy. Przy planowaniu nowych terenów pod budownictwo, należy zadbać o pozostawianie wolnych pasów przestrzeni, aby uniknąć wytwarzania się zwartych ciągów zabudowy mieszkaniowej, które uniemożliwiają swobodny kontakt między ekosystemami.

Bardzo ważną kwestią dla wzmocnienia struktury ekologicznej regionu jest odtworzenie wału na rzece Wisłocy w okolicach Kielkowa. Teren ten jest ważną ostoją łośi i wymaga zabezpieczenia przed zalewaniem. Należałoby również zastanowić się nad możliwością wzmocnienia powiązań ekologicznych tego obszaru z sąsiadującymi kompleksami leśnymi.

Budowa studni głębinowych w miejscowości Biały Bór spowodowała wytworzenie się leja depresyjnego (jest to miejsce obniżania się poziomu wód gruntowych), co zagraża okolicznym łąkom torfowym. W celu złagodzenia tego zjawiska podjęto prace związane z udrażnianiem starych i budowaniem nowych rowów melioracyjnych, aby podnieść poziom wody na przesuszonych terenach. W przypadku uruchomienia procesu pustynnienia, istnieje możliwość skierowanie w przesuszone miejsca cieków wodnych. Powyższe prace uzyskały pozytywną opinię Nadleśnictwa Tuszyna. Bardzo ważne zadanie w regulacji stosunków wodnych na tym terenie pełnią bobry, które dzięki budowanym przez siebie tamom, wpływają na poprawę retencji.

Wszelkie wyrobiska po eksploatacji surowców powinny zostać zrehabilitowane, co umożliwi pozytywny przebieg sukcesji i przywróci powiązania ekologiczne, a zatem pozwoli na przywrócenie zniszczonych terenów środowisku naturalnemu. Również tereny obecnej eksploatacji surowców, po jej zakończeniu, powinny zostać jak najszybciej przysposobione do rekultywacji.

3.10 Działania na rzecz poprawy stanu środowiska gminy Przecław

O zainteresowaniu gminy sprawami ochrony środowiska świadczy m.in. wykonana w 1993 r. inwentaryzacja przyrodnicza, która dostarczyła szczegółowych informacji na temat walorów przyrodniczo - krajobrazowych, a także zagrożeń dla tych walorów.

Ostatnio gmina wyraziła chęć przystąpienia do zarejestrowanego 12 listopada 1997 r. Związku Gmin „Wisłoka” z siedzibą w Jasle, którego głównym celem jest opracowanie kompleksowego programu poprawy wód w zlewni Wisłoki obejmującej ponad 4 tyś. km². Wykonawcą tego programu jest konsorcjum Główny Instytut Górnictwa, CONSEKO S.A. W chwili obecnej Związek skupia miasto Jasło oraz 11 gmin wiejskich, ale chęć przystąpienia do niego wyraziły już kolejne gminy. Trwające działania znalazły uznanie w ocenie sejmowej Komisji

Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

W ramach projektu opracowana będzie między innymi propozycja podziału zlewni na obszary zakwalifikowane do kanalizowania w systemach grupowych, lokalnych i rozproszonych z określeniem konkretnych rozwiązań, a także inwentaryzacja istniejących systemów kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów, inwentaryzacja ujęć wód powierzchniowych z planem ich rozbudowy i określeniem deficytów wody w perspektywie oraz wiele innych istotnych kwestii związanych z gospodarką wodno -ściekową. Duże nadzieje wiąże się z planowanym od 30 lat zbiornikiem wodnym poniżej Krempnej, na budowę którego zdołano już zgromadzić część funduszy. Bardzo ważnym problemem podjętym przez Związek jest też opracowanie wspólnej, między- gminnej polityki gospodarowania odpadami.

Przygotowywany program poprawy stanu wód zlewni Wisłoki stanie się podstawą do dalszych prac Związku, który dzięki kompleksowości i planowości działań ma duże szanse uzyskania funduszy zarówno polskich, jak i europejskich, co umożliwi realizację przyszłych inwestycji. Związek Gmin „Wisłoka” poświęca również wiele uwagi edukacji ekologicznej m.in. przez organizowanie seminariów dla gmin i zainteresowanie młodzieży sprawami związanymi z ochroną środowiska naturalnego.

3.11 Sfera przyrodniczo - krajobrazowa (podsumowanie)

Główne predyspozycje rozwojowe	Bariery i ograniczenia
<p>1. Położenie gminy na obszarach cennych przyrodniczo i kraj obrazowo (włączenie wschodniej części gminy w granice Miełecko - Kolbuszowsko - Głogowskiego OCK oraz projektowane objęcie ochroną również zachodniej jej części).</p> <p>2. Występowanie na terenie gminy wielu obiektów cennych przyrodniczo m.in. okazałych rozmiarów drzewa, rezerваты i użytki ekologiczne charakteryzujące się różnorodnością biologiczną i odgrywające istotną rolę w stabilizacji stosunków ekologicznych fizjocenozy.</p> <p>3. Wysoka lesistość obszaru gminy co daje duże szansę na rozwój przemysłu drzewnego, stymuluje rozwój myślistwa i turystyki.</p> <p>4. Znaczne zasoby surowców kopalnych.</p> <p>5. Duże zainteresowanie gminy sprawami ochrony środowiska (wykonana inwentaryzacja przyrodnicza, w najbliższej przyszłości przystąpienie do Związku Gmin „Wisłoka”).</p>	<p>1. Słabe powiązania ekologiczne pomiędzy wschodnią i zachodnią częścią gminy.</p> <p>2. Występowanie barier ekologicznych, głównie o charakterze liniowym, które przerywają drożność korytarzy ekologicznych np. ciągi zwartej zabudowy mieszkaniowej.</p> <p>3. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych</p>

3.12 Przyrodnicze i krajobrazowe możliwości rozwoju turystyki

Gmina Przeclaw posiada zróżnicowane walory przyrodnicze i krajobrazowe, co stanowi podstawę planowania wszelkich form turystyki i rekreacji. Najbardziej atrakcyjna kraj obrazowo jest porośnięta dużymi kompleksami leśnymi wschodnia część gminy, która włączona została w granice Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowskiego OCK. Występują tu liczne śródleśne łąki, mokradła i oczka wodne. Dzięki bardzo dobrym warunkom łowieckim teren ten jest atrakcyjny dla myśliwych. Zwierzyna łowna występująca na tych terenach to m.in.: kuropatwa, bażant, zając, lis, sarna i jeleni.

Również zachodnia część gminy wyróżnia się wysokimi walorami krajobrazowymi w związku z tym obszar ten planuje się objąć ochroną w ramach Przeclawskiego OCK. W środkowej części gminy atrakcyjnym krajobrazowo jest dolina Wisłoki z fragmentami lasów łągowych i wiklin.

Istniejące i projektowane obszary oraz obiekty chronione są bardzo dobrą bazą do rozwoju terenowych form edukacji ekologicznej. Interesującym przedsięwzięciem było zbudowanie przyrodniczej ścieżki dydaktycznej na terenie rezerwatu „Bagno Przeclawskie”.

Gmina posiada znaczne predyspozycje dla rozwoju agroturystyki - bardzo ważnej formy turystyki wiejskiej. Duże kompleksy leśne we wschodniej i zachodniej części gminy pozytywnie wpływają na jakość powietrza, wody i gleby. Stwarzają też idealne warunki dla myśliwych i grzybiarzy, umożliwiają też rodzinny wypoczynek niedzielny połączony z poznawaniem osobliwości przyrody. Gmina charakteryzuje się występowaniem wielu rzadkich, chronionych gatunków roślin i zwierząt. Mieszkańcy pielęgnują tradycje, w niektórych wioskach (Błonie, Łączki Brzeskie) mieszkają utalentowani artyści ludowi. W oparciu o zamek w Przeclawiu można organizować liczne imprezy i mityngi, co zachęciłoby turystów do przyjazdu na te tereny. Jednak, aby agroturystyka mogła się rozwijać, przynajmniej na tym etapie niezbędna jest pomoc władz samorządowych w zakresie szkolenia zainteresowanych rolników i promocji walorów gminy. Należy dążyć do przestronnego uporządkowania wsi, poprawy jakości architektury i ogólnej estetyki osiedli. W tym aspekcie bardzo istotną sprawą jest również opracowanie planu zadrzewień, co w znacznym stopniu poprawiłoby krajobraz gminy. Priorytetowo powinna zostać potraktowana kwestia likwidacji dzikich wysypisk śmieci.

Rozwój turystyki może stymulować powstanie nowych zawodów np. przewodnik turystyczny. Na terenie gminy znajduje się wiele cennych zabytków architektury. Należą do nich XV-wieczna wieża mieszkalno-obronna i XIX-wieczny pałac Szaszkiewiczów w Rzemieniu czy XVI-wieczny zamek Reyów i neogotycki kościół w Przeclawiu. Niestety infrastruktura turystyczna gminy jest bardzo słabo rozwinięta, należy więc zadbać o poprawę takich jej elementów jak np. informacja wizualna, zaplecze gastronomiczno-hotelowe, organizacja miejsc na pola namiotowe, wybudowanie nowych ścieżek rowerowych, organizacja wypożyczalni rowerów, a także wytyczenie szlaków przeznaczonych do turystyki pieszej. Autorzy „Powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej” zaproponowali przeprowadzenie szlaku turystycznego, który byłby nawiązaniem do istniejącego szlaku biegnącego przez gminę Niwiska. Przebieg projektowanego szlaku został przedstawiony w części graficznej opracowania.

Aktualnie istniejące elementy infrastruktury turystycznej to:

- Rowerowa trasa turystyczna Mielec-Rzemień
- Ośrodek wczasowo-rekreacyjny „Rzemień” - Ośrodek ten dysponuje domkami kempingowymi (9 bungalów na 12 osób i 16 domków sześciuosobowych), polem namiotowym, w głównym budynku funkcjonuje restauracja, kawiarnia i pokoje do wynajęcia przez cały rok (w sumie 40 miejsc noclegowych). Zimą ośrodek stanowi zaplecze mieszkaniowe, przede wszystkim dla licznie przyjeżdżających na te tereny myśliwych. Organizowane są tutaj okolicznościowe imprezy i szkolenia. Na terenie ośrodka znajduje się 5 stawów (dwa rybne) o łącznej powierzchni ok.34 ha. Teren wokół dwóch nowo wybudowanych stawów przeznaczony jest na działki pracownicze (w sumie dwieście działek).

Na terenie gminy planuje się wybudowanie nowego hotelu, w pobliżu kompleksu zamkowego, co przyczyni się do poprawy niezbyt dobrej sytuacji, dotyczącej zaplecza hotelowego.

Ważne jest, aby rozwój turystyki opierał się na istniejącej sieci osadniczej. Wielkość ruchu turystycznego powinna być dostosowana do wydolności urządzeń turystycznych i bazy materialnej.

Przy szczegółowym planowaniu rozwoju turystyki należałoby skorzystać z doświadczeń i dokumentacji jednostek zajmujących się ochroną przyrody i krajobrazu, a zatem Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody i Wojewódzkiego Zarządu Parków Kraj obrazowych.

312.1 Turystyka (podsumowanie)

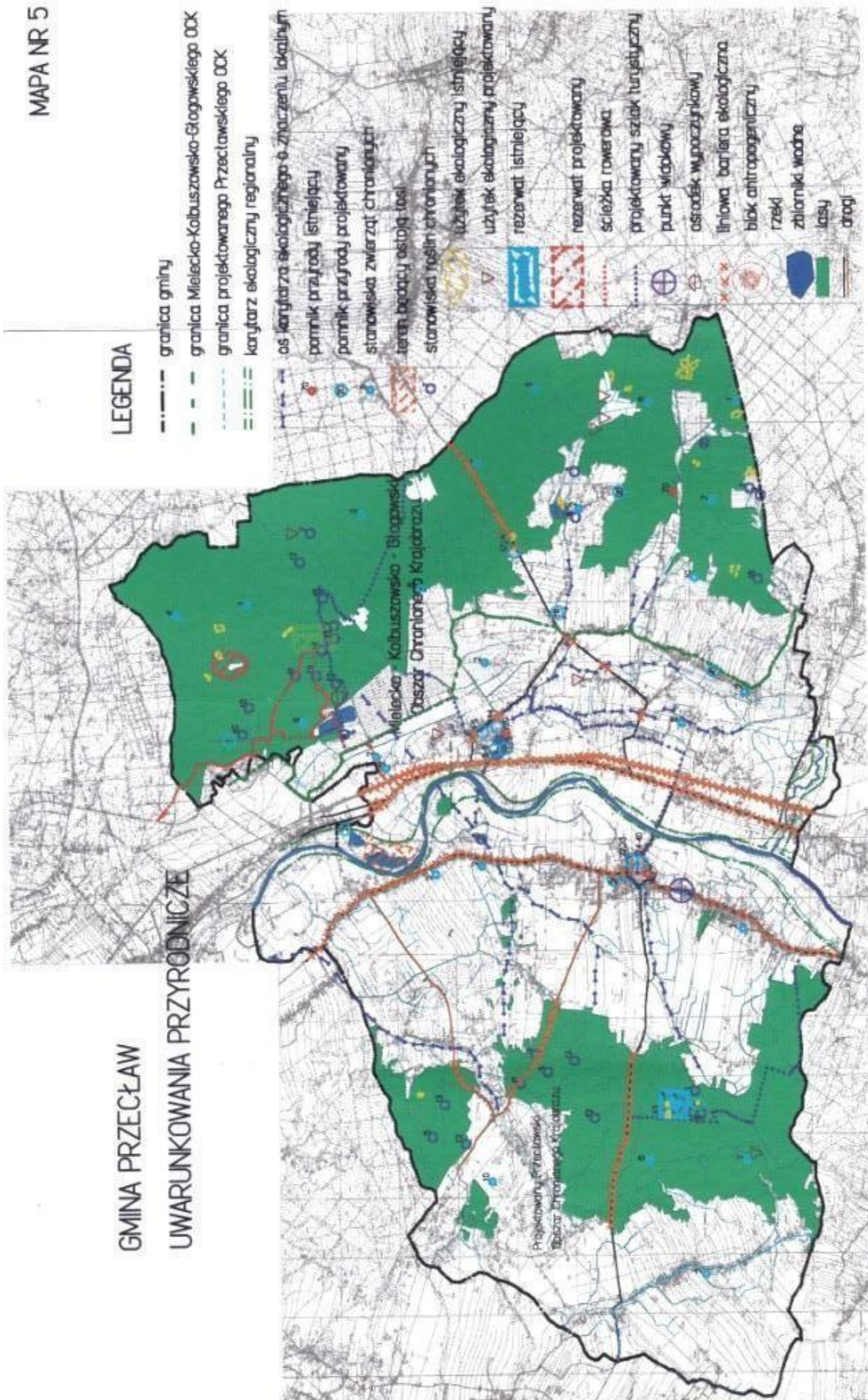
Atuty turystyczne gminy	Atuty turystyczne gminy
<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie gminy na obszarach atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo. 2. Duża lesistość obszaru gminy, szczególnie jej wschodniej i zachodniej części 3. Bogactwo flory i fauny - występowanie wielu rzadkich i chronionych gatunków. 4. Znaczne walory kulturowe związane z licznymi obiektami zabytkowymi (architektonicznymi i parkowymi). 5. Wysokie predyspozycje do rozwoju agroturystyki, turystyki pieszej i rowerowej. 6. Możliwość rozwoju terenowych form edukacji ekologicznej. 7. Dobrze zagospodarowany teren wokół zbiornika wodnego w Rzemieniu. 8. Dobrze rozwinięta sieć połączeń z miastami województwa i kraju (przechodzące przez teren gminy drogi wojewódzkie i droga powiatowa). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak dobrze rozwiniętej infrastruktury turystycznej (bazy noclegowej, urządzonych terenów rekreacyjnych). 2. Brak osób profesjonalnie zajmujących się stymulacją rozwoju turystycznego gminy. 3. Niski poziom wiedzy mieszkańców dotyczący rozwoju agroturystyki. 4. Peryferyjne położenie w stosunku do głównych szlaków komunikacyjnych drogi międzynarodowej E - 40.

GMINA PRZECŁAW

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

LEGENDA

- granica gminy
- - - granica Mielecka-Kolbuszowsko-Grzegorzewskiego ODK
- - - granica projektowanego Przecławskiego ODK
- granica ekologicznej regionalnej
- os. korytarza ekologicznego o znaczeniu lokalnym
- parknik przyrody istniejący
- parknik przyrody projektowany
- stanowiska zwierząt chronionych
- teren botański ostoja lasi
- stanowiska roślin chronionych
- użytek ekologiczny istniejący
- użytek ekologiczny projektowany
- rezerwat istniejący
- rezerwat projektowany
- ścieżka rowerowa
- projektowany szlak turystyczny
- punkt widokowy
- osrodek wypoczynkowy
- liniowa bariera ekologiczna
- blok antropogeniczny
- rzeki
- zbiorniki wodne
- lasy
- drogi

ROZDZIAŁ 4

WARTOŚCI KULTUROWE

SPIS TREŚCI

WARTOŚCI KULTUROWE	98
4.1. Historia Przeclawia	98
4.2. Zabytki Przeclawia	99
4.3. Zabytki gminy Przeclaw	102
Mapa nr 6 - wartości kulturowe	108

4. PRZECLAW- WARTOŚCI KULTUROWE

4.1. Historia Przeclawia

Gmina Przeclaw położona jest w zachodniej części województwa rzeszowskiego. Lokacja miasta przypada prawdopodobnie za czasów Bolesława Wstydlivego, jednak pierwsza wzmianka zaliczająca Przeclaw do miast na prawie niemieckim dotyczy 1419 roku. Wcześniejsze dokumenty spłonęły. Już w XII wieku potwierdzone jest istnienie kościoła w Przeclawia, co pozwala przypuszczać, że osada powstała znacznie wcześniej. Z początkiem XVI wieku w skład klucza przeclawskiego wchodziły: miasto Przeclaw z przedmieściem, zamkiem i folwarkiem, Podole, Łączki, Ruda, Dulcza Mała, Bobrowa, Kłęczana, Brzeźnica, Kozłów, Żyraków, Pustków, Męciszów, pustkowie w stronę Rzeszowa, stanowiska w lesie Przedbórz i barcie. W 1536 roku miasteczko obejmowało zaledwie 40 domów mieszkalnych, czynna była łaźnia, pracowały trzy młyny poruszane wodami Wisłoki i przeprawa przez rzekę.

Szesnastowieczne miasto miało ulice: „ku Pilznu”, „Szpitalna”, „Kościelna”, „w stronę Mielca”, „w stronę kościoła św. Bernardyna”. Obok miasta były rozległe pastwiska- „skotnia miejska”. Do położonego na sąsiednim wzgórzu zamku, prowadził murowany most. Zamek stanowił centrum, wokół którego koncentrowało się życie miasta.

W latach 1940 - 1944 jedna z części hitlerowskich sił zbrojnych -- Waffen SS urządziła w lesie, przylegającym do wsi Pustków koło Dębicy, wielki obóz wojskowy, mieszczący dowództwo otaczającego go poligonu SS. Do wybudowania obozu oraz licznych obiektów wojskowych na całym placu ćwiczeń esesmani użyli, opłacanych głodowymi wynagrodzeniami, wysiedlonych mieszkańców okolicznych wsi, a także bezpłatnej siły roboczej - więźniów i jeńców wojennych, osadzonych w utworzonych w Pustkowie kolejno trzech obozach wyniszczenia: obozie dla jeńców radzieckich i obozie pracy przymusowej dla Polaków. Ponadto na terenie poligonu oraz w pobliżu zostały umiejscowione 3 oddziały robocze Służby Budowlanej, mianowicie dwa w Pustkowie i jeden w Ostrowie. Pracujący w nich junacy byli również zmuszani do pomocy w budowie i utrzymaniu placu ćwiczeń. Pracujący Polacy, Rosjanie i Żydzi wykonali bezpłatnie inwestycje wojskowe wartości milionów marek, do umocnienia swojego potencjału wojennego zmuszali tysiące ludzi terrorem i zbrodnią. Aby zorganizować poligony wojskowe Naczelne Dowództwo Wojskowe Rzeszy wydało decyzję o zorganizowaniu placów pod poligony poprzez wysiedlanie zamieszkującej tam ludności. O założeniu tutaj wojskowych poligonów zadecydowały warunki naturalne, a zwłaszcza znajdujące się na tym terenie duże kompleksy leśne. Między Wisłoka a Sanem założono:

1. poligon Wehrmachtu „Południe”
2. poligon lotnictwa ukryty na mapach pod kryptonimem „Gmina Górno”
3. poligon SS, obejmujący części byłych polskich powiatów dębickiego, mieleckiego i kolbuszowskiego, z siedzibą dowództwa w Pustkowie.

4.2. Zabytki Przeclawia

PRZECLAW

UKŁAD URBANISTYCZNY, XIV - pocz. XX.

1. Zespół Kościoła Par. p.w. Wniebowzięcia NMP:

- a) Kościół, mur., 1881 - 1885 z fundacji Stanisława Reya, remont po 1915,
- b) Plebania, ul. Kolejowa nr 2, mur., XIX/XX,
- c) Wikarówka, ul. Kolejowa nr 3, mur., 1880,
- d) Organistówka, ul. Kolejowa nr 1, mur., 1890.

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP oraz wikarówka wraz z domem parafialnym usytuowane są przy wjeździe do Przeclawia, po lewej stronie Wisłoki, na wzgórzu, z dojściem po schodach od ul. Kolejowej.

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP wzniesiony został na miejscu poprzednich świątyń (drewnianej z XIII wieku i murowanych z 1456 i 1581 roku) w latach 1881-85 z fundacji Stanisława Reja. Konsekrowany w 1886 roku. remontowany po I wojnie światowej (założenie stropu płaskiego w nawie). Murowany, otynkowany, kryty blachą. Nie podpiwniczony za wyjątkiem kaplicy od strony płd. Jednonawowy z węższym prezbiterium zamkniętym trójbocznie parą kaplic

2. Kaplica p.w. św. Bernardyna, mur., 1858.

(Kościół pod wezwaniem świętego Bernardyna ze Sieny. Zbudowany w połowie XV wieku drewniany kościółek pod wezwaniem św. Bernardyna ze Sieny, wzmiankowany w 1456 roku, pełnił funkcję kaplicy przy istniejącym w XVI i XVII wieku szpitalu ubogich w Przeclawiu. Obecna neogotycka, murowana kaplica została wzniesiona (prawdopodobnie na fundamentach poprzedniej) w 1858 roku.)

3. Kapliczka, ul. Wenecka, drewniany., ok. 1850.

Figura św. Jana Nepomucena Rynek, kam., 1905,

Krzyż, ul. Kilińskiego, kam., 1912.

Krzyż, w lesie droga do Łączek Brzeskich, żel., 2 pół. XIX.

4. Zespół Zamkowy, wł. Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego w Mielcu:

- a) Zamek, mur., (kam.), ok. 1578, dobudowa od północy loggii 2 ćw. XVII, dobudowa alkierza, portali na piętrze 1808 - 1810, zdewastowanie wnętrza 1846, dobudowa wieży, drugiego alkierza, tarasu, zmiana detali architektonicznych na elewacji, nowa dekoracja części mieszkalnej i okrągłej wieży XIX/XX, zdewastowany 1914 - 1918, pożar hełmu i drugiego piętra wieży 1945, pożar 1967, remont 1985 - 1989,

Położony na wysokiej skarpie zamek Ligęzów łączył się z miastem przy pomocy drewnianego pomostu, umieszczonego nad wąwozem potoku Słowik. Zamek otaczały wały i fosy. Właściciel Kajetan Rej rozbudował zamek. Dobudowano alkierz, usunięto grzebień attyki, wykonano portale na piętrze.

Kolejnej przebudowy zamku, tym razem projektowanej przez Filipa Pokutyńskiego, dokonano w latach 1876-80. Wzniesiono wieżę, taras, zmieniono detal architektoniczny, dostawiono część budynku z okrągłą basztą, zmieniono dekorację wnętrza, a salę balową pokryto neogotyckimi sztukateriami i dekoracją malarską Wiktora Władysława Puszczyńskiego. Wówczas to, z inicjatywy Mieczysława Reja, utworzono w zamku miejsce pamięci narodowej. Zgromadzono ogromną bibliotekę, zawierającą najstarsze zabytki piśmiennictwa polskiego, pamiątki po Mikołaju Reju, starodruki, rękopisy, obrazy i dzieła sztuki. Kolejna przebudowa miała miejsce na przełomie XIX i XX wieku. Wówczas to, ostatecznie ukształtowano wieżyczkę, a porządkując otoczenie zamku ostatecznie zlikwidowano

pozostałości wałów i fos. Pożary z 1946 i 1967 roku doprowadziły zamek do ruiny. Zdewastowany pałac, od 1970 roku, stał się własnością WSK PZL MIELEC. Doprowadzony do stanu świetności, odrestaurowany zamek, stał się niewątpliwą atrakcją turystyczną. Rekonstrukcje wewnątrz wykonano według starych fotografii Augusta Jadernego. Od 1988 roku wnętrza zamku zostały udostępnione do zwiedzania.

Obok zamku znajduje się oficyna z poł.XIX wieku. Przed zamkiem, działło bez lawety pochodzące z zamku w Luszowicach, oraz owiana legendą, XIX -wieczna kapliczka szczęścia, zrobiona z ocalałego słupa bramnego.

- b) Oficyna, mur., 1808-1810, przekoszt. 1880,
- c) Filar bramy ogrodzeniowej, obecnie kapliczka, mur., ok. 1810,
- d) Kapliczka „na Podzamczu”, mur., 2 poł XIX,
- e) Park:
 - Ogród renesansowy od wschodu, 1 poł. XVII,
 - Park krajobrazowy od zachodu, pocz. XIX.

Szesnastowieczny ogród, składał się z czterech kwater opadających tarasami ku dolinie Wisłoki. Dziś pozostałością po renesansowym ogrodzie, są dwie aleje lipowe, wzdłuż których były zalewy wodne, zasilane wodami potoku Słowik. Park dzielił losy zamku. Początkiem XX wieku w ogrodzie w ogrodzie znajdowały się ruiny ceglanej, pseudogotyckiej altany, a grzędy z kwiatami obsadzono żywopłotem. W 1910 roku na terenie parku, odkryto cmentarzysko z czasów rzymskich. Dziś w parku rosną wiekowe graby, klony, jesiony, cisy, tulipanowce i dęby. W obrębie parku rośnie 26 drzew- projektowanych pomników przyrody. Na uwagę zasługuje pięć jesionów wyniosłych, w wieku ok. 100 do 150 lat i lipy mające ok. 200 lat. Cały park jest pięknym ośrodkiem flory stycznym.

5. Pozostałości Zespołu Folwarcznego, wł.(agencja własności rolnej Skarbu Państwa)

- a) Czworak, ul. Podzamcze nr 9, mur., XIX/XX,
- b) Czworak, ul. Podzamcze nr 10, mur., XIX/XX,
- c) Lamus obecnie nieużytkowany, mur., XIX/XX.

Ul. Kilińskiego

- 6. dom nr 1, mur., 4 ćw. XIX,
- 7. dom nr 3, mur., 4 ćw. XIX,
- 8. dom nr 10, drewn., 1920,
- 9. dom nr 12, mur., k. XIX,
- 10. dom nr 13, drewn., 1910,
- 11. dom nr 21, drewn., 4 ćw. XIX,
- 12. dom nr 23, drewn., 1921,
- 13. dom nr 26, drewn., 1919,
- 14. dom nr 28, drewn., 1921,
- 15. dom nr 33, drewn., 4 ć w. XIX,
- 16. dom nr 36, drewn., 1919, 17. dom nr 38, drewn., 1919,
- 18. dom nr 40, drewn., 1918.

Ul. Kolejowa

- 19. Dom nr 7, mur., XIX/XX,
- 20. Dom nr 9, mur., XIX/XX,

Ul. Krzywa

21. Dom nr 2, mur., 4 ćw. XIX, (dom Sióstr Służebniczek),
22. Dom nr 6, drewn., 1 poł. XIX, (wyburzony),
23. Dom nr 8, drewn., ok. 1880,
24. Dom nr 9, drewn., ok. 1910, (wyburzony), 25. Dom nr 11, mur., 1938.

Ul. Mickiewicza

26. dom nr 3, mur., ok. 1910,
27. dom nr 8, drewn., XIX/XX,
28. dom nr 9, drewn., 4 ćw. XIX,

Ul. 3- go Maja

29. dom nr 11, drewn., 4 ćw. XIX, (?)
30. dom nr 6, mur., 4 ćw. XIX,
31. dom nr 15, mur., XIX/XX, (zgoda na rozbiórkę),
32. dom nr 23, drewn., 4 ćw. XIX.

Rynek

33. dom nr 18, mur., 1910,
34. dom nr 6, mur., 4 ćw. XIX,
35. dom nr 7, mur., XIX/XX,
36. dom nr 10, mur., 1928, (przedszkole),
37. dom nr 11, mur., XIX/XX, 38. dom nr 13, mur., XIX/XX, 39. dom nr 22, mur., XIX/XX,
40. dom nr 24, mur., XIX/XX,
41. dom nr 16, mur., XIX/XX, (rozebrany),
42. dom nr 19, mur., XIX/XX, 43. dom nr 30, mur., XIX/XX,
44. dom nr 27, mur., XIX/XX,
45. dom nr 36, mur., 1930,
46. dom nr 29, mur., XIX/XX.
47. dom nr 15, (wpisany do rejestru zabytków w 1988 r), wybudowany około 1908 roku. W okresie międzywojennym w domu mieściło się od podwórza dwuizbowe mieszkanie a od ulicy (z osobnym wejściem w ścianie frontowej obecnie zamurowanym) winiarnia prowadzona przez Mozera Bajera. Budynek usytuowany jest kalenicowe w zabudowie ciągłej południowej pierzei rynku. Zabudowany narzucie prostokąta o układzie wnętrza trzytraktowym. Parterowy, częściowo podpiwniczony, mурowany, otynkowany. Elewacja frontowa 3-osiowa, podzielona dwoma lizenami. Okna dwudzielne, trzy- kwatrowe ze siemieniem, z profilowanymi prostokątnymi opaskami oraz niewielkimi podokiennikami. Pomiedzy ścianą frontową a ścianką kolankową znajduje się lekko profilowany gzyms. Ścianka kolankowa boniowana, zwieńczona attyką z tralek i szczytem z płaskorzeźbą lwa flankowanego obeliskami, na narożach attyki kamienne wazony. W elewacji tylnej duże trójdzielne okno w miejsce dawnych dwóch. Sień asymetryczna, wspólna z domem nr 13, przelotowa, z niej wejście do budynku oraz na strych po drewnianych schodach. Dach siodłowy, wsparty na ścianie kolankowej o konstrukcji krokwiowej, wzmocniony zastrzałami i kleszczami, kryty blachą (do 1984 roku dachówką ceramiczną). Stolarka zabytkowa. Drzwi wejściowe jednoskrzydłowe, płycinowe. Wewnętrzne drzwi płycinowe, przeszklone, dwuskrzydłowe z profilowanymi opaskami.

Ul. Ogrodowa

48. Dom nr 8, drewn., 1897,

49. Dom nr 3, drewn., XIX/XX.

Ul. Zacisze

50. Dom nr 4, drewn., ok. 1910,

51. Dom nr 8, drewn., 4 ćw. XIX, Ul. Zielona

52. Dom nr 4, drewn., ok. 1910,

53. Dom nr 8, mur., ok. 1907,

54. Dom nr 10, drewn., ok. 1908, 55. Dom nr 8, drewn., ok. 1904, (?).

4.3. Zabytki gminy Przeclaw

RZEMIENI

UKŁAD PRZESTRZENNY, XV - XIX

Osadnictwo w tym rejonie rozwijało się już w epoce brązu. Jak wykazały badania archeologiczne, jedno ze skupisk osadniczych znajdowało się w odległości 1500 m na północ od zabudowań zamkowych. Do końca XV wieku warownia nie posiadała nazwy.

56. Kapliczka obok nr 40, mur., 1925,

57. Kapliczka obok nr 73, mur., 1920.

58. Zespół Zamkowy, wł. Zespół Szkół Rolniczych w Rzemieniu:

- a) Wieża obronna zwana zamkiem, mur., XV (?), pocz. XVI, 1581 -- 1585 (?) przez Wawrzyńca Nelli i Wawrzyńca Justomonti (?), przebudowany i rozbudowany; wykonanie portali kamiennych ok. 1625, w ruinie I ćw. XIX, dobudowa kondygnacji, przebudowa wnętrza 1857, dobudowa baszty i przybudówek, zmiana dachu, odnowa wnętrza 1929 - 1931 wg proj. Zygmunta Hendla, uszkodzony 1944, remont 1951, 1987-89.

Wewnątrz dziedzińca, otoczonego wówczas średniowiecznym owalnym wałem ziemnym usytuowana była wieża mieszkalno - obronna. Na dziedzińcu stały zabudowania gospodarcze. Wejścia do zamku strzegł most zwodzony. W latach dwudziestych XVI wieku, w najniższej kondygnacji przetrzymywano więźniów tatarskich. W 1536 roku obok zamku z folwarkiem, tartakiem i młynem, wzmiankowana była wieś Grodzą. Jeden z właścicieli, Stanisław Lubomirski, przyczynił się do zmodernizowania umocnień wieży. Otoczono ją basztami, okopami, otoczono czterdziestoma działami. W XIX wieku przebudowano wieżę w stylu neogotyckim, podwyższając ją o jedną kondygnację. Dach namiotowy zastąpiono dachem pogrążonym z krenelażową attyką. Wieża od 1963 roku jest niezamieszka i opuszczona. Grozi zawaleniem. W sali na piętrze znajduje się jeszcze kominek z 1852 roku, a na sklepieniu herby wykonane w stiuku. We wnętrzach zachowały się ślady polichromii z XVI lub XVII wieku. Na portalu, na nadprożu, w przedsiönku zachodnim mieści się data 1625 rok.

- b) Pawilon ogrodowy (następnie Pałac Szaszkiewiczów), mur., 1857, przebud. 1896 i 1930 wg proj. Zygmunta Hendla

Pałac Szaszkiewiczów powstał poprzez rozbudowę istniejącego budynku, pawilonu ogrodowego. Przebudowano go w 1869 roku dla Gustawa Szaszkiewicza i rozbudowano w 1931 roku dla jego syna Antoniego. Pałac reprezentuje styl eklektyczny, charakterystyczny

dla budowli przełomu XIX i XX wieku. Pałac położony w malowniczym parku od 1947 roku użytkuje Zespół Szkół Rolniczych w Rzemieniu. Obecnie mieści się w nim internat.

W pałacu i w szkole organizowane są co roku okolicznościowe wystawy stroików świątecznych, kompozycji suchych roślin, wystawy dawnego sprzętu domowego i inne. c) Fortyfikacje ziemno - bastionowe:

- Obwałowania zamku, ziemne XV, modernizacja ok. 1640,
- Obwałowania podzamcza, ziemne, XVI, modernizacja ok. 1640, uszkodzona 1 pół. XIX i 1924

d) Budynek bramy pn., mur., przed 1932,

e) Budynek bramy pd., mur., przed 1932,

f) Fontanna, kami., pocz. XX,

g) Park krajobrazowy z aleją grabową XVIII, przekształ. XIX.

Park krajobrazowy w Rzemieniu zajmuje powierzchnię 5 ha. Większa część parku znajduje się na terenach dawnego podzamcza. Pierwotnie podzamcze było pięciobokiem, obwarowanym pięcioma bastionami, otoczonymi wałami o wysokości 2 m. na terenie parku, nadal widoczne są ślady wałów dawnego podzamcza. W obrębie parku rośnie 18 drzew-projektowanych pomników przyrody- jesiony, lipy, szare topole, dęby szypułkowe, olsza czarna i klony. Zachowała się aleja grabowa i pozostałości pierwotnego założenia regularnego z XVIII i XIX wieku o charakterze krajobrazowym: liczne alejki i strumienie. Park ozdabiają stylowe mostki i ławki. Od wschodu park ogranicza droga i dziedziniec folwarczny, od zachodu sad, a od południa kanał wodny i stawy rybne.

59. Pozostałości zespołu folwarcznego:

a) Obora, wł. Zespół Szkół Zawodowych, mur., ok. 1896, remont,

b) Zespół młyna, wł. PZZ Rzeszów:

- Młyn wodny, obecnie elektryczny, mur., 1924,
- Budynek magaz.- mieszkalny, mur., 1924
- Śluzy, żel., 1925, □ Stawy rybne hodowlane.

1. Przystanek kolejowy:

a) Budynek stacyjny, mur., XIX/XX,

Dom mieszkalny, mur., XIX/XX.

Błonie k. Przeclawia

W XVI wieku na terenach Błonia poświadczono istnienie kopalni rudy darniowej.

Jeszcze w 1964 roku w Błoniu istniały najstarsze przykłady wiejskiego budownictwa mieszkaniowego z XIX wieku.

1. Figura Dzieciątka Jezus, parć. Adam Kawula, kam., 1886,
2. Dom nr 20, wł. Jan Kobos, mur., ok. 1927,
3. Dom nr 78, wł. Michał Łazarz, drewn., 1900,
4. Dom nr 109, wł. Edward Rzeszutek, drewn., 2 ćw. XIX, (wyburzony)
5. Kuźnia nr 12, wł. Andrzej Kycior, drewn., 1947.

Biały Bór

Biały Bór położony jest na najciekawszych, pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, terenach gminy.

[Na terenie położonym po północnej stronie drogi powiatowej Nr 1177 znajdują się dwa stanowiska archeologiczne:

- stanowisko 19 - obejmujące osadę kultury pucharów lejkowatych, ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich i okresu wczesnego średniowiecza,
- stanowisko 20 - obejmujące ślad osadnictwa pradziejowego.

*Ww. stanowiska nie posiadają ochrony prawnej.**

Dobrynin

Wzmianki o Dobryninie pochodzą z 1618 roku. Znajdowały się tutaj wówczas kopalnie rudy darniowej, z której uzyskiwano żelazo. Kuźnice z Rzemienia i Dobrynina dostarczały surowca miejscowemu kowalstwu i ślusarstwu.

6. Kapliczka obok nr 4, mur., k. XIX, remont, po 1945,
7. Kapliczka obok nr 22, mur., 1910,
8. Kapliczka przyś. Ruda, mur., 1932,
9. Kapliczka obok Nadleśnictwa, mur., 1903.

Dobrynin - przysiółek Ruda

Stare, kryte strzechą chałupy można oglądać na terenie Rudy. Ruda zawdzięcza swą nazwę wydobywanej tu jeszcze do lat 30-tych XX wieku rudzie żelaza, zwanej rudą darniową. W okolicy jeszcze można znaleźć pokłady tego surowca.

[* oznaczenie ustaleń wprowadzonych I zmianą Studium UiKZP Gminy Przecław

Kielków

Wieś wzmiankowana jest w 1376 roku, kiedy to przeniesiono ją na prawo magdeburskie. Przez wioskę przechodził trakt wzmiankowany w XV wieku, który rozpoczynał się w Rochowie i prowadził przez Kielków, Kądziołki, Zgórsko, Radomyśl i Dulczę na Tarnów i Kraków. Już wówczas w Kielkowie funkcjonował przewóz przez Wisłokę. Przewóz do niedawna był jeszcze jedną z atrakcji turystycznych wioski.

69. Kapliczka obok nr 185, mur., 1938,
70. Kapliczka obok nr 196, mur., 1852,
71. Kapliczka obok nr 160, mur., 1933,
72. Zespół dworski nr 284, wł. Zofia Płatek:
 - a) Dwór, mur., XIX/XX,
 - b) Stajnia, mur., XIX/XX,
 - c) Stodoła, mur.,- drew., XIX/XX,
 - d) Piwnica, mur., XIX/XX,
73. dom nr 12, wł. Filomena Ślęk, drew., ok. 1898.

Łączki Brzeskie

O Łączkach Brzeskich pierwsze wzmianki pochodzą z 1485 roku.

74. Kapliczka obok nr 160, mur., 1900,
75. Kapliczka obok Kościoła, drew., ok. 1860,
 - Figura obok nr 83, kam., 1909. Kapliczka Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus
 - Figura obok nr 104, kam., 1913.
 - Figura obok nr 94, kam., XVIII/XIX.

W sąsiedztwie drogi z Przeclawia do Łączek Brzeskich stoi kapliczka z wizerunkiem na granitowym postumencie, wzniesiona w drugiej połowie XIX wieku.
76. Szkoła, drew., 1920. Dziś mieści się tu filia Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki w Przeclawiu i filia Biblioteki Publicznej w Przeclawiu.
77. Dom nr 296, wł. Józef Strzępka, drew., ok. 1860, remont 1960.

Podole

Wieś Podole leży na wyżynie Płaskowyżu Tarnowskiego. Droga prowadząca z Przeclawia w stronę Podola jest najpiękniejszym miejscem widokowym w gminie. Rozciąga się stąd widok na dolinę Wisłoki i porośnięty borami Płaskowyż Kolbuszowski.

78. Zagroda nr 87, wł. Stanisław Muniak:
 - a) Dom, drewn., 4 ćw. XIX,
 - b) Stodoła, drewn., 4 ćw. XIX.
79. Dom nr 22, wł. Michał Muniak, mur., 1921,
80. Dom nr 72, wł. Michalina Burel, drewn., 1947,

Tuszyma

Wioska powstała wzdłuż szlaku kupieckiego prowadzącego z Węgier do Sandomierza.

Część dawnej wioski Dąbie należy dziś do Tuszyma. Na jej terenie dokonano najbardziej znaczących odkryć archeologicznych w regionie. Przy drodze Dąbie- Ocieka, na powierzchni ośmiu arów, odnaleziono niewielką wczesnośredniowieczną osadę, składającą się z pięciu jam. Cztery z nich to pół - ziemianki pół - chaty a jeden to obiekt produkcyjny z kamieniem żarnowym i paleniskiem z bryłkami żelaza oraz fragment naczynia. Osada datowana na X-XI wiek.

Odnaleziono relikty osadnictwa neolitycznego: rdzeń z krzemienia woskowoczekoladowego i odłupek obsydianowy. Są to wyroby charakterystyczne dla kultur naddunajskich. Istniała tu też osada grupy tarnobrzeskiej. Odnaleziono ślady osadnictwa kultury Łużyckiej z 1200- 1300 w p.n.e. Są to fragmenty glinianych placków, grudki polepy z roślinnymi odciskami, kamienne rozcieracze zboża. Ponadto odkryto osadę z okresu kultury Przeworskiej, z II wieku naszej ery, mocno zniszczona na skutek eksploatacji piasku.

81. Kapliczka obok nr 18, mur., 1935,
82. Kapliczka obok nr 333, mur., k. XIX,
83. Kapliczka przyś., Dąbie, mur., ok. pół. XIX, Krzyż obok nr 177, drewn., pocz. XX, Krzyż obok nr 234, drewn., 1912.
84. Budynek przystanku kolejowego, przysiółek Dąbie, mur., XIX/XX.
85. Pozostałości Zespołu Folwarcznego Reyów (z Przeclawia):
 - a) Rządcowka, ob. dom nr 69, mur., XIX/XX
 - b) Czworak, ob. dom nr 70, mur., XIX/XX,
 - c) Gorzelnia wł. SDOO Przeclaw, mur., 1906, rozb. 1972.
- 85a. Młyn Spalinowy obecnie elektryczny, wł. Paweł Szarkowicz, szachul. 1938, remont dachu 1972, rozbudowa 1987 rok.

Wylów

Pierwsze wzmianki o osadzie pochodzą z 1581 roku. Najstarsza część wioski położona jest po obu stronach wąwozu, którym wije się rzeczka „Stara Wiśnia”, tworząca w tym miejscu najbardziej malowniczy zakątek wioski. Można tu jeszcze obejrzeć, rzadko już spotykane, najstarsze przykłady budownictwa wiejskiego.

86. Zagroda nr 15, wł. Józef Śliwa:
 - a) Dom nr 25, drewn., 1920,
 - b) Chlewik, drewn., 1920,
 - c) Stajnia ze stodołą, drewn., 1920.
87. Dom nr 74, wł. Stanisław Słaba, drewn., lata 30-te XX.
88. Dom nr 95a, wł. Jan Dudek, drewn., 1894, 1964.

Zaborcze

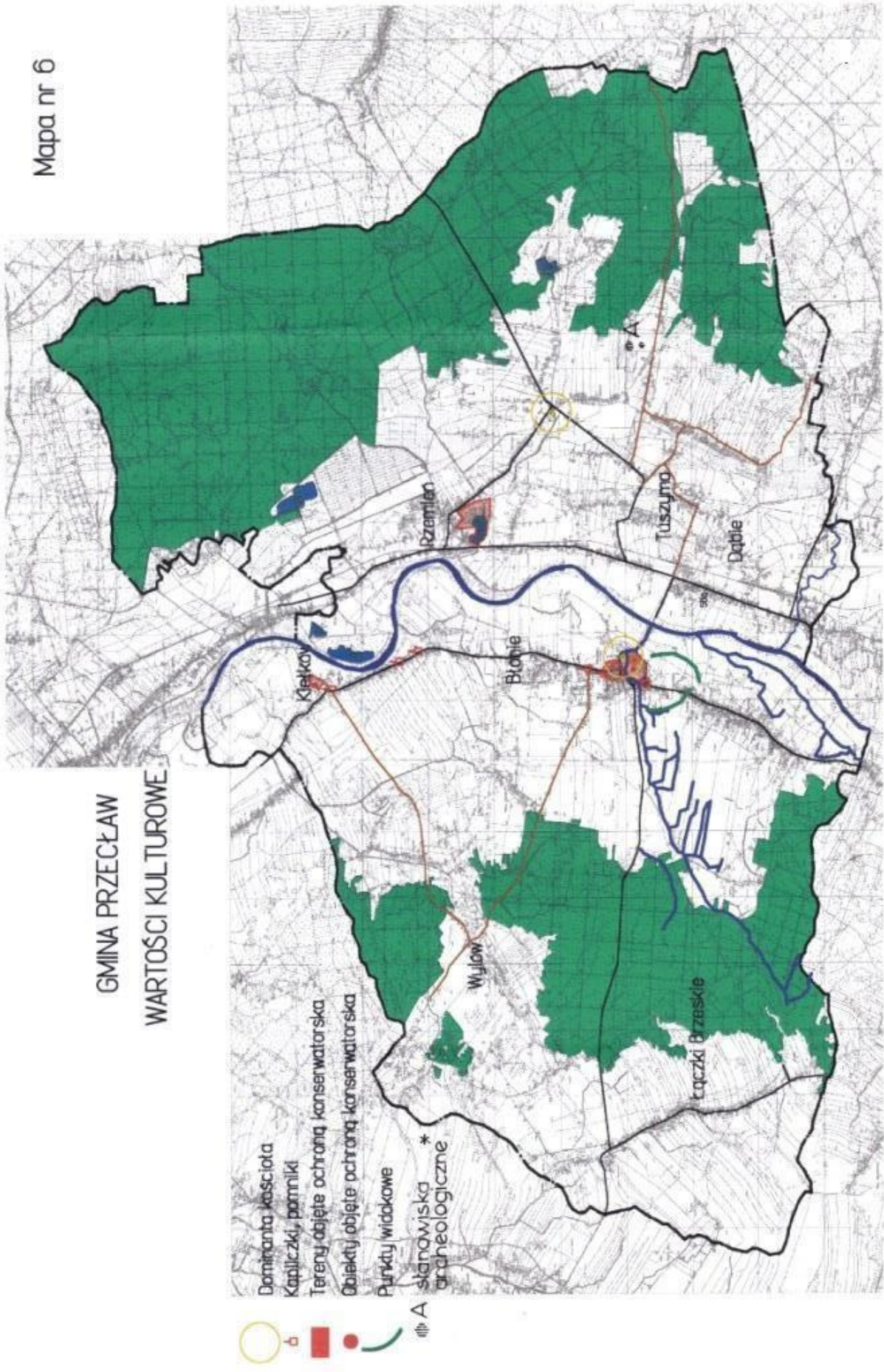
Pierwsze wzmianki o Zaborczu pochodzą z 1618 roku.

89. Zagroda nr 25, wł. Janina Trojanowska:

- a) Dom, drewn., 4 ćw. XIX,
- b) Stodoła, drewn., 4 ćw. XIX.

	POZYTYWY	BARIERY
1.	Układ przestrzenny malowniczo rozłożony w terenie	1. W tkankę małomiasteczkową wkradła się zabudowa odbiegająca od tradycji i charakteru miejsca (płaskie dachy, nieefektywne elewacje)
2.	Wartość występujących zabytków podkreślana jest dodatkowo pięknym krajobrazem (punkty widokowe na drodze z Przecławia do Podola)	2. Nie wszystkie zabytki architektury objęte są wystarczającą ochroną konserwatorską
3.	Dobrze zachowane przykłady architektury: <ul style="list-style-type: none">• świeckiej (założenia pałacowo parkowe, dworowo - parkowe, zabudowa mieszkaniowa)• kościelnej (kościoły, kapliczki)	
4.	Duża ilość stanowisk archeologicznych	

Mapa nr 6

ROZDZIAŁ 5

GOSPODARKA

SPIS TREŚCI

5. Rolnictwo w gminie Przeclaw na tle warunków przyrodniczych, społecznych i ekonomiczno - organizacyjnych	110
5.1. Zakres tematyczny opracowania oraz podstawowe źródła informacji	110
5.2. Ogólna charakterystyka gminy Przeclaw	111
5.3. Charakterystyczne cechy rolnictwa w gminie Przeclaw	112
5.4. Zasoby pracy ludzkiej w gminie Przeclaw oraz główne źródła dochodów ludności	117
5.5. Terytorialne zróżnicowanie rolnictwa w gminie Przeclaw	118
5.6. Warunki glebowe w gminie Przeclaw w woj. podkarpackim	120
5.7. Podsumowanie	124
5.8. Przewidywane kierunki zmian wsi i rolnictwa w gminie Przeclaw i ich główne uwarunkowania	126
5.8.1. Wstęp	126
5.8.2. Priorytety w rozwoju wsi i rolnictwa województwa podkarpackiego	127
5.8.3. Główne kierunki perspektywicznego rozwoju rolnictwa w gminie Przeclaw	129
Tabela 1	132
Tabela 2	133
Załączniki i tabele	135
Mapa nr 7 Procentowy udział żyta w strukturze zasiewów wg sołectw	176
Mapa nr 8 Procentowy udział ziemniaków w strukturze zasiewów wg sołectw	177
Mapa nr 9 Procentowy udział pozostałych zasiewów w strukturze zasiewów wg sołectw	178
Mapa nr 10 Procentowy udział pszenicy w strukturze zasiewów wg sołectw	179
Mapa nr 11 Procentowy udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej gminy wg sołectw.....	180
Mapa nr 12 Procentowy udział zbóż w strukturze zasiewów wg sołectw	181
Mapa nr 13 Procentowy udział strączkowych jadalnych w strukturze zasiewów wg sołectw....	182
Mapa nr 14 Procentowy udział użytków zielonych słabych (kompleks 3z)	183
Mapa nr 15 Procentowy udział sadów w powierzchni użytków rolnych wg sołectw	184
Mapa nr 16 Obsada bydła w sztukach fizycznych na 100 ha użytków rolnych	185
Mapa nr 17 Procentowy udział gleb dobrych (kompleks 1 i 2)	186
Mapa nr 18 Procentowy udział gleb słabych (kompleksy 6, 7 i 9)	187
Mapa nr 19 Procentowy udział terenów użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych wg sołectw	188
Mapa nr 20 Obsada trzody chlewnej w sztukach fizycznych na 100 ha	189
Mapa nr 21 Procentowy udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych	190
Mapa nr 22 Średnia powierzchnia gospodarstw w ha w sołectwach	191
Mapa nr 23 Procentowy udział lasów w powierzchni ogólnej wg sołectw	192
Mapa nr 24 Obsada koni w szt. na 100 ha użytków rolnych	193
Mapa nr 25 Mapa glebowo - rolnicza	194
Mapa nr 26 Mapa melioracji	195

5. ROLNICTWO W GMINIE PRZECŁAW NA TLE WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH, SPOŁECZNYCH I EKONOMICZNO -ORGANIZACYJNYCH

5.1. Zakres tematyczny opracowania oraz podstawowe źródła informacji

Naturalne zasoby środowiska przyrodniczego tworzą określony potencjał produkcyjny, który jest między innymi wykorzystywany przez rolnictwo. Stopień wykorzystania tego potencjału zależy od intensywności gospodarowania, wyznaczonej przez warunki ekonomicznoorganizacyjne, a zwłaszcza przez strukturą agrarną, sytuację ekonomiczną rolnictwa i infrastrukturę gospodarstw i obszarów wiejskich. Rolnictwo jest postrzegane obecnie jako dział gospodarki narodowej, obciążony szeregiem problemów i barier. Powszechnie uznaje się, że takie problemy jak rozdrobnienie gospodarstw chłopskich, mała skala ich produkcji oraz przeludnienie agrarne wymagają przesunięcia znacznych zasobów pracy do działów pozarolniczych.

Problemy te są podstawą konstrukcji Małopolskiego Programu Rozwoju (7, 11, 15), opracowanego dla 9 województw południowo-wschodnich, według obowiązującego do końca 1998 r. podziału administracyjnego. Dokument ten wyznacza płaszczyznę dla realizacji programów lokalnych i strategii dotyczące konkretnych gmin.

Punktem wyjścia każdej strategii jest „diagnoza, czyli identyfikacja, gromadzenie i analiza danych pozwalająca nie tylko na całościową ocenę stanu oraz dotychczasowych tendencji rozwojowych, lecz także na wskazanie głównych trendów i kierunków rozwoju w przyszłości. Ważne jest bowiem wyznaczenie pola możliwego działania określonego z jednej strony przez silne strony podmiotu strategii i jego szansę tkwiące w otoczeniu, z drugiej strony przez słabe strony i zagrożenia" (1). Jednym z ważniejszych elementów strategii jest rolnictwo, rozpatrywane przez analizę jego stanu aktualnego i perspektyw rozwojowych.

Gmina Przecław mimo, że posiada szereg cech typowych dla regionu, wyróżnia się pewną specyfiką rolnictwa. Specyfika ta w sposób wyraźny uwidacznia się przy porównaniach z gminami sąsiednimi. Warto podkreślić, że mogą to być również gminy leżące w granicach innego województwa czy powiatu. Dla gminy Przecław położonej w byłym województwie rzeszowskim jako podstawę porównań przyjęto gminę Mielec - Wiejską, zlokalizowaną w tym samym województwie oraz gminę Radomyśl Wielki leżącą w granicach byłego województwa tarnowskiego.

Opracowanie jest poświęcone analizie stanu rolnictwa w gminie Przecław na tle warunków przyrodniczych, społecznych i ekonomiczno-organizacyjnych. Myślą przewodnią analizy jest ocena wykorzystania podstawowych czynników produkcji to jest ziemi, pracy i kapitału. W opracowaniu przyjęto, że wieś i rolnictwo stanowią organiczną całość i powinny być rozpatrywane w sposób całościowy.

Do opracowania charakterystyki wsi i rolnictwa w gminie Przecław wykorzystano informacje pochodzące z różnych źródeł (3, 6, 12, 13). Do opisu i oceny warunków przyrodniczych rolnictwa w gminie wykorzystano wyniki badań i analiz IUNG (9). Warunki społeczne i ekonomiczno-organizacyjne rolnictwa scharakteryzowano na podstawie danych Urzędu

Statystycznego w Rzeszowie (8), pochodzących z powszechnego spisu rolnego. Wstępne rozeznanie i wizja w terenie wykazały, że gmina Przecław nie jest obszarem jednorodnym rolniczo. Do charakterystyki zróżnicowania rolnictwa w gminie Przecław wykorzystano dane zestawione według sołectw, udostępnione przez Urząd Gminy. Charakterystykę agrochemiczną gleb (odczyn gleb i ich zasobność w składniki mineralne) oceniono na podstawie analiz wykonanych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Rzeszowie. Zasoby informacji o gminie poszerzono też wykorzystując w tym celu metodę wywiadów bezpośrednich przeprowadzonych z pracownikami Urzędu Gminy i aktywu

społecznogospodarczym. Takie podejście oparto na założeniu, że „mieszkańcy są najbardziej predystynowani do tego, żeby tworzyć wizję przyszłości dla swojej społeczności oraz żeby ją realizować”. Miało ono na celu nadanie pracom nad opracowaniem strategii charakteru planowania partnerskiego.

Tematyka opracowania diagnostycznego wykonanego dla gminy Przecław jest szeroka. Obejmuje ona bowiem także ogólne informacje o gminie, demografii, poziomie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej. Zagadnieniem głównym jest jednak, analiza rolnictwa uwzględniająca zarówno produkcję roślinną jak i zwierzęcą oparta na wielu kryteriach i wskaźnikach.

Podsumowaniem diagnozy rolnictwa w gminie Przecław jest zestawienie i uszeregowanie głównych czynników sprzyjających i ograniczających.

W opracowaniu uwzględniono tylko najważniejsze uwarunkowania rozwoju rolnictwa, wynikające z analizy danych statystycznych. Na obszarze gminy mogą też występować cechy specyficznie związane na przykład z przeszłością historyczną regionu. Autorzy mają nadzieję, że właśnie te cechy specyficzne będą wskazane przez społeczność lokalną, której opracowana strategia ma służyć. Istotne jest również to, aby społeczność lokalna utożsamiała się ze strategią, wzbogacała i rozszerzała ją.

Przytoczone dane liczbowe w tej części „diagnozy” różnią się, w niektórych przypadkach, od danych zaprezentowanych w dalszych rozdziałach, w których szczegółowo omówiono zagadnienia dotyczące np. demografii, infrastruktury itp. - w oparciu o aktualne dane.

5.2. Ogólna charakterystyka gminy Przecław

Gmina Przecław jest położona w zachodniej części województwa Podkarpackiego (9). Lokalizację gminy Przecław na tle podziału fizjograficznego byłego woj. rzeszowskiego według Kondrackiego (9) przedstawiono na rys.1. Obszar gminy Przecław należy do różnych regionów glebowo-rolniczych (rys.2), co wskazuje na zróżnicowanie gleb z punktu widzenia ich przydatności do produkcji rolnej. Charakterystykę gminy oparto na danych zestawionych według dawnego podziału administracyjnego, na 49 województw.

Powierzchnia gminy Przecław wynosi około 134 km² i jest podzielona na 11 sołectw. Na koniec 1997 roku zamieszkiwało na jej terytorium prawie 11 tys. ludzi (tab.1).

Gmina Przecław zbliżona jest pod względem powierzchni, liczby zamieszkałej ludności, ilości wsi, do gmin (Mielec Wiejska i Radomyśl Wielki) przyjętych do porównań.

Gmina Przecław jest bardziej podobna do gminy Radomyśl Wielki. Różni się od niej jednak ze względu na relacje liczby bezrobotnych do liczby pracujących w gospodarce narodowej. W gminie Przecław liczba bezrobotnych według stanu na koniec 1997 roku, była wyższa od liczby pracujących w gospodarce narodowej. W gminie Radomyśl Wielki występowała w tym okresie relacja odwrotna, to znaczy liczba pracujących w gospodarce narodowej przewyższała ponad dwukrotnie liczbę bezrobotnych.

Oceniana gmina Przecław wyróżnia się też stosunkowo małą liczbą podmiotów gospodarczych (tab.2). Z większych zakładów, które w pewnym stopniu oddziałują na społeczność lokalną wymienić należy:

1. Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Przecławiu,
2. Bank Spółdzielczy w Przecławiu,
3. Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Przecławiu (nie wykorzystana baza),
4. Stacja Doświadczalna Oceny odmian w Przecławiu,
5. PPUP Poczta Polska w Przecławiu,
6. Telekomunikacja Polska S.A. w Przecławiu,
7. PKP Zakład Infrastruktury Kolejowej w Przecławiu,
8. PKP Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Przecławiu,
9. Mielecka Spółdzielnia Mieszkaniowa,

10. Zakład Opieki Zdrowotnej,
11. Ośrodek Wczasowo Rekreacyjny „Rzemień” sp. z o.o.
12. Zakłady Mięsne „Kabanos” w Przecławiu,
13. Mieszalnia Pasz w Łączce Brzeskiej,
14. Młyny w Tuszynie i Rzemieniu,
15. Cegielnie w Rzmieniu i tuszynie,
16. Gorzelnia w Tuszynie,
17. Piekarnie GS w Przecławiu i Rzemieniu,
18. Wytwórnia Styropianu Met - Can Sp. z o.o. w Rzemieniu.

Wśród jednostek gospodarczych, podobnie jak w gminach przyjętych za podstawę porównań i średnio w byłym województwie rzeszowskim przeważają jednostki prywatne, z reguły o niewielkim zatrudnieniu. Wiąże się to także z liczbą podmiotów gospodarczych pogrupowanych według sekcji europejskiej klasyfikacji działalności (EKD), przedstawioną w tabeli 3.

Jak widać najliczniejszą jest w gminie Przecław grupa podmiotów ukierunkowanych na handel i naprawy. W porównaniu z gminą Radomyśl Wielki w omawianej gminie funkcjonowała stosunkowo duża liczba podmiotów prowadzących działalność produkcyjną. Wśród pracujących w gospodarce narodowej ponad 50% stanowiły kobiety (tab.4). Ich udział w ogólnej liczbie pracujących był w gminie Przecław większy niż w gminie Mielec Wiejska oraz przeciętnie w byłym województwie rzeszowskim.

5.3. Charakterystyczne cechy rolnictwa w gminie Przecław

Gmina Przecław, podobnie jak gmina Mielec Wiejska, charakteryzuje się mniejszą powierzchnią użytków rolnych i niższym ich udziałem w powierzchni ogółem (tab.5). Wiąże się to z wysokim udziałem lasów i gruntów leśnych, wynoszącym 39,1%. Udział trwałych użytków zielonych (łąki i pastwiska) w gminie Przecław i Radomyśl W. wynosi około 15 %.

Podobnie jak w całym regionie przeważająca część użytków rolnych znajduje się we władaniu gospodarstw indywidualnych (tab.6). Natomiast przeważająca część lasów i gruntów leśnych należy do sektora państwowego. W gminach Radomyśl Wielki, powierzchnia lasów we władaniu gospodarstw indywidualnych jest zdecydowanie większa w porównaniu z gminą Przecław i Mielec Wiejska.

Udział gruntów ornych w strukturze użytków rolnych kształtuje się od 36,4 % w gminie Przecław do 54,4 w gminie Radomyśl (tab.7). W analizowanej gminie Przecław, podobnie jak w gminie Radomyśl Wielki i Mielec Wiejska, sady mają bardzo mały udział (nie przekraczają 1 %).

Na terenie gminy istniało w okresie spisu rolnego łącznie 2106 gospodarstw indywidualnych i działek (tab.8). Ponad 76% tej liczby stanowiły gospodarstwa indywidualne, a więc jednostki posiadające powyżej 1 ha użytków rolnych. Warto jednak podkreślić, że tylko 2,1% ogólnej liczby gospodarstw i działek stanowiły gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha. Świadczy to o dużym rozdrobieniu agrarnym, typowym dla regionu Polski południowej i południowo-wschodniej i tłumaczy szereg innych wskaźników, stanowiących pochodną struktury obszarowej. Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na jedno gospodarstwo indywidualne w gminie Przecław jest blisko dwukrotnie niższa (3,8 ha) w porównaniu ze średnią krajową wynoszącą około 7 ha (14). Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa w gminie Przecław wynosi 4,1 ha i jest wyższa od gminy Mielec (3,4 ha) i średniej wojewódzkiej (3,7 ha), ustępuje natomiast gminie Radomyśl Wielki, należącej uprzednio do woj. tarnowskiego (tab.9).

Dla informacji należy podać, że również w nowym podziale administracyjnym kraju cechy charakterystyczne rolnictwa są wyraźnie widoczne. Przeciętna powierzchnia jednego gospodarstwa w woj. podkarpackim wynosi 3,5 ha, a gospodarstwa o obszarze 1,01-4,99 ha

stanowią ponad 80% ogólnej liczby gospodarstw indywidualnych. Podobnie kształtują się te wskaźniki dla województwa małopolskiego (14).

Ogólna powierzchnia gruntów ornych w gospodarstwach indywidualnych w gminie Przecław wynosi 4176 ha, a powierzchnia zasiewów 3748 ha, a więc około 90%. Wynika z tego, że udział gruntów odłogowanych wynosi około 10%.

Cechą charakterystyczną struktury zasiewów (upraw) w gospodarstwach indywidualnych gminy Przecław jest wysoki, przekraczający 20%, udział ziemniaków (tab.10). Jest to związane ze strukturą obszarową gospodarstw indywidualnych i z ich ukierunkowaniem na zaspokajanie potrzeb rodziny rolniczej, a także z powszechnym jeszcze wykorzystywaniem bulw ziemniaka jako paszy, w prowadzonym tradycyjnie, tuczu trzody chlewnej. Gmina Przecław, charakteryzuje się zbliżonym udziałem pszenicy i żyta w strukturze zasiewów, co wskazuje na zróżnicowanie jakości gleb. W gminie Radomyśl Wielki udział żyta jest wyższy niż pszenicy. Natomiast w gminie Mielec udział pszenicy jest prawie czterokrotnie wyższy niż żyta, a średnio w b. województwie rzeszowskim prawie dwukrotnie. W gospodarstwach indywidualnych gminy Przecław, podobnie jak na obszarze gminy Radomyśl Wielki i Mielec rośliny przemysłowe mają znikomy udział w strukturze zasiewów. Stosunkowo mały udział w powierzchni zasiewów ma jęczmień. Wskazuje to, że na paszę dla inwentarza przeznaczają się przede wszystkim ziarno mieszanek zbożowych i pszenżyta. Uprawy te zajmują łącznie w gminie Przecław 9% powierzchni zasiewów.

Struktura zasiewów w gminie Przecław jest uzależniona od jakości gleb (tab.11). Cechą charakterystyczną tej gminy jest znaczne zróżnicowanie gleb gruntów ornych. W porównaniu ze średnią dla byłego województwa rzeszowskiego gmina Przecław ma ponad dwukrotnie wyższy udział gleb klasy V. Podobnie kształtuje się ten wskaźnik w gminie Radomyśl Wielki.

Udział gruntów ornych zaliczonych do klas IIIb i IVa jest w gminie Przecław około dwukrotnie niższy w porównaniu ze średnią wojewódzką. Porównanie jakości użytków zielonych według klas bonitacyjnych przedstawiono w tabeli 12. Z porównania tego wynika, że na obszarze gminy Przecław dominują użytki zielone średnie i słabe. Ponadto stopień ich zagospodarowania i wykorzystania jest bardzo zróżnicowany.

Z rolniczego punktu widzenia ważne znaczenie ma struktura gruntów według kompleksów rolniczej przydatności gleb (5, 9). Z definicji IUNG wynika, że „kompleksy to typy siedliskowe rolniczej przestrzeni produkcyjnej, z którymi jest związany odpowiedni dobór roślin uprawnych”. W gminie Przecław, jak wynika z tabeli 13, udział gleb słabych kompleksów 6-żytniego słabego i 7-żytniego bardzo słabego oraz 9-zbożowo-pastewnego słabego przekracza 50% powierzchni gruntów ornych. Udział ten jest podobny jak w gminie Radomyśl Wielki.

W strukturze trwałych użytków zielonych gminy Przecław łąki i pastwiska zaliczone do kompleksu

Iz (bardzo dobre i dobre) stanowią tylko około 3%. Dochodzący do 40% udział trwałych użytków zielonych ocenianych jako słabe i bardzo słabe jest, ważnym czynnikiem ograniczającym

możliwości produkcji pasz objętościowych. W porównaniu z gminą Radomyśl Wielki udział trwałych użytków zielonych kompleksu 3z jest w gminie Przecław ponad dwukrotnie wyższy (tab.14). Znacznie gorszy wskaźnik jakości użytków zielonych posiada gmina Mielec (60,6 %).

Średnia struktura gruntów ornych i trwałych użytków zielonych według kompleksów rolniczej przydatności gleb jest pochodną zróżnicowania występującego pomiędzy sołectwami (tab.15). Zróżnicowanie to świadczy o znaczeniu jakości gleb jako wyznacznika możliwości produkcyjnych rolnictwa w poszczególnych częściach gminy (mikrorejonach).

Miarą możliwości produkcyjnych poszczególnych kompleksów rolniczej przydatności gleb są plony uzyskiwane w doświadczeniach, a możliwe do uzyskania perspektywicznie w warunkach produkcyjnych (tab.16).

Struktura gruntów według kompleksów rolniczej przydatności gleb i ich potencjał produkcyjny, częściowo tylko wykorzystany, decyduje o relacji plonów rzeczywiście

uzyskiwanych w gminie Przecław do oszacowanych teoretycznie jako możliwe do osiągnięcia ponad 20% (tab.17).

Z porównania przedstawionego w tabeli 17 wynika, że oszacowane realnie możliwości produkcyjne gruntów ornych gminy Przecław nie są wykorzystane. Przyczynami tego stanu są zaniedbania w zakresie agrotechniki, nasilająca się w ostatnich latach tendencja do ekstensyfikacji produkcji związana z pogarszającą się koniunkturą w rolnictwie (12). Analiza stanu agrotechnicznego gleb gminy Przecław (tab.18) wykazuje, że ważnymi czynnikami ograniczającymi wykorzystanie potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej są: wysoki udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych oraz niska ich zasobność w składniki mineralne. Ze względu na to kryterium gminę Przecław i Mielec należy ocenić negatywnie. Jednostki te wyróżniają się najwyższym udziałem gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych (tab.19). Z danych zamieszczonych w tabeli 19 wynika, że aż na 82% gleb gruntów ornych w gminie wapnowanie jest konieczne i potrzebne.

Natomiast udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości fosforu i potasu kształtuje się w gminie Przecław na podobnym poziomie jak w jednostkach przyjętych za podstawę porównań. Nie oznacza to jednak, że sytuacja jest zadowalająca, zwłaszcza jeśli uwzględnimy niski poziom zużycia nawozów mineralnych i organicznych (13). Poziom nawożenia organicznego (obornikiem) jest pochodną obsady inwentarza, wykazującej w ostatnich latach tendencję spadkową. Ponadto należy zaznaczyć, że straty składników mineralnych z obornika, związane z jego niewłaściwym przechowywaniem i stosowaniem są duże, a postęp w tej dziedzinie dokonuje się bardzo powoli (4, 6).

Według oceny waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (9) warunki przyrodnicze gminy Przecław są gorsze niż średnio w byłym województwie rzeszowskim i w gminie Mielec, a o kilka punktów lepsze w porównaniu z gminą Radomyśl Wielki (tab.20). O zróżnicowaniu wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej decyduje w głównej mierze jakość i przydatność rolnicza gleb, uwarunkowana ich strukturą według kompleksów rolniczej przydatności gleb.

Specyfika gminy Przecław, rozdrobnienie agrarne i ukierunkowanie większości gospodarstw gminy na zaspokajanie potrzeb rodzin rolniczych decydują o stosunkowo wysokiej obsadzie bydła i trzody chlewnej (tab.21).

Obsada bydła i trzody chlewnej w przeliczeniu na 100 ha jest w gminie Przecław wyższa od średniej wojewódzkiej. Niższa jest natomiast obsada koni. W strukturze stada bydła ponad 60% stanowią krowy. Przeciętnie na jedno gospodarstwo rolne w gminie Przecław przypada 1 krowa mleczna (tab.22). Z porównania danych zamieszczonych w tabeli 22 wynika, że gmina Przecław nie różni się zasadniczo od jednostek przyjętych za układ odniesienia ze względu na przeciętną wielkość stada. W analizowanej gminie, podobnie jak w całym regionie, zwiększenie skali produkcji zwierzęcej jest limitowane małymi zasobami ziemi i brakiem możliwości powiększania obszaru gospodarstwa. Produkcja zwierzęca w gminie Przecław opiera się na paszach gospodarskich. Żywnienie zwierząt ma charakter ekstensywny. Brak zbilansowania dawek paszowych wpływa zarówno na jakość produktów np. mięsność półtuszy jak i efektywność produkcji zwierzęcej. Rozwój produkcji zwierzęcej jest ograniczany ze względu na niskie ceny skupu mleka i żywca oraz występujące dość powszechnie trudności ze zbytem produktów. Mała skala produkcji pojedynczego gospodarstwa i rozproszenie producentów rolnych powodują, że rolnicy z gminy Przecław są słabymi podmiotami rynku i nie tworzą grupy nacisku mogącej skutecznie negocjować ceny. W dodatku czynnikiem decydującym o możliwościach rozwoju produkcji zwierzęcej jest niska wydajność produkcji roślinnej, stanowiącej paszę dla inwentarza. Plony zbóż są zróżnicowane gatunkowo, ale średnio w gminie Przecław, podobnie jak w gminach przyjętych za podstawę porównań, nie przekraczały w okresie 1995-1997 27 dt z ha (tab.23). Cechą charakterystyczną jest duża zmienność plonów ziemniaka w latach. W związku ze stosowaniem przestarzałych technologii zbioru i konserwacji pasz, straty składników pokarmowych są znaczne i wywierają wpływ na strukturę bilansów paszowych.

W gminie Przeclaw barierą ograniczającą rozwój produkcji rolniczej jest także rozdrobnienie pól w gospodarstwach oraz ich odległość od siedziby gospodarstwa (tab.24). W porównaniu do gmin Radomyśl W. i Mielec W. gmina Przeclaw charakteryzuje się wyższą średnią liczbą działek (3,7) przypadających na jedno gospodarstwo. Średnia wielkość działki (pola) w omawianej gminie i przyjętych do porównań jednostkach jest zbliżona (0,9 do 1,6 ha). Średnia odległość od siedliska do najdalej położonej działki przekracza 2 km, podobnie jak w gminie Mielec i województwie. Odległość ta jest natomiast większa niż średnio w gminie Radomyśl Wielki (1,7 km.).

Oddalenie pól od siedziby gospodarstwa jest szczególnie ważne dla gospodarstw, które nie posiadają własnej żywej lub mechanicznej siły pociągowej. Wyposażenie gospodarstw indywidualnych gminy Przeclaw w ciągniki, w porównaniu do gmin sąsiednich przedstawiono w tabeli 25. Brak własnej siły pociągowej najsilniej zaznacza się w grupie działek rolniczych i gospodarstw do 2 ha. Wyposażenie gospodarstw indywidualnych w ciągniki w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych w gminie Przeclaw wynosi 11,1 szt. natomiast w porównywanych jednostkach waha się w granicach od 10,8 do 12,4 szt. Brak własnej siły pociągowej w sytuacji likwidacji lub ograniczenia działalności SKR lub SUR ogromnie utrudnia gospodarowanie. Z drugiej jednak strony, w charakterystycznych dla gminy Przeclaw małych obszarowo gospodarstwach, wykorzystanie ciągnika jest niewielkie, szczególnie jeśli uwzględni się brak odpowiednich narzędzi i maszyn towarzyszących. Pewne znaczenie dla złagodzenia występujących trudności mają ciągniki wykonywane przez rolników i miejscowych rzemieślników. Trudno jednak uznać to za rozwiązanie perspektywiczne. Czynnikiem potęgującym skalę problemu jest wiek oraz stan techniczny ciągników, użytkowanych przez gospodarstwa indywidualne. Liczba ważniejszych maszyn w przeliczeniu na 100 gospodarstw w gminie Przeclaw jest wyraźnie zróżnicowana i odzwierciedla pewne zjawiska i tendencje typowe dla regionu Polski południowej. Relatywnie mała jest liczba opryskiwaczy polowych, rozsiewaczy nawozów i rozrzutników obornika oraz dój arek bankowych w przeliczeniu na 100 gospodarstw (tab.26). Wskazuje to, że nadal znaczna część cięższych prac w gospodarstwie jest wykonywana przy dużych nakładach pracy ludzkiej, a ciągnik odgrywa przede wszystkim rolę środka transportu. Wdrażanie postępu technologicznego w zakresie mechanizacji jest także ograniczane ze względu na występowanie znacznych nadwyżek siły roboczej w gospodarstwach oraz brak środków finansowych na inwestycje modernizacyjne. Czynnikiem ograniczającym wykorzystanie maszyn do prac polowych jest także występowanie rozdrobnienia pól. Podobnie jak w gminach sąsiednich i całym regionie, mała skala produkcji zwierzęcej i niska jej opłacalność decydują o bardzo słabym wyposażeniu gospodarstw indywidualnych z gminy Przeclaw w urządzenia do produkcji zwierzęcej, szczególnie w urządzenia związane z produkcją mleka.

Warunkiem sprawnego funkcjonowania rolnictwa jest wyposażenie gospodarstw w środki transportu (tab.27). Gmina Przeclaw nie wyróżnia się w sposób szczególny. Podobnie, jak w gminach sąsiednich i średnio w całym województwie ponad 50% samochodów osobowych i dostawczych oraz przyczep ma ponad 10 lat. W porównaniu do liczby ciągników liczba przyczep jest bardzo mała. W wielu gospodarstwach głównym środkiem transportu jest wóz konny sprzężony z ciągnikiem, często w sposób zagrażający bezpieczeństwu pracujących rolników.

Z danych powszechnego spisu rolnego wynika, że gospodarstwa rolne gminy Przeclaw posiadają znaczny kapitał w formie istniejących budynków i budowli. Wskazują na to dane statystyczne przedstawiające wyrażoną w m² powierzchnię poszczególnych budynków (tab.28). Jednak porównanie łącznych powierzchni poszczególnych budynków z liczbą ponad 1600 gospodarstw w gminie wskazuje jednoznacznie, że są to w zdecydowanej większości budynki małe, z reguły nieprzystosowane do prowadzenia produkcji zwierzęcej w sposób nowoczesny i zgodny z zasadami zoohigieny. Daje się zauważyć wyższy niż w innych gminach, udział niewykorzystanych obór, chlewni i kurników. Zupełnie nie występuje zjawisko wykorzystania budynków inwentarskich na działalność pozarolniczą.

Ogólnie można ocenić, że w gminie Przeclaw powierzchnia i charakter budynków są dostosowane do skali i systemu produkcji zwierzęcej. W sposób wyraźny przeważają budynki wielofunkcyjne, typowe dla rejonów o dużym rozdrobieniu gospodarstw. Poziom wykorzystania tych budynków jest bardzo wysoki. Zjawisko to zaznacza się także w gminach porównywanych oraz przeciętnie w całym województwie. Warto podkreślić, że gospodarstwa z gminy Przeclaw dysponują relatywnie większą powierzchnią tuneli foliowych, przeznaczonych do produkcji warzyw. Powierzchnia ta jest zgrupowana w pewnej tylko części gospodarstw.

Sytuację rolnictwa w gminie Przeclaw charakteryzuje także stan infrastruktury technicznej gospodarstw i obszarów wiejskich. Stan ten w części diagnozy poświęconej rolnictwu przedstawiono na podstawie wyników powszechnego spisu rolnego z 1996 r. w celu ukazania znaczenia problemu. W zakresie infrastruktury technicznej na obszarze Polski południowej i południowo-wschodniej w tym również w gminie Przeclaw, dokonuje się ostatnio znaczny postęp. Dlatego też bliższe, bardziej aktualne i szczegółowe dane zostaną podane w dalszej części opracowania w rozdziale poświęconym infrastrukturze technicznej na obszarze gminy Przeclaw.

Z danych powszechnego spisu rolnego wynika, że w 1996 r. tylko około 50% gospodarstw było podłączonych do wodociągu sieciowego, a blisko 25% było wyposażonych we własny wodociąg zagrodowy (tab.29).

Według stanu na koniec 1997 r. niekorzystnie przedstawiała się sytuacja w zakresie wyposażenia w telefony (tab.30). Na 1000 ludności w gminie Przeclaw przypadało wówczas średnio tylko 35,5 abonentów telefonicznych. Z tabeli 30 wynika, że we wsiach należących do gmin Radomyśl i Mielec sytuacja jest korzystniejsza i wynosi od 50,7 do 127,3 abonentów. . Znaczenie problemu dostępności do telefonu we wsi i gospodarstwie dostrzegają przeważająca część właścicieli gospodarstw z terenu gminy Przeclaw (tab.31). Około 300 rolników nie akcentowało konieczności dostępu do telefonu.

Prawie 75% gospodarstw rolnych z gminy Przeclaw ma możliwość korzystania z prądu trójfazowego o napięciu 380 V (tzw. „siły”). Jak wynika z tabeli 32 tylko niewielki odsetek objętych spisem rolników wskazywał na potrzebę zwiększenia mocy sieci elektrycznej. Na tle innych regionów Polski korzystnie przedstawia się stan gazyfikacji gospodarstw w gminie Przeclaw. Na ogólną liczbę około 1600 gospodarstw rolnych 1256 korzystało w 1996 r. z gazu sieciowego lub pochodzącego z butli gazowej (tab.32). W gminie Radomyśl Wielki sytuacja przedstawia się mniej korzystnie.

5.4. Zasoby pracy ludzkiej w gminie Przeclaw oraz główne źródła dochodów ludności

O zasobach pracy ludzkiej na obszarze gminy Przeclaw, obok aspektów ilościowych, decyduje struktura ludności według wieku, płci, wykształcenia, a więc cech o charakterze jakościowym, często trudnych do oceny w sposób obiektywny.

Strukturę ludności powyżej 15 roku życia z uwzględnieniem wykształcenia przedstawiono w tabeli 33.

Cechą niekorzystną jest znaczny, bo przekraczający 46% udział ludności z wykształceniem podstawowym pełnym i niepełnym. Wskaźnik ten jest w gminie Przeclaw nieco korzystniejszy w porównaniu do gminy Radomyśl Wielki. Odsetek ludności z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym nie odbiega w sposób wyraźny od poziomu występującego w jednostkach przyjętych do porównań. Ważnym wskaźnikiem sytuacji ekonomicznej rolnictwa w gminie Przeclaw jest struktura ludności według źródeł utrzymania (tab.34). Mała powierzchnia gospodarstw w gminie Przeclaw zadecydowała, że ponad 65% ludności związanej z użytkowaniem gospodarstwa rolnego utrzymywało się z dwóch źródeł dochodów. Odsetek ten w porównywanych gminach wynosił od 55,2 % w Radomyślu do 69,2 % w Mielcu i 64,6 % przeciętnie w całym województwie. Tylko 14,8% ludności utrzymywało się głównie lub wyłącznie z pracy w swoim gospodarstwie. W gminie Radomyśl Wielki odsetek ten był blisko dwukrotnie wyższy. Wskaźniki te charakteryzują rolnictwo gminy jako dział, który nie jest w stanie zapewnić utrzymania rodzinom rolniczym.

Wśród użytkowników gospodarstw w gminie Przeclaw przeważają mężczyźni (tab.35). Jednak, podobnie jak w regionie, dostrzec można wysoki odsetek kobiet w wieku powyżej 64 lat użytkujących gospodarstwo. Być może są one tylko formalnie użytkownikami gospodarstw, w rzeczywistości prowadzonych przez młodszych członków rodziny, którzy z różnych powodów nie chcą być kwalifikowani jako właściciele (użytkownicy) gospodarstw. Za cechą korzystną uznać należy wysoki, bo przekraczający 42%, udział mężczyzn w wieku od 30 do 50 lat, będących użytkownikami gospodarstw. Problem polega jednak na tym, że są to z reguły gospodarstwa małe, nie mogące zabezpieczyć dochodu rolniczego umożliwiającego utrzymanie rodziny. Jest to cechą typową dla regionu, w którym jest zlokalizowana gmina Przeclaw. Dane statystyczne wskazują, że przeważająca część użytkowników gospodarstw, łącznie około 63%, ma wykształcenie podstawowe ukończone lub niepełne. Świadczy to między innymi o występowaniu zjawiska tzw. selekcji negatywnej, wyrażającej się w pozostawianiu na wsi ludzi mniej zainteresowanych zdobywaniem wiedzy czy umiejętności zawodowych. Udział rolników, którzy ukończyli kursy rolnicze jest w gminie Przeclaw niższy niż w gminie Radomyśl Wielki oraz w porównaniu do średniej wojewódzkiej. Trudno też ocenić jaki był zakres tematyczny tych kursów oraz ile lat temu odbyły się one.

Miarą sytuacji ekonomicznej ludności wiejskiej w gminie Przeclaw jest struktura gospodarstw domowych według źródeł utrzymania (tab.37).

Z porównania wynika, że udział gospodarstw domowych utrzymujących się tylko z pracy w swoim gospodarstwie był w gminie Przeclaw najniższy w ocenianej grupie gmin i wynosił tylko 2,1%. Udział gospodarstw domowych utrzymujących się głównie lub wyłącznie z pracy w rolnictwie kształtował się na poziomie średniej wojewódzkiej i był blisko trzykrotnie niższy w porównaniu do gminy Radomyśl Wielki. Ogólnie można stwierdzić, że w gminie Przeclaw znaczenie niezarobkowych źródeł dochodów takich jak renty i emerytury jest zbliżone do średniego poziomu dla województwa. Wysoki udział gospodarstw domowych utrzymujących się z dwóch lub trzech źródeł dochodów jest uwarunkowany strukturą obszarową gospodarstwa. Małe obszarowo gospodarstwa, z reguły nie realizujące modelu intensyfikacji pracochłonnej, nie gwarantują możliwości uzyskania odpowiedniej wydajności pracy i dochodu rolniczego na poziomie zbliżonym do parytetowego, a więc podobnego do zarobków uzyskiwanych w pozostałych działach gospodarki narodowej.

Charakterystykę ludności zamieszkałej w gminie Przeclaw związanej z gospodarstwem rolnym lub działką rolną przedstawiono w tabeli 38. Należy podkreślić, że przeciętna liczba osób w gospodarstwie jest na obszarze gminy Przeclaw większa niż średnio w byłym województwie

rzeszowskim, a zbliżona (nieco mniejsza) do gminy Radomyśl Wielki. Daje się również zauważyć równowaga liczby ludności w podziale na kobiety i mężczyzn.

Czynnikami określającymi sytuację ekonomiczną rolnictwa w gminie Przeclaw, obok ogólnej trudnej sytuacji rolnictwa w kraju, są rodzaj i skala prowadzonej działalności gospodarczej (tab.39).

Na ogólną liczbę 1606 gospodarstw, ponad 50% stanowią gospodarstwa o nieustalanej (trudnej do ustalenia) produkcji i nie prowadzące działalności rolniczej. Około 900 gospodarstw tj. blisko 60% prowadziło w okresie spisu rolno-gospodarskiego działalność rolniczą wyłącznie lub głównie na własne potrzeby. Tylko około 15% gospodarstw produkowało głównie na rynek. Tendencje te uwidaczniają się w gminach sąsiednich, chociaż dostrzec można pewne, niewielkie zróżnicowanie. Skala produkcji towarowej, oferowanej na rynek była niewielka, a jej struktura asortymentowa niezbyt bogata.

Jedną z miar wykorzystania zasobów pracy ludzkiej w gospodarstwach jest stopień ich zaangażowania w prowadzenie produkcji zwierzęcej (tab.40). Udział gospodarstw posiadających bydło i trzodę chlewną jest zbliżony do występującego w jednostkach przyjętych za podstawę porównań. Ponad 20% gospodarstw w gminie Przeclaw nie posiadało podstawowych gatunków zwierząt gospodarskich. Jednocześnie należy przypuszczać, że gospodarstwa te nie nawoziły obornikiem swych pól lub robiły to sporadycznie na niewielkiej powierzchni, a nawożenie mineralne było bardzo niskie. W analizowanej gminie ponad 50% ogółu stanowiły gospodarstwa o mieszanym kierunku produkcji, to jest wielokierunkowe, z reguły sprzedające niewielkie ilości (partie) określonych produktów czy przetworów (tab.41).

Podobnie jak w gminach sąsiednich i całym regionie ponad 50% rolników, utrzymujących się wyłącznie lub głównie z pracy we własnym gospodarstwie, uznało swój warsztat pracy jako nierozwojowy, a około 30% nie miało na ten temat wyrobionego poglądu (tab.42). Taka ocena jest zbieżna z występującą w pozostałych gminach, uwzględnianych w porównaniu i przeciętnie w województwie.

Przedstawiona analiza w dużej części oparta jest na danych liczbowych z 1996 r. W chwili obecnej, w związku z bardzo złą sytuacją ekonomiczną rolnictwa niektóre ze wskaźników i zjawisk rysują się w sposób jeszcze bardziej ostry, a skala problemów potęguje się.

5.5. Terytorialne zróżnicowanie warunków społeczno - gospodarczych w gminie Przeclaw

Gmina Przeclaw jest jednostką gospodarczo-administracyjną, składającą się 11 sołectw, jest obszarem niejednorodnym. Jak wyżej przedstawiono gmina Przeclaw charakteryzuje się stosunkowo małą ilością podmiotów gospodarczych (tab.2). Z danych dostarczonych przez Urząd Gminy Przeclaw wynika, że najwięcej podmiotów gospodarczych zlokalizowanych jest we wsiach: Przeclaw Tuszyma i Rzemień. Rozmieszczenie podmiotów wg. wybranych sekcji europejskiej

klasyfikacji działalności EKD w sołectwach obrazuje tabela Nr. 47. Z tabeli tej wynika również, że dominują jednostki zajmujące się handlem, naprawami i budownictwem. Stosunkowo mało zakładów świadczy usługi rolnicze (8 jedn.), a także zajmuje się skupem i przetwórstwem rolno-spożywczym (9 jedn.). Istniejące na terenie gminy rolnictwo również charakteryzuje się zróżnicowaniem szeregu cech (co zaprezentowano na mapkach). Podstawą analizy według sołectw są dane opracowane i udostępnione przez Urząd Gminy. Analiza dotyczy tylko kilku wybranych wskaźników. Autorzy zdają sobie sprawę z występowania różnic nawet pomiędzy grupami gospodarstw w danej wsi. Przedstawiona charakterystyka jest więc pewnym uogólnieniem i uproszczeniem dużej różnorodności. Ważniejsze wskaźniki zestawiono w tabelach 43-47.

Sołectwa należące do gminy Przeclaw charakteryzują się różną powierzchnią (tab.43), liczbą mieszkańców i gospodarstw (tab.45). Sołectwa Biały Bór, Kiełków, Łączki Brzeskie, Rzemień i Tuszyma posiadają najwięcej użytków rolnych. Sołectwa Biały Bór, Dobrynin, Przeclaw Rzemień wyróżniają się znaczną lesistością. Większym udziałem trwałych użytków rolnych wyróżniają się sołectwa Biały Bór, Łączki Brzeskie, Rzemień, Dobrynin i Kiełków.

Liczba gospodarstw w sołectwach waha się ona od 54 w sołectwie Przeclaw do 421 w sołectwie Tuszyma (tab.45). Stosunki wodne w gminie Przeclaw uregulowane są na 3 376 ha gruntów w tym 2493 gruntów ornych i 883 ha użytków zielonych. Melioracje były wykonywane we wszystkich sołectwach.

Obszar zmeliorowanych gruntów obrazuje mapka_Nr 26

Jedną z cech różnicujących gminę Przeclaw jest jakość gleb gruntów ornych i trwałych użytków zielonych. Najwyższym, przekraczającym 50% udziałem gleb dobrych, zaliczanych do kompleksów 1 i 2 wyróżniają się sołectwa Kiełków i Rzemień, położone w północno-wschodniej części gminy. Relatywnie wyższym udziałem gleb kompleksów 1 i 2 charakteryzują się też sołectwa Tuszyma i Błonie, leżące w centralnej i południowej części gminy. Najwyższym udziałem gleb słabych wyróżniają się sołectwa Dobrynin i Biały Bór, leżące we wschodniej części gminy, oraz leżąca na północnym zachodzie gmina Wyłów. W sołectwach Wyłów i Biały Bór trwałe użytki zielone o niskiej jakości stanowią ponad 70%, co rzutuje na możliwości produkcji pasz objętościowych. Mimo znacznego zróżnicowania jakości gleb średnia powierzchnia gospodarstwa nie wykazuje zależności od tej cechy. W większym stopniu różnice uwidaczniają się przy porównaniu struktury użytkowania ziemi, struktury użytków rolnych, struktury zasiewów i obsady inwentarza. Specyfika rolnictwa i jego rozdrobnienie wywierają decydujący wpływ na organizację i intensywność produkcji rolniczej. Zauważyć można związek udziału poszczególnych gatunków zbóż w strukturze zasiewów z jakością gleb. W sołectwach o dominacji gleb słabych przeważa uprawa żyta. Większym udziałem trwałych użytków zielonych charakteryzuje się wschodnia część gminy, obejmująca sołectwa Rzemień, Dobrynin i Biały Bór. Są to, obok wsi Przeclaw sołectwa o wysokiej lesistości przekraczającej 50% powierzchni ogólnej, a co się z tym wiąże o niskim udziale użytków rolnych. Czynnikiem niwelującym różnice w strukturze zasiewów jest też ukierunkowanie gospodarstw na potrzeby własne. Obsada zwierząt wykazuje znaczne zróżnicowanie pomiędzy sołectwami, mało związane z uwarunkowaniami przyrodniczymi. I tak np. wieś Łączki Brzeskie mimo dużego udziału gleb słabych posiada najwyższą obsadę bydła, trzody chlewnej i koni. Wysoka obsada bydła występuje też we wsiach Dobrynin i Biały Bór, charakteryzujących się niską jakością gleb. Analiza wybranych wskaźników produkcji zwierzęcej według sołectw wskazuje, że większy wpływ mają często warunki ekonomiczno-organizacyjne niż przyrodnicze.

Ze względu na specyfikę gminy za celowe uznano wskazanie w podsumowaniu cech opisujących czynniki sprzyjające i ograniczające rozwój rolnictwa.

5.6. Warunki glebowe w gminie Przeclaw w woj. podkarpackim

Dla bardziej przejrzystej oceny warunków glebowych w gminie Przeclaw, zgrupowano poszczególne kompleksy glebowo rolnicze, podobnych pod względem potencjału produkcyjnego i właściwości siedliskowych.

a. Założenia wstępne do oceny warunków glebowych

Do oceny wartości gleb przyjęto w Polsce 8 klas dla gruntów ornyczych i 6 klas dla użytków zielonych.

<u>grunty orne</u>	<u>użytki zielone</u>
klasa I (100)	klasa I (90)
„ II (92)	„ II (80)
„ III ^a (83)	„ III (65)
„ III ^b (70)	„ IV (45)
„ IV ^a (57)	„ V (28)
„ IV ^b (42)	„ VI (15)
„ V (30)	
„ VI (18)	

Klasy bonitacyjne dobrze charakteryzują wartość gleb ale nie charakteryzują jej przydatności rolniczej. Np. klasa IV^a może występować w kilku kompleksach: 3., 5., 8., 11. Wartość gleby za każdym razem jest ta sama ale jej przydatność pod uprawę roślin będzie inna na kompleksie 3., inna na 8. a jeszcze inna na 5. Dlatego dla określenia przydatności rolniczej gleb przyjęto tzw. kompleksy charakteryzujące tą przydatność.

Kompleksy przydatności rolniczej obejmują zespoły różnych i różnie położonych gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane. Kompleks to „typ siedliskowy” rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Dla terenów nizinnych i wyżynnych przyjęto 9 kompleksów (1 - 9) a dla terenów górzystych 4 kompleksy (10-13):

- kompleks pszenno bardzo dobry - 1. (94)
- „ „ dobry-2. (80)
- „ „ wadliwy-3. (61)
- „ „ żytni bardzo dobry - 4. (70)
- „ „ dobry-5. (52)
- „ „ słaby-6. (30)
- „ „ bardzo słaby - 7. (18)
- „ „ zbożowo - pastewny mocny - 8. (64)
- „ „ słaby-9. (33)
- „ „ pszenno górski -10. (75)
- „ „ zbożowy górski -11. (61)
- „ „ owsiano - ziemniaczany górski-12. (33)
- „ „ - pastewny górski-13. (18)

W nawiasie, zarówno przy poszczególnych klasach bonitacyjnych jak też kompleksach glebowo - rolniczych podano punktową ocenę ich wartości, opracowaną na podstawie licznych doświadczeń z plonowaniem roślin, głównie zbożowych, prowadzonych na glebach różnych klas i kompleksów (16).

Praktyka wykazała, że przyjęta ilość klas bonitacyjnych i kompleksów glebowo rolniczych jest w *zasadzie* wystarczająca do oceny środowiska glebowego w skali szczegółowej, dotyczącej konkretnych gleb. Jednak przy kompleksowej ocenie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla większych jednostek administracyjnych, np. gmin, podział ten jest za szczegółowy. Dlatego też starano się grupować poszczególne gleby zbliżone walorami w grupy, tak aby zwiększyć czytelność charakterystyki środowiska glebowego większych obszarów. Filipiak i Krzymuski (17), Krzymuski i Krasowicz (18) podjęli próbę podziału na grupy jakościowe w oparciu o klasy bonitacyjne i kompleksy glebowo - rolnicze. W opracowaniu Krzymuskiego i Krasowicza (18) przyjęto dla gruntów ornych 5 grup jakościowych oceny gleb. Podział ten w istotny sposób generalizuje możliwość oceny środowiska glebowego, ale - ze względów praktycznych - zbyt obszerny. Witek (16) oceniając wpływ jakości gleb na plonowanie roślin uprawnych uważa, że kompleksy glebowo - rolnicze lepiej odzwierciedlają wartość i przydatność rolniczą gleby niż klasy bonitacyjne.

W świetle tego do charakterystyki warunków glebowych gminy Przeclaw przyjęto jako podstawę kompleksy glebowo - rolnicze, wydzielając 3 grupy jakościowe gleb:

- 1) gleby bardzo dobre (kompl. L,2.) i dobre (kompl.10., 4.)
- 2) gleby średniej jakości (kompl. 8.,3., 11.,5.)
- 3) gleby słabej (kompl. 9., 12., 6.) i bardzo słabej (kompl. 7., 13.) jakości.

Taki podział na grupy jakościowe zwiększa czytelność map glebowo - rolniczych i jest wystarczająco dokładny do oceny możliwości produkcyjnych gleb.

W grupie pierwszej wielkości plonowania zbóż w stosunku do kompleksu 1 przyjętego za 100 wynoszą: 2 - 96%, 10 - 97%, 4 - 85% (6). Tylko plonowanie na kompleksie 4. odstaje od plonowania na pozostałych kompleksach - o 15% w stosunku do kompleksu i około 10% w stosunku do kompleksów: 2 i 10. Witek (16) uważa jednak kompleks 4 jako uniwersalny do uprawy roślin, dlatego zdecydowano się włączyć ten kompleks do grupy pierwszej.

Na glebach zaliczonych do grupy drugiej plonowanie zbóż na poszczególnych kompleksach jest zbliżone (16): 3 - 39,2, 5 - 37,0, 8 - 40,0, 11 - 41,0 q/ha; dlatego zaliczenie tych kompleksów do jednej grupy nie powinno budzić wątpliwości.

Grupa 3 obejmuje gleby najsłabsze, które zaliczyć można do „marginalnych” z rolniczego punktu widzenia, szczególnie gleby kompleksów 7. i 13.

W obrębie użytków zielonych nie wyróżniano grup jakościowych z uwagi na odrębny charakter tych użytków w stosunku do gruntów ornych. Większą rolę odgrywają tu bowiem stosunki wodne i pokrywa roślinna. Ponadto, określenie kompleksu na użytkach zielonych jest jednoznaczne z ich wartością- 1z -użytki bardzo dobre i dobre; 2z - użytki średniej jakości; 3z - użytki słabe i bardzo słabe.

b. Charakterystyka warunków glebowych w gminie Przeclaw.

Gmina Przeclaw zajmuje zachodnią część województwa podkarpackiego. Obszar gminy leży w trzech mezoregionach: część północno-wschodnią stanowi Płaskowyż Kolbuszowski; część zachodnią zajmuje Płaskowyż Tarnowski; część środkową Dolina Dolnej Wisłoki. Zróżnicowanie fizjograficzne gminy znajduje wyraźne odbicie w pokrywie glebowej. Pokrywa glebowa na terenie gminy jest bowiem wyraźnie zróżnicowana, mimo, iż występują tu prawie wyłącznie utwory czwartorzędowe - plejstoceny i holoceny.

Zdecydowanie najliczniejsze utwory glebowe, głównie w postaci piasków słabo gliniastych i luźnych oraz częściowo gliniastych występują w części gminy wchodzącej w skład Płaskowyżu Kolbuszowskiego. Zresztą tą część gminy zajmują głównie lasy. Rolnictwo - o bardzo niekorzystnych warunkach glebowych - zlokalizowane jest w południowo-zachodniej części tego mezoregionu - miejscowości: Biały Bór i Dobrynin. Na gruntach ornych dominują kompleksy przydatności rolniczej: 6-żytni słaby, 9-zbożowo-pastewny słaby, 7-żytni bardzo słaby a na użytkach zielonych kompleksy 2z- średniej jakości i 3z - słabej i bardzo słabej jakości (mapa).

Bardziej urozmaicone utwory glebowe występują na obszarze gminy wchodzącym w skład Płaskowyżu Tarnowskiego. Środek tego mezoregionu zajmują lasy państwowe (mapa), rosnące na glebach wytworzonych z piasków luźnych i słabo gliniastych. Na obszarach użytkowanych rolniczo, na ogólnym tle gleb wytworzonych z piasków, głównie słabo gliniastych i luźnych, spotyka się większe lub mniejsze płyty gleb wytworzonych z glin (lekkich, średnich i ciężkich) nąłowych, szczególnie w rejonie wsi Łączki Brzeskie. Gleby piaskowe zaliczone zostały do takich samych kompleksów jak na Płaskowyżu Kolbuszowskim; gleby wytworzone z glin do kompleksów: 2-pszennego dobrego, 4-żytniego bardzo dobrego i 8- zbożowo-pastewnego mocnego. Część gminy leżąca w tym mezoregionie - poza Wylowem i Błoniem - ma nieco lepsze warunki do prowadzenia produkcji rolniczej aniżeli część należąca do Płaskowyżu Kolbuszowskiego. Zdecydowanie najkorzystniejsze warunki glebowe do prowadzenia produkcji rolniczej ma część gminy leżąca w mezoregionie Dolina Dolnej Wisłoki, miejscowości :Kiełków, Rzemień, Tuszyma, Błonie, a także wschodnie tereny wsi Przeclaw i Podole. Występują tu gleby wytworzone z utworów pyłowych, glin różnej zwięzłości i z ilów pylastych. Dominującym kompleksem przydatności rolniczej gleb jest tu kompleks 2-pszenny dobry. W tej części gminy występuje także kompleks 1 -pszenny bardzo dobry.

Bonitacja gleb ornych (w %%):

- klasa II 4,3
- klasa III^a 10,7
- klasa III^b 8,3
- klasa IV^a 13,7
- klasa IV^b 18,3
- klasa V 34,7
- klasa VI 9,5
- klasa VIz 0,5

Przydatność rolnicza gleb ornych, wyrażana w postaci kompleksów gleboworolniczych jest w gminie bardzo zróżnicowana (w %%):

• kompleks pszenney bardzo dobry (1.)	2,7
• „ „ dobry (2.)	21,4
• „ „ wadliwy (3.)	1,9
• „ żytni bardzo dobry (4.)	3,9
• „ „ dobry (5.)	9,1
• „ „ słaby (6.)	26,9
• „ „ bardzo słaby (7.)	13,5
• „ zbożowo-pastewny mocny (8.)	9,1
• „ „ „ „ słaby (9.)	11,5

Rozmieszczenie poszczególnych kompleksów ilustruje załączona mapa.

Z około 5.850 ha gruntów ornych gleby bardzo dobre (kompl. 1. i 2.) i dobre (kompl.4.) stanowią 28%, gleby średniej jakości (kompl. 8., 3. i 5.) 20,1%, a gleby słabe (kompl. 9. i 6.) oraz bardzo słabe (kompl. 7.) aż 51,9%. W obrębie użytków zielonych, których w gminie jest mało (9,8%), kompleks 2z (i Iz) zajmuje 60,2 % a 3z 39,8%.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obejmująca ocenę jakości i przydatności rolniczej gleb oraz agroklimatu, rzeźby terenu i warunków wodnych przedstawia się jak niżej:

- syntetyczny wskaźnik bonitacji i przydatności rolniczej gleb wynosi 46,0 pkt i jest niższy od średniej wojewódzkiej - 54 pkt (1) i nieco niższy od średniego dla Polski - 49,5 pkt;
- wskaźnik bonitacji agroklimatu wynosi 13,0 pkt w skali 15 - punktowej;
- wskaźnik bonitacji rzeźby terenu kształtuje się na poziomie 4,3 pkt w skali 5 - punktowej;
- wskaźnik bonitacji warunków wodnych wynosi 3,1 pkt w skali 5 - punktowej.

Do wskaźnika a) niezbędny jest krótki komentarz. Średni dla gminy wskaźnik ten jest mylący. Dla części gminy, w obrębie Płaskowyzu Kolbuszowskiego, wynosi on około 30 pkt a w obrębie Płaskowyzu Tarnowskiego — poza wsią Łączki Brzeskie niewiele wyżej 30 pkt, a więc znacznie poniżej średniej dla gminy. Natomiast część gminy leżąca w obrębie mezoregionu Dolina Dolnej Wisłoki ma syntetyczny wskaźnik bonitacji i przydatności rolniczej na poziomie około 70 pkt, a więc znacznie powyżej średniej w Gminie Przecław.

Suma punktów oceny poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego daje globalny wskaźnik jakości środowiska rolniczego, rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie. Wynosi on tu 66,4 pkt i jest nieco niższy od średniej dla byłego województwa rzeszowskiego - 72,5 pkt (1) ale zbliżony do średniej dla Polski 66,6 pkt. Operując tym wskaźnikiem pamiętać trzeba o wpływie jakości i przydatności gleb w poszczególnych mezoregionach.

5.7. Podsumowanie

Warunki przyrodnicze ocenione według metody IUNG wyznaczają potencjał produkcyjny i możliwości produkcyjne rolnictwa w gminie Przeclaw. O stopniu wykorzystania potencjału wynikającego z warunków siedliskowych decydują jednak warunki ekonomiczne i organizacyjne. Struktura agrarna i organizacja produkcji wyznaczają poziom wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obejmującej jakoś i przydatność rolniczą gleb, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne.

W regionie Polski południowo-wschodniej poziom wykorzystania potencjału produkcyjnego rolnictwa jest uwarunkowany przeludnieniem wsi, rozdrobnieniem agrarnym i słabością ekonomiczną większości gospodarstw rolnych oraz zaniedbaniami w zakresie infrastruktury obszarów wiejskich. Prawidłowość ta w sposób wyraźny znajduje potwierdzenie w wynikach przedstawionej analizy rolnictwa w gminie Przeclaw.

Rzeczywistą ocenę możliwości produkcyjnych rolnictwa, uwarunkowanych przyrodniczo, daje dopiero porównanie wielkości oszacowanych na podstawie doświadczeń rolniczych (miedzy innymi SDOO Przeclaw) z warunkami ekonomiczno-organizacyjnymi, barierą popytu, możliwościami zbytu produktów itp. Należy ponadto dostrzegać zróżnicowane możliwości poszczególnych gospodarstw lub ich grup. Z całą pewnością nie można budować optymistycznych wizji dla gospodarstwa o powierzchni 3 ha. Siła oddziaływania warunków ekonomicznych, wynikających z reguł gospodarki rynkowej wzrasta a ich wpływ dominuje nad uwarunkowaniami przyrodniczymi. Nasilać się także będzie wpływ ograniczeń strukturalnych (regionalnych) i barier związanych z małą siłą nabywczą rolników. Przewyciężanie tych ograniczeń i barier jest myślą Małopolskiego Programu Rozwoju (11, 15).

Wydaje się, że w gminie Przeclaw warunki ekonomiczne produkcji rolniczej są podstawową przyczyną limitującą wykorzystanie głównych czynników plonotwórczych i plonochronnych oraz determinującą poziom uzyskiwanych plonów.

Analiza wykazała, że aktualny stan wsi i rolnictwa w gminie Przeclaw jest wynikiem oddziaływania całego kompleksu czynników, obejmującego warunki przyrodnicze, demografię oraz warunki ekonomiczno-organizacyjne. W diagnozie przedstawiono tylko najważniejsze cechy charakterystyczne. W poszczególnych sołectwach (wsiach) wpływ określonych grup czynników może się ujawniać z różną siłą. Przeprowadzona analiza pozwoliła na wskazanie cech sprzyjających (pozytywnych) i ograniczających (limitujących, negatywnych), istotnych z punktu widzenia strategii rozwoju. Klasyfikację cech, wynikających z analiz przedstawiono w tabeli 47.

Jak wynika z przedstawionej analizy, gmina Przeclaw charakteryzuje się niezbyt korzystnymi z punktu widzenia rolnictwa warunkami przyrodniczymi. Wyznaczają one potencjał rolnictwa w gminie. Jest on znaczny, jednak jego wykorzystanie jest uzależnione od czynników ekonomicznych i organizacyjnych. Wśród nich za bardzo istotne uznano: przeludnienie wsi, rozdrobnienie gospodarstw, ich słabość ekonomiczną, brak możliwości znalezienia pracy poza gospodarstwem, niedorozwój sieci usług i infrastruktury obszarów wiejskich. Znaczącą rolę jako czynnik ograniczający ma rozproszenie produkcji i niski stopień samoorganizacji rolników. Gmina Przeclaw nie jest jednak obszarem jednorodnym pod względem rolnictwa. Cały szereg cech i problemów uwypuklonych w diagnozie jest charakterystycznych dla obszaru Polski południowej i południowo-wschodniej. Zaakcentowano je aby uczulić, na niektóre problemy społeczność lokalną i specjalistów tworzących strategię rozwoju gminy. Powinna ona uwzględniać istniejące uwarunkowania i bariery ograniczające, drogą poszukiwania rozwiązań wariantowych. Odpowiedniego wyboru winni dokonać bezpośrednio zainteresowani.

Doceniając rangę i znaczenie aspektów ekonomicznych trzeba jednak zachować równowagę między koniecznością rozwiązań proefektywnościowych, a innymi preferencjami społecznymi i ekologicznymi. Należy także pamiętać, że chociaż strategia będzie opracowana na podstawie diagnozy lokalnej odnoszącej się do gminy Przecław, to jednak niezbędne jest uwzględnienie ogólnych przesłanek rozwoju, decydujących o skuteczności przewidywanych działań. Trzeba więc „działać lokalnie - myśląc globalnie”. Dążenie do integracji europejskiej powoduje, że nawet w skali lokalnej w warunkach gminy nie można lekceważyć uwarunkowań międzynarodowych.

Literatura wykorzystana w opracowaniu

1. Hełpa M.: Strategia rozwoju regionalnego. W: Praca zbiorowa: Panorama województw pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. ODR Stare Pole, 1998.
 2. Klepacki B.: Sytuacja ekonomiczna gospodarstw chłopskich w okresie transformacji. Zag. Ekon. Roi., z.2-3,1997.
 3. Kłodziński M., Siekierski Cz.: Społeczno-ekonomiczne mechanizmy aktywizacji gospodarczej wsi w procesie integracji z Unią Europejską. Wieś i Rolnictwo, 1997.
 4. Kuś J.: Podstawy dobrej praktyki rolniczej. WODR Olsztyn, IUNG Puławy, 1998.
 5. Krasowicz S., Kuś J.: Czynniki decydujące o wykorzystaniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce. Zag. Ekon. Roi., z.1, 1998.
 6. Michna W.: Program proekologicznego rozwoju wsi , rolnictwa i gospodarki żywnościowej do 2015 roku - synteza, IBRiGŻ, Warszawa, 1998.
 7. Moskal S., Kotala A.: Charakter produkcji rolniczej a przejawy różnicowania się drobnych gospodarstw chłopskich w Małopolsce. Zag. Ekon. Roi., 4-5, 1998.
 8. Rocznik Statystyczny Województwa Rzeszowskiego. US Rzeszów, 1998.
 9. Partyka A.: Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. rzeszowskie. IUNG, A 77(35) 1989.
 10. Woś A.: Alternatywne scenariusze rozwoju polskiego rolnictwa w okresie długim IERiGŻ, z.2, 1995.
 11. Zbiorowa: Małopolski Program Rozwoju. 1997.
 12. Zbiorowa: Analiza produkcyjno-ekonomicznej sytuacji rolnictwa i gospodarkiżywnościowej w 1997 r., IERiGŻ Warszawa, 1998.
 13. Zbiorowa: Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa - stan i perspektywy. IERiGŻ z.13, 1998.
 14. Zbiorowa: Polska w nowym podziale terytorialnym. GUS, Warszawa, 1998.
 15. Żmija J.: Agrobiznes Małopolski wobec integracji z Unią Europejską. W: Mat. IVKongresu SERiA Szczecin, 1997, s.321-328.
 16. Witek T. : Wpływ jakości gleby na plonowanie roślin uprawnych. Zesz. Probl. Post. Nauk Roln. W-wa 1979, z. 224.
 17. Filipiak K. Krzymuski J.: Metody oceny działania czynników plonowania. Wyd. IUNG Seria R (253) Puławy 1988.
 18. Krzymuski J. Krasowicz S.: Gleba jako czynnik plonotwórczy. Pam. Puławski Zesz. 86, 1985.
- Mapa glebowo rolnicza w 1:25 000 dla gminy Przecław. Oprac. IUNG Puławy 1999

5.8. Przewidywane kierunki zmian wsi i rolnictwa w gminie Przeclaw i ich główne uwarunkowania

5.8.1. Wstęp

„Opracowanie strategii jest podstawą prawidłowego rozwoju, oraz warunkiem sukcesu wspólnot lokalnych i regionalnych”.

Zdaniem M. Słodowej-Hełpy (1998) programy lokalne są bardzo pożądane i dobrze byłoby gdyby jak najszybciej opracowały je wszystkie gminy. Nie zastąpią one jednak strategii powiatowych i wojewódzkich. Potencjał społeczno-gospodarczy gmin jest zbyt mały, aby mogły one wdrażać rozwiązania zgodnie z zasadą optymalnego wykorzystania zasobów w skali regionu. Analiza rolnictwa w gminie Przeclaw wyraźnie to potwierdza. Rozwiązaniem optymalnym są więc (powinny być) strategie obejmujące swym zasięgiem obszar dostatecznie duży do podejmowania wspólnych przedsięwzięć, wykraczających poza skalę i możliwości pojedynczych gmin. Przykładem takiego przedsięwzięcia jest Małopolski Program Rozwoju stanowiący podstawową przesłankę opracowania założeń prognozy. Trudno też uznać gminę, powiat a nawet województwo za układ zamknięty. Część zależności gospodarczych, powiązań surowcowych, transportowych i rynkowych wykracza bowiem poza granice podanych wyżej jednostek administracyjno-gospodarczych. W opracowaniu przyjęto, że płaszczyzną wyznaczającą ramy dla strategii rolnictwa w gminie

Przeclaw może być woj. Podkarpackie.

Przewidywane kierunki zmian wsi i rolnictwa w gminie Przeclaw będą więc pochodną celów priorytetowych, określonych dla tego województwa, na podstawie oceny stanu aktualnego i założeń Małopolskiego Programu Rozwoju Wsi i Rolnictwa.

Drugim niezmiernie ważnym wyznacznikiem jest stan aktualny wsi i rolnictwa. Łącznie są to podstawowe przesłanki merytoryczne opracowania.

Według oceny Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej aktualną sytuację rolnictwa w kraju charakteryzują następujące zjawiska:

1. Obniżenie parytetu dochodowego ludności rolniczej w okresie 1988-1997 z ponad 117% do 4050%;
2. Spadek wskaźnika akumulacji majątkowej gospodarstw rolnych z 24% do około zera;
3. Wzrost kosztu pozyskania 1 zł produkcji końcowej rolniczej z 0,39 zł do 0,70 zł;
4. Spadek udziału dochodów z rolnictwa w dochodach osobistych z 70% do poniżej 40%.

W przeciętnym gospodarstwie rolnym (gospodarującym na 7 ha użytków rolnych) większość dochodów pochodzi już spoza rolnictwa. Inaczej mówiąc w „statystycznym modelu gospodarstwa” dochody z produkcji rolniczej mają jedynie znaczenie poboczne, a dominują tzw. pozarolnicze źródła dochodów.

Dokumentami stwarzającymi ramy dla rozwoju wsi i rolnictwa w Polsce południowej i południowo-wschodniej są przede wszystkim:

1. Małopolski Program Rozwoju Wsi i Rolnictwa;
2. Średniookresowa strategia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich.
3. Doraźnie tworzone strategie i koncepcje poprawy sytuacji rolnictwa, opracowywane pod presją społeczną.

Wynikające z tych dokumentów i zamierzeń ramowe przedsięwzięcia wymagają dostosowania do warunków konkretnego mikroregionu czy gminy. Z reguły odnoszą się one bowiem do całego regionu. W poszczególnych gminach ich proporcje realizacyjne mogą się różnić w sposób zasadniczy. Będą one ponadto pochodną diagnozy stanu aktualnego i stopnia jej szczegółowości. Po wprowadzeniu pewnych korekt mogą być one również perspektywicznymi modelami dla innych jednostek administracyjno-gospodarczych

funkcjonujących w regionie. Mogą one być także pomocne przy opracowaniu strategii rozwoju gmin. Przyjęty jako ramowy Małopolski Program Rozwoju Wsi i Rolnictwa schematycznie przedstawiono w tabeli 1. Program ten ma charakter makroregionalny.

Wymaga więc uszczegółowienia i osadzenia w realiach gminy, poprzez uwzględnienie jej specyfiki, przy jednoczesnym respektowaniu priorytetów określonych dla całego województwa. Związki i zależności są więc wielokierunkowe.

5.8.2. Priorytety w rozwoju wsi i rolnictwa województwa podkarpackiego

Aktualna, trudna sytuacja ekonomiczna rolnictwa woj. podkarpackiego oraz stan jego wyposażenia w podstawowe czynniki produkcji, to jest ziemię, pracę i kapitał, a także znaczne zaniedbania technologiczne wyznaczają cele priorytetowe. Cele te mogą być podstawą konstrukcji perspektywicznego programu rozwoju wsi i rolnictwa, wynikającego z przyjętej i powszechnie akceptowanej koncepcji rozwoju zrównoważonego.

Głównymi priorytetami powinny być:

1) Poprawa efektywności wykorzystania ziemi, pracy i kapitału zmierzająca do obniżenia kosztów produkcji.

Realizacji tego priorytetu powinny sprzyjać:

- a) wspieranie działalności gospodarczej w celu tworzenia miejsc pracy w otoczeniu rolnictwa dla nadwyżek siły roboczej na wsi oraz zapewnienie dochodów ludności wiejskiej,
- b) ułatwienia w obrocie ziemią oraz nasilenie prac scaleniowych na obszarach charakteryzujących się występowaniem tzw. uciążliwej szachownicy gruntów (wymaga to dużej rozwagi i działań kompleksowych),
- c) właściwy dobór kierunków produkcji; dobór gatunków roślin i ich odmian do przyrodniczych i ekonomiczno-organizacyjnych warunków gospodarowania (rejonizacja produkcji jako czynnik poprawy efektywności),
- d) tworzenie grup zespołowego użytkowania sprzętu w celu obniżenia kosztów eksploatacji i racjonalizacji wykorzystania drogiego wyposażenia oraz stworzenia możliwości modernizacji,
- e) wdrażanie technologii produkcji rolniczej, przyjaznych dla środowiska przyrodniczego i dostosowanych do warunków gospodarstw (grup gospodarstw) o różnej intensywności. Muszą to być technologie zorientowane na realizację celów ekonomicznych i ekologicznych, a nie co często miało miejsce ukierunkowane na maksymalizację wydajności. Doradztwo rolnicze musi również obejmować swym oddziaływaniem gospodarstwa małe,
- f) wspieranie działań mających na celu jak najszersze wykorzystanie trwałych użytków zielonych w rejonach dużej ich koncentracji, jako źródła najtańszej paszy dla przeżuwaczy. Myślą przewodnią tego celu priorytetowego jest dążenie do zwiększenia dochodu rolniczego drogą obniżenia kosztów, gdyż na wydatny wzrost dochodu poprzez wzrost cen produktów trudno liczyć. Należy poszukiwać między innymi rezerw w organizacji i zarządzaniu, a te są znaczne.

2) Rozwój i unowocześnienie infrastruktury na obszarach wiejskich.

Przedsięwzięciami sprzyjającymi realizacji tego priorytetu mogą być:

- a) wspieranie kompleksowych programów tworzenia **infrastruktury technicznej obszarów wiejskich**, uwzględniających równoczesną budowę sieci gazowej, wodociągowej i kanalizacyjnej oraz telefonizację wsi itp.,
- b) wspieranie tworzenia **infrastruktury ekonomicznej w regionie**; sieć punktów skupu, giełdy

itp.,

- c) wspieranie poprzez kredyty preferencyjne i systemy ulg podatkowych działalności inwestycyjnej w zakresie tworzenia **infrastruktury technicznej** samych gospodarstw (budowa gnojowni i płyt gnojowych, zbiorników na gnojówkę, szczelnych silosów oraz magazynów do przechowywania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin. (Działania te powinny być podejmowane w gospodarstwach większych, powiązanych z rynkiem),
- d) przeznaczanie stosownych kwot na remonty i budowę dróg na obszarach wiejskich w celu ułatwienia powiązań z rynkiem i stworzenia lepszych warunków bytowych ludności wiejskiej oraz warunków do rozwoju agroturystyki.

3) Poprawa jakości produktów rolnych i zwiększanie stopnia ich przetworzenia oraz skali produkcji.

Działaniami przyczyniającymi się do realizacji tego priorytetu mogą być:

- a) wdrażanie technologii i rozwiązań ukierunkowanych na wytwarzanie produktów o określonych parametrach jakościowych oraz systemu preferencji cenowych, uwzględniających jakość,
- b) **wspieranie działań sprzyjających poprawie jakości produktów roślinnych i zwierzęcych** (ukierunkowane doradztwo i pomoc kredytowa przy zakupie np. dojarek czy schładzarek do mleka),
- c) dostosowanie programu szkoleń zawodowych do wymagań określanych przez odbiorców produktów rolnych,
- d) wspieranie działalności kontroli jakości, nadzoru weterynaryjnego i fitosanitarnego oraz dostosowanie tych służb do wymogów Unii Europejskiej,
- e) **wspomaganie tworzenia i funkcjonowania grup producenckich**, oferujących większe partie, jakościowo jednorodnych produktów i zdolnych do prowadzenia negocjacji cenowych z odbiorcą (przeciwdziałanie rozproszeniu produkcji towarowej rolnictwa),
- f) tworzenie zachęt do rozwijania współpracy z zagranicą, a także wspieranie konfekcjonowania produktów rolnych i działalności małych przetwórci, pracujących dla odbiorcy zagranicznego.

4) Ochrona zasobów naturalnych środowiska przyrodniczego i zapobieganie degradacji potencjału produkcyjnego użytków rolnych.

Do realizacji tego priorytetu mogą się przyczyniać:

- a) zrównoważona, oparta na zasadzie bilansowania gospodarka składnikami mineralnymi. (Ilość składników pobieranych z plonami powinna być rekompensowana ilością wnoszoną poprzez nawożenie mineralne i organiczne),
- b) wspieranie działań mających na celu poprawę i optymalizację odczynu gleb, a prowadzących do wzrostu efektywności nawożenia i ograniczenia niekorzystnych zmian w środowisku glebowym,
- c) ograniczenie zagrożeń dla środowiska naturalnego emitowanych przez zagrodę wiejską (ścieki, śmieci, wycieki z budynków inwentarskich),
- d) wspieranie programów proekologicznych, dostosowanych do warunków konkretnej wsi czy gminy, oraz działalność w zakresie edukacji ekologicznej społeczeństwa,
- e) otoczenie opieką obszarów o szczególnych walorach krajobrazowych, kulturowych,

- f) stopniowe wyłączenie z użytkowania gruntów najsłabszych, podejmowanie na większych ich obszarach zalesień.

Przedstawione w zarysie 4 cele priorytetowe uwzględniają zarówno sferę produkcji rolniczej jak i otoczenie rolnictwa. Zostały one przedstawione według ich znaczenia dla nowego województwa podkarpackiego traktowanego jako całość. W poszczególnych gminach czy powiatach hierarchia priorytetów może być inna w zależności od lokalnych uwarunkowań. Inne mogą też być sposoby realizacji. Wymienione priorytety oraz przedsięwzięcia warunkujące ich realizację są w dużym stopniu zbieżne z priorytetami przewidywanymi do realizacji w ramach programu SAPARD.

Wskazane priorytety wyznaczają ramy do kreowania inicjatyw lokalnych i angażowania środków własnych ludności wiejskiej, w zakresie wyznaczonym sytuacją dochodową rolnictwa, a ta jest obecnie bardzo niekorzystna.

5.8.3. Główne kierunki perspektywicznego rozwoju rolnictwa w gminie Przeclaw

Przedstawiona w części I analiza wsi i rolnictwa w gminie Przeclaw umożliwiła wskazanie czynników pozytywnych i negatywnych, mogących decydować o jej rozwoju perspektywicznym. Pokazała duży wpływ warunków ekonomicznych i organizacyjnych, decydujących o możliwościach wykorzystania potencjału produkcyjnego wyznaczonego przez warunki przyrodnicze. Jednakże najlepsze nawet strategie rozwoju wymagają środków finansowych. Można je pozyskać tylko w sytuacji, gdy dochody ludności rolniczej i wiejskiej będą na odpowiednim poziomie i będą łączone ze środkami budżetowymi przeznaczonymi na wsparcie wsi i rolnictwa. Musi to być jednak wsparcie rzeczywiste, a nie tylko deklaratywne.

Wśród czynników ograniczających, na czoło wysuwają się cechy wspólne dla wielu gmin takie jak: duże rozdrobnienie agrarne, niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, duże nadwyżki siły roboczej o małej mobilności zawodowej i niskim poziomie wykształcenia, brak środków finansowych niezbędnych do podejmowania działalności gospodarczej i modernizacji gospodarstw.

Warunki przyrodnicze gminy Przeclaw, mimo szeregu ograniczeń, stwarzają pewne możliwości wzrostu produkcji roślinnej i zwiększenia jej różnorodności.

Ze względu na specyfikę gminy głównymi kierunkami perspektywicznego rozwoju powinny być:

1. Poprawa efektywności wykorzystania podstawowych czynników produkcji tj. ziemi, pracy i kapitału;
2. Wdrożenie modelu wielofunkcyjnego rozwoju gminy;
3. Realizacja koncepcji rozwoju zrównoważonego dostosowanej do warunków gminy.

Warunkiem poprawy efektywności wykorzystania ziemi będzie umiarkowana intensyfikacja produkcji roślinnej. Powinna się ona odbywać poprzez likwidację zaniedbań w zakresie agrotechniki, wzrost nawożenia do poziomu równoważącego pobranie składników z plonami, zwrócenie uwagi na ochronę roślin prowadzoną różnymi metodami, doprowadzenie do odkwaszenia gleb i poprawy ich zasobności.

Istotnym wyznacznikiem zmian i warunkiem działań proefektywnościowych będzie struktura agrarna, a ściślej mówiąc tempo jej zmian. W warunkach gminy Przeclaw trudno przewidywać szybkie i gruntowne zmiany struktury obszarowej. Trzeba natomiast liczyć się z postępującym powoli procesem wyodrębniania się dwóch grup gospodarstw. Obok dominującej liczebnie grupy gospodarstw i działek tzw. socjalnych, nastawionych na samozaopatrzenie ludności, kształtował się będzie typ gospodarstwa towarowego, dostosowanego do warunków regionu. Celem tego gospodarstwa będzie intensyfikacja pracochłonna, zapewniająca wzrost wydajności i dochodów w przeliczeniu na jednego zatrudnionego. W tym celu, z gospodarstw musi odejść część siły roboczej, której należy

stworzyć możliwość zatrudnienia w otoczeniu rolnictwa. Grupa ta nadal będzie zamieszkiwała na wsi. Nie może być ona jednak pozbawiona pomocy ze strony państwa i władz. Dokonujące się powoli zmiany wyrażać się też będą wzrostem liczby działek użytkowanych przez ludność mieszkającą na wsi, nie związaną bezpośrednio z pracą w rolnictwie. Ta grupa będzie też kreowała popyt na działki budowlane oraz popyt na żywność i usługi. Modernizacja wyposażenia gospodarstw i budynków inwentarskich będzie następowała przede wszystkim w niewielkiej grupie gospodarstw towarowych, powiązanych z rynkiem, sprawnie reagujących na zmiany koniunktury w rolnictwie. Gospodarstwa te będą się specjalizowały w produkcji zwierzęcej, w tym również drobiarskiej i towarowej uprawie warzyw. Zarysuje się też pewna rejonizacja produkcji według sołectw. Rejonizacja ta na terenie gminy Przeclaw, charakteryzującej się niewielką powierzchnią, nie będzie jednak zbyt wyraźna, zwłaszcza, że istnieje szereg czynników przeciwdziałających.

Modernizacja i wzbogacenie infrastruktury sprzyjać będą upowszechnieniu technologii i modeli produkcji przyjaznych środowisku. Będą one też miały na celu wytworzenie większych partii jednorodnych, charakteryzujących się wysoką jakością produktów. W produkcji zwierzęcej zmiany pójda w kierunku poprawy warunków utrzymania zwierząt oraz stworzenia możliwości produkcji mleka i żywca, odpowiadających wymaganiom odbiorcy i normom europejskim, w prężnej grupie gospodarstw specjalistycznych. Poprawie powinny też ulec warunki produkcji zwierzęcej prowadzonej na własne potrzeby rodziny.

Zdaniem W. Józwiaka (1998) podstawowymi problemami, jakie należy obecnie rozwiązać na poziomie regionu a nawet kraju, a więc w zakresie wykraczającym poza kompetencje gminy Przeclaw, powinny być:

1. Wzrost eksportu - w tym celu niezbędna jest poprawa jakości naszych produktów, dobra ich promocja za granicą, oraz wzrost efektywności produkcji;
2. Wzrost popytu na krajową żywność, co wiąże się głównie ze wzrostem spożycia najuboższych warstw ludności. Wzrost ich dochodów spowodowany np. rozsądną polityką wyżywieniową, znalazłby natychmiast uzewnętrznienie we wzroście popytu na żywność.

Ważnym sposobem zmniejszenia rozproszenia produkcji towarowej będzie tworzenie grup producenckich. Nie może to być koncepcja teoretyczna, nie odpowiadająca realiom gminy Przeclaw. Jedną z metod poprawy efektywności wykorzystania parku maszynowego, powinno być wspieranie jednostek sektora prywatnego, podejmujących działalność przedsiębiorczo-usługową w zakresie mechanizacji prac wykonywanych na zlecenie ludności wiejskiej. Rozwiązaniem alternatywnym może się stać grupowe użytkowanie sprzętu. Wdrożenie tej formy w rejonie rozdrobnionego rolnictwa będzie jednak napotykało szereg barier. Ta forma będzie ponadto wymagała dużych zmian w mentalności rolników, zapewnienia im pomocy doradczej i pokazania pozytywnych wzorców. Konieczne będzie też tworzenie warunków do poprawy kondycji ekonomicznej gospodarstw towarowych. Mając znikomy wpływ na poziom cen produktów rolniczych i ich relacje do cen środków produkcji, właściciele gospodarstw towarowych będą poszukiwali możliwości obniżenia kosztów produkcji drogą właściwej rejonizacji produkcji i racjonalizacji technologii. Efektem powinno być wygospodarowanie dochodu rolniczego na poziomie gwarantującym opłatę pracy na tzw. poziomie parytetowym i zgromadzenie części środków na odnowę i modernizację gospodarstwa. Nie może to być jednak jedyną drogą poprawy sytuacji rolnictwa. Procesy modernizacyjne w grupie gospodarstw przyszłościowych dokonywać się powinny na zasadzie współfinansowania, polegającego na wspieraniu środków własnych rolników systemem kredytów preferencyjnych. Przewidywać też należy, że na części obszaru gminy następować powinny procesy ograniczające zjawisko tzw. uciążliwej szachownicy pól. Sprzyjać im powinny ułatwienia w wymianie gruntów.

Do prac związanych z tworzeniem i ulepszaniem infrastruktury na obszarze gminy Przeclaw, na przykład w dziedzinie budowy sieci kanalizacyjnej, będą zaangażowani również

pracownicy miejscowi. Kolejnym, ważnym kierunkiem przeobrażeń będą zmiany lokalizacji ośrodków usługowych, zwiększające dostępność usług dla mieszkańców poszczególnych sołectw oraz asortyment tych usług. Następować więc będzie pewnego rodzaju decentralizacja działalności handlowej i usługowej, aktualnie już powoli się *zaznaczająca* na obszarze gminy.

Tendencją perspektywną będzie dążenie do realizacji w gminie modelu rolnictwa zrównoważonego, a nawet szerzej - rozwoju zrównoważonego. Model ten nawiązujący do koncepcji sformułowanej w krajach Europy Zachodniej rozwiniętych gospodarczo, w warunkach każdej gminy, powinien oznaczać łączenie troski o ochronę środowiska z zapewnieniem ludności rolniczej dochodów porównywalnych z innymi grupami zawodowymi.

Cechami specyficznymi produkcji rolniczej, często niedostrzeganymi przez polityków są: długi cykl produkcyjny oraz powolny obrót kapitałem, zupełnie inny niż na przykład w działalności handlowej. Zmiany powinny mieć charakter wielokierunkowy, obejmując rolnictwo oraz jego otoczenie. Drogą do zwiększenia różnorodności działalności ekonomicznej i społecznej w gminie będzie aktywność społeczna. Indywidualne i zbiorowe inicjatywy mieszkańców gminy będą możliwe do zrealizowania przy wsparciu z budżetu centralnego i wsparciu w ramach funduszy pomocowych. Działalność wspomagająca będzie się koncentrowała na określonych celach priorytetowych wskazanych przez samorząd gminny. Wszystkie zmiany na obszarze gminy muszą korespondować z tendencjami ogólnymi, wskazanymi w programie opracowanym dla makroregionu.

Główne kierunki zmian wsi i rolnictwa w gminie Przeclaw, wynikające z analizy stanu aktualnego i proponowanej koncepcji rozwoju, przedstawiono w tabeli 1.

Niektóre ze wskazanych kierunków zmian będą wymagały współpracy pomiędzy różnymi ogniwami i szczeblami samorządu w ramach regionu (powiatu, województwa). Wszystkie natomiast odbywać się powinny przy akceptacji mieszkańców gminy. Należy także pamiętać, że rolnictwo nawet przy niezłej jego kondycji nie jest w stanie ponieść całokształtu kosztów związanych z poprawą infrastruktury technicznej i „ekologicznej” gospodarstw oraz uwarunkowanych zakresem prac urządzeniowo-rolnych. Niezbędne więc będą dotacje bezpośrednie z budżetu państwa oraz z innych źródeł. Warunkiem realizacji koncepcji rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) jest też podniesienie poziomu świadomości ekologicznej ludności wiejskiej. Przykłady ze Szwajcarii, Austrii i Niemiec dowodzą, że za pomocą szeroko prowadzonej, konsekwentnej edukacji ekologicznej, można bez dodatkowych nakładów znacznie ograniczyć ujemne nasilenie erozji gleby oraz zmniejszyć zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

Opracowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej programy opierają się między innymi na wykorzystaniu funduszy przedakcesyjnych takich jak PHARE, ISPA, SAPARD. '

Jednak „podstawowym warunkiem otrzymania środków przedakcesyjnych będzie przygotowanie rzetelnych programów strategicznego rozwoju na wszystkich szczeblach, od gminnego przez regionalny do centralnego”.

Próbie nakreślenia takiego programu, wychodzącego od opisu istniejącej sytuacji i potrzeb konkretnej gminy, zawiera niniejsze opracowanie. Zdaniem autorów, przedstawiane tezy ogólne mogą stanowić materiał do dyskusji.

Tabela 1

Problem wsi małopolskiej

<p>PRZELUDNIENIE, UKRYTE BEZROBOCIE 750 tys. Osób zbędnych w rolnictwie ROZDROBNIENIE I NIEEFEKTYWNE ROLNICTWO 1 zatrudniony wytwarza dochód rolniczy = 600 ECU rocznie</p>

Misja

<p>PRZEBUDOWA STRUKTURY ZATRUDNIENIA ZAGOSPODAROWANIE ZASOBOW PRACY POPRZEZ URUCHOMIENIE ISTNIEJĄCEGO POTENCJAŁU</p>
--

Przesłanki i ograniczenia

Mocne strony	Bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Przygraniczne położenie • Sąsiedztwo sfery silnie uprzemysłowionej • Gęsta sieć osadnicza i drogowa • Zasoby mieszkaniowe wsi • Walory środowiska naturalnego • Dobra ich kondycja demograficzna • Bogate dziedzictwo kulturowe • Poczucie tożsamości lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostatek kapitału • Słaba infrastruktura techniczna i społeczna • Niski stopień integracji rolnictwa z gospodarką narodową • Inercja struktury agrarnej • Niski poziom wykształcenia ludności • Bariery psychospołeczne

Cele programu

1. Tworzenie nowych miejsc pracy	2. Podniesienie potencjału produkcyjnego i efektywności rolnictwa
3. Rozwój systemu edukacji i stymulowanie zmian struktury społecznej wsi	4. Zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych Regionu
5. Dostosowanie funkcjonowanie służb fitosanitarnych i weterynaryjnych do wymogów Unii europejskiej	

Źródło: Małopolski program Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Tabela 2

Przewidywane kierunki zmian wsi i rolnictwa w gminie Przecław, stanowiące pochodną Małopolskiego Programu Rozwoju

Lp.	Ogólny kierunek zmian/kierunki szczegółowe	Czynniki (działania) warunkujące realizację
1	2	3
I.	Poprawa efektywności wykorzystania podstawowych czynników produkcji tj. ziemi, pracy i kapitału	
	1. Polaryzacja (rozwarstwienie) gospodarstw	<ul style="list-style-type: none"> - powstanie niewielkiej grupy prężnych gospodarstw towarowych - ułatwienia w obrocie ziemią - przekształcenie się większości gospodarstw w działki przydomowe i gospodarstwa socjalne
	2. Lepsze wykorzystanie zasobów siły roboczej	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie pracochłonnych kierunków produkcji roślinnej i zwierzęcej - zwiększenie stopnia przetworzenia produktów - kształcenie umożliwiające znalezienie pracy w otoczeniu rolnictwa - rozwój sieci usług, wzbogacenie ich zakresu
	3. Poprawa efektywności wykorzystania sprzętu mechanicznego i siły pociągowej	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie jednostek podejmujących działalność usługową w zakresie mechanizacji - tworzenie grup użytkowników sprzętu (spółek maszynowych)
II.	Realizacja koncepcji rozwoju zrównoważonego	
	1. Dostosowanie ogólnej koncepcji do warunków lokalnych gminy	<ul style="list-style-type: none"> - troska o ochronę środowiska - umiarkowana intensyfikacja produkcji, likwidacja zaniedbań w agrotechnice - zapewnienie ludności rolniczej dochodów porównywalnych z innymi grupami zawodowymi - wzrost świadomości ekologicznej (edukacja ekologiczna)

1	2	3
	2. Zmiany w technologiach produkcji roślinnej i zwierzęcej	<ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie technologii i procesów modernizacyjnych do powoli zmieniającej się struktury agrarnej w gminie - zróżnicowanie poziomu intensywności technologii - poprawa zoohigieny i żywienia zwierząt - wzrost znaczenia jakości produkcji • wdrażanie rozwiązań przyjaznych środowisku
III.	Wdrażanie wielofunkcyjnego modelu rozwoju gminy	
	1. Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury technicznej gospodarstw i obszarów wiejskich - realizacja funkcji rolniczych	<ul style="list-style-type: none"> - budowa gnojowni i płyt gnojowych - budowa szczelnych silosów i magazynów środków ochrony roślin - poprawa stanu dróg - telefonizacja wsi - rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej
	2. Zwiększenie asortymentu i dostępności usług oraz zakresu przedsiębiorczości - realizacja działalności usługowej i przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany w lokalizacji zakładów usługowych, dążenie do ich przybliżenia do ludności - wspieranie przedsiębiorczości lokalnej - rozszerzenie zakresu usług np. naprawy sprzętu rolniczego
IV.	Zmiana polityki wobec wsi i rolnictwa oraz nadanie jej charakteru regionalnego	
	1. Działania wykraczające poza kompetencje i możliwości gminy 2. Dostrzeganie rolnictwa jako ważnego działu gospodarki narodowej	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności tanich kredytów - zapewnienie opłacalności produkcji - stworzenie i respektowanie systemu ulg podatkowych dla gospodarstw rozwojowych - zwiększenie wsparcia z budżetu centralnego dla gmin w regionie - wspieranie tworzenia infrastruktury rynkowej (gieldy)

Charakterystyka społeczno - gospodarcza gminy Przeclaw na tle gmin Radomyśl Wielki, Mielec Gmina Wiejska, oraz średnich dla byłego województwa rzeszowskiego.

Tabela 1. Ważniejsze dane o gminie

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl W.	Mielec Gmina Wiejska	b.województwo rzeszowskie
	1997 rok			
Powierzchnia w km ²	134,3	160	122,1	4.397,4
Ludność ogółem	10.811	13.301	11 598	751.893
Sołectwo - liczba	11	12	13	394
Miejscowość - liczba	11	12	13	371
Pracujący w gospodarce narodowej	853	1.500	1 122	165.476
Bezrobotni - osoby	929	908	669	49.092

Źródło: Podstawowe dane statystyczne miast i gmin za 1997 r. US Rzeszów 1998 r. i Rocznik Statystyczny Województwa Tarnowskiego U.S. Tarnów 1998 r.

Tabela 2. Podmioty gospodarcze według sektorów i form własności (stan na 3 LXII.)

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gm Wiejska	b. województwo rzeszowskie
	1997 rok			
Ogółem	266	430	472	38.886
Sektor publiczny	20	19	14	1.275
- własność państwowa	5	-	1	463
- własność komunalna	15	-	13	812
Sektor prywatny	246	411	458	37.611
- własność prywatna krajowa	244	-	456	37.446
- własność prywatna zagraniczna	2	-	2	165

Źródło: Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin za 1997 r. US Rzeszów, 1998 r. oraz Rocznik Statystyczny Województwa Tarnowskiego 1998 r.

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji europejskiej klasyfikacji działalności EKD (stan na 30.XII.)

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina	b. województwo
	1997 rok			
Ogółem z tego:	266	430	472	38.886
— działalność produkcyjna	62	50	120	5.627
— budownictwo	32	53	46	3.794
— transport, składowanie i łączność	9	56	40	3.025
— handel i naprawy	92	169	128	14.637
— hotele, restauracje	-	3	-	b.d
— edukacja	8	b.d.	11	839
— obsługa nieruchomości i firm	19	16	50	4.888
— pozostałe działalności	44	56	77	6.076

Źródło: Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin za 1997 r. US Rzeszów, 1998 r. oraz Rocznik Statystyczny Województwa Tarnowskiego 1998 r.

Tabela 4. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji EKD (stan na 31 LXII.)

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
	1997 rok			
Ogółem	853	1.500	1 122	165.476
— w tym:				
— kobiety	436	b.d.	401	76.869
— sektor publiczny	535	500	421	102.547
— Zarejestrowani bezrobotni	929	908	669	49.092

Źródło: Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin za 1997 r. Urzędy Statystyczne Rzeszów i Tamów 1998 r.

Tabela 5. Użytkowanie gruntów w gospodarce całkowitej

Wyszczególnienie	Przeclaw		Radomyśl		Mielec Gmina Wiejska		b. województwo rzeszowskie	
	ogółem ha	%	ogółem ha	%	ogółem ha	%	ogółem ha	%
Powierzchnia ogólna	13.173	100,0	15.576	100,0	12.055	100,0	43.9.379	100,0
Użytki rolne razem	6.783	51,5	10.867	69,8	6.012	49,9	280.244	63,8
Grunty orne razem	4.798	36,4	8.472	54,4	5.137	42,6	196.575	44,7
Sady	21	0,2	20	0,1	49	0,4	4.205	0,6
Łąki	1.486	11,3	1.647	10,6	672	5,6	57.317	13,0
Pastwiska	478	3,6	728	4,7	154	1,3	22.147	5,0
Lasy i grunty leśne	5.153	39,1	2.945	18,9	4.846	40,2	197.765	24,5
Pozostałe grunty i nieużytki	1.237	9,4	1.764	11,3	1.197	9,9	51.370	11,7

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r. US Rzeszów i Tamów 1997 r.

Tabela 6. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych

Wyszczególnienie	Przeclaw		Radomyśl		Mielec Gmina Wiejska		b. województwo rzeszowskie	
	ogółem ha	%	ogółem ha	%	ogółem ha	%	ogółem	%
Powierzchnia ogólna	6.966	100,0	12.621	1200,0	6.026	100,0	305.621	100,0
Użytki rolne razem	6.078	87,3	10.540	83,5	5.343	88,7	257.770	84,3
Grunty orne razem	4.176	59,9	8.275	65,6	4.563	75,2	181.923	59,5
Sady	17	0,2	20	0,1	44	0,7	3.888	1,3
Łąki	1.445	20,7	1.578	12,5	582	9,7	53.564	17,5
Pastwiska	440	6,3	667	5,3	154	2,6	18.395	6,0
Lasy i grunty leśne	434	6,2	1.154	9,2	168	2,8	25.480	8,3
Pozostałe grunty i nieużytki	454	6,5	927	7,3	515	8,5	22.371	7,3

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r. US Rzeszów Tarnów 1997 r.

Tabela 7. Struktura użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych w %

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl Wielki	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Użytki rolne	100,0	100,0	100,0	100,0
Grunty orne	70,7	78,0	85,4	70,6
Sady	0,3	0,2	0,8	1,5
Użytki zielone	29,0	21,8	13,8	27,9
w tym:				
- łąki	21,9	15,1	10,9	20,8
- pastwiska	7,1	6,7	2,9	7,1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 1996 r. US Rzeszów i Tarnów 1997 r

Tabela 8. Liczba indywidualnych gospodarstw i działek rolnych według grup obszarowych użytków rolnych

Powierzchnia gospodarstw w ha	Przeclaw		Radomyśl Wielki		Mielec Gmina Wiejska		b.województwo rzeszowskie	
	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
do 1	497	23,6	358	14,2	911	37,6	39.625	35,4
1-2	465	22,1	344	13,6	592	24,4	26.507	23,6
2-3	372	17,7	312	12,4	333	13,8	16.612	14,8
3-5	439	20,8	706	28,0	378	15,7	18.658	16,6
5-7	200	9,5	470	18,7	132	5,5	6.761	6,0
7-10	89	4,2	24,9	9,9	47	1,9	2.769	2,5
10-15	33	1,6	64	2,5	22	0,9	739	0,7
15-20	8	0,4	9	0,3	2	0,1	102	0,1
20-30	1		2	0,2	3	0,1	55	-
30-50	1	0,1	3	0,2	1	0,0	20	-
50-100	1		1	0,0	1	0,0	16	-
pow. 100	-	-	-	-	-	-	15	0,1
Razem	2.106	100,0	2.518	100,0	2.422	100,0	111.879	100,0
- w tym: ind. gosp. rolne	1.609		2.160		1.511	62,4		64,6

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tabela 9. Średnia powierzchnia indywidualnych gospodarstw rolnych według rodzaju użytków (w ha)

Rodzaj użytku	Przeclaw	Radomyśl Wielki	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Grunty ogółem	4,1	5,6	3,4	3,7
Użytki rolne	3,6	4,7	3,1	3,2
Grunty orne	2,4	3,7	2,6	2,3
Sady	0,0	0,0	0,0	0,0
Łąki	0,9	0,7	0,4	0,7
Pastwiska	0,3	0,3	0,1	0,2
Lasy i grunty państwowe	0,3	0,5	0,1	0,3
Pozostałe grunty	0,2	0,4	0,2	0,2

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 1996 r, US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tabela 10. Powierzchnia i struktura zasiewów w gospodarstwach indywidualnych (stan w VI. 1996).

Rodzaj użytku	Przeclaw		Radomyśl		Mielec Gmina Wiejska		b. województwo rzeszowskie	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Powierzchnia zasiewów ogółem	3,748	100,0	7,414	100,0	4,081	100,0	160,203	100,0
W tym:								
1. Zboża podstawowe razem w tym:	2,357	62,9	4,992	67,3	2,447	60,0	99,888	62,4
- pszenica	775	20,7	893	12,0	1,052	25,8	38,885	24,3
- żyto	721	19,2	1317	17,8	260	6,4	21,991	13,7
- jęczmień - owies	107	2,8	133	1,8	271	6,6	6,255	3,9
- pszenżyto	352	9,4	1,473	19,9	203	5,0	11,411	7,1
- mieszanki zbóż	164	4,4	269	3,6	68	1,7	5,260	3,3
	173	4,6	817	44,7	447	10,9	10,466	6,5
2. Kukurydza	70	1,9	296	4,0	149	3,6	2,592	1,6
3. Strączkowe jadalne na ziarno	2	0,0	16	0,2	19	0,5	363	0,2
4. Ziemniaki	770	20,5	1,304	17,6	614	15,0	30,182	18,8
5. Przemysłowe razem	15	0,4	21	0,3	25	0,6	2,295	1,4
6. Pastewne	371	9,9	643	8,7	680	16,7	19,908	10,6
7. Pozostałe w tym: warzywa	163	4,3	142	1,9	147	3,6	7,975	5,0
	47	1,2	45	0,6	62	1,5	2,721	1,7

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów, i Tarnów – 1997 oraz wyliczenia własne

Tabela 11. Bonitacja gruntów ornych z sadami

Gmina	Klasy bonitacyjne																	
	I		II		UIa		IIIb		IVa		IVb		V		VI		VIz	
	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*
Przeclaw	1	0,0	234	4,4	578	10,8	435	8,5	746	13,9	936	17,5	1.850	34,7	521	9,7	26	0,5
Radomyśl	0	0,0	0	0,0	0	0,0	105	1,1	2.105	21,7	2.438	25,2	3.822	39,5	1.206	12,5	10	0,1
Mielec gm. wiejsk.	0	0,0	209	4,0	716	13,5	955	18,1	1.455	27,5	722	13,7	875	16,6	343	6,5	12	0,2
b.województwo rzeszowskie	459	0,2	9.851	4,6	28.863	13,5	32.939	15,4	53.830	25,1	34.716	16,2	35.932	16,8	16.630	7,8	852	0,4

* - % liczony w stosunku do powierzchni gruntów ornych

Źródło: Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według gmin. IUNG Puławy, 1994

Tabela 12. Bonitacja użytków zielonych

Gmina	Klasy bonitacyjne															
	I		II		III		IV		V		VI		VIz			
	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*	ha	%*		
Przeclaw	0	0,0	31	1,8	209	11,9	861	48,8	563	31,9	89	5,0	10	0,6		
Radomyśl	0	0,0	0	0,0	112	5,5	904	44,8	861	42,6	129	6,4	14	0,7		
Mielec gm. wiejsk.	0	0,0	3,	0,3	139	14,0	330	33,3	450	45,4	68	6,9	2	0,2		
b.województwo rzeszowskie	35	0	2.746	3,8	12.534	17,5	29.119	40,8	20.809	29,1	5.690	8,0	586	0,8		

* - % liczony w stosunku do powierzchni użytków zielonych

Źródło: Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według gmin. IUNG Puławy, 1994

Tabela 13. Struktura gruntów ornych w gminach regionu według kompleksów rolniczej przydatności gleb

Kompleks rolniczej przydatności gleb*		Udział w %			
		Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
1	pszenny bardzo dobry	2,7	-	2,1	3,9
2	pszenny dobry	21,4	20,5	37,3	22,5
3	pszenny wadliwy	1,9	0,1	1,3	2,6
4	żytni bardzo dobry	3,9	3,4	9,9	9,3
5	żytni dobry	9,1	12,4	8,1	8,0
6	żytni słaby	26,9	38,3	16,6	14,4
7	żytni bardzo słaby	13,5	13,3	10,9	7,3
8	zbożowo-pastewny mocny	9,1	7,2	11,4	4,3
9	zbożowo-pastewny słaby	11,4	4,7	2,3	2,7
10.	pszenny górski	-	-	-	17,2
11.	zbożowy górski	-	-	-	6,8
12.	owsiano-ziemniaczny górski	-	-	-	0,4
13.	owsiano - pastewny górski	-	-	-	-
14.	gr. orne przezn. pod użytki zielone	0,1	-	0,1	0,6
	Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

*- wg IUNG

Tabela 14. Struktura trwałych użytków zielonych w gminach regionu według kompleksów

Kompleks trwałych użytków zielonych*	Udział w %			
	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Iz - bardzo dobre i dobre	2,9	1,6	5,1	4,7
2z - średnie	57,3	82,1	34,3	59,6
3 z - słabe i bardzo słabe	39,8	16,3	60,6	35,7
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

*- wg IUNG

Tabela 15. Udział kompleksów rolniczej przydatności gleb we wsiach Gminy Przeclaw.

Miejscowość (wieś)	Grunty orne														Użytki zielone		
	w kompleksach - %														w kompleksach %		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Iz	2z	3z
Biały Bór	-	-	-	-	1,2	53,3	13,4	2,5	28,9	-	-	-	-	0,7	-	26,6	73,4
Błonie	3,8	26,9	2,9	2,2	11,5	17,9	19,8	5,1	9,9	-	-	-	-	-	6,0	47,0	47,0
Dobrynin	-	-	-	-	0,3	46,0	40,0	-	-	13,1	-	-	-	0,6	-	78,2	21,8
Kielków	5,2	55,7	3,6	1,9	3,7	5,6	2,4	20,8	1,1	-	-	-	-	-	4,6	55,2	40,2
Łączki Brzwskie	-	16,8	-	5,9	12,5	32,0	12,9	8,4	11,5	-	-	-	-	-	-	48,5	51,5
Podole	4,2	16,8	1,7	2,4	14,4	32,2	17,7	6,6	13,0	-	-	-	-	-	-	50,6	49,4
Przeclaw	6,3	11,6	6,4	8,8	13,5	25,3	-	-	4,9	23,3	18,8	-	-	-	-	-	32,6
48,6																	
Rzemień	2,8	47,7	3,0	1,1	11,3	15,4	9,3	8,2	1,2	-	-	-	-	-	1,0	70,9	28,1
Tuszyna	9,7	37,3	1,0	11,0	8,0	14,8	1,7	11,7	4,8	-	-	-	-	-	9,1	80,3	10,6
Wyłów	-	-	-	-	0,3	45,0	38,8	2,9	13,0	-	-	-	-	-	-	27,8	72,2
Zaborcze	-	12,2	-	0,8	11,3	16,5	22,6	18,0	18,6	-	-	-	-	-	-	41,4	58,6

Źródło: IUNG Puławy, 1980, ser. A 38/15 Mapa glebowo-rolnicza 1:5000, - 1979 r.

Tabela 16. Plony zbóż na glebach różnych kompleksów przydatności rolniczej w t/ha (Witek 1992)

	Kompleks glebowo-rolniczy	Plony uzyskiwane w doświadczeniach przy zastosowaniu tradycyjnej agrotechniki w latach 1978-1986				
		pszenica oz.	żyto	jęczmień	owies	4 zboża
1	pszenny bardzo dobry	5,4	4,7	5,4	4,7	5,15
2	pszenny dobry	5,2	4,4	5,0	4,6	4,92
3	pszenny wadliwy	4,4	3,4	3,9	2,9	4,25
4	żytni bardzo dobry	4,3	4,5	4,5	4,2	4,46
5	żytni dobry	3,4	4,1	4,0	3,7	3,81
6	żytni słaby	-	3,1	2,7	2,8	2,86
7	żytni bardzo słaby	-	2,3	-	-	2,30
8	zbożowo-pastewny mocny	4,1	-	-	4,2	4,18
9	zbożowo-pastewny słaby	-	2,9	2,7	2,9	2,86
10.	pszenny górski	5,2	4,5	4,8	5,0	5,04
11.	zbożowa - górski	4,5	4,0	4,22	4,34	4,30
12.	owsiano-ziemniaczany górski	-	-	2,86	4,34	3,02
13.	owsiano - pastewny górski	-	-	-	1,8	2,70
14.	grunty orne przeznaczone pod UZ	-	-	-	-	0,0

Tabela 17. Plony zbóż w gminach realnie możliwe do osiągnięcia na tle średnich z lat 1995-1997

Gmina	Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w pkt	Plony zbóż w dt z ha		Relacja plonów w %
		wyliczone teoretycznie wg możliwości prod. kompl. (zredukowane)	rzeczywiste średnio z lat 1995-1997	
Przeclaw	66,1	31,8	26,1	122
Radomyśl	59,7	31,6	27,6	114
Mielec Gmina Wiejska	75,0	35,7	31,5	113
b. województwo rzeszowskie	72,3	31,4	26,5	118

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych US Rzeszów i Tarnów , Urzędów Gmin i IUNG Puławy

Tabela 18. Kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu w glebie. Wyniki badań w rolnictwie indywidualnym w latach 1993-1998 (udział poszczególnych gleb w %)

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Odczyn gleby pH				
- bardzo kwaśny	68	50	55	52
- kwaśny	14	24	30	20
- lekko kwaśny	9	16	9	13
- obojętny	8	9	6	13
- zasadowy	1	1	-	2
Zawartość fosforu				
- bardzo niska	16	36	5,2	26
- niska	24	26	2,4	27
- średnia	20	13	10	18
- wysoka	11	11	6	9
- bardzo wysoka	29	14	8	20
Zawartość potasu				
- bardzo niska	12	45	10	19
- niska	27	29	25	27
- średnia	29	14	28	26
- wysoka	10	5	14	11
- bardzo wysoka	22	7	23	17
Zawartość magnezu				
- bardzo niska	6	10	2	6
- niska	6	14	5	12
- średnia	15	23	8	23
- wysoka	8	12	6	16
- bardzo wysoka	65	41	79	42

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Rzeszowie i Krakowie.

Tabela 19. Procentowy udział gleb użytków rolnych bardzo kwaśnych i kwaśnych oraz o niskiej zawartości składników pokarmowych makro i mikroelementowych

Wyszczególnienie	Okres badań	Odczyn (pH) b. kwaśny + kwaśny	Potrzeby wapnowania konieczne + potrzebne	Zawartość składnika bardzo niska + niska							
				fosfor	potas	magnez	bór	mangan	miedź	molibden	cynk
Przeclaw	1993-1998	82	82	40	39	12	65	2	33	23	1
Radomyśl	1993-1998	74	67	62	74	24	94	4	33	n.b.	0
Mielec Gm. Wiejska	1993-1998	85	70	76	35	7	21	7	18	35	4
b. woj. rzeszowskie	1993-1998	72	74	53	46	18	87	5	18	48	8

n.b. - nie badano

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Rzeszowie i Krakowie

Tabela 20. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG (w punktach)

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Wskaźnik bonitacji				
Jakości i przydatności rolniczej gleb	45,7	40,8	53,6	53,5
Agroklimatu	13,0	13,0	13,0	11,7
Rzeźby terenu	4,3	3,5	4,6	3,4
Warunków wodnych	3,1	2,4	3,8	3,7
Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	66,1	59,7	75,0	72,3
Lokata (w kraju, województwie)	35	47	20	11

Źródło: Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według miast i gmin. IUNG Puławy - 1994.

Tabela 21. Pogłowie zwierząt w gospodarstwach indywidualnych

Wyszczególnienie	Przeclaw			Radomyśl			Mielec Gmina Wiejska			b. województwo rzeszowskie		
	ogółem	na 100 ha UR		ogółem	na 100 ha UR		ogółem	na 100 ha UR		Ogółem	na 100 ha UR	
	szt. fiz.	szt. fiz.	SD	szt. fiz.	szt. fiz.	SD	szt. fiz.	szt. fiz.	SD	szt. fiz.	szt. fiz.	SD
Bydło ogółem	3.207	52,8	42,2	4.122	39,1	31,3	2.493	46,7	37,3	123.150	48,7	38,2
w tym:												
— krowy	1.672	27,5		2.564	24,3		1.300	24,3		79.727	30,9	
Trzoda chlewna	3.872	63,7	9,5	9.437	89,5	13,4	5.131	96,3	14,4	148.321	57,5	8,6
w tym:												
— tuczniaki	550	9,4		1.947	18,5		1.327	24,8		33.649	13,0	
Owce	6	0,1	0,0	18	0,2	0,0	50	0,9	0,7	3.634	1,4	0,1
w tym: maciorki	1	0,0		11	0,1		28			1.866		
Konie ogółem	441	7,3	7,3	1.006	9,5	9,5	358	6,7	6,7	23.696	9,2	9,2
w tym: pociągowe	414	6,8		943	8,9		314			20.875		
Kozy ogółem	91	1,5	0,1	141	1,3	0,1	254	4,8	0,4	7.977	3,1	0,2
w tym: samice	51	0,8		76	0,7		140			4.670		
Króliki	619	10,2	0,0	252	2,4	0,0	1.88	20,4	1,2	47.293	18,3	1,1
Zwierzęta	4	0,1	0,0	-	-	-	17	0,0	0,0	2.260	0,9	0,1
Drób ogółem	25.974	427,3	0,8	82.265	780,5	1,6	34.727	649,9	1,3	1.087.399	41,8	0,8
Razem	X	X	59,9	X	X	55,9	X	X	62,0	X	X	58,3

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r. US Rzeszów i Tarnów - 1997 r oraz obliczenia własne.

Tabela 22. Pogłowie zwierząt w przeliczeniu średnio na jedno indywidualne gospodarstwo rolne w gminie /w szt. fiz./

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Bydło ogółem	2,0	1,9	1,7	1,7
Krowy	1,0	1,2	0,9	1,1
Trzoda chlewna	2,4	4,4	3,4	2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 1996 r.

Tab. 23. Plony głównych ziemiopłodów w indywidualnych gospodarstwach rolnych za okres 3 lat.

Wyszczególn.	P l o n y w l a t a c h															
	Przeclaw				Radomyśl Wielki				Mielec Gmina Wiejska				b. województwo rzeszowskie			
	1995	1996	1997	średn.	1995	1996	1997	średn.	1995	1996	1997	średn.	1995	1996	1997	średn.
Zboża ogółem (w dt)	25,8	26,2	26,5	26,1	25,9	28,6	27,2	27,6	31,6	32,8	30,2	31,5	27,3	26,6	25,6	26,5
w tym:																
- pszenica	26,7	27,0	27,0	26,9	26,5	29,0	30,0	28,5	33,0	33,0	30,0	32,0	29,7	29,2	27,1	28,7
- jęczmień	25,6	26,0	26,4	26,0	27,5	29,0	27,5	28,0	30,0	33,0	30,0	31,0	28,0	27,8	26,8	27,5
- żyto	21,2	22,3	21,4	23,3	24,0	25,0	28,0	25,7	27,0	27,0	27,0	27,0	23,1	20,9	20,4	21,5
- pszenżyto	25,2	25,3	25,2	25,2	25,0	26,0	26,0	25,7	28,0	29,0	29,0	28,6	26,0	25,1	24,5	25,2
- owies	23,0	23,6	24,0	23,5	24,0	30,5	25,0	26,5	28,0	28,0	28,0	28,0	24,0	24,4	25,3	24,6
- Ziemiaki (w dt)	135	170	172	159	150	140	170	153	160	200	180	180	154	194	154	167
Buraki cukr.(w dt.)	390	395	370	384	190	240	350	260	400	415	400	405	343	397	296	345
Siano łąkowe (w dt.)	60	61	62	61	57,5	60,0	58,0	58,5	54,0	64,0	73,0	63,6	51,0	55,2	55,8	54,0

Źródło: Urząd_ Statystyczny Rzeszów oraz Urzędy Gmin Przeclaw, Mielec Gmina Wiejska i Radomyśl Wielki

Tabela 24. Charakterystyka szachownicy i położenia gruntów indywidualnych gospodarstw rolnych

Grupy obszarowe gospodarstw w ha	Przeclaw	Radomyśl W.	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Średnia liczba działek				
	2,9	2,0	2,6	3,1
2-3	3,5	2,6	3,3	4,1
3-5	4,0	3,3	3,6	4,8
5-7	4,3	3,9	4,5	5,3
7-10	5,3	5,1	5,4	5,8
10-15	5,0	5,4	0,1	6,6
15-20	5,6	5,6	5,5	7,5
20-30	8,0	5,5	7,0	8,2
30-50	3,0	4,5	28,0	7,1
50 i więcej	9,0	-	23,0	10,2
ogółem	3,7	3,5	3,3	4,1
Średnia powierzchnia działki				
1-2	0,6	0,9	0,6	0,5
2-3	0,8	1,2	0,8	0,7
3-5	1,1	1,4	1,2	0,9
5-7	1,5	1,8	1,4	1,3
7-10	1,7	1,8	1,6	1,6
10-15	2,7	2,4	1,9	2,0
15-20	3,4	3,5	3,6	2,7
20-30	2,6	4,3	4,0	3,1
30-50	15,0	8,6	1,3	5,7
50 i więcej	6,2	-	2,7	13,8
ogółem	1,1	1,6	1,0	0,9

Średnia odległość od siedliska do najdalej położonej działki				
1-2	2,1	0,9	1,6	2,3
2-3	1,8	1,3	2,1	2,3
3-5	2,2	1,7	2,0	2,4
5-7	2,4	2,0	2,6	2,6
7-10	2,9	2,1	2,4	3,1
10-15	3,8	2,5	2,8	3,4
15-20	3,3	4,4	4,0	3,7
20-30	3,0	3,0	7,0	4,9
30-50	2,0	3,3	12,0	6,4
50 i więcej	3,0	-	15,0	8,9
ogółem	2,2	1,7	2,0	2,4

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 . US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tabela 25. Liczba ciągników w rolnictwie według grup obszarowych użytków rolnych

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa o powierzchni u żytków rolnych			
		od 0,1 -2,0 ha	2,1-5,0 ha	5,1-10,0 ha	pow. 10,0 ha
Przeclaw	751	107	343	224	77
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	691	79	343	224	45
Radomyśl Wielki	1.010	62	358	506	84
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mielec Gmina Wiejska	746	169	353	158	66
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	675	119	353	158	45
Województwo rzeszowskie	32.717	7.950	15.608	7.591	1.568
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	30.237	5.757	15.597	7.582	1.301

Ilość ciągników w przeliczeniu

Wyszczególnienie	Przeclaw			Radomyśl			Mielec Gmina Wiejska			Województwo rzeszowskie		
	ilość sztuk	na 100 gosp.	na 100 haUR	ilość sztuk	na 100 gosp	na 100 haUR	ilość sztuk	na 100 gosp.	na 100 haUR	ilość sztuk	na 100 gosp	na 100 ha UR
Ogółem gospodarstwa rolne	751	35,6	11,1	1.010	24,9	10,8	746	30,8	12,4	32.717	29,2	11,6
w tym: indywidualne gospodarstwa	691	42,9	11,3	b.d.	b.d.	b.d.	675	44,3	12,6	30.237	41,8	11,7

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r. oraz obliczenia własne.

Tabela 26. Liczba ważniejszych maszyn rolniczych w gospodarstwach rolnych

Wyszczególnienie	Przeclaw			Radomyśl W.			Mielec			b. woj rzeszowskie		
	ilość sztuk	na 100 gosp.	na 100 haUR	ilość sztuk	na 100 gosp.	na 100 ha UR	ilość sztuk	na 100 gosp.	na 100 haUR	ilość sztuk	na 100 gosp	na 100 ha UR
Kombajny zbożowe	20	0,94	0,29	51	2,02	0,46	21	0,87	0,35	1.212	1,08	0,43
w tym: starsze niż 10 lat	12	0,56	0,17	27	1,07	0,24	13	0,54	0,22	755	0,67	0,27
Kombajny ziemniaczane	2	0,10	0,05	33	1,31	0,30	1	0,04	0,02	251	0,22	0,08
Rozsiewacz nawozów	77	3,65	1,13	95	3,77	0,87	73	3,01	1,21	3.037	2,71	1,08
Rozrzutnik obornika	156	7,40	2,29	270	10,72	2,48	126	5,20	2,10	5.808	5,19	2,00
Kosiarki ciągnikowe	223	10,58	3,28	262	10,40	2,41	165	6,81	2,74	9.575	8,56	3,41
Ładowacze chwytakowe	81	3,84	1,19	74	2,93	0,68	69	2,85	1,15	1.901	1,60	0,67
Kopaczki do ziemniaków	147	6,98	2,16	165	6,55	1,52	110	4,54	1,83	5.436	4,85	1,93
Sadzarki do ziemniaków	173	8,21	2,55	222	8,81	2,04	119	4,91	1,98	5.816	5,19	2,07
Przyczepy zbierające	13	0,62	0,19	13	0,52	0,19	14	0,58	0,23	513	0,45	0,18
Prasy zbierające	21	1,00	0,30	49	1,94	0,45	22	0,91	0,37	1.083	0,96	0,38
Opryskiwacze polowe	100	4,74	1,47	210	8,34	1,93	108	4,46	1,80	4.822	4,31	1,72
Opryskiwacze sadownicze	3	0,10	0,05	3	0,10	0,20	6	0,25	0,10	289	0,26	0,10
Dojarki bankowe	20	0,94	0,29	52	2,06	0,47	89	3,67	1,48	2.582	2,30	0,92
Dojarki nurociągowo	-	-	-	1	0,00	0,00	2	0,08	0,03	41	0,03	0,02
Schładzarki konwiowe	10	0,50	0,14	11	0,44	0,10	37	1,53	0,62	544	0,48	0,19
Schładzarki zbiornikowe	1	0,00	0,00	-	-	-	6	0,25	0,10	146	0,13	0,05
Agregaty uprawowe	3	0,10	0,05	4	0,20	0,05	19	0,78	0,32	757	0,67	0,27

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r. oraz obliczenia własne.

Tabela 27. Liczba samochodów i przyczep w rolnictwie

Wyszczególnienie	Samochody				Przyczepy					
	osobowe		ciężarowo-osobowe do 2 ton		ciężarowe powyżej 2 ton		ogółem		w tym: o ładowności powyżej 6 ton	
	razem	w tym: starsze niż 10 lat	razem	w tym: starsze niż 10 lat	ton razem	w tym: starsze niż 10 lat	razem	w tym: starsze niż 10 lat	razem	w tym: starsze niż 10 lat
Przeclaw	881	474	39	16	17	7	172	124	27	15
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	681	473	21	12	13	6	116	96	9	9
Radomyśl Wielki	1.009	584	76	42	54	36	224	194	72	55
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	883	584	63	42	40	36	244	194	72	53
Mielec Gmina Wiejska	1.152	455	79	41	36	16	215	166	28	12
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	711	455	59	38	26	16	192	150	20	12
b. województwo rzeszowskie	42.815	17.176	2.667	1.256	1.359	662	4.629	3.502	734	515
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	28.653	17.167	1.745	1.220	869	633	4.542	3.422	690	484

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tabela 28. Powierzchnia i wykorzystanie budynków w gospodarstwach rolnych

Wyszczególnienie	Powierzchnia w m ²				Stopień wykorzystania		
	ogółem	wykorzystana na działalność		nie	wykorzystana na działalność		nie
		rolniczą	poza rolniczą	wykorzystana	rolniczą	poza rolniczą	wykorzystana
1	2	3	4	5	6	7	8
Obory							
Przeclaw	13.427	9.929	-	3.498	73,9	-	26,1
Radomyśl W.	32.927	31.555	-	1.372	95,8	-	4,2
Mielec Gmina Wiejska	22.541	18.560	-	3.981	82,3	-	17,7
b. województwo rzeszowskie	805.020	729.703	543	74.774	90,6	0,1	9,3
Chlewnie							
Przeclaw	2.956	2.337	4	615	79,1	0,1	20,8
Radomyśl W.	10.540	9.065	600	875	86,0	5,6	8,4
Mielec Gmina Wiejska	14.119	8.017	10	6.092	56,8	0,1	43,1
b. województwo rzeszowskie	166.671	122.204	624	43.841	73,3	0,4	26,3
Kurniki							
Przeclaw	3.562	2.562	-	1.000	71,9	-	28,1
Radomyśl W.	61.845	53.200	1.000	7.645	86,0	1,6	12,4
Mielec Gmina Wiejska	9.614	6.972	600	2.042	72,5	6,2	21,2
b. województwo rzeszowskie	228.762	169.053	4.765	54.944	73,9	2,1	24,0
Stodoły							
Przeclaw	39.667	39.135	52	480	98,7	0,1	1,2
Radomyśl W.	55.663	54.541	-	1.122	98,0	-	2,0
Mielec Gmina Wiejska	60.320	58.280	246	1.794	96,6	0,4	3,0
b. województwo rzeszowskie	2.136.267	205.306	3.478	79.583	96,1	0,2	3,7

1	2	3	4	5	6	7	8
Budynki wielofunkcyjne							
Przeclaw	129.055	123.195	724	5.136	95,5	0,5	4,0
Radomyśl Wielki	194.739	189.178	1.143	4.418	97,1	0,6	2,3
Mielec Gmina Wiejska	100.598	91.383	2.617	6.598	90,8	2,6	6,6
b. województwo rzeszowskie	4.834.277	4.547.924	47.354	238.949	94,1	1,0	4,9
Szklarnie							
Przeclaw	1.747	1.272	-	475	72,8	-	27,2
Radomyśl	2.063	1.080	-	983	52,3	-	47,7
Mielec Gmina Wiejska	9.151	271	620	8.260	3,0	6,8	90,3
b. województwo rzeszowskie	254.034	224.826	1.480	27.728	88,5	0,6	10,9
Tunele foliowe							
Przeclaw	4.165	3.555	-	610	85,4	-	14,6
Radomyśl	1.248	1.248	-	-	100,0	-	-
Mielec Gmina Wiejska	65	65	-	-	100,0	-	-
b. województwo rzeszowskie	67.273	62.029	-	5.244	92,2	-	7,8

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tabela 29. Gospodarstwa rolne według głównego źródła zaopatrzenia w wodę

Wyszczególnienie	Wodociąg				Studnia własna lub	Dowożenie wody spoza gospodarstwa				
	sieciowy (publiczny)		zagrodowy, własny podłączony do studni			razem	w tym: dowożenie wody z odległości			
	bez podłączenia do gospodarstwa	z podłączeniem do gospodarstwa	głębinowej	gospodarczej			do 0,5km	0,5-1,9 km	2-5,9 km	6 km i powyżej
Przeclaw	2	1.112	21	462	471	4	-	1	2	1
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne		810	13	385	388	4	-	1	2	1
Radomyśl W.	41	863	5	801	736	14	-	5	5	4
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	25	696	5	729	684	13	-	4	5	4
Mielec gmina Wiejska	-	1.237	19	610	497	4	1	1	2	-
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	-	721	11	425	332	4	1	1	2	-
b. województwo rzeszowskie	895	49.260	2.538	30.814	18.667	346	19	259	58	13
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	425	31.267	1.719	23.289	13.434	208	9	159	34	6

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tabela 30. Abonenci telefoniczni w 1997 r. (stan na 3 LXII.)

Wyszczególnienie	W liczbach bezwzględnych	Na 1000 ludności
Przeclaw	384	35,5
Radomyśl miasto	280	117,4
Radomyśl wieś	553	50,7
Radomyśl miasto i wieś-razem	833	62,6
Mielec Gmina Wiejska	1.477	127,3
b. woj. rzeszowskie - miasto i wieś	122.754	163,3

Źródło: Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin za 1997 r - US Rzeszów i Tarnów 1998

Tabela 31. Gospodarstwa rolne wg dostępności do usług telefonicznych

Wyszczególnienie	Dostęp do telefonu		Brak	Potrzeba dostępności do telefonu		Brak
	w gospodarstwie	ogólnodostępny we wsi	dostępności do telefonu	w gospodarstwie	ogólnodostępny we wsi	takiej potrzeby
Przeclaw – indywidualne gospodarstwa rolne	34	983	583	866	383	317
Radomyśl – indywidualne gospodarstwa rolne	438	1.290	555	1.126	259	460
Mielec Gmina Wiejska - indyw. gospodarstwa rolne	170	535	788	858	180	285
b. województwo rzeszowskie	23.183	39.648	39.689	45.246	10.171	23.934
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	13.952	27.554	28.336	32.652	7.233	16.529

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tabela 32. Gospodarstwa rolne według głównego źródła zaopatrzenia w gaz i wyposażenia w sieć elektryczną

Wyszczególnienie	Wyposażenie w sieć elektryczną		Nie posiadające sieci elektrycznej	Potrzebujące zwiększenia sieci elektrycznej			Zaopatrujące się w gaz		Nie korzystające z gazu
	380V	220V		tak	nie	brak zdania	z sieci gazowej	z butli gazowej	
Przeclaw	1.554	515	3	75	1.498	30	1.015	635	422
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	1.243	357	-	75	1.498	30	754	502	344
Radomyśl	1.921	566	3	177	1.927	48	358	1.476	656
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	1.712	438	2	177	1.927	48	297	1.281	574
Mielec Gmina Wiejska	1.768	592	7	119	1.330	46	1.330	627	410
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	1.173	314	6	119	1.328	46	759	450	284
b. woj. rzeszowskie	75.153	27.120	248	4.782	63.156	2.515	50.801	30.362	21.086
w tym: indywidualne gospodarstwa rolne	54.912	15.307	124	4.779	63.050	2.511	31.685	23.380	15.276

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tab. 33. Ludność w wieku 15 lat i więcej faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg. poziomu wykształcenia.

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Ludność ogółem	6.834	8.506	7.656	332.432
Wyższe	136	96	258	12.224
Policealne	69	89	98	6.502
Średnie zawodowe	988	958	1.455	52.134
Średnie ogólnokształcące	156	190	227	17.155
Zasadnicze zawodowe	2.291	2908	2.686	98.856
Podstawowe ukończone	2.696	3.703	2.690	126.699
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	498	562	242	18.862
Struktura wykształcenia				
Ludność ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Wyższe	2,0	1,1	3,3	3,7
Policealne	1,0	1,0	1,3	2,0
Średnie zawodowe	14,5	11,3	19,0	15,7
Średnie ogólnokształcące	2,3	2,2	2,9	5,2
Zasadnicze zawodowe	33,5	34,2	35,1	29,7
Podstawowe ukończone	39,4	43,5	35,1	38,1
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	7,3	6,7	3,2	5,6

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r - US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tab. 34. Ludność w wieku 15 lat i więcej faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg źródeł utrzymania

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. woj. rzeszowskie
Ogółem ludność	6.821	8.491	7.609	331.719
1. Utrzymujący się z jednego źródła	2.358	7.403	2.343	117.424
w tym: na własny rachunek w swoim gospodarstwie	925	2.091	775	47.399
2. Utrzymujący się z dwóch źródeł	4.463	4.688	5.266	214.295
3. Utrzymujący się głów. lub wyłącz. z pracy w swoim gosp. rolnym	1.012	2.455	872	51.678
4. Utrzymujący się z pracy poza swoim gospodarstwem rolnym	1.912	1.771	2.415	103.990
- w tym: na własny rachunek	91	196	162	7.031
5. Utrzymujący się z niezarob. źródeł	2.819	3.185	3.210	130.086
- w tym: z emerytury	1.284	1.231	1.644	68.862
6. Utrzymywani	910	895	850	41.213
Struktura źródeł utrzymania – ludność ogółem = 100				
1. Utrzymujący się z jednego źródła	34,6	87,1	30,8	35,4
w tym: na włas. r-k w swoim gospodarstwie	13,6	24,6	10,2	14,3
2. Utrzymujący się z dwóch źródeł	65,4	55,2	69,2	64,6
3. Utrzymujący się gł. lub wyłącznie z pracy w swoim gosp. rolnym	14,8	28,8	11,5	15,6
4. Utrzymujący się z pracy poza swoim gospodarstwem rolnym	28,0	20,8	31,7	31,3
- w tym: na własny rachunek	1,3	2,3	2,1	2,1
5. Utrzymujący się z niezarob. źródeł	41,3	37,5	42,2	39,2
- w tym: z emerytury	18,8	14,5	21,9	20,8
6. Utrzymywani	13,3	10,5	11,2	12,4

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r - US Rzeszów i Tarnów 1997 r. oraz obliczenia własne

Tab. 35. Użytkownicy gospodarstw rolnych (działek rolnych) według wieku i płci.

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
------------------	----------	----------	----------------------	----------------------------

	Ogółem	M	K	Ogółem	M	K	Ogółem	M	K	Ogółem	M	K
Ogółem użytkownicy	2.102	1.189	913	2.512	1.618	894	2.419	1.539	880	111.723	62.262	49.461
w tym: -od 15 - 19 lat	-	-	-	4	4	-	2	2	-	211	116	95
- od 20 - 29 lat	89	54	35	185	131	54	146	105	41	7.425	4.589	2.836
- od 30 - 39 lat	299	204	95	450	329	121	383	280	103	18.602	11.720	6.882
- od 40 - 49 lat	470	300	170	606	431	175	545	372	173	25.439	15.084	10.355
- od 50 - 59 lat	401	249	152	506	319	187	477	311	166	22.281	12.760	9.521
- od 60 - 64 lat	270	139	131	266	157	109	304	185	119	12.091	6.555	5.536
- od 65 lat >	573	243	330	495	247	248	562	284	278	25.674	11.438	14.236
Struktura użytkowników gospodarstw – użytkownicy ogółem = 100												
-od 15- 19	-	-	-	0,1	0,1	-	0,1	0,1	-	0,2	0,2	0,2
- od 20 - 29	4,2	4,6	3,8	7,3	8,2	6,0	6,0	6,8	46,6	6,6	7,4	5,7
-od 30-39	14,2	17,2	10,5	17,9	20,3	13,5	15,8	18,2	11,7	16,6	18,8	13,9
- od 40 - 49	22,4	25,2	18,6	24,2	26,6	19,7	22,5	24,2	19,7	22,8	24,2	20,9
- od 50 - 59	19,1	20,9	16,6	20,1	19,7	21,0	10,7	20,2	18,8	19,9	20,4	19,2
- od 60 - 64	12,8	11,7	14,3	10,6	9,8	12,2	12,6	12,0	13,5	10,2	10,5	11,2
- od 64 lat >	27,3	20,4	36,2	19,8	15,3	27,5	23,2	14,6	31,6	23,0	18,4	28,8

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r - US Rzeszów i Tarnów 1997 r. oraz obliczenia własne

Tab. 36. Użytkownicy indywidualnych gospodarstw rolnych wg poziomu wykształcenia .

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gm. Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Ogółem użytkownicy gospodarstw	1.606	2.154	1.509	72.118
1. Wyższe	20	14	41	1.757
w tym: rolnicze	10	2	3	344
2. Policealne	12	6	10	835
w tym: rolnicze	1	-	-	43
3. Średnie zawodowe	178	210	257	8.798
w tym: rolnicze	54	77	40	1.719
4. Średnie ogólnokształcące	22	20	36	2.302
5. Zasadnicze zawodowe	355	601	478	18.459
w tym: rolnicze	29	106	28	1.903
6. Podstawowe ukończone	837	1.149	632	34.946
7. Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	182	154	55	5.021
8. Kursy rolnicze	279	517	455	15.494
Struktura wykształcenia użytkowników gospodarstw - Użytkownicy gospodarstw ogółem = 100				
1. Wyższe	1,2	0,6	2,7	2,4
w tym: rolnicze	0,6	0,1	0,2	0,5
2. Policealne	0,7	0,3	0,6	1,2
w tym: rolnicze	0,0	-	-	0,1
3. Średnie zawodowe	11,1	9,7	17,0	12,2
w tym: rolnicze	3,4	3,6	2,7	2,4
4. Średnie ogólnokształcące	1,4	0,9	2,4	3,2
5. Zasadnicze zawodowe	22,1	27,9	31,1	25,6
w tym: rolnicze	1,8	4,9	1,9	2,6
6. Podstawowe ukończone	52,1	53,3	41,9	48,5
7. Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	11,3	7,4	3,6	7,0
8. Kursy rolnicze	17,4	24,0	30,1	21,5

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r. US Rzeszów i Tarnów 1997 r. oraz obliczenia własne.

Tab. 37. Gospodarstwa domowe z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg źródeł utrzymania

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Ogółem gospodarstwa	2.102	2.512	2.419	111.723
1. Utrzymujące się z jednego źródła	73	156	100	6.927
w tym: z pracy w swoim gospodarstwie rolnym	45	133	59	3.714
2. Utrzymujące się z dwóch źródeł	889	1.046	933	53.880
3 Utrzymujące się z trzech źródeł	1.140	1.310	1.386	50.916
4. Utrzymujące się głównie lub wyłącznie z pracy w swoim gospodarstwie rolnym	275	952	231	14.568
5. Utrzymujące się głównie lub wyłącznie z pracy poza gosp rolnym	896	699	1.153	50.743
w tym: na własny r-k	58	120	102	4.406
6. Utrzymujące się głównie lub wyłącznie z niezarobkowych źródeł	931	857	1.035	46.388
w tym: z emerytury	568	399	681	30.043
Struktura gospodarstw domowych - gospodarstwa ogółem = 100				
1. Utrzymujące się z jednego źródła	3,5	6,2	41	6,2
w tym: z pracy w swoim gospodarstwie	2,1	5,3	2,5	3,3
2. Utrzymujące się z dwóch źródeł	42,3	41,6	38,6	48,2
3 Utrzymujące się z trzech źródeł	54,2	52,1	57,3	45,6
4. Utrzymujące się głównie lub wyłącznie z pracy w swoim gospodarstwie rolnym	13,1	37,8	9,6	13,0
5. Utrzymujące się głównie lub wyłącznie z pracy poza gospodarstwem rolnym	42,6	27,8	47,7	45,4
w tym: na własny rachunek	2,8	4,7	4,2	3,9
6. Utrzymujące się głównie lub wyłącznie z niezarobkowych źródeł	44,3	34,1	42,8	41,5
w tym: z emerytury	27,0	15,8	28,2	26,9

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r. US Rzeszów i Tarnów 1997 r. oraz obliczenia własne

Tab. 38. Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg. płci

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl W.	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
1. Gosp. domowe użyt gosp.roln.(dz.rol)	2.102	2.516	2.419	111.723
2. Ludność w gosp. domowych z użytko- wnikiem gosp. rolnego (działki rolnej)	9.178	11.626	10.142	438.545
w tym: - mężczyźni	4.588	5.776	5.033	216.871
- kobiety	4.590	5.750	5.109	221.674
3. Na 100 mężczyzn przypada kobiet	100,0	99,5	101,5	102,2
4. Przeciętna liczba osób w gospodarstwie	4,36	4,62	4,19	3,92

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 -US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tab. 39. Indywidualne gospodarstwa rolne wg. rodzaju prowadzonej działalności

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl W.	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Liczba indywidualnych gosp. rolnych - ogółem	1.606	2.154	1.509	72.118
1. Gosp. o nie ustalonej prod. i nie prowadź, żadnej działalności i działalności rolniczej	820	1.074	661	31.661
2. Gosp. roln. prowadzące tylko działaln. rolniczą:	1.153	1.497	1.099	53.154
• wyłącznie na własne potrzeby	144	34	251	9.122
• głównie na własne potrzeby	751	984	580	33.140
• głównie na rynek	258	479	268	10.892
3. Gosp. roln. prowadzące pozaroln. dział, gospodarczą				
i działalność roln. - ogółem	33	89	71	2.692
Z tego z przeznaczeniem:				
• wyłącznie na własne potrzeby	5	4	23	482
• głównie na własne potrzeby	15	47	24	1.464
• głównie na rynek	16	38	24	746

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996. US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tab. 40. Indywidualne gospodarstwa rolne prowadzące produkcję zwierzęcą

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Liczba indywidualnych gosp. roln. ogółem	1.606	2.154	1.509	72.118
1. Gosp.roln. posiadające zwierzęta	1.501	2.033	1.372	62.994
2. Gosp. posiadające bydło	1.195	1.694	982	51.236
• w tym: krowy	1.168	1.679	944	50.265
3. Gosp. posiadające trzodę chlewną	790	1.179	599	31.035
4. Gosp. posiadające konie	410	911	312	20.809
5. Gosp. posiadające owce	1	40	11	544
6. Gosp. nie posiadające podstawowych gatunków zwierząt gospodarskich	340	419	410	18.017
7. Gosp. nie posiadające zwierząt gosp.	105	121	137	9.124
Struktura gospodarstw posiadających zwierzęta – gospodarstwa ogółem =100				
1. Gosp. posiadające zwierzęta	93,4	94,4	90,9	87,3
2. Gosp. posiadające bydło	74,4	78,6	65,1	71,0
• w tym: krowy	72,7	77,9	62,6	69,7
3. Gosp. posiadające trzodę chlewną	49,2	54,7	39,7	43,0
4. Gosp. posiadające konie	25,5	42,3	20,7	28,9
5. Gosp. posiadające owce	0,0	0,2	0,8	0,8
6. Gosp. nie posiadające podstawowych gatunków zwierząt gospodarskich	21,1	19,4	27,2	25,0
7. Gosp. nie posiadające zwierząt gosp.	6,5	5,6	9,1	12,7

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r US Rzeszów i Tarnów 1997 r i obliczenia własne.

Tab. 41. Charakterystyka indywidualnych gospodarstw rolnych wg. kierunku i celu produkcji, źródeł dochodu.

Wyszczególnienie	Przecław	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	b. województwo rzeszowskie
Liczba indywidualnych gosp. rolnych - ogółem	1.606	2.154	1.509	72.118
1. Liczba gosp. wg. kierunku produkcji	1.600	2.119	1.474	70.384
• roślinna	597	438	417	23.586
• zwierzęca	188	647	278	8.348
• mieszana	815	1.034	779	38.450
2. Liczba gosp. wg. celu produkcji	1.192	1.593	1.182	56.548
• nie prowadzące produkcji	3	2	12	702
• produkujące wyłącznie na własne potrzeby	149	38	274	9.604
• produkujące głównie na własne potrzeby	766	1.036	604	34.604
• produkujące głównie lub wyłącznie na sprzedaż	274	517	292	11.638
3. Liczba gosp. wg. źródeł dochodów gosp. dom.	65	207	101	4.931
• uzyskujące dochody wyłącznie z prod. rolniczej	42	128	53	3.326
• uzyskujące dochód głównie z produkcji rolniczej a dodatkowo z pozarolniczej działalności	1	13	4	181
• uzyskujące dochody głównie z działalności pozarolniczej a dodatkowo z rolniczej	22	66	44	1.424

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Tab. 42. Użytkownicy indywidualnych gospodarstw rolnych, dla których wyłącznym bądź głównym źródłem utrzymania jest praca we własnym gospodarstwie według perspektyw rozwojowych gospodarstwa.

Wyszczególnienie	Przeclaw	Radomyśl	Mielec Gmina Wiejska	Województwo rzeszowskie
Liczba użytkowników utrzymujących się wyłącznie bądź				
głównie z pracy we własnym gosp. w tym:	353	974	360	19.655
1. bez dodatkowych źródeł utrzymania	306	790	292	17.199
2. posiadających dodat. źródło utrzymania	44	174	57	2.291
• praca najemna	5	20	7	356
• emerytura	6	35	13	526
• renta inwalidzka	7	55	11	570
• renta rodzinna	3	9	3	208
• zasiłek dla bezrobotnych	5	3	5	131
• inne	8	50	18	500
3. Wg. samooceny gospod, przez użytkownika	353	974	360	19.655
• rozwojowe	42	150	71	2.758
• nierozwojowe	186	577	177	11.287
• brak jednoznacznej opinii	125	247	112	5.610

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 r US Rzeszów i Tarnów 1997 r.

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia ogólna w ha	Użytki rolne w ha	Grunty orne w ha	Sady w ha	Łąki w ha	Pastwiska w ha	Lasy w ha ogółem	w tym: chłop, ha	Pozost. grn. ha
1.	Biały Bór	1 806,97	765,92	475,50	0,77	163,37	126,28	973,96	49,18	67,09
2.	Blonie	539,02	461,01	394,59	5,17	13,49	47,22	15,98	12,22	62,03
3.	Dobrynin	1 360,38	488,66	303,76	1,19	123,29	60,42	806,70	81,65	64,93
4.	Kielków	846,41	716,41	512,71	0,15	134,74	68,81	14,55	13,54	115,45
5.	Łączki Brzeskie	1 537,27	1 149,02	846,57	2,18	152,15	148,12	283,46	79,06	104,79
6.	Podole	870,30	620,47	546,24	4,56	18,67	51,00	159,24	27,37	90,59
7.	Przeclaw	1 606,39	557,64	492,14	8,27	20,08	37,15	926,22	17,75	122,53
8.	Rzemień	2 537,32	650,84	341,75	6,68	249,72	52,69	1 656,73	22,58	229,75
9.	Tuszyna	1 259,75	1 046,19	855,57	11,51	67,34	111,77	0,00	0,00	213,56
10.	Wylów	423,27	342,55	251,56	1,98	37,02	51,99	58,93	43,11	21,79
11.	Zaborcze	639,09	330,02	195,70	0,43	93,75	49,14	264,82	32,49	35,25
	R a z e m	13 426,17	7 128,73	5216,09	42,89	1073,62	804,59	5 160,59	378,95	1127,76

Tab. 43. Użytkowanie gruntów według sołectw w gminie Przeclaw

Źródło: Urząd Gminy Przeclaw - 1999 r.

Tab. 44. Powierzchnia i struktura zasiewów wg. sołectw w Gminie Przeclaw

Lp.	Sołectwo	Zasiewy ogółem w ha	Zboża w ha	pszenica	żyto	kukurydza ha	Strączk. jadalne ha	Ziemniaki w ha	Przemysłowe w ha	Pastewne w ha	Pozostałe w ha	w tym: warzyw w ha
1.	Biały Bór	475,50	351,42	21,16	321,91	0,00	0,00	103,64	0,00	0,00	20,44	5,44
2.	Błonie	394,59	274,49	92,27	81,39	25,46	0,00	62,51	0,00	0,00	52,13	3,69
3.	Dobryń	303,76	233,13	36,33	129,28	0,00	0,00	51,74	0,00	0,00	18,89	5,49
4.	Kielków	512,71	405,96	279,52	28,82	30,76	0,00	52,16	0,00	0,00	23,83	14,16
5.	Łączki Brzeskie	846,57	627,41	128,79	238,10	0,00	0,00	178,75	0,00	-0,00	44,41	4,40
6.	Podole	546,24	434,65	163,22	184,19	5,12	0,00	93,68	0,00	0,00	12,79	3,25
7.	Przeclaw	492,14	378,50	168,80	84,52	8,36	0,00	77,75	0,00	0,00	27,53	4,23
8.	Rzemień	341,75	261,26	101,73	19,71	3,26	0,00	74,74	0,00	0,00	2,48	2,30
9.	Tuszyna	855,57	641,31	259,37	162,92	18,15	0,00	160,08	0,00	0,00	36,03	17,63
10.	Wylów	251,56	225,26	26,6	130,67	0,00	0,00	28,60	0,00	0,00	6,70	1,20
11.	Zaborcze	195,70	138,88	24,22	88,28	0,00	0,00	29,47	0,00	0,00	17,35	3,25
	Razem	5216,09	3972,27	1302,01	1469,79	91,11	0,0	913,12	0,0	0,0	262,58	65,04

Źródło: Urząd Gminy Przeclaw - 1999 r.

Tab. 45. Ludność, indywidualne gospodarstwa rolne oraz ich powierzchnia wg. sołectw w Gminie Przeclaw

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Ilość gospodarstw *	Powierzchnia ogólna w ha *	Średnia pow. gospodarstwa
1.	Biały Bór	917	199	610,10	3,06
2.	Błonie	712	147	465,99	3,17
3.	Dobrynin	853	171	452,15	2,64
4.	Kielków	812	205	544,59	2,66
5.	Łączki Brzeskie	1 086	284	1 069,58	3,76
6.	Podole	1 114	250	625,28	2,50
7.	Przeclaw	1425	54	121,39	2,25
8.	Rzemień	1204	207	436,18	2,10
9.	Tuszyna	2300	421	800,47	1,90
10.	Wyłów	275	82	265,99	3,24
11.	Zaborcze	220	71	216,24	3,04
	Razem	10918	2091	5 607,96	2,68

Źródło: Urząd Gminy Przeclaw, 1999 r.

* Liczba gospodarstw i powierzchnia ogólna dotyczy gospodarstw rolnych powyżej 1,0 ha.

Tab. 46 . Pogłowie zwierząt gospodarskich wg. sołectw w Gminie Przeclaw

Lp.	Sołectwo	Bydło	Trzoda	Owce	Konie
1.	Biały Bór	415	320		30
2.	Błonie	120	330		10
3.	Dobrynin	258	242		59
4.	Kielków	275	301		35
5.	Łączki Brzeskie	771	1267		151
6.	Podole	190	376		68
7.	Przeclaw	34	50		7
8.	Rzemień	249	207		20
9.	Tuszyna	451	571		58
10.	Wyłów	134	130		33
11.	Zaborcze	106	69	2	20
	Razem	3003	3863	2	491

Źródło: Urząd Gminy w Przeclawiu - 1999 r.

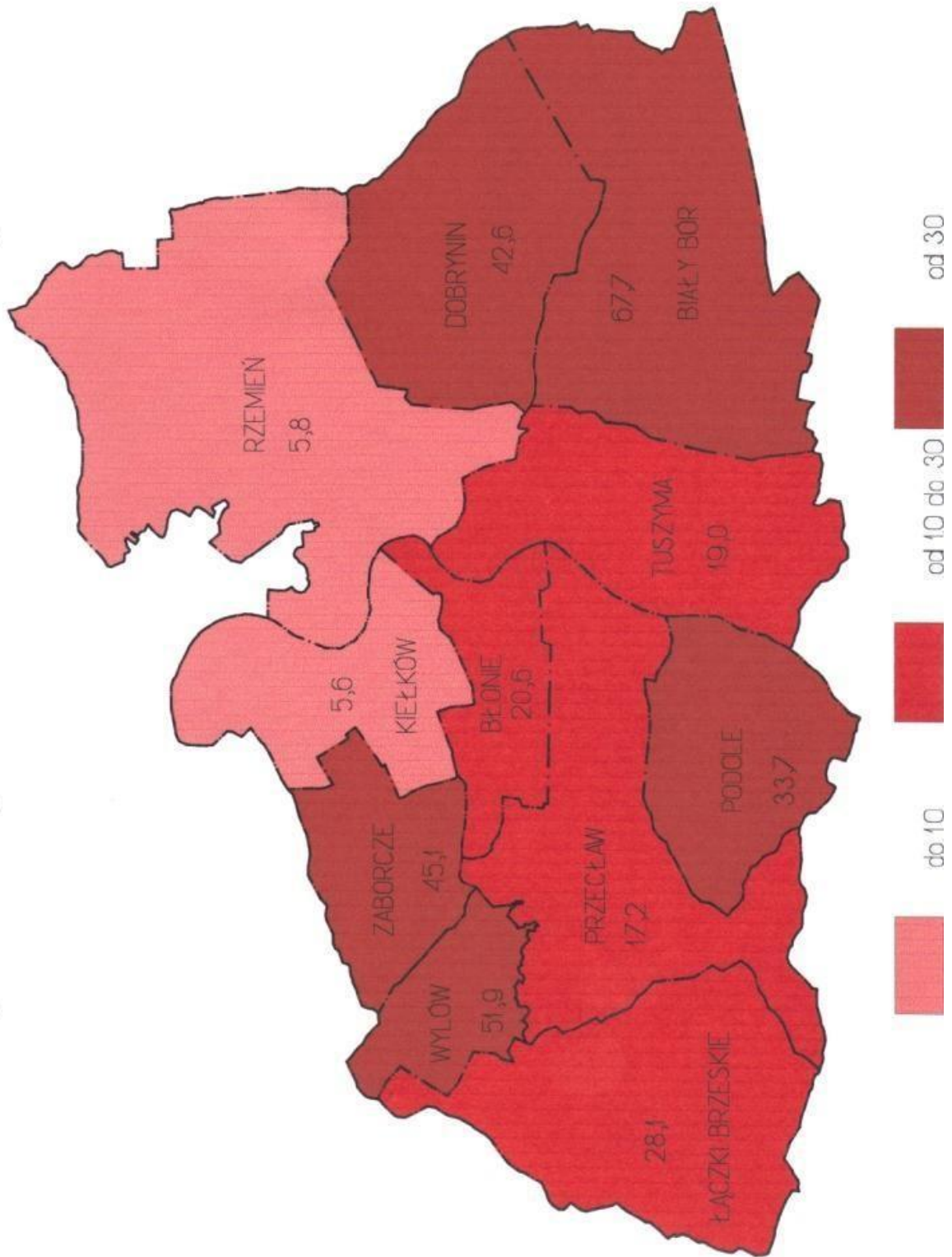
Tabela 47. Główne czynniki warunkujące rozwój rolnictwa w gminie Przeclaw

Czynniki	
sprzyjające	ograniczające
1. Różnorodność gleb; ich średnia jakość	1. Wysoki udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych oraz o niskiej i bardzo niskiej zasobności w składniki
2. Duże nadwyżki pracy ludzkiej (ilościowe)	2 Rozdrobnienie pól, złe drogi dojazdowe
3. Niezłe wyposażenie w siłę pociągową (ilościowo)	3. Możliwość obniżenia potencjału produkcyjnego gleb przy długotrwałym niskim nawożeniu mineralnym i organicznym
4. Znaczny kapitał w postaci budynków	4. Stosunkowo niski poziom wykształcenia ludności wiejskiej utrudniający znalezienie dobrej pracy
5. Istnienie ośrodków miejskich poza gminą - popyt (gęsta sieć osiedleńcza w regionie)	5. Słaby rozwój otoczenia rolnictwa, usług, bezrobocie, niekorzystna struktura jakościowa siły roboczej
6. Możliwości rozwoju pracochłonnych kierunków produkcji	6. Zły stan techniczny oraz wiek ciągników i maszyn rolniczych, brak specjalistycznych warsztatów naprawczych
7. Powszechne występowanie dodatkowych, poza rolniczych dochodów	7. Duże znaczenie samozaopatrzenia z gospodarstw, niekorzystna sytuacja dochodowa ludności wiejskiej i rolniczej
8. Duży popyt na żywność ludności mieszkającej w gminie	8. Niska opłacalność produkcji zwierzęcej, trudności ze zbytem produktów, niski poziom agrotechniki i kultury rolnej, wysoki udział łąk i pastwisk o niskiej jakości
9. Możliwość wykorzystania nadwyżek siły roboczej w prod. zwierzęcej	9. Słabe wyposażenie gospodarstw w urządzenia do nowoczesnej produkcji zwierzęcej

10. Aktywność gmin w zakresie poszukiwania funduszy	10. Zaniedbania w zakresie infrastruktury obszarów wiejskich i gospodarstw (gnojownie, silosy, magazyny pasz i nawozów)
11. Zainteresowanie społeczności wiejskiej procesami poprawy sytuacji wsi i rolnictwa	11. Niska towarowość produkcji, rozproszenie producentów, zubożenie nabywców żywności
12. Możliwość korzystania z doradztwa rolniczego - duża aktywność ODR	12. Niski poziom wiedzy fachowej rolników - użytkowników małych gospodarstw
13. Istnienie pozytywnych przykładów przedsiębiorczości w Polsce południowej (Małopolski Program Rozwoju)	13. Brak bodźców cenowych i jasnej długofalowej polityki wobec wsi i rolnictwa
14. Zainteresowanie samorządu i władz lokalnych rozwojem gospodarczym gminy, podejmowanie działań mających na celu opracowanie strategii rozwoju	14. Konieczność rozwiązań kompleksowych przekraczających możliwości gminy, a wymagających uregulowań na poziomie regionu lub kraju.

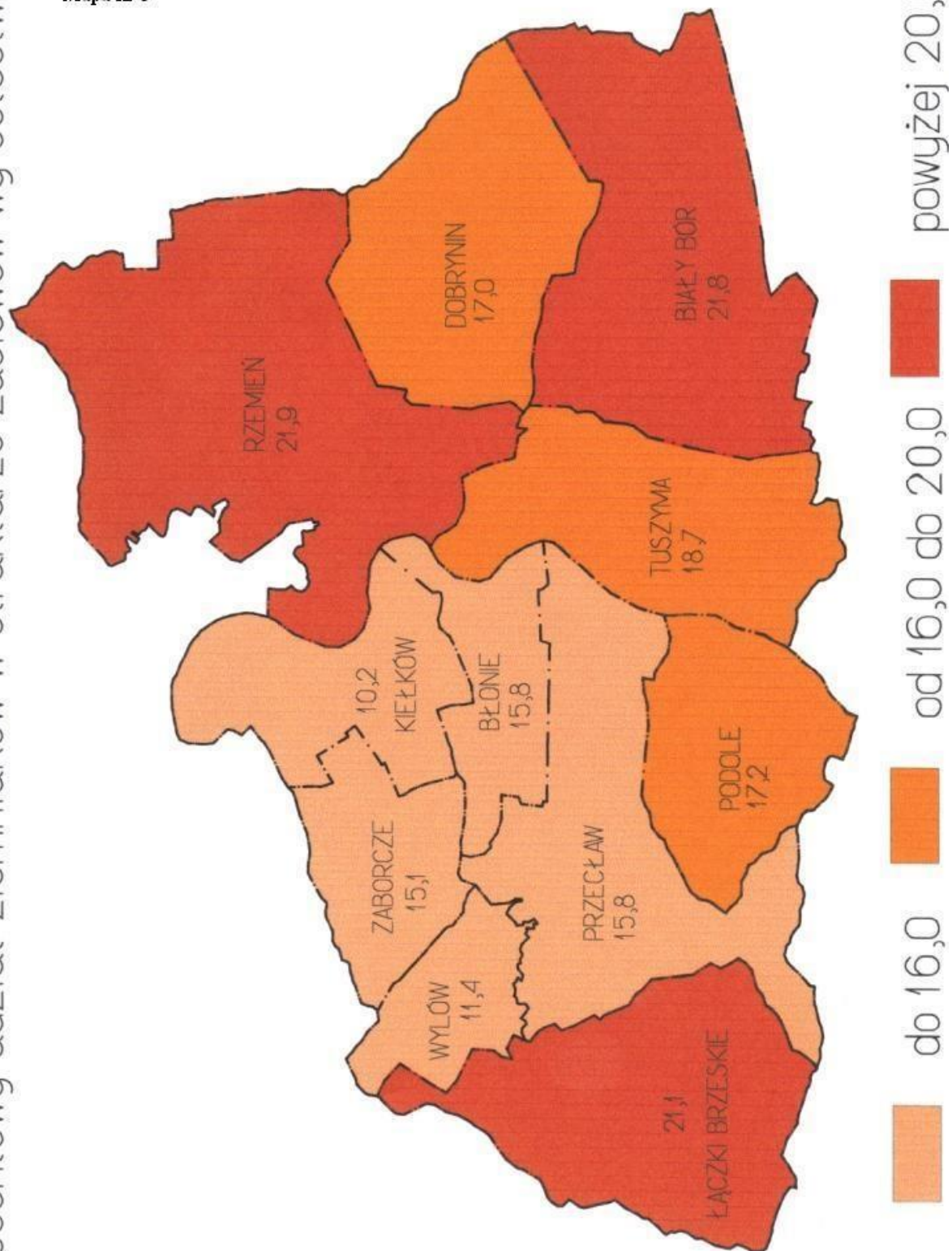
Procentowy udział żyta w strukturze zasiewów wg sołectw

Mapa nr 7

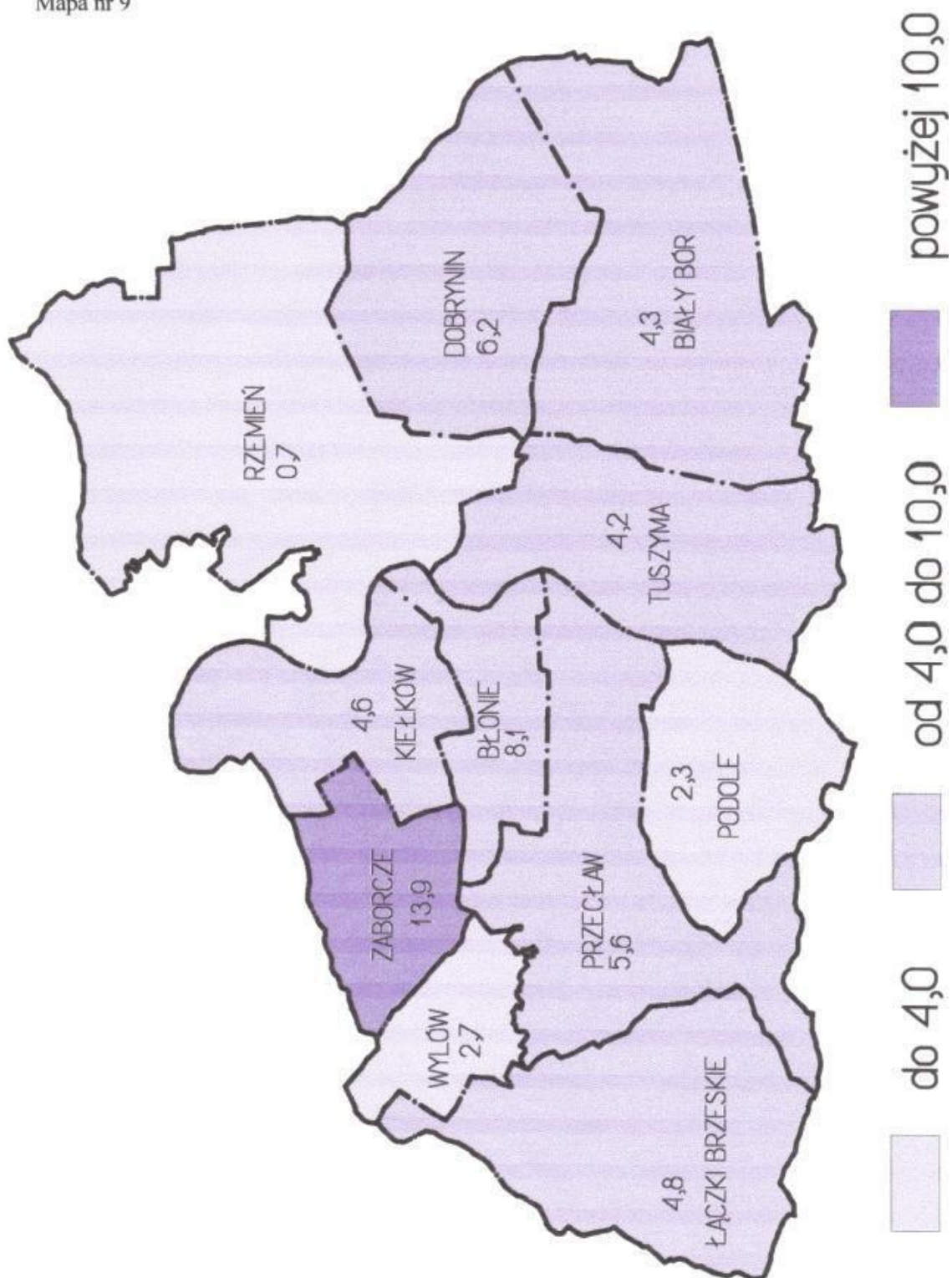
Procentowy udział ziemniaków w strukturze zasiewów wg sołectw

Mapa nr 8

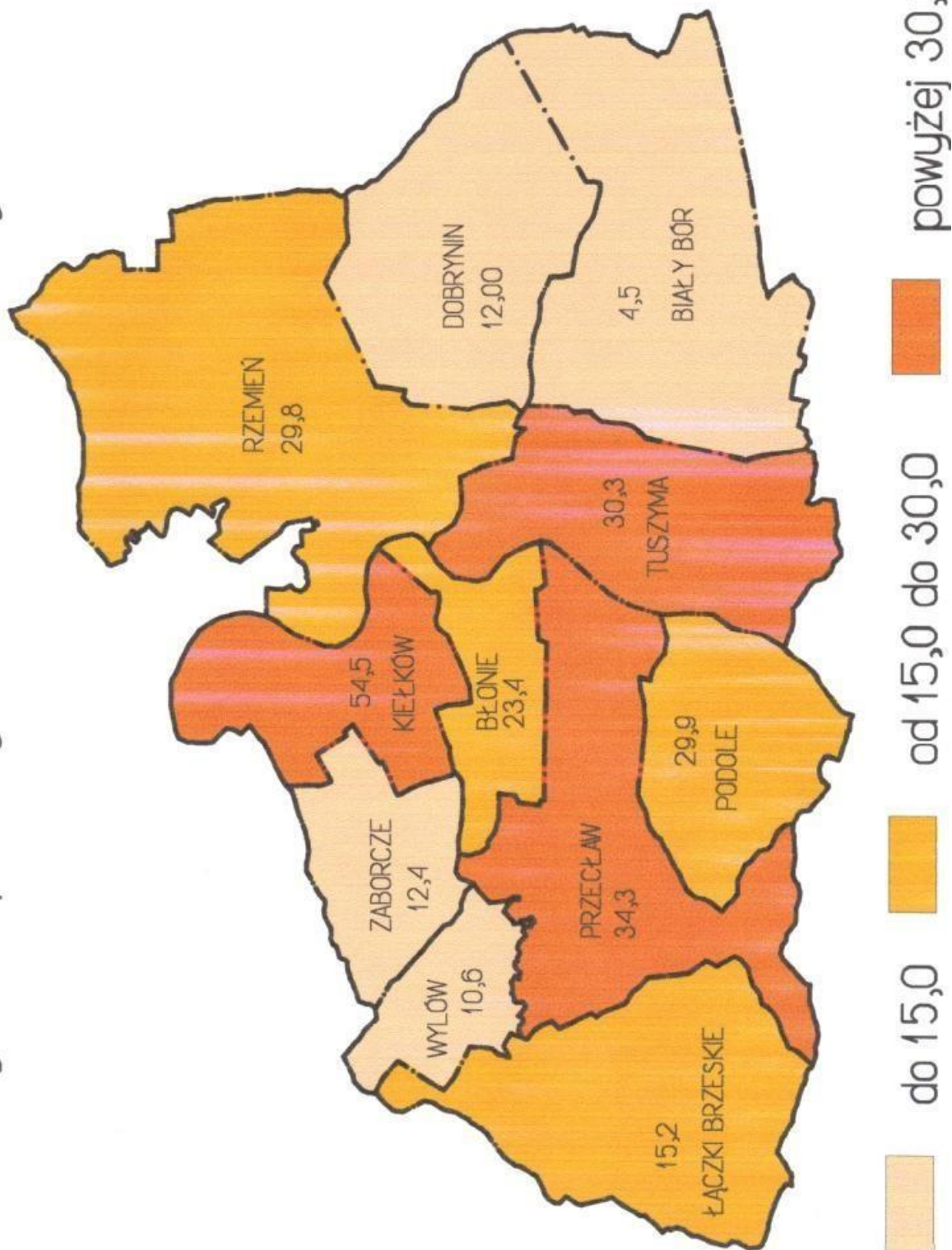
Procentowy udział pozostałych zasiewów w strukturze zasiewów wg sołectw

Mapa nr 9

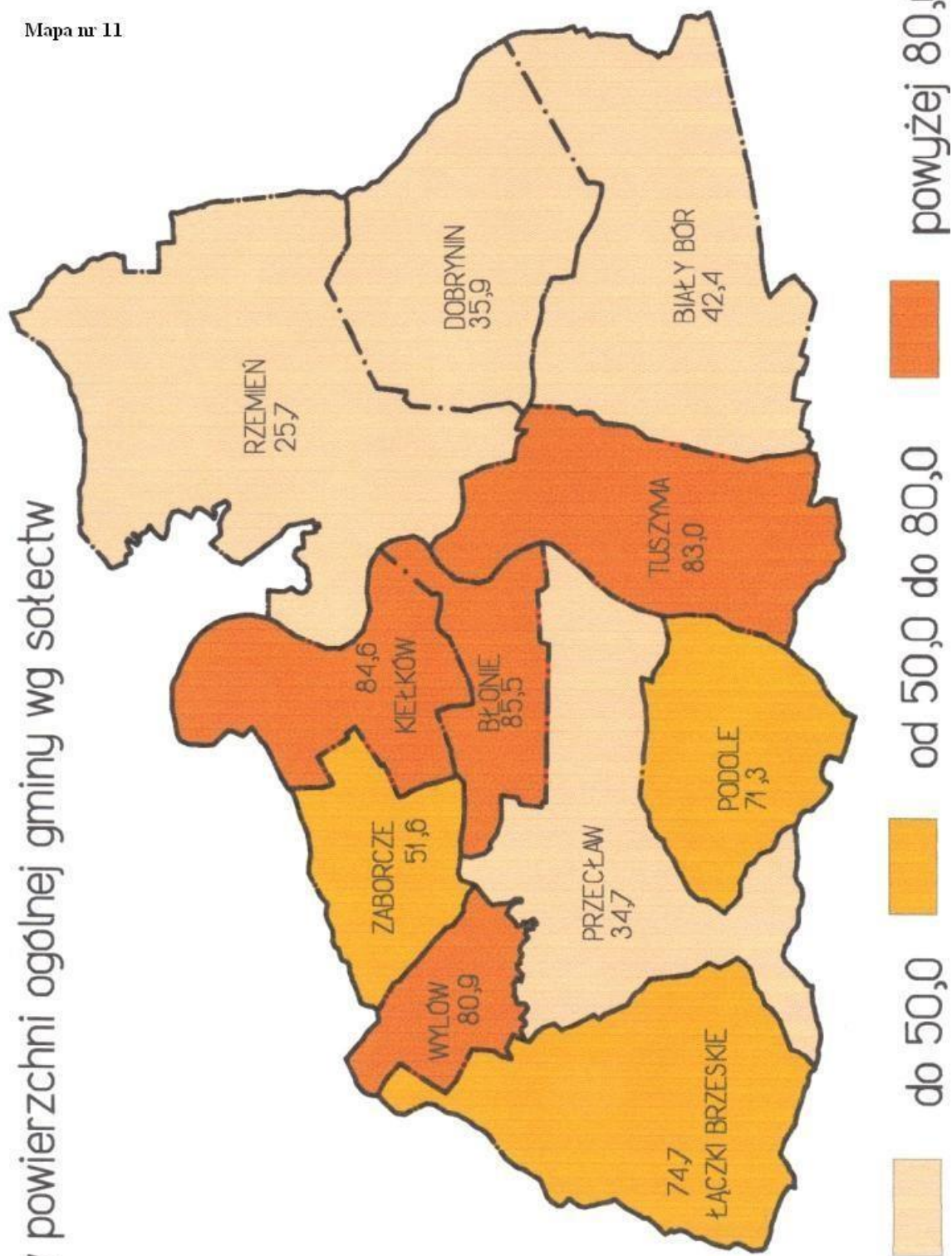
Procentowy udział pszenicy w strukturze zasiewów wg sołectw

Mapa nr 10

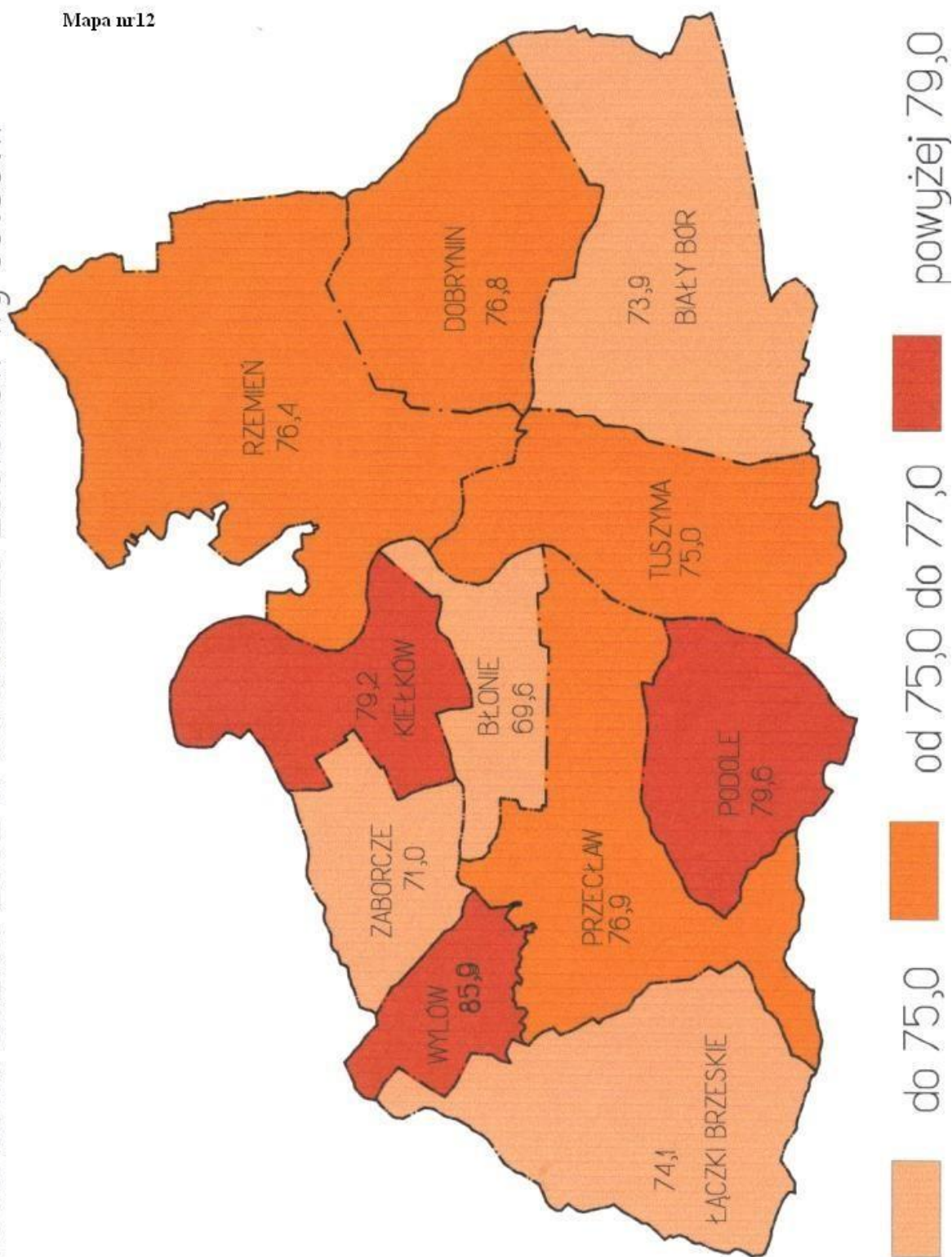
Procentowy udział użytków rolnych
w powierzchni ogólnej gminy wg sołectw

Mapa nr 11

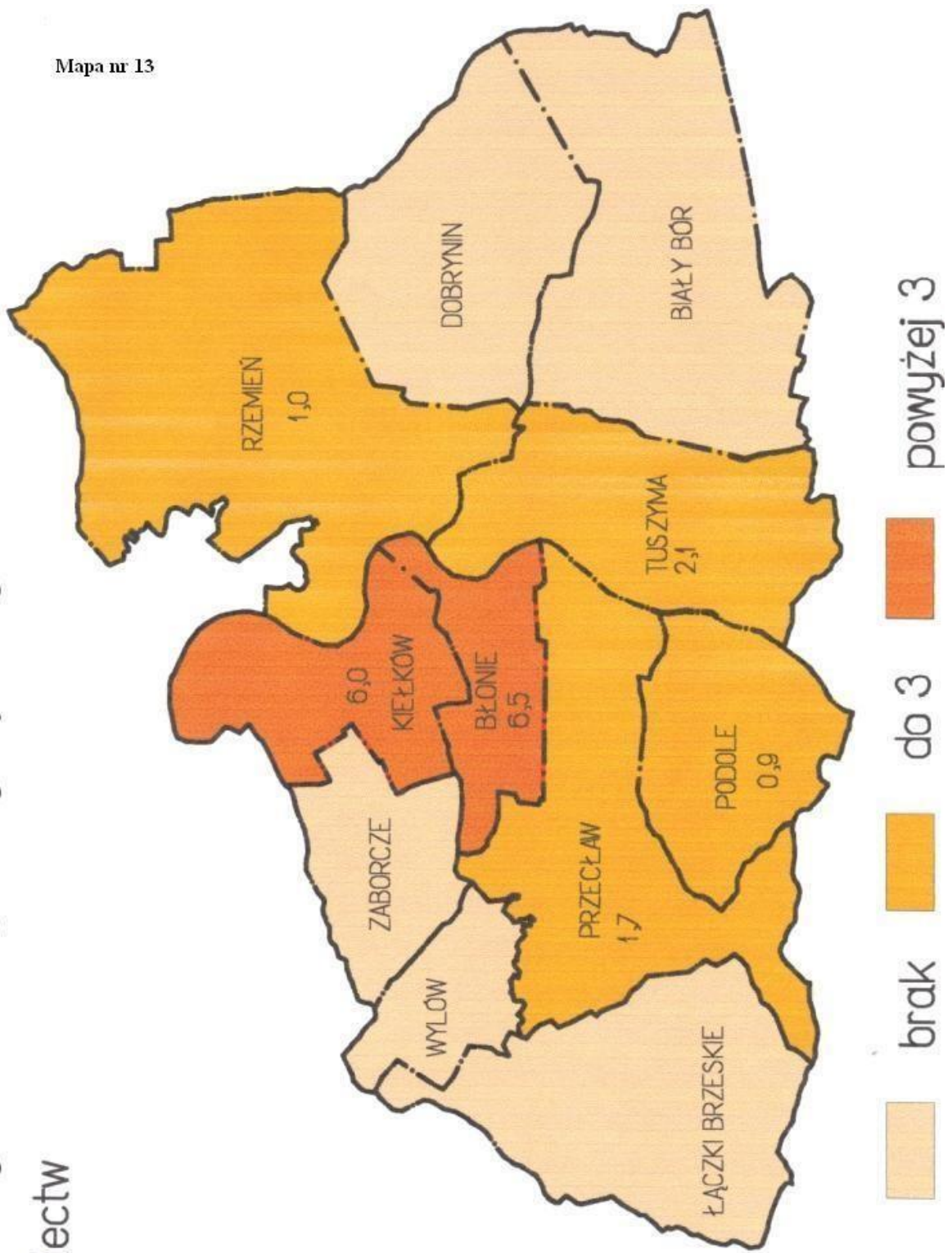
Procentowy udział zbóż w strukturze zasiewów wg sołectw

Mapa nr12

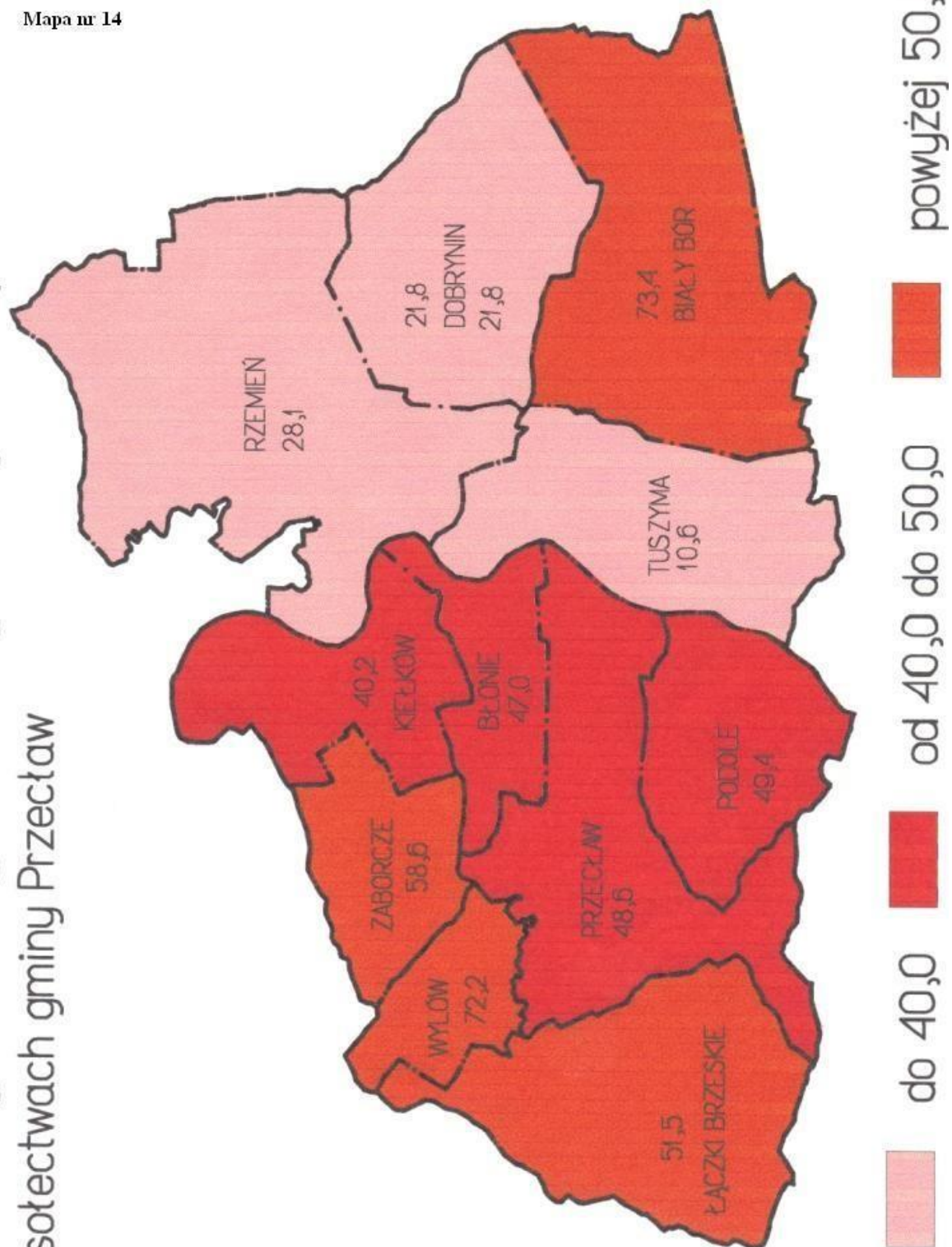
Procentowy udział strączkowych jadalnych w strukturze zasiewów wg sołectw

Mapa nr 13

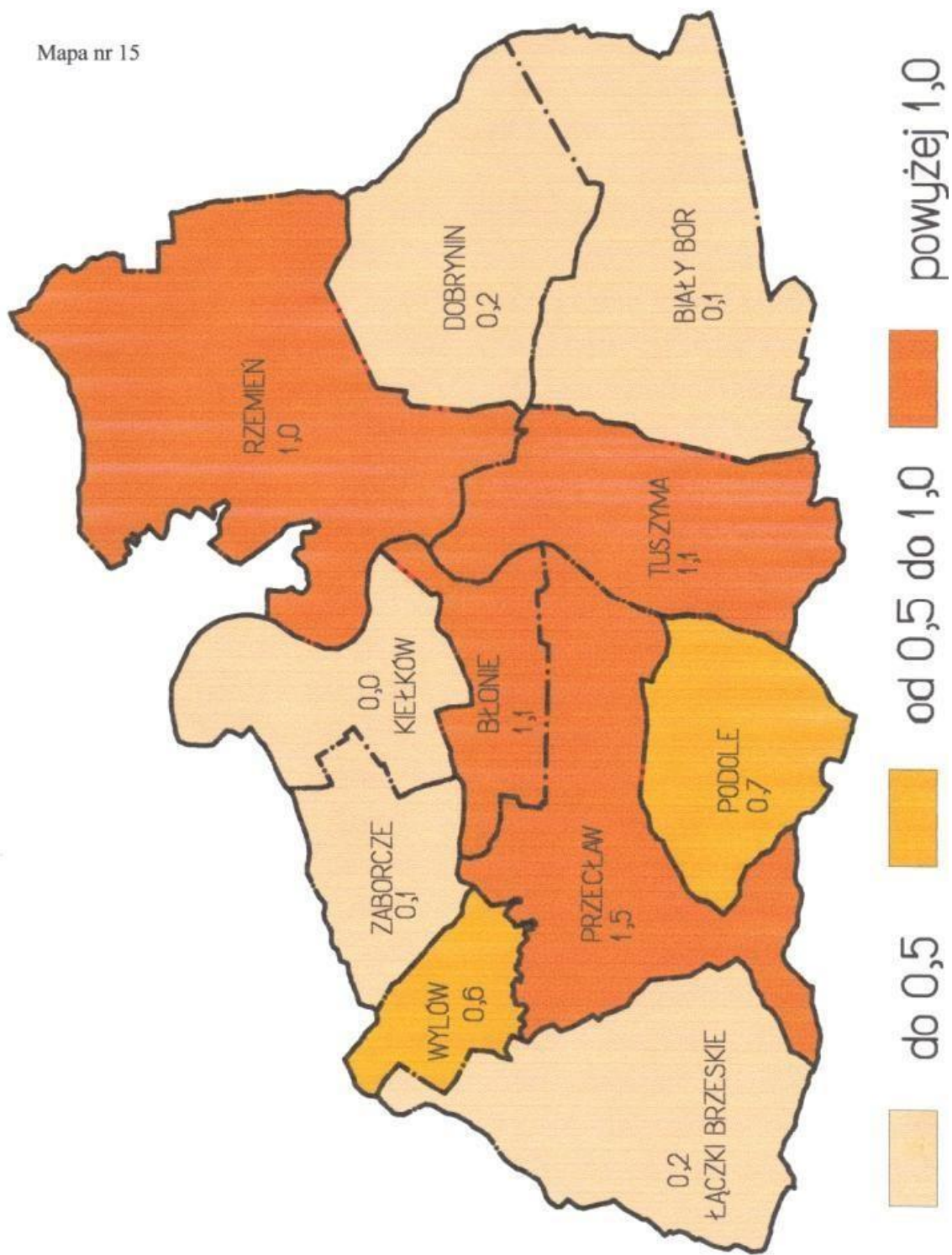
Procentowy udział użytków zielonych stąbnych (kompleks 3z) w sołectwach gminy Przecław

Mapa nr 14

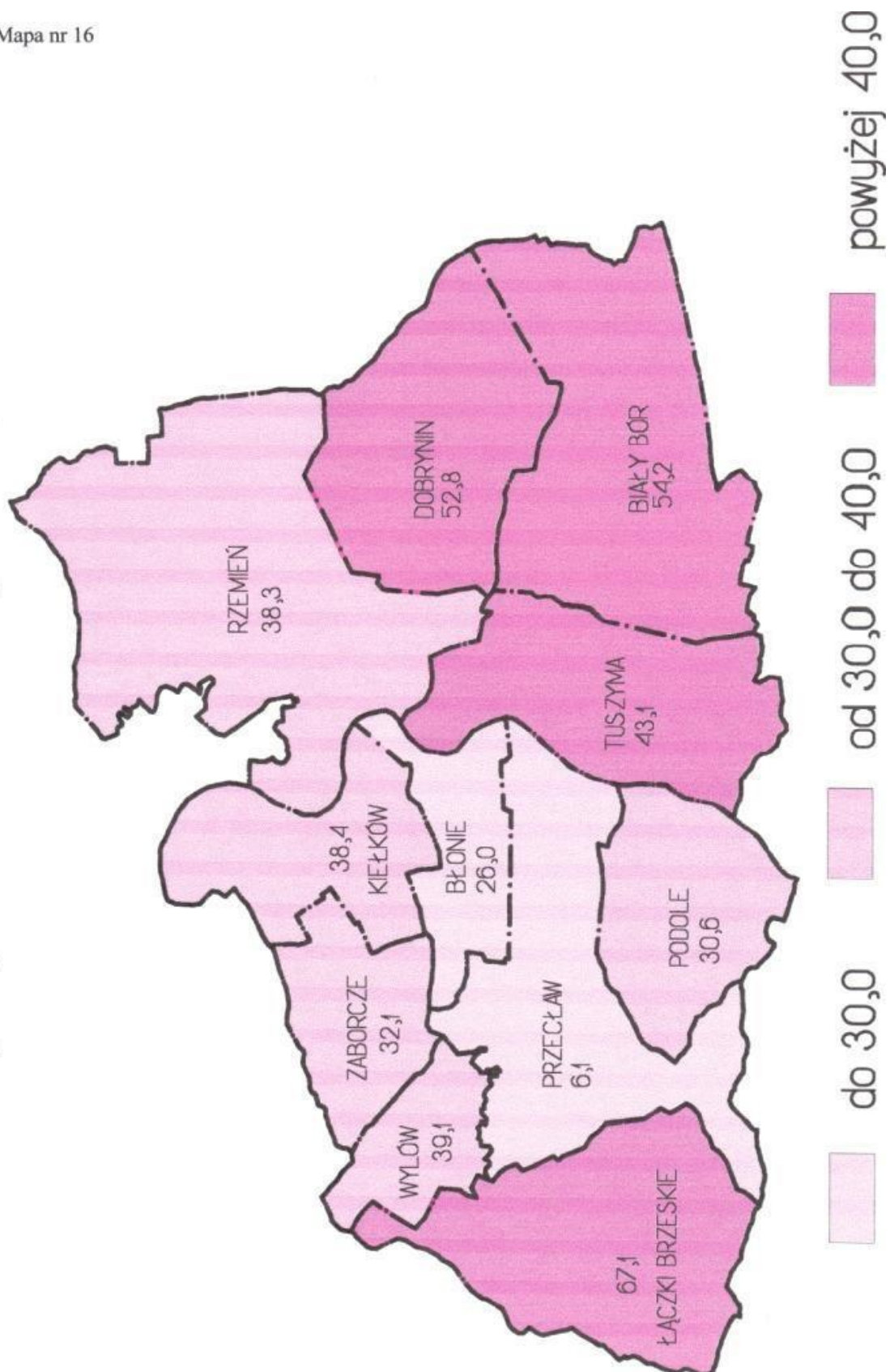

Procentowy udział sadów w powierzchni użytków rolnych wg sołectw

Mapa nr 15

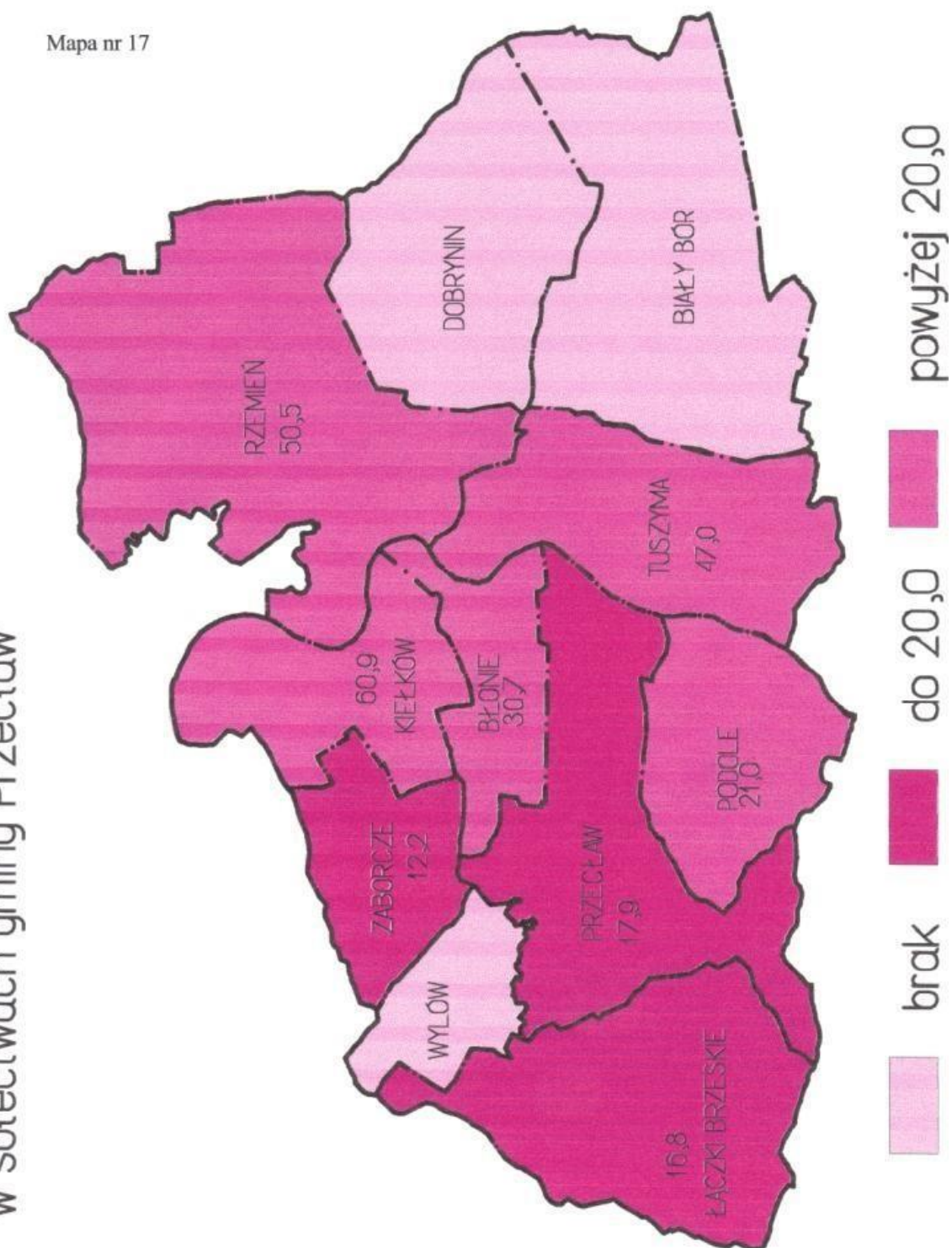

Obsada bydła w sztukach fizycznych na 100ha użytków rolnych w sołectwach gminy Przecław (średnio gmina 42,1)

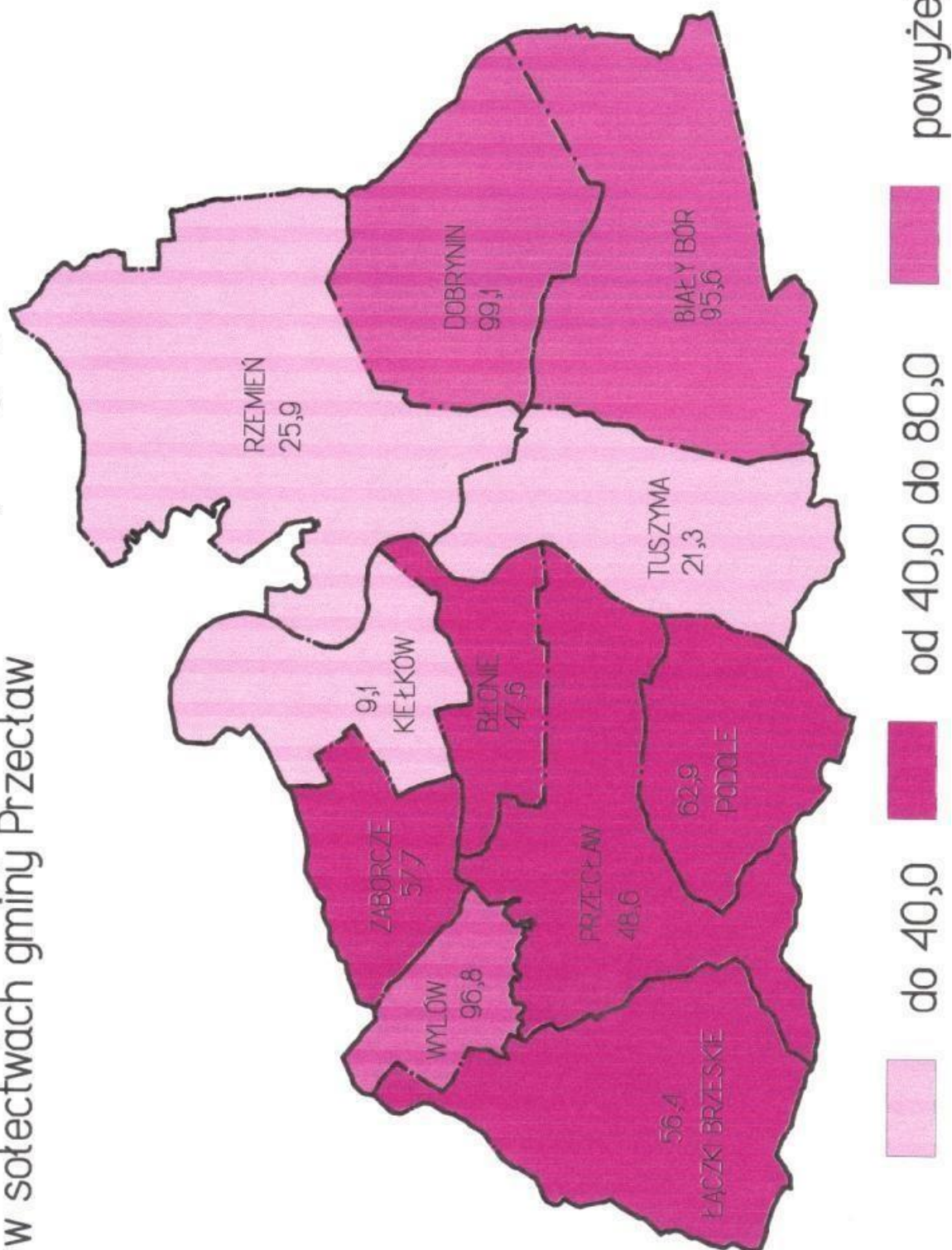
Procentowy udział gleb dobrych (kompleksy 1 i 2)
w sołectwach gminy Przecław

Mapa nr 17

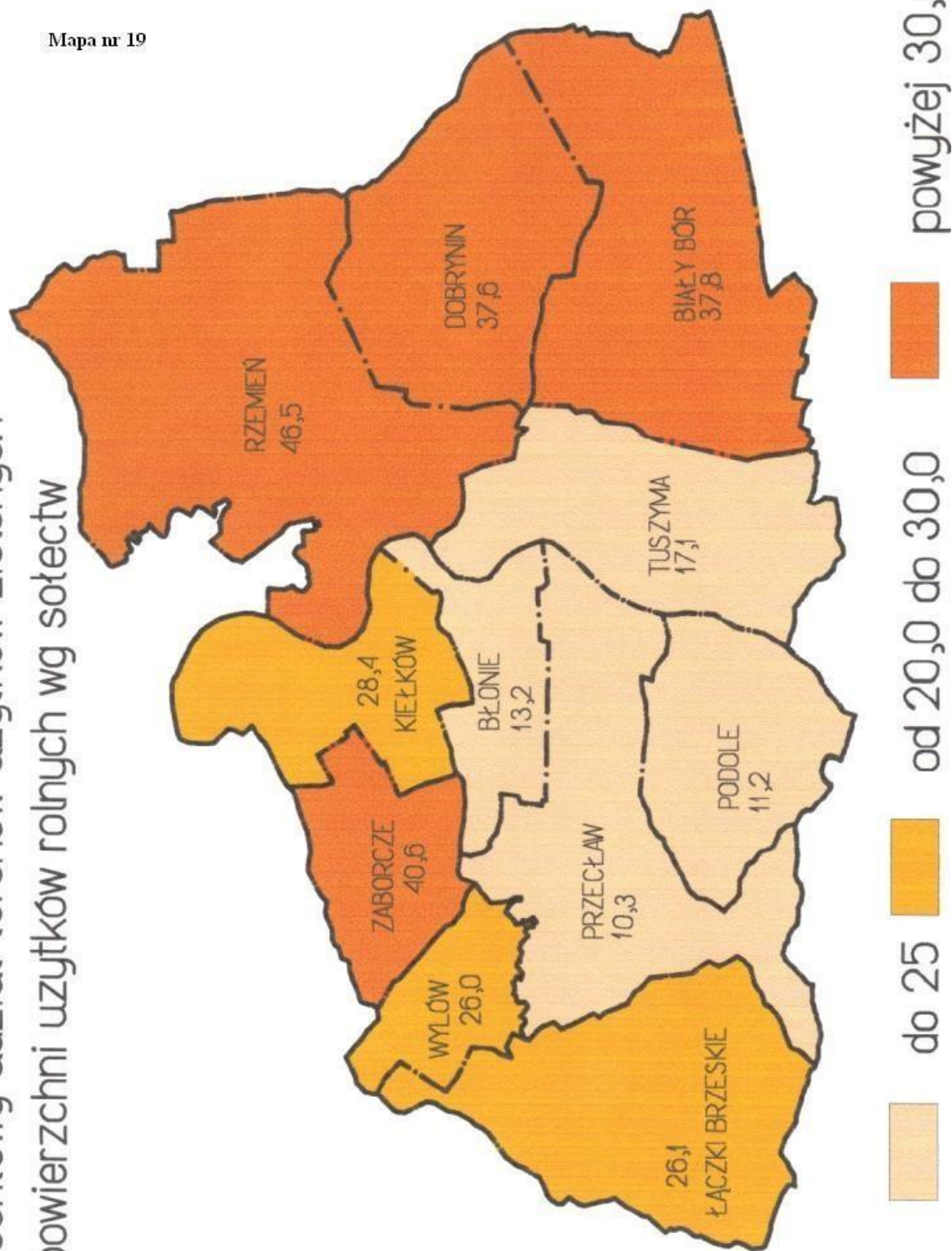
Mapa nr 18

Procentowy udział gleb słabych (kompleksy 6, 7i 9)
w sołectwach gminy Przecław

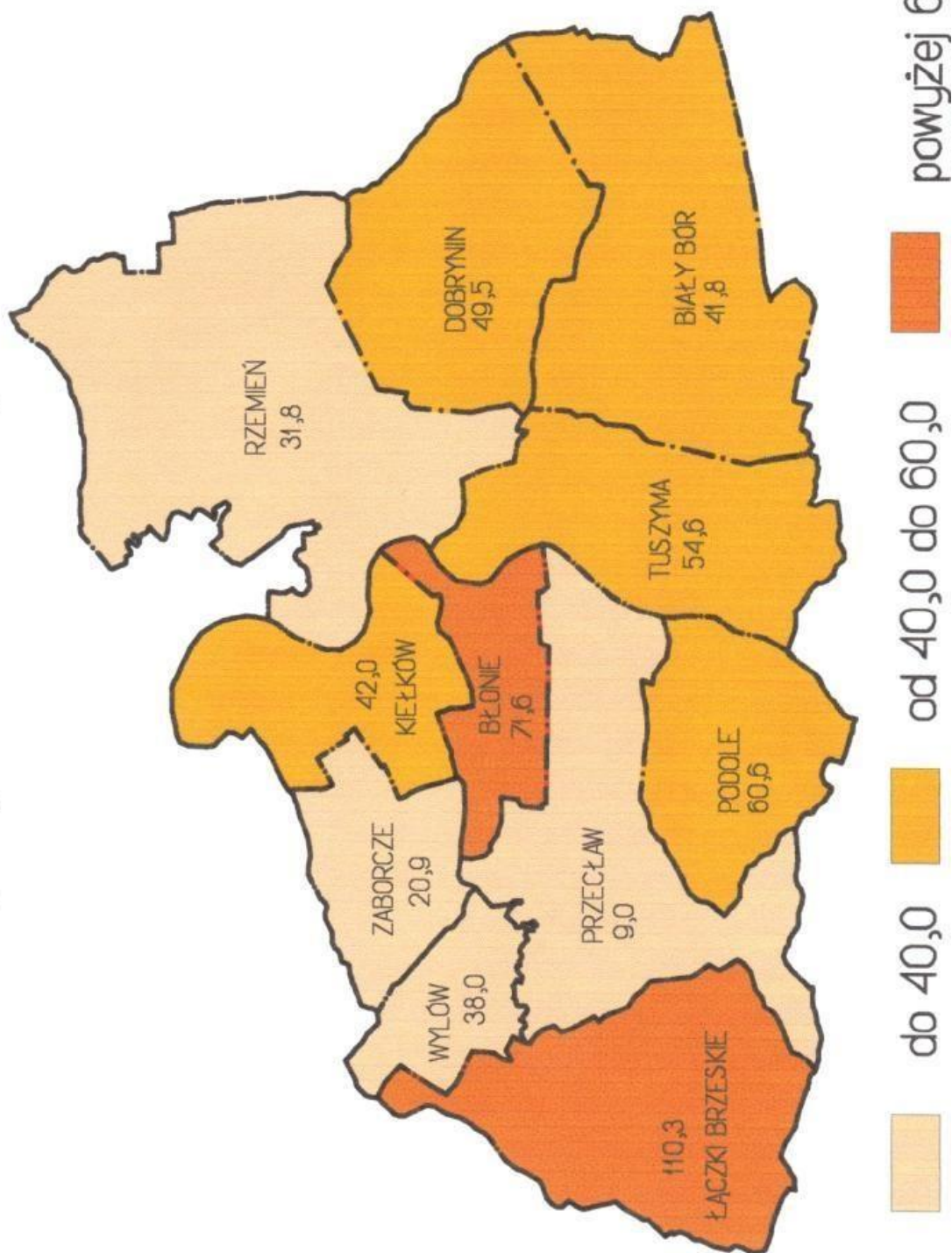
Procentowy udział terenów użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych wg sołectw

Mapa nr 19

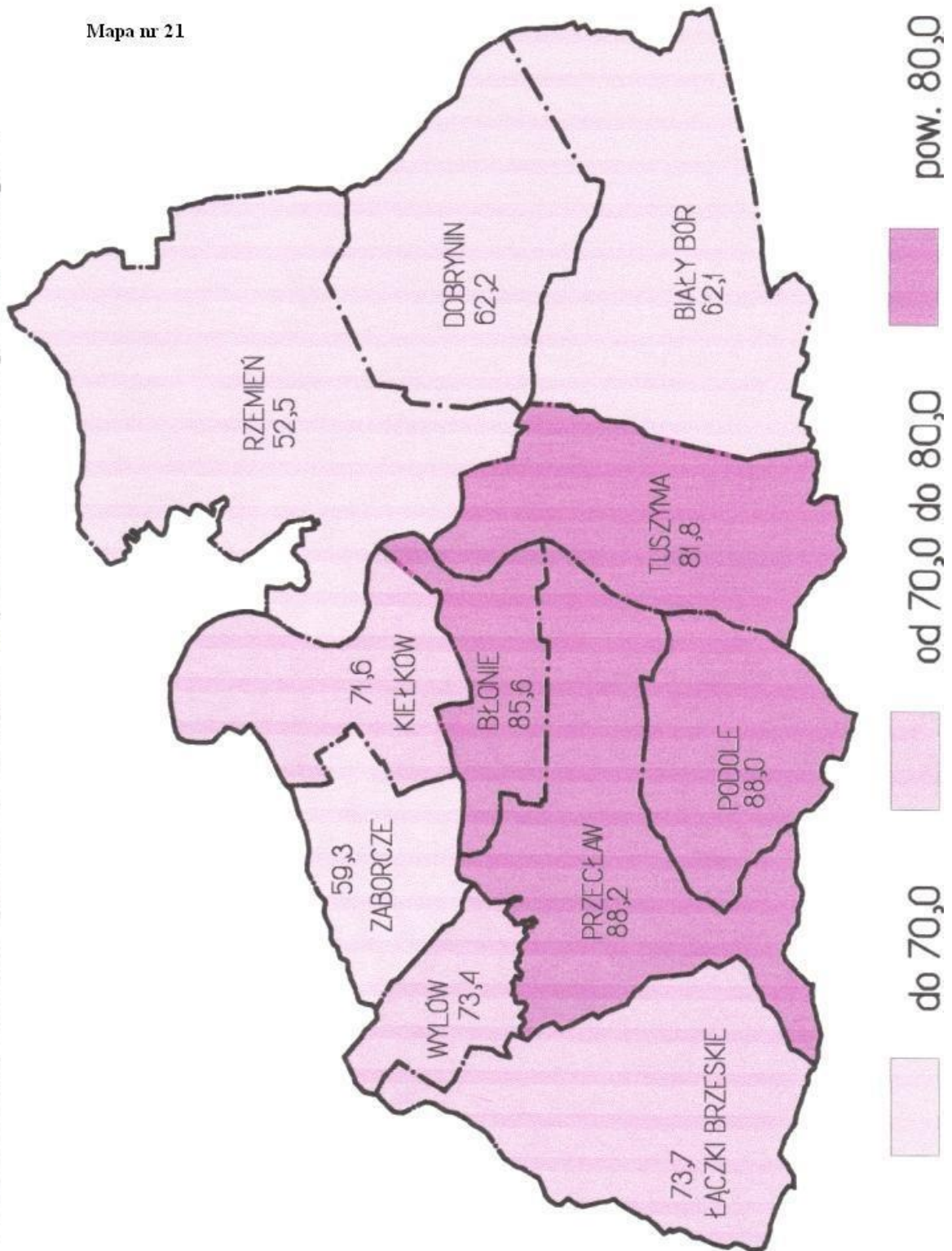
Obsada trzody chlewnej w sztukach fizycznych\ 100ha
w sołectwach gminy Przecław (średnio gmina 54,2)

Mapa nr 20

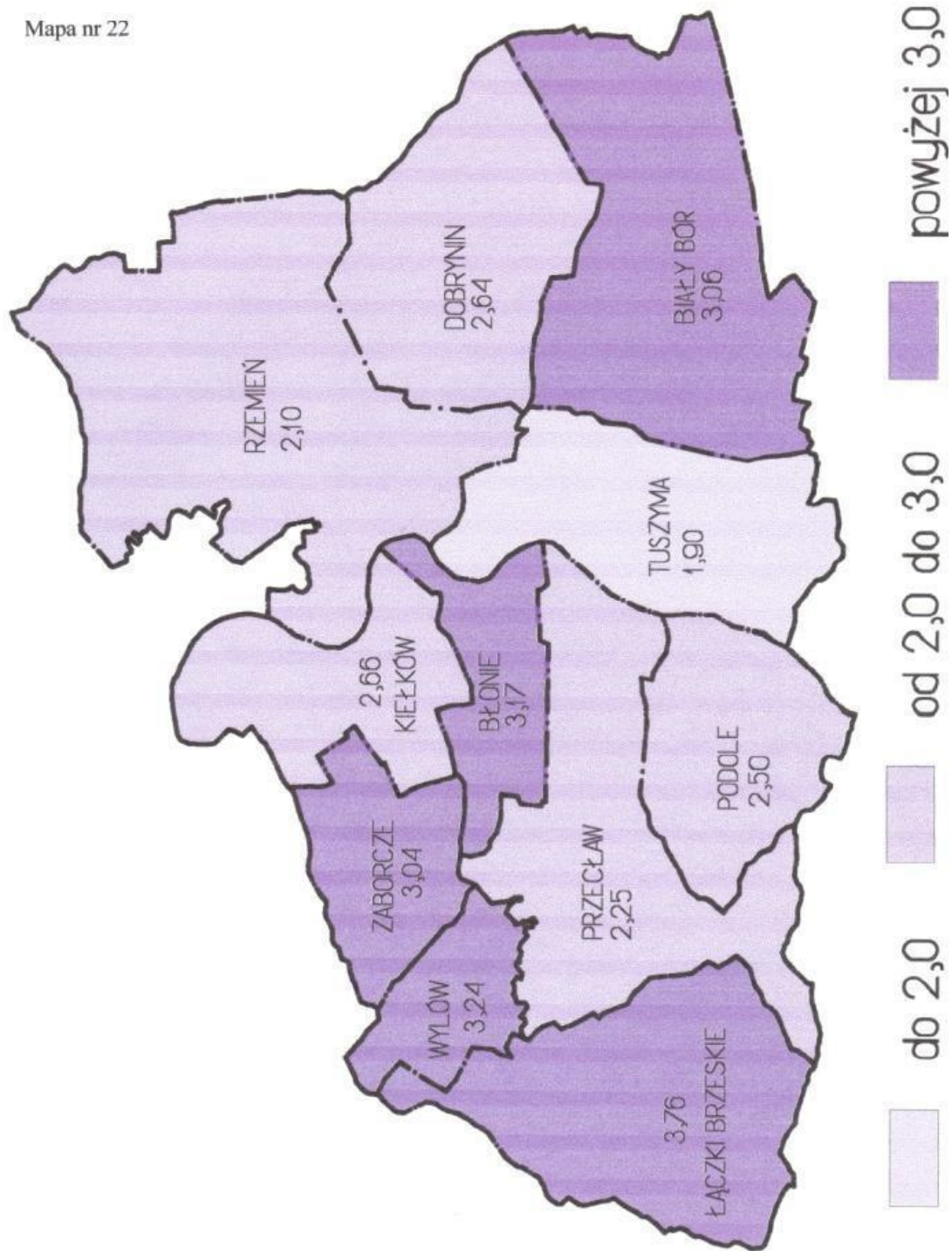
Procentowy udział gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych

Mapa nr 21

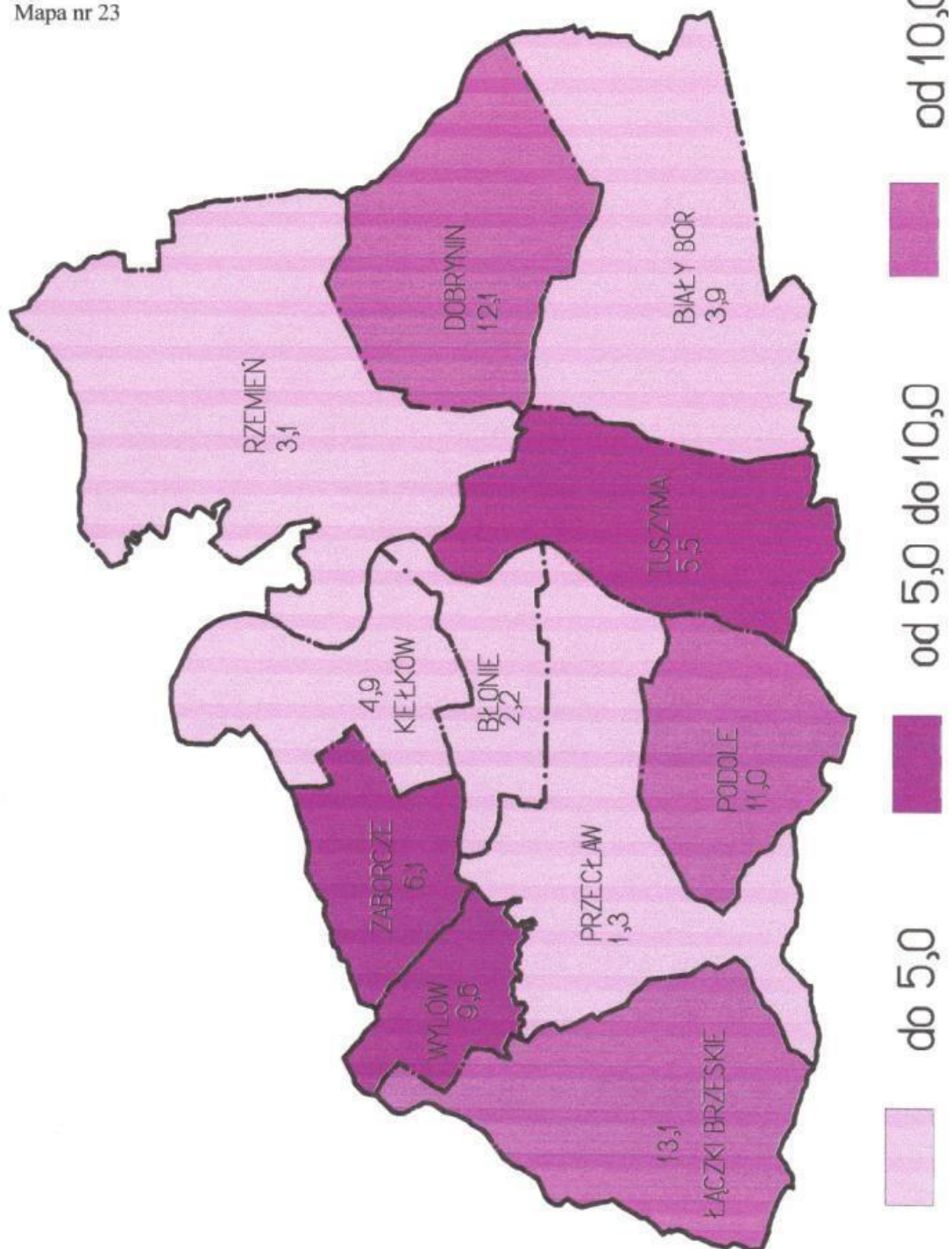
Srednia powierzchnia gospodarstwa w ha
w sołectwach gminy Przecław (średnia dla gminy 2,68)

Mapa nr 22

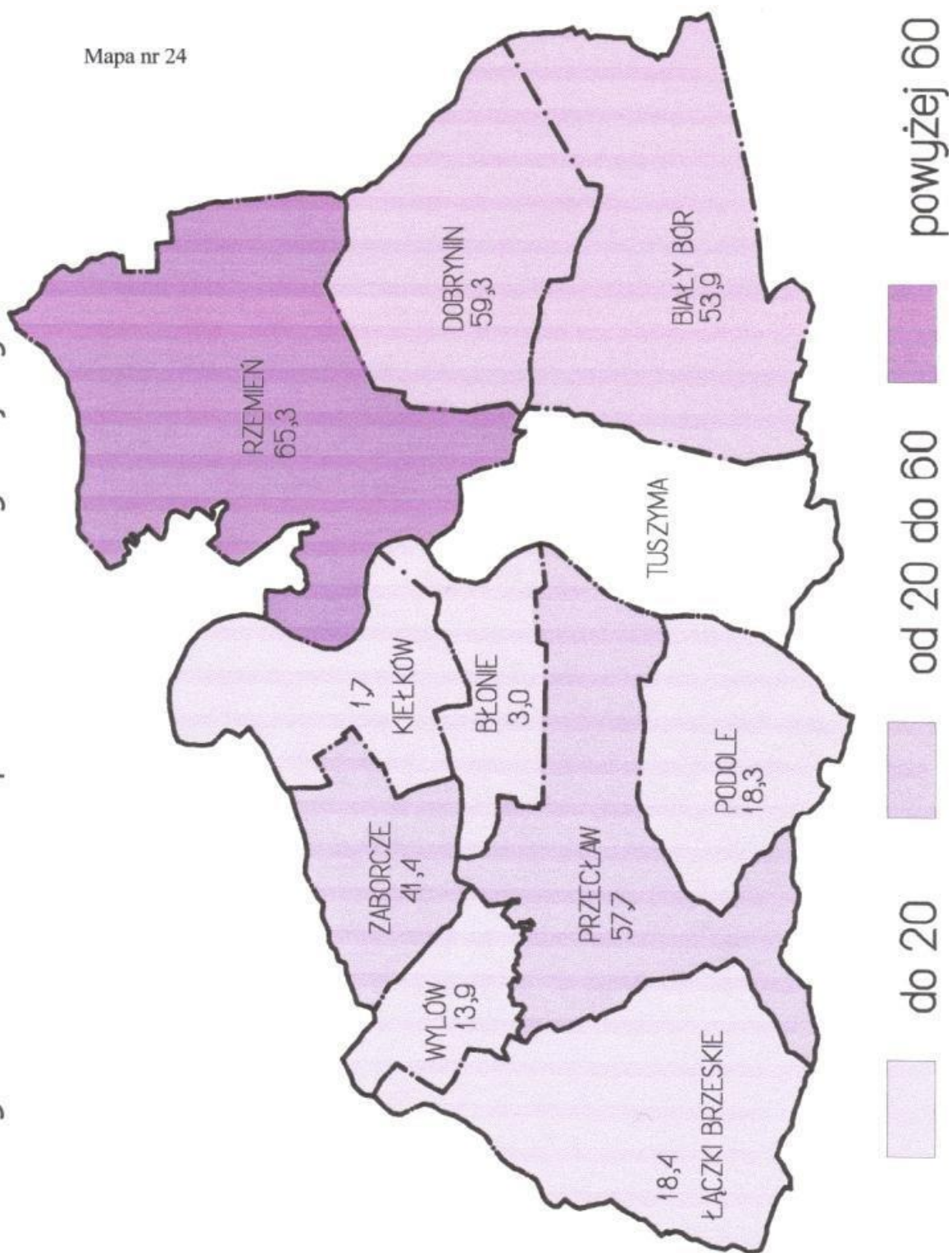
Obsada koni w sztukach na 100 ha użytków rolnych
w sołectwach gminy Przecław (średnio gmina 6,9)

Mapa nr 23

Procentowy udział lasów w powierzchni ogólnej wg sołectw

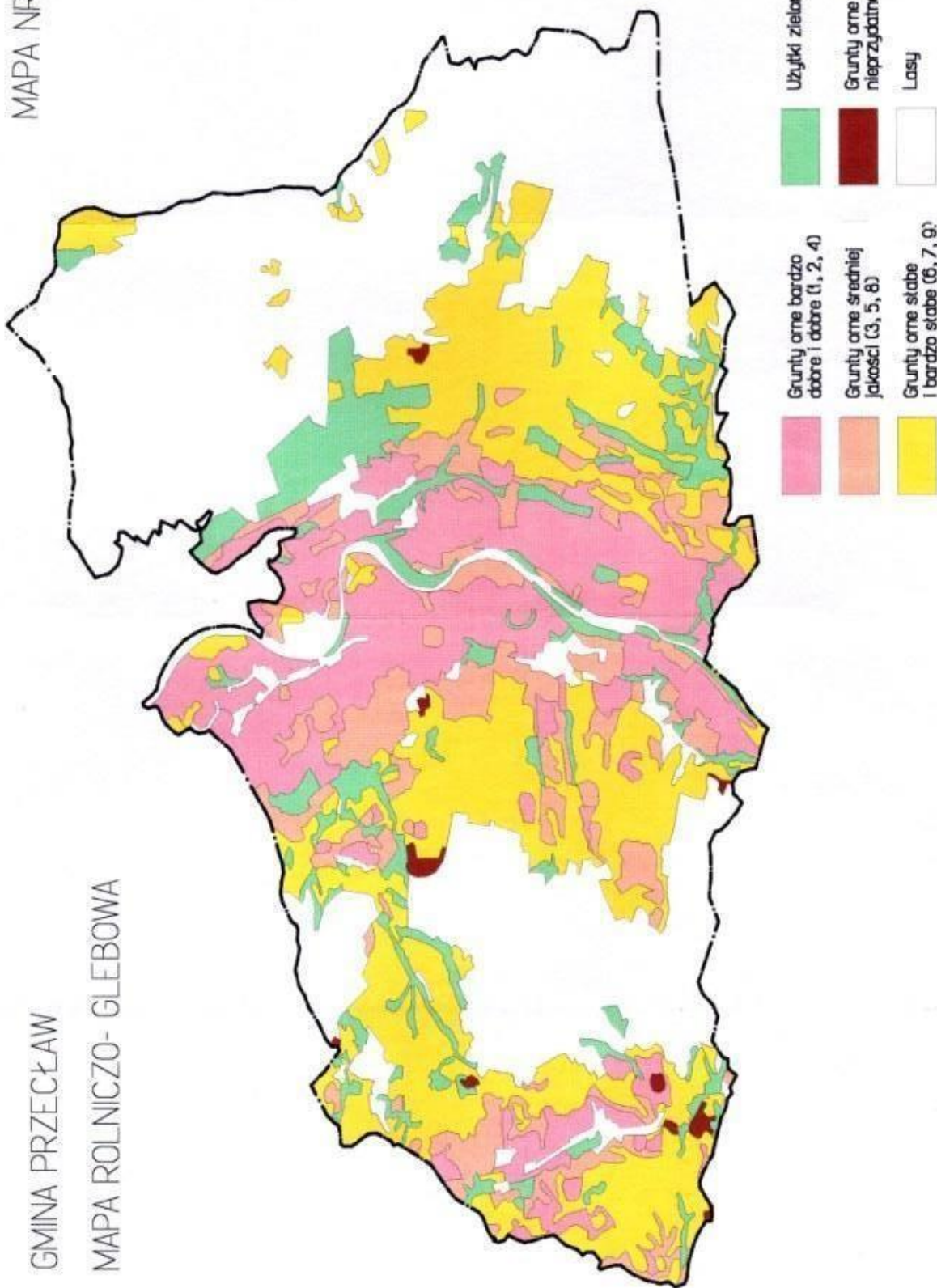
Mapa nr 24

MAPA NR 25

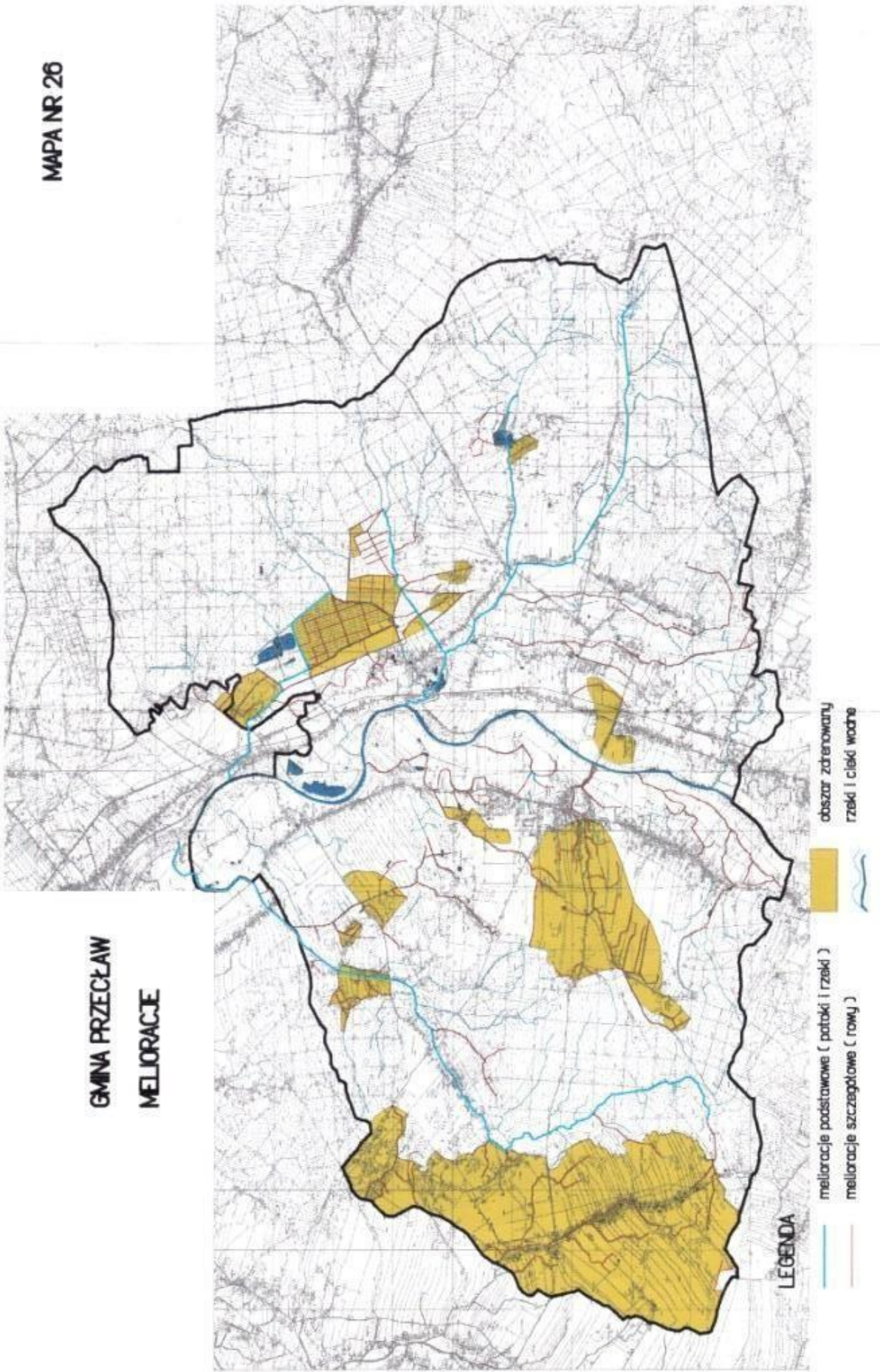
GMINA PRZECEŁAW

MAPA ROLNICZO- GLEBOWA

MAPA NR 26

**GMINA PRZECLAW
MELIORACJE**

ROZDZIAŁ 6
INFRASTRUKTURA

SPIS TREŚCI

6. INFRASTRUKTURA	197
6.1. Telekomunikacja	197
6.2. Elektroenergetyka	199
6.3. Gospodarka ciepła	203
6.4. Gazownictwo	204
6.5. Zaopatrzenie w wodę	205
6.6. Odprowadzanie ścieków	208
6.7. Komunikacja	209
6.8. Gospodarka odpadami stałymi	213
6.9. Szansę i zagrożenia rozwoju gminy	214
Mapa nr 27 Układ komunikacyjny	216
Mapa nr 28 Schemat sieci energetycznych	217
Mapa nr 29 Schemat sieci gazowych	218
Mapa nr 30 Stan telefonizacji gminy	219
Mapa nr 31 Gospodarka komunalna w gminie	220

6. INFRASTRUKTURA

6.1. Telekomunikacja

Sieć telekomunikacyjna w gminie Przeclaw wybudowana została w latach pięćdziesiątych. W wyniku braku gruntownej modernizacji linie telekomunikacyjne w gminie charakteryzowały się wysokim stopniem zużycia, co miało także zastosowanie do centrali telefonicznej.

Zły stan sieci telefonicznych wpływał bezpośrednio na jakość połączeń telekomunikacyjnych, która była bardzo słaba.

Aktualnie na terenie gminy działa dwóch operatorów telekomunikacyjnych:

1. Telekomunikacja Polska S.A.
2. Polska Telefonika Wiejska S.A. W 1996 r. Telekomunikacja Polska S.A. rozpoczęła dużą inwestycję w rejonie obejmującym gminę Przeclaw polegającą na remoncie istniejącej i rozbudowie nowej sieci połączeń telekomunikacyjnych.

Telekomunikacja Polska S.A. posiada zamontowane dwie centrale:

- w Przeclawiu,
- w Tuszynie,

Polska Telefonika Wiejska dysponuje na terenie gminy również dwoma centralami w miejscowościach:

- Przeclaw,
- Rzemień

Sieć telefoniczna Polskiej Telefoniki Wiejskiej S.A. dzięki nowoczesnym rozwiązaniom teletechnicznym posiada dobre parametry techniczne. W łączności wykorzystywane są nowoczesne centrale cyfrowe DGT, moduły wyniesione, systemy radiowe oraz linie światłowodowe. Do sieci Polskiej Telefoniki Wiejskiej S.A. z gminy Przeclaw podłączonych jest 665 abonentów z 7 sołectw według poniższego zestawienia:

Miejscowość	Liczba abonentów
Błonie	44
Przeclaw	146
Rzemień	228
Kiełków	141
Tuszyna	21
Dobrynin	79
Biały Bór	6
Razem	665

Operator posiada zainstalowanych na terenie gminy 7 aparatów wrzutowych. Występuje problem zabezpieczenia tych aparatów przed dewastacją.

Zamierzenia inwestycyjne Polskiej Telefoniki Wiejskiej S.A.

Przewidywana jest dalsza telefonizacja gminy ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Łączki Brzeskie, Tuszymia, Biały Bór.

Wspólnie z Zarządem gminy podjęte zostały działania prowadzące do zainstalowania systemu radiowego NEC w Łączkach Brzeskich i uruchomienia w początkowym okresie 62 numerów. Po rozbudowie systemu radiowego planowane jest dalsze włączanie abonentów. Trwają także prace przygotowawcze związane z realizacją sieci telefonicznych w miejscowości Tuszymia i Biały Bór (etap dokumentacji). Planowany termin realizacji inwestycji przewiduje się na I kwartał 2000 r. W miarę posiadanych środków Polska Telefonika Wiejska S.A. prowadzi modernizację i rozbudowę istniejących sieci telefonicznych powiększając liczbę włączonych abonentów.

Telekomunikacja Polska S.A. posiada zainstalowany koncentrator RISLU nowoczesnej centrali cyfrowej typu 5ESS. Koncentrator ten może świadczyć usługi zarówno w systemie analogowym jak i w technologii ISDN. Ponadto istnieje prosty sposób jego rozbudowy polegającej na zwiększaniu pojemności w zależności od potrzeb. Nowoczesny system łączności daje możliwość, przyłączonym abonentom, korzystania z sieci INTERNET. Miejscowość gminna Przeclaw jest połączona z miastem Mielec traktem światłowodowym zapewniającym, dzięki teletransmisji SDH, doskonałą jakość i niezawodność połączeń. Dzięki temu w gminie istnieje możliwość świadczenia usług transmisji danych. Do sieci Telekomunikacji Polskiej S.A. podłączonych jest 495 abonentów z 11 sołectw według poniższego zestawienia:

Miejscowość	Liczba abonentów
Błonie	23
Przeclaw	205
Wyłów	1
Tuszymia	25
Biały Bór	3
Podole	186
Łączki Brzeskie	1
Kielków	1
Zaborcze	1
Rzemień	47
Dobrynin	2
Razem	495

Telekomunikacja Polska S.A. posiada na terenie gminy zainstalowane 4 aparaty samoinkasujące: 2 w Przeclawiu, 1 w Tuszymie i 1 w Podolu.

Łączna ilość abonentów telefonicznych w gminie wynosi 1160. W przeliczeniu na 100 mieszkańców daje to wskaźnik telefonizowania gminy na poziomie 10,62 abonentów/100 mieszk.

Struktura abonentów telefonicznych w poszczególnych miejscowościach jest zróżnicowana:

Miejscowość	Liczba abonentów	Liczba mieszkańców (1998 r.)	Wskaźnik telefonizowania abonent./100 mieszk.
Błonie	67	712	9,41
Przeclaw	351	1425	24,63
Wyłów	1	275	0,36
Tuszyma	46	2300	2
Biały Bór	9	917	0,98
Podole	186	1114	16,70
Łączki Brzeskie	1	1086	0,09
Kiełków	142	812	17,49
Zaborcze	1	220	0,45
Rzemień	275	1204	22,84
Dobrynin	81	853	9,49
Razem	1160	10918	10,62

Najlepiej telefonizowany jest Przeclaw oraz Rzemień, Podole i Kiełków. Najmniej abonentów telefonicznych podłączonych jest w Wyłowie, Łączkach Brzeskich, Zaborczu i Białym Borze oraz w Tuszynie.

Kierunkiem rozwoju łączności telefonicznej w gminie jest więc, oprócz rozbudowy stacji telefonicznych w sołectwach dobrze telefonizowanych, systematycznie włączanie do sieci telefonicznej przyszłych abonentów z terenów nie objętych jeszcze nowoczesnymi systemami telekomunikacyjnymi.

Nadleśnictwo Tuszyma proponuje umieścić budkę telefoniczną w rejonie skrzyżowania dróg Przeclaw - Tuszyma z drogą Mielec - Dębica.

6.2. Elektroenergetyka

System sieci energetycznych w gminie stanowią:

- przesyłowa linia energetyczne najwyższych napięć (NN) 400 kV relacji Tucznawa - Rzeszów, Tarnów - Rzeszów, eksploatowana przez polskie Sieci Elektroenergetyczne - Południe Sp. z o.o. w Katowicach.
- linia wysokiego napięcia (WN) 110 kV relacji Mielec - Dębica stanowiąca element wojewódzkiego systemu zasilania, eksploatowana przez Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. w Rzeszowie.
- linie średnich napięć (ŚN) 30 kV i 15 kV, eksploatowane także przez Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. w Rzeszowie. linie niskich napięć (nn)

Na terenie gminy funkcjonują 66 stacji transformatorowych ŚN/nn redukujących średnie napięcie do poziomu napięcia niskiego 0,4 kV. Stacje te usytuowane są w obszarze 11 sołectw: Biały Bór (3), Błonie (4), Dobrynin (5), Kiełków (5), Łączki Brzeskie (5), Podole (5), Przeclaw (8), Rzemień (14), Tuszyma (13), Wyłów 2, Zaborcze 2. Szczegółowe zestawienie stacji transformatorowych ŚN/nn zawiera poniższa tabela 1.

Tabela 1

Lp.	Nazwa i numer stacji			Moc [kVA]	Wykorzystanie mocy [%]
1	Biały Bór	1		50	65
2	Biały Bór	2		50	50
3	Biały Bór	3		50	25
4	Błonie	4	Kąty	100	20
5	Błonie	1		100	40
6	Błonie	2		100	40
7	Błonie	3		100	65
8	Dobrynin	1		50	70
9	Dobrynin	2		63	45
10	Dobrynin	3		50	60
11	Dobrynin	4	Kozłówki	50	20
12	Dobrynin	5	O.L.	50	25
13	Kielków	1		100	50
14	Kielków	2		100	55
15	Kielków	3		63	60
16	Kielków	4		100	70
17	Kielków	5	Kąty	63	20
18	Łączki Brzeskie	1		50	60
19	Łączki Brzeskie	2		160	80
20	Łączki Brzeskie	3		100	65
21	Łączki Brzeskie	4		50	80
22	Łączki Brzeskie	5		50	40
23	Podole	1		100	70
24	Podole	2		100	45
25	Podole	3		100	35
26	Podole	4		100	35
27	Podole	5		63	30
28	Przeclaw	7	Pompownia	100	55
29	Przeclaw	5	PGR Os.	250	25
30	Przeclaw	8	PGR	400	20
31	Przeclaw	6	Gorzelnia	200	35
32	Przeclaw	1		100	65
33	Przeclaw	2		160	50
34	Przeclaw	3		160	65
35	Przeclaw	4		75	50
36	Rzemięń	14	Tech. Rolnicze	250	75
37	Rzemięń	12	Podlas	100	25
38	Rzemięń	13	Oś. Wyp.	160	35
39	Rzemięń	11	Cegielnia	400	20
40	Rzemięń	10	Białe	50	15
41	Rzemięń	1		100	70
42	Rzemięń	2		100	75
43	Rzemięń	3		100	40
44	Rzemięń	4		100	60
45	Rzemięń	5		50	70

46	Rzemięń	6		100	50
47	Rzemięń	7	Dobrynin	63	75
48	Rzemięń	8		100	80
49	Rzemięń	9		63	45
50	Tuszyna	1		50	80
51	Tuszyna	2		250	55
52	Tuszyna	3		63	85
53	Tuszyna	4		63	80
54	Tuszyna	5		63	55
55	Tuszyna	6		50	55
56	Tuszyna	7		63	50
57	Tuszyna	8		100	40
58	Tuszyna	9		63	70
59	Tuszyna	10		63	75
60	Tuszyna	11		250	15
61	Tuszyna	12	Gumienice	75	30
62	Tuszyna	13	Hydrofornia	200	20
63	Wyłów	1		50	50
64	Wyłów	2		75	100
65	Zaborcze	1		50	50
66	Zaborcze	2		50	50

Zestawienie łącznej mocy stacji transformatorowych ŚN/nn w poszczególnych sołectwach wraz z istniejącymi rezerwami mocy ilustruje tabela 2.

Tabela 2

Lp	Sołectwo	Liczba stacji trafo ŚN/nn	Łączna moc stacji [kVA]	Istniejąca rezerwa mocy [kVA]	Rezerwa mocy w %
1.	Biały Bór	3	150	80	53,3
2.	Błonie	4	400	235	58,75
3.	Dobrynin	5	263	147,15	55,95
4.	Kiełków	5	426	200,6	47,1
5.	Łączki Brzeskie	5	410	127	31
6.	Podole	5	463	259,1	56
7.	Przeclaw	8	1445	891	61,7
8.	Rzemięń	14	1736	894,4	51,5
9.	Wyłów	2	125	25	20,0
10.	Zaborcze	2	100	50	50,0
11.	Tuszyna	13	1353	746,55	55,2
Razem		62	6871	3655,8	53,2

Z powyższego zestawienia wynika, że w gminie istnieją rezerwy mocy, możliwe do wykorzystania z istniejącej infrastruktury, w wysokości 3655,8 kVA. Stanowi to 53,2 % w stosunku do mocy zainstalowanej wszystkich stacji trafo ŚN/nn, czyli moc stacji transformatorowych wykorzystywana jest w niespełna połowie. Największe rezerwy mocy -61,7 % posiada Przeclaw, a najmniejsze - 20 % Wyłów.

Roczne zużycie energii odbiorców zasilanych z w/w stacji transformatorowych wynosi 4638,657 MWh. Natomiast perspektywistyczne roczne zużycie możliwe do osiągnięcia z istniejącej

infrastruktury energetycznej wynosi 5150 MWh. Możliwe jest więc zwiększenie, bez konieczności rozbudowy istniejącej infrastruktury, rocznego zużycia energii o 511,343 MWh. Przy założeniu, że gospodarstwo domowe - odbiorca energii składa się średnio z czterech osób, zużycie energii na jednego odbiorcę wynosi 1700 kWh rocznie. Obecnie przyjmowane jest założenie, że odbiorca energii (gospodarstwo) zużywa rocznie od 1500 do 2000 kWh. Wobec tego istniejąca rezerwa pozwala na podłączenie do sieci odpowiednio od 340 do 255 nowych odbiorców. Biorąc pod uwagę utrzymującą się od 1990 r. tendencję wzrostową w zakresie liczby mieszkańców gminy, powyższa rezerwa może okazać się niewystarczająca. Wzrost zapotrzebowania na moc w rejonach gdzie istnieją stacje trafo 15kV/nn jest łatwy do pokrycia poprzez wymianę transformatora. Problemem są sieci rozdzielcze, które są w części wyeksploatowane i konieczna jest ich modernizacja i przystosowanie do nowych warunków odbioru energii elektrycznej.

Planowane inwestycje z zakresu elektroenergetyki

W planach rozwojowych krajowej sieci przesyłowej nie przewiduje się na terenie gminy budowy, do roku 2010, nowych obiektów sieci elektroenergetycznej o napięciu 220 kV i wyższym.

Rzeszowski Zakład Energetyczny w Rzeszowie planuje na terenie miejscowości Rzemień, około roku 2015, budowę stacji 110/15 kV wraz z droga dojazdową i liniami zasilającymi 110 kV (napięcie linii 110 kV Mielec - Pustko w) oraz wyjściami linii 15 kV zasilającymi sieć terenową. Zakłada się, że pod budowę stacji 110/15 kV (bez drogi dojazdowej) potrzebny jest teren o wymiarach około 85x65 m.

Rozbudowa istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej uzależniona jest od sposobu zagospodarowania terenu, a tym samym od wielkości zapotrzebowanej mocy. Przebieg projektowanej linii oraz planowana lokalizacja stacji GPZ 110/15 kV przedstawiona została na mapce.

Dla zasilania w energię elektryczną projektowanej zabudowy może zająć potrzeba budowy stacji transformatorowych SN/nn i linii zasilających SN oraz nn w oparciu o warunki przyłączenia RZE S.A. Lokalizacja projektowanej zabudowy w stosunku do istniejących urządzeń elektroenergetycznych winna odpowiadać aktualnym przepisom budowy urządzeń elektroenergetycznych i polskim normom. Warunki związane z lokalizacją obiektów w pobliżu linii energetycznych:

1. Przy lokalizacji obiektów w pobliżu linii elektroenergetycznych należy uwzględnić wymogi PN - 75/E-05100.
2. W przypadku ewentualnych kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi liniami elektroenergetycznymi linie te należy przystosować do nowych warunków pracy.
3. Przy lokalizacji obiektów kubaturowych w pobliżu linii 110 kV należy uwzględnić wymogi zarządzenia MGİE z dn. 28.01.1995 r. (MP nr 3/95, póź 24) w sprawie szczegółowych wytycznych projektowania i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego.
4. Dla linii napowietrznych w terenach przewidzianych do zalesień należy przewidzieć pasy bez zadrzewień o szerokościach:
 - a) linia 110 kV - 20 m (po 10 m od osi linii)
 - b) linii SN - 11 m (po 5,5 m od osi linii)

6.3. Gospodarka cieplna

Zaopatrzenie w ciepło gminy realizowane jest poprzez kotłownie lokalne oraz ogrzewanie indywidualne. Na terenie gminy nie występują sieci ciepłownicze. Spośród źródeł ciepła zaopatrujących większą ilość odbiorców wymienić należy:

1. Kotłownie węglowe
 - a) kotłownia przy Urzędzie Gminy o mocy 160,5 kW -- wyeksploatowana, z 1980 r. konieczna modernizacja
 - b) trzy kotłownie przy szkołach podstawowych w Rzemieniu, Dobryninie, Przeclawiu
 - c) kotłownia Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Przeclawiu zasilająca zakład i bloki
 - d) kotłownia w Centrum Kształcenia w Rzemieniu
2. Kotłownie gazowe
 - a) 3 kotłownie zlokalizowane przy szkołach podstawowych we wsiach: Tuszyma, Łączki Brzeskie, Kiełków, oraz 1 przy przedszkolu komunalnym w Rzemieniu.
3. Kotłownie olejowe
 - a) nowa kotłownia (oddana w 1997 r.) przy ul. Weneckiej w Przeclawiu o mocy 325 kW zaopatrująca dwa bloki mieszkalne i produkująca energię cieplną zarówno do celów grzewczych, jak i do podgrzania ciepłej wody użytkowej.
 - b) kotłownia w szkole podstawowej w Wyłowię
 - c) kotłownia przy Gminnym Ośrodku Kultury w Przeclawiu

Ponadto w trakcie budowy znajduje się kotłownia przy nowej szkole podstawowej w Przeclawiu. W kotłowni zainstalowane będą 2 kotły olejowe o łącznej mocy 580 kW. Kotłownie lokalne pracują także przy zakładach pracy zlokalizowanych na terenie gminy. W w/w kotłowniach, za wyjątkiem przedszkola w Rzemieniu, gdzie ciepła woda dostarczana jest przez bojler elektryczny, źródła ciepła produkują energię cieplną zarówno do celów grzewczych, jak i do podgrzania ciepłej wody użytkowej.

Istniejące kotłownie nie posiadają rezerw cieplnych z uwagi na fakt, że budowane były w celu pokrycia konkretnych potrzeb.

Większość mieszkańcy gminy zaopatruje się w ciepło z kotłowni indywidualnych, przydomowych. Są to źródła ciepła na paliwo stałe: węgiel, drewno oraz częściowo gazowe - na terenach, gdzie istnieje dostęp do sieci gazowych. W rejonach gminy nie objętych zasięgiem gazu przewodowego instalowane są zbiorniki na paliwo płynne propan - butan. Uzupełnianie zbiorników realizowane jest z zewnątrz z uwagi na brak rozlewni gazów płynnych na terenie gminy.

Istniejący system zaopatrzenia w ciepło jest w miarę poprawny z uwagi na wykorzystywanie w źródłach ciepła paliw ekologicznych (gaz, olej) w większości kotłowni oraz stosowanie do ogrzewania, w części gospodarstw indywidualnych, gazu sieciowego i płynnego.

W celu poprawy warunków zaopatrzenia w ciepło w gminie niezbędne jest systematyczne i konsekwentne ograniczanie ilości indywidualnych kotłowni węglowych a w szczególności modernizacja kotłowni lokalnej przy Urzędzie Gminy. W celu wyboru najkorzystniejszych wariantów sposobów dostarczenia ciepła niezbędne jest opracowanie planu zaopatrzenia w ciepło.

Nowe uregulowania prawne w zakresie zaopatrzenia w ciepło zawarte zostały w ustawie Prawo energetyczne z 1997 r., zgodnie z którą na gminę nałożony został obowiązek

opracowania gminnego planu zaopatrzenia w ciepło. Plan ten powinien uwzględniać zaopatrzenie w ciepło nie tylko przy pomocy tradycyjnych mediów, ale także przy użyciu innych nośników energetycznych takich jak energia elektryczna, gaz oraz niekonwencjonalne źródła energii. Ponadto założenia polityki energetycznej państwa jasno precyzują kierunki rozwoju ciepłownictwa, kładąc nacisk na eliminację kotłowni opalanych paliwem stałym. Działania w zakresie rozwoju ciepłownictwa powinny być ściśle związane z ochroną środowiska naturalnego. Dlatego też należy przyjąć, że główny kierunek rozwoju, to systematyczna wymiana, zanieczyszczającego środowisko, kotłowni opalanych paliwem stałym na ekologiczne źródła opalane gazem sieciowym lub olejem. Należy też dążyć do objęcia jak największego terenu gminy, cechującego się zwartą zabudową, scentralizowanymi źródłami ciepła eliminując systematycznie ogrzewanie indywidualne.

6.4. Gazownictwo

Przez teren gminy Przeclaw przebiegają następujące gazociągi wysokoprężne: d) Ø 200/150 mm o ciśnieniu nominalnym 6,4 MPa relacji Dębica - Mielec

e) Ø 200 mm o ciśnieniu nominalnym 6,4 MPa relacji Tuszymia - Cmolasa Od gazociągu obowiązują ograniczenia w lokalizacji obiektów terenowych w odległości do 35,0 m od osi, określone w Rozporządzeniu Ministra Przemysłu z dnia 24 czerwca 1989 r. Dziennik Ustaw Nr 45.

We wsi Tuszymia znajduje się Stacja Redukcyjno-Pomiarowa I Stopnia oraz punkt nawaniania gazu; od których obowiązują ograniczenia w lokalizacji obiektów o promieniu 100,0 m zgodnie z w/w Rozporządzeniem.

Projektowany jest trzeci gazociąg wysokiego ciśnienia Ø 300 mm relacji Dębica Mielec.

Ogólna długość sieci gazowniczej w gminie w 1996 r. wynosiła 146,7 km .

Gaz do celów bytowo - gospodarczych i grzewczych jest rozprowadzany na terenie gminy gazociągami średnioprężnymi Ø 32 do Ø 80.

Sieć gazownicza w gminie obejmuje swym zasięgiem odbiorców z terenów dziewięciu sołectw:

- Przeclaw,
- Podole,
- Błonie,
- Kielków,
- Łączki Brzeskie,
- Biały Bór,
- Tuszymia,
- Rzemień,
- Dobrynin.

Według stanu z 1996 r. w gminie znajdowało się 1556 odbiorców gazu. Południowo zachodnia część gminy zasilona jest z Nagoszyna.

Dwa sołectwa: Wyłów i Zaborcze oraz przysiółki Wólka Podolska /wieś Podole/, Wólka Błońska /wieś Błonie/, Grondy /wieś Dobrynin/ nie są podłączone do sieci gazowej. W celu gazyfikacji miejscowości Zaborcze (około 70 budynków) i Wyłów (około 90 budynków) niezbędne jest wybudowanie około 13000 mb sieci gazowej. Ze względu na możliwości przesyłowe istniejącej sieci oraz na bezpieczeństwo zaopatrzenia w gaz Przeclawia niezbędne

jest wybudowanie odcinka tranzytowego gazociągu średniego ciśnienia o przewidywanej średnicy 0 100 mm i długości około 1800 m z przekroczeniem rzeki Wisłoki. Gazociąg ten stanowiłby drugostronne zasilanie lewobrzeżnej części gminy. Najbardziej korzystnym miejscem włączenia tranzytowego gazociągu do istniejącej sieci gazowej jest granica miejscowości Przeclaw i Błonie ze względu na fakt, że jest to centralny

punkt sieci. W celu realizacji zadania niezbędne jest zbadanie struktury geologicznej dna rzeki w celu określenia możliwości i kosztów inwestycji. Budowa drugostronne go zasilania lewego brzegu Wisłoki będzie możliwa po opracowaniu koncepcji takiego zasilania wraz z częścią kosztową

Na terenie gminy funkcjonują prawnie trzy obszary górnicze wydobycia gazu:

- a) Łączki Brzeskie, położony w gminie, oraz
- b) Korzeń w - Męciszów i Blizna - Ocieka położone poza gminą, a obejmujące częściowo teren gminy Przeclaw

Złoże ropy naftowej i gazu ziemnego „Łączki Brzeskie” zostało wyeksploatowane – trwają prace likwidacyjne i rekultywacyjne. Względem zlikwidowanych otworów istnieje strefa ochronna wynosząca max 10 m (wielkość strefy może ulec weryfikacji). Pozostałe dwa obszary górnicze nie posiadają żadnego znaczenia dla rozwoju gminy.

Stan zaopatrzenia gminy w gaz jest dobry. Większa część gminy ma zapewniony dostęp do sieci gazowych. Jest to szczególnie ważne ze względu na ekologiczne walory paliwa gazowego jako nośnika energetycznego. Dlatego też niezbędne jest zapewnienie możliwości korzystania z gazu całej gminie poprzez gazyfikację jej obszarów dotychczas nie objętych systemem zasilania w gaz sieciowy.

Inwestycje w gazową infrastrukturę sieciową powinny być jednak skoordynowane z rozwojem zbiorników na gaz płynny lokalizowanych na terenach nie objętych gazyfikacją.

6.5. Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia gminy w wodę oparty jest na studniach wierconych. Studnie są usytuowane w następujących miejscowościach:

1. Tuszyma 3 studnie głębinowe stanowiące ujęcie wody:

- „S 1” - o wydajności 10 m³/h
- „S2” - o wydajności 29 m³/h
- „S3” - o wydajności 42,3 m³/h

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje w obszarze o nieregularnym owalnym kształcie o osiach od studni od 19 m (S 1 w kierunku zachodnim) - do 70 m (S2 w kierunku wschodnim). Strefa ochrony pośredniej (zewnętrznej) ujęcia zawiera się pomiędzy linią kolejową a kanałem Tuszymskim.

2. Przeclaw - 1 studnia o wydajności

- „S6”bis Q = 26,4m³/h

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje w kwadracie 16x16 m, a strefa ochrony pośredniej w promieniu 100,0 m.

Studnia ta pełni rolę studni awaryjnej.

3. Rzemień - 5 studni o wydajnościach

a. studnie wiercone w miejscowości Rzemień dla Zespołu Szkół Rolniczych.

- „S1” Q = 8,5m³/h S = 3,0 m
- „S 1 a” Q = 24,5m³/h S = 3,5 m
- „S2” Q = 18,0m³/h S = 3,5 m

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje w promieniu 10,0 m, a strefa ochrony pośredniej w promieniu 100,0 m.

- b. studnia wiercona w miejscowości Rzemień dla Ośrodka Wczasowo - Rekreacyjnego - „S1 bis” $Q=11,0\text{m}^3/\text{h}$ $S = 1,5$ m;

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje w promieniu 10,0 m, a strefa ochrony pośredniej w promieniu 100,0 m.

- c. studnia wiercona w miejscowości Rzemień dla Cegielni „S1” $Q = 15,80\text{m}^3/\text{h}$ $S = 4,4$ m;

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje w promieniu 10,0 m, a strefa ochrony pośredniej w promieniu 80,0 m.

4. Tuszymia - Dąbie I studnia wiercona (nieczynna) o wydajności

- „S1” $Q = 5,3\text{m}^3/\text{h}$ $S = 6,70$ m;

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje w promieniu 10,0 m, a strefa ochrony pośredniej w promieniu 80,0 m.

5. Studnia wiercona na terenie Osady Leśne o wydajności

- „S” $Q = 54,0\text{m}^3/\text{h}$;

Strefa ochrony bezpośredniej obowiązuje w promieniu 10,0 m, a strefa ochrony pośredniej w promieniu 70,0 m.

6. Studnie wiercone w miejscowościach Biały Bór-Wola Ociecka:

- „S1”, „S3”, „S5”, „S6” o łącznej wydajności ocenionej na $Q = 250,0\text{m}^3/\text{h}$ Na bazie tych studni projektowane jest ujęcie wody Biały Bór - Wola Ociecka. Strefy ochrony bezpośredniej od 8 do 10,0 m, wewnętrzna strefa ochrony pośredniej o promieniu 70,0 m, zewnętrzny teren ochrony pośredniej : około 1100 m na zachód, północny- zachód i południowy-zachód od linii ujęcia, około 750 m na południe i północ od skrajnych studni tzn. „S-1” i „S-6”, około 3450 m na wschód, północnywschód i południowy-wschód od linii ujęcia.

Uruchomienie ujęcia w Białym Borze jest bardzo ważnym zadaniem. Rozpoczęcie zaopatrzenia w wodę Kiełkowa (wybudowana sieć wodociągowa) może spowodować braki wody przy korzystaniu jedynie z dotychczas eksploatowanych źródeł. Problem braku wody będzie możliwy do rozwiązania po włączeniu do systemu zaopatrzenia w wodę przedmiotowego ujęcia.

W w/w strefach ochrony ujęć obowiązuje zakaz:

- a. wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych,
- b. budowy dróg publicznych,
- c. wybudowania kopalni,
- d. prowadzenia innych robót górniczych i geologicznych,
- e. prowadzenia robót melioracyjnych i wykopów ziemnych,
- f. lokalizowania ferm chowu zwierząt,
- g. lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych,
- h. lokalizowania magazynów środków ochrony roślin i innych substancji chemicznych,
- i. lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
- j. lokalizowania cmentarzy i grzebania zwierząt,
- k. lokalizowania parkingów i obozowisk,
- l. lokalizowania zakładów przemysłowych,
- m. stosowania nawozów sztucznych i naturalnych oraz środków ochrony roślinnej.

Ujęcie wody w Tuszynie stanowi zasilanie w wodę wodociągu gminnego. Maksymalna wydajność ujęcia wynosi 81,3 m³/h czyli 1626 m³/dobę W 1998 r.:

- z istniejącego ujęcia w Tuszynie pobrano 218,534 tys. m³ wody oraz zakupiono hurtowo 28,256 tys.m³.
- do gospodarstw domowych dostarczona została woda w ilości 153,703 tys. m³, a na cele produkcyjne zużyto 16,744 tys. m³.
- dobową zdolność produkcyjną ujęcia wody wyniosła 1700 m³/dobę, natomiast dobową zdolność uzdatniania wody 2208 m³/dobę.

Sieć wodociągowa zasilana z ujęcia w Tuszynie obejmuje swym zasięgiem teren sześciu sołectw:

- Przeclaw,
- Podole,
- Tuszymia,
- Rzemień,
- Błonie,
- Kielków.

Miejscowość Łączki Brzeskie zasilana jest z ujęcia Nagoszyn w gminie Żyraków. Według stanu na koniec 1998 r. woda z wodociągu dostarczana była do 1 647 gospodarstw. Zestawienie odbiorców wody sieciowej w poszczególnych sołectwach gminy w 1998 r. przedstawia poniższa tabela.

Sołectwo	Długość sieci wodociągowej w km	Ilość gospodarstw podłączonych do sieci wodociągowej
Przeclaw	12	292
Błonie	3,2	76
Podole	7,6	209
Łączki Brzeskie	8,2	236
Tuszymia	40,9	521
Rzemień	14	197
Kielków	7,9	116
Razem	93,8	1647

Według stanu na koniec 1998 r. ogólna długość sieci wodociągowej wyniosła 93,8 km. Sołectwa Biały Bór, Dobrynin, Wyłów, Zaborcze oraz wieś Wólka Błońska (sołectwo Błonie) nie posiadają sieci wodociągowej.

Miejscowość Zaborcze zamierzona jest do zwodociągowania z kierunku Kielkowa. W dalszej kolejności rozważana będzie możliwość rozwiązania problemu zaopatrzenia w wodę miejscowości Wyłów (ze względu na lesistość terenu). Obydwie miejscowości Zaborcze i Wyłów charakteryzują się dużym deficytem wody. Na terenach tych występują w zasadzie jedynie wody powierzchniowe.

Sołectwa Biały Bór i Dobrynin zwodociągowane zostaną z ujęcia Biały Bór - Wola Osiecka. Z tego ujęcia wybudowana zostanie magistrala wodociągowa do istniejącej Stacji Uzdatniania Wody w Tuszynie. Długość tej magistrali wyniesie 4164 m. Prace związane z realizacją tej inwestycji prowadzone będą wspólnie z gminą Ropczyce.

W celu rozwoju gospodarki wodnej należy wszystkie miejscowości w gminie zaopatrzyć w wodę z wodociągu. Docelowo na terenie całej gminy powinna działać sieć wodociągowa w układzie pierścieniowym zaopatrująca w wodę wszystkie miejscowości.

Kierunkiem rozwoju w zakresie zaopatrzenia w wodę powinna być rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej - rozszerzenie obszaru objętego zwodociągowaniem na całą gminę, oraz zapewnienie i utrzymywanie odpowiednich standardów ilościowych i jakościowych wody, w szczególności pod względem bakteriologicznym. Dlatego też należy objąć szczególną ochroną istniejące ujęcia wody i dbać o jej odpowiednie uzdatnianie.

6.6. Odprowadzenie ścieków

Na terenie gminy pracują cztery mechaniczno - biologiczne oczyszczalnie ścieków: oczyszczalnia (gminna) w miejscowości Błonie, oczyszczalnia w miejscowości Rzemień przy Centrum Szkolenia Ustawicznego, dwie oczyszczalnie pracujące na potrzeby własne: W Rzemieniu przy Ośrodku Wypoczynkowym oraz w Tuszynie (Nadleśnictwo Tuszyna). Oczyszczalnia gminna w Błoniu posiada średnią przepustowość 257 m³ /dobę. Natomiast maksymalna jej przepustowość wynosi 334 m³/dobę.

Aktualnie skanalizowana jest tylko miejscowość gminna Przeclaw oraz częściowo wieś Błonie. Kanalizacja w miejscowości Przeclaw podłączona jest do oczyszczalni ścieków znajdującej się w miejscowości Błonie.

Ogólna długość sieci kanalizacyjnej wynosiła w 1998 r. 12,7 km. Sieć wykonana jest z rur PCV - wybudowanych jest 145 sztuk przykanalików.

Miejscowość	Długość sieci w km	Podłączenia w szt.
Przeclaw	10,3	138
Błonie	2,4	7
Razem	12,7	145

W 1998 r. do istniejącej oczyszczalni w Błoniu odprowadzono 40,338 tyś. m³ ścieków. Biorąc pod uwagę, że do gospodarstw domowych i na cele produkcyjne dostarczono w 1998 r. w sumie 170,447 tyś. m³ wody, do gruntu, i wód powierzchniowych dostało się około 130 tyś. m nieoczyszczonych ścieków. Z powyższego wynika, że aktualnie istniejąca gospodarka ściekowa zapewnia jedynie częściowe oczyszczanie ścieków produkowanych w gminie w przeciągu roku z powodu obecnego stopnia skanalizowania gminy. Dlatego też konieczne jest rozszerzenie zasięgu sieci kanalizacyjnej w gminie.

Zakładając 100 procentowe oczyszczanie ścieków, istniejąca gminna oczyszczalnia w Błoniu nie będzie w stanie rozwiązać problemu oczyszczania w całej gminie.

Rozważana jest więc koncepcja podłączenia do oczyszczalni w Błoniu (po rozbudowie) jedynie wsi Kiełków i Podole. Rozwiązanie problemu ścieków w Białym Borze i Dobryninie rozważane jest w dwóch koncepcjach. W pierwszej ścieki odprowadzane byłyby do oczyszczalni w Męciszowie w sąsiedniej gminie Pustków, a w drugiej oczyszczalnia zlokalizowana by została w Dobryninie.

Miejscowość Tuszyna i Rzemień rozważana jest do skanalizowania i podłączenia do oczyszczalni w Rzemieniu.

Zgodnie z koncepcją kanalizacji miejscowości Rzemień planowane jest przyłączenie około 100 gospodarstw do sieci kanalizacyjnej. Decyzją Urzędu Wojewódzkiego w

Rzeszowie wydane zostało pozwolenie wodno prawne na odprowadzanie do oczyszczalni w Rzemieniu dodatkowo, średnio 120 m³/dobę ścieków. Istniejąca oczyszczalnia posiada wystarczającą rezerwę przepustowości. Obecnie oczyszczalnia przyjmuje 35 m³/dobę ścieków z Centrum Szkolenia Ustawicznego. Po podłączeniu do oczyszczalni miejscowości Rzemień ilość przyjmowanych ścieków zwiększy się do 90,5 m³/dobę, a w roku 2025 przewidywana ilość oczyszczanych ścieków ma wynieść 95,76 m³/dobę. Z miejscowości Rzemień planowane jest odprowadzanie ścieków komunalnych: bytowych z gospodarstw oraz z obiektów użyteczności publicznej. Układ sieci kanalizacyjnej wynikać będzie z zabudowy i wysokościowego ukształtowania terenu. Koncepcja proponuje układ sieci grawitacyjne pompowy z rurociągami tłocznymi i pompowniami przetłaczającymi ścieki do kanałów położonych wyżej. Zakłada się wybudowanie 4240 mb kanalizacji PCV o średnicy 0 160-200 mm oraz 1040 mb z rur PEHD 0 63-90 mm. W sieci kanalizacyjnej pracować będzie 6 pompowni tłocznych. Problemem systemu kanalizacji mogą być minimalne spadki i mały przepływ sieci. W aktualnie funkcjonującej sieci kanalizacyjnej problemem są wody infiltracyjne dostające się do kanalizacji.

Wieś Rejowiec (sołectwo Rzemień) zamierza się podłączyć do planowanej do budowy oczyszczalni ścieków w Mielcu.

Na pozostałym obszarze gminy rozważany jest system przyzagrodowego oczyszczania ścieków.

Ze względu na zanieczyszczenie środowiska konieczna jest systematyczna rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej i objęcie nią w pierwszej kolejności tych gospodarstw, które podłączone są do sieci wodociągowej. Dalej należy prowadzić budowę sieci kanalizacyjnej równoległe z budową nowych wodociągów.

Na terenach, gdzie sieć wodociągowa i kanalizacyjna nie będzie budowana należy prowadzić zintensyfikowaną gospodarkę odpadami płynnymi.

6.7. Komunikacja

Przez teren gminy nie przebiegają ciągi komunikacyjne dróg krajowych.

Łączna długość sieci drogowej w gminie wynosi 141,80 km, w tym 9,2 km stanowią drogi wojewódzkie, 57,6 km drogi powiatowe, 75 km drogi gminne.

Podstawowy układ komunikacyjny w gminie tworzą drogi powiatowe oraz drogi wojewódzkie:

- nr 985 Nagnajów - Mielec - Dębica - droga III klasy technicznej o średniodobowym natężeniu ruchu 2545 pojazdów na dobę. Prognoza ruchu przewiduje zwiększenie tego natężenia do 3359 w roku 2000, w roku 2005 do 4174 p/d, w roku 2010 do 4988 p/d, a w roku 2015 do 5803 p/d.
- nr 986 Tuszyma - Ropczyce - Wiśniowa o średniodobowym natężeniu ruchu na odcinku Tuszyma - Ocieka równym 789 pojazdów na dobę. Prognoza ruchu przewiduje wzrost natężenia od 1041 p/d w roku 2000 do 1799 p/d w roku 2015.

Do dróg powiatowych o znaczeniu ponadlokalnym zaliczone zostały drogi:

- Wola Mielecka - Kielków - Przeclaw
- Wadowice - Rydzów – Przeclaw
- Radomyśl Wielki - Przeclaw - Tuszyma
- Przeclaw - Podole - Bobrowa
- Tuszyma - Niwiska - Kolbuszowa

Do dróg powiatowych o znaczeniu lokalnym zaliczone zostały natomiast drogi:

- Łączki Brzeskie - Nagoszyn
- Tuszyna - Blizna
- Tuszyna - Dobrynin
- Wyłów - Kiełków - Mielec
- Mielec - Rzochów - Przyłek

Szczegółowe zestawienie dróg powiatowych zawiera poniższa tabela:

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość wgr. gminy km	Kategoria ruchu	Długość odcinka o nawierzchni		
				ulepszonej	nie ulepszonej	gruntowej
329	Rzemień - Dobrynin	2.857	Lekki	2.857		
330	Rzochów - Przyłek	3.703	b. lekki			3.703
332	Wola Miel-Przeclaw	5.879	Lekki	5.879		
335	Wyłów - Kiełków	5.954	Lekki/ b.lekki	4.535		1.419
336	Przeclaw - Rydzów	7.200	Lekki/ b.lekki	4.860		2.520
337	Przeclaw - Radomyśl	10.407	Lekki	10.407		
338	Łączki Brzeskie Nago szyn	3.619	Lekki	3.619		
339	Przeclaw - Podole	3.874	Lekki	3.874		
347	Tuszyna - Blizna	7.056	Lekki	7.056		
355	Tuszyna - Kolbuszowa	7.023	Lekki	7.023		
Ogółem		57.572		49.930		7.642

Wśród dróg powiatowych zdecydowaną większość stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej, ulepszonej.

Uzupełnieniem sieci dróg na terenie gminy są następujące ciągi komunikacyjne:

- Łączki Brzeskie – Wyłów □ Łączki Brzeskie – Kądziołki
- Dobrynin - Blizna
- Zaborcze - Błonie
- Wólka Podolska - Podole
- Tuszyna przez Chęcín □ Tuszyna - Biały Bór
- Tuszyna przez Dąbie
- Tuszyna przez Gumienice
- Biały Bór - Poręby
- Biały Bór - Zarzecze – Grabówka
- Kiełków - Kąty
- Zaborcze przez wieś □ Wólka Błońska - Błonie
- - Kolonia - Łączki Brzeskie

Dla drogi wojewódzkiej relacji Baranów Sandomierski - Mielec - Dębica odległość budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi nie może być mniejsza

niż 40 m od krawędzi jezdni, której szerokość wynosi 6m. Podobne warunki odnośnie lokalizacji budynków istnieją dla drogi wojewódzkiej nr 986 relacji Tuszyna - Ropczyce - Wiśniowa. W ramach rozwoju komunikacji w gminie należy wzdłuż drogi Mielec - Dębica, z uwagi na duże nasilenie ruchu, wybudować chodniki dla pieszych i ścieżki rowerowe.

Jednym ze słabych punktów drogowej sieci komunikacyjnej jest most na rzece Wisłoce o nośności 6 t. Stanowi on ze względu na słabą wytrzymałość duże utrudnienie komunikacyjne.

Most znajduje się na drodze powiatowej nr 337 Przeclaw - Radomyśl Wlk na 0 + 811 kilometrze. Jest to konstrukcja 13-to przęsłowa o długości całkowitej 257 m. Most jest w bardzo złym stanie technicznym: zniszczony - „klawiszujący” pokład drewniany, zły stan filarów i przyczółków (duże ubytki betonu i pęknięcia), skorodowane dźwigary główne stalowe, osłabione pasy dolne kratownicy spowodowane korozją (ubytki przekrojów poprzecznych i nitów).

W celu poprawy warunków ruchu niezbędna jest jego modernizacja. Powiatowy Zarząd Dróg w Mielcu zlecił opracowanie dokumentacji technicznej na przebudowę mostu, która będzie realizowana w dwóch etapach:

- I etap - a/ wzmocnienie podpór do obciążeń rzędu 30 t
b/ wzmocnienie belek stalowych do obciążeń rzędu 15 t, przy zastosowaniu pokładu drewnianego
- II etap - a/ wzmocnienie belek stalowych i kratownicy do obciążeń rzędu 30 t
b/ wykonanie pomostu żelbetowego trwałego o parametrach użytkowych:
 - szerokość jezdni - 6m
 - szerokość chodników - 2 x 1,25 m

Realizacja zadania na bazie opracowanej dokumentacji uzależniona jest od środków finansowych Powiatowego Zarządu Dróg.

Zwiększenie nośności mostu jest niezwykle istotne dla funkcjonowania zakładów produkcyjnych, dla których most to najbardziej, bądź jedyna opłacalna droga transportu materiałów. Modernizacja mostu to jednocześnie umożliwienie rozwoju i funkcjonowania firm, w szczególności budowlanych. Uruchomienie ruchu pojazdów ciężkich przez most wiąże się jednak z ich tranzytem przez Przeclaw. Celowym byłoby więc rozważenie możliwości budowy obwodnicy Przeclawia w celu uniknięcia uciążliwości ruchu ciężkiego.

Stan dróg gminnych przedstawia się następująco:

- drogi gminne utwardzone - 30 km
- drogi gminne ulepszone - 8 km
- drogi zakładowe - 5 km

Szczegółowe zestawienie dróg gminnych przedstawia poniższa tabela:

Nazwa drogi	Długość - rodzaj nawierzchni [km]				Powierzchnia tys.m ²			
	ogółem	twarda	grunt, ulepsz.	grunt, nie ulepsz.	ogółem	twarda	grunt, ulepsz.	grunt, nie ulepsz.
Łączki Brzeskie- Wyłów	3,05		3,05		10,68		10,68	
Łączki Brzeskie-Łądziołki	3,90	1,60	2,30		8,05	5,6	8,05	
Dobrynin- Blizna	3,81	1,5	1,31		4,58	5,25	4,58	
Zaborcze- Błonie	2,70		2,70		9,45		9,45	
Wólka Podolska- Podole	4,42		4,42		15,47		15,47	
Tuszyma przez Chęciny	1,97	1,5	0,47		1,65	5,25	1,65	
Tuszyma- Biały Bór	1,38		1,38		4,83		4,83	
Tuszyma przez Dąbie	1,85		1,85		6,47		6,47	
Tuszyma przez Gumienice	0,68		0,68		2,38		2,38	
Biały Bór- Poręby	3,05		3,05		10,68		10,68	
Biały Bór- Zarzecze- Grabówka	2,28		2,28		7,98		7,98	
Kiełków- Kąty	1,78		1,78		6,23		6,23	
Zaborcze przez wieś	1,42		1,42		4,97		4,97	
Wólka Błońska - Błonie	2,60		2,60		9,10		9,1	
Kolonia Łączki Brzeskie	2,21		2,21		7,74		7,74	
Rzemień- Ośrodek Wypoczynkowy	1,50	1,50			5,25	5,25		

Gmina posiada bardzo dobre połączenie komunikacyjne z miastem Mielec będącym głównym węzłem komunikacyjnym pozwalającym na połączenie z innymi miastami. Wynika to zarówno z połączenia kolejowego, jak i z działalności dwóch przewoźników: PKS Mielec i PKS Dębica. Poza tym przez Przeclaw przebiega także trasa prywatnego przewoźnika Łączki - Przeclaw - Mielec.

W związku z reformą oświaty PKS Dębica i PKS Mielec świadczyć będą także usługi dowozu uczniów do gimnazjum.

Właściciele pojazdów samochodowych mogą zaopatrywać się w paliwo z dwóch stacji paliw w Przeclawiu i w Rzemieniu.

Tereny w pasie drogowym, szczególnie przy drogach o intensywnym natężeniu ruchu, narażone są na wzmożoną działalność metali ciężkich będących efektem spalania paliw

Uwarunkowania rozwoju komunikacji w gminie:

1. Nowe rozwiązania komunikacyjne powinny realizować założenia rozwojowe i nie degradować środowiska naturalnego.
2. Drogi do obsługi lokalnej powinny być planowane zgodnie z rozdziałem 3 „Wytucznych Projektowania Dróg VI - VII klasy technicznej” (WPD-3).
3. Wzdłuż dróg wszystkich klas należy wyznaczyć linie rozgraniczające pozwalające zachować odległość zabudowy (art. 43.1 ustawy z dn. 21.03.1985 r. o drogach publicznych). Natomiast linie zabudowy dla obiektów

przeznaczonych na pobyt ludzi oraz wymagających szczególnej ochrony należy ustalać jak w rozdziale 14, tabela 14.3 wytycznych Projektowania Dróg (WPD-2).

4. Należy unikać bezpośredniej zabudowy dróg wojewódzkich przez budynki mieszkalne i użyteczności publicznej.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa relacji Dębica - Mielec - Sandomierz. Odległość budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi do pobytu ludzi nie może być mniejsza niż 60 m od osi toru. Na tej linii na terenie gminy zlokalizowane są trzy przystanki kolejowe: Tuszyma - Przeclaw i Tuszyma Dąbie oraz Rzemień.

Stan dróg w gminie jest w zasadzie dobry i uzupełniony dodatkowo linią kolejową co podnosi Ogólne warunki komunikacyjne w gminie. Konieczne jest jednak podniesienie standardów dróg (w szczególności wojewódzkich) w celu ich dostosowania do warunków europejskich.

Dobry stan dróg w gminie jest szczególnie istotny (stanowi atut) w powiązaniu z peryferyjnym położeniem gminy w stosunku do dużych aglomeracji regionu.

W ciągach dróg przebiegających przez teren gminy należy ponadto zapewnić bezpieczeństwo pieszych i innych uczestników ruchu.

Nieopodal granicy gminy projektowana jest trasa przyszłej autostrady. Lokalizacja taka może stać się dla gminy korzystna pod warunkiem wybudowania zjazdu z autostrady w kierunku Mielca przez gminę Przeclaw.

6.8. Gospodarka odpadami stałymi

Teren gminy, a w szczególności miejscowość gminna Przeclaw objęty jest intensywną gospodarką odpadami stałymi. W w/w części gminy znajduje się 35 punktów gromadzenia odpadów w pojemnikach 2200 l.

Dawne składowisko odpadów w Przeclawiu funkcjonowało w Wólce Błońskiej. Powierzchnia zajmowana przez składowisko wynosiła 1,4 ha. Aktualnie teren ten znajduje się w końcowej fazie rekultywacji.

Zgromadzone i poddawane selekcji odpady usuwane są przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rzeszowie. Usuwanie odpadów odbywa się 4 razy w miesiącu. W wyniku prowadzonej selekcji odpadów odzyskiwane są znaczne ilości surowców wtórnych zestawionych w poniższej tabeli.

Odzyskiwany surowiec	Wielkość Odzysku [t]
Złom	Ok 10
Stłuczka szklana	Ok. 15
Tworzywa sztuczne	Ok. 0,5

W 1998 r. wywieziono ogółem 1536,2 dam³ odpadów stałych i 1346 m³ odpadów płynnych. Zestawienie wywiezionych odpadów z podziałem na miejscowości przedstawia poniższa tabela.

Miejscowość	Odpady stałe dm^3	Odpady płynne w m^3
Przeclaw	1536	56
Rzemień	0,2	393
Tuszyna		393
Dobrynin		29
Biały Bór		16
Podole		66
Łączki Brzeskie		39
Wyłów		200
Błonie		32
Zaborcze		10
Kiełków		50

Pomimo, iż prowadzona jest gospodarka odpadami stałymi, na terenie gminy lokalnie spotkać można niewielkie dzikie wysypiska śmieci. Dlatego też ważnym celem zmierzającym do poprawy stanu środowiska naturalnego jest ich likwidacja.

Skalę problemu ilustruje zamieszczona wyżej tabela z której wynika, że jedynie Przeclaw i (w bardzo niewielkim stopniu) Rzemień wytwarzają odpady stałe wytworzone przez GKIM w Rzeszowie.

6.9. Szanse i zagrożenia rozwoju gminy

Szansę rozwoju gminy

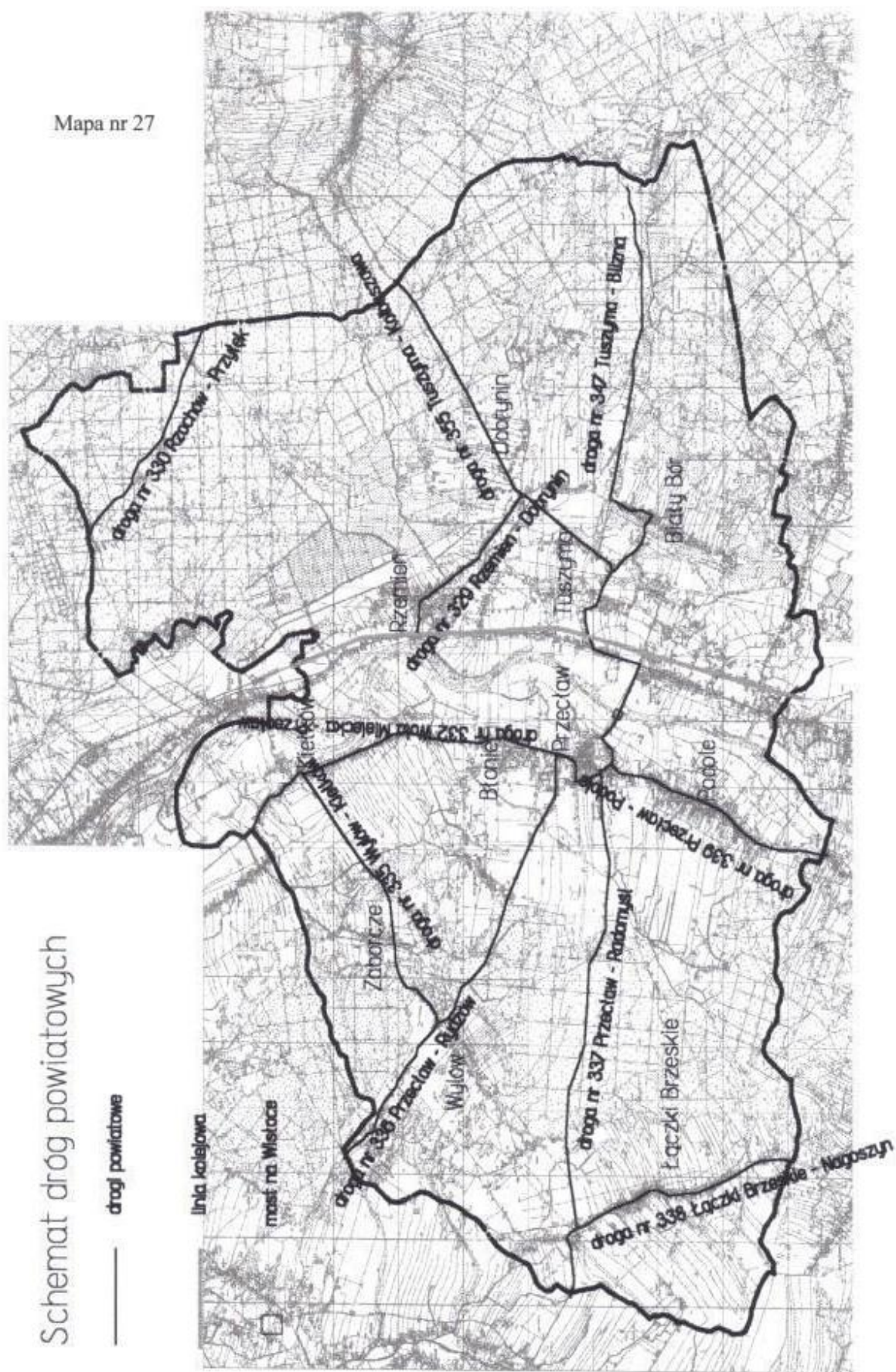
- racjonalna gospodarka odpadami stałymi (selektywna zbiórka odpadów, rekultywacja wysypiska śmieci)
- dobre połączenie komunikacyjne z Mielcem stanowiącym centrum regionu (droga krajowa Tarnobrzeg - Mielec - Dębica - Jasło) i stosunkowo dobrze rozwinięta sieć pozostałych dróg
- dobrze rozwinięta sieć połączeń środkami komunikacji publicznej (PKP, PKS, MPK) z innymi ważnymi ośrodkami regionu
- poziom elektryfikacji wsi oraz istniejące rezerwy mocy
- istnienie mechaniczno- biologicznych oczyszczalni ścieków
- dobry stan zgazyfikowania gminy
- udział w zaopatrzeniu w ciepło źródeł ekologicznych
- działalność dwóch operatorów telekomunikacyjnych
- wysoki poziom łączności telekomunikacyjnej głównych ośrodków gminnych

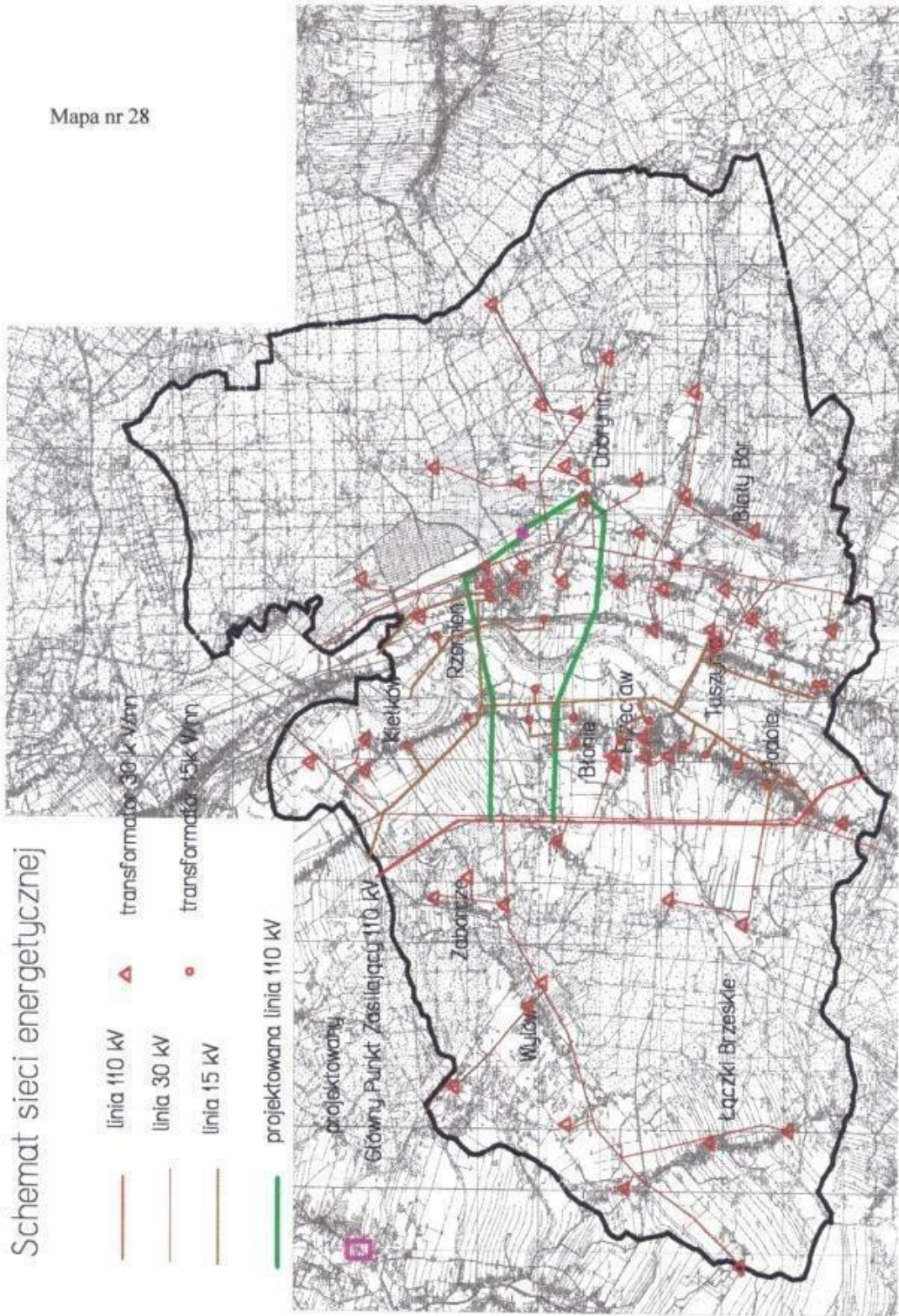
Zagrożenia rozwoju gminy

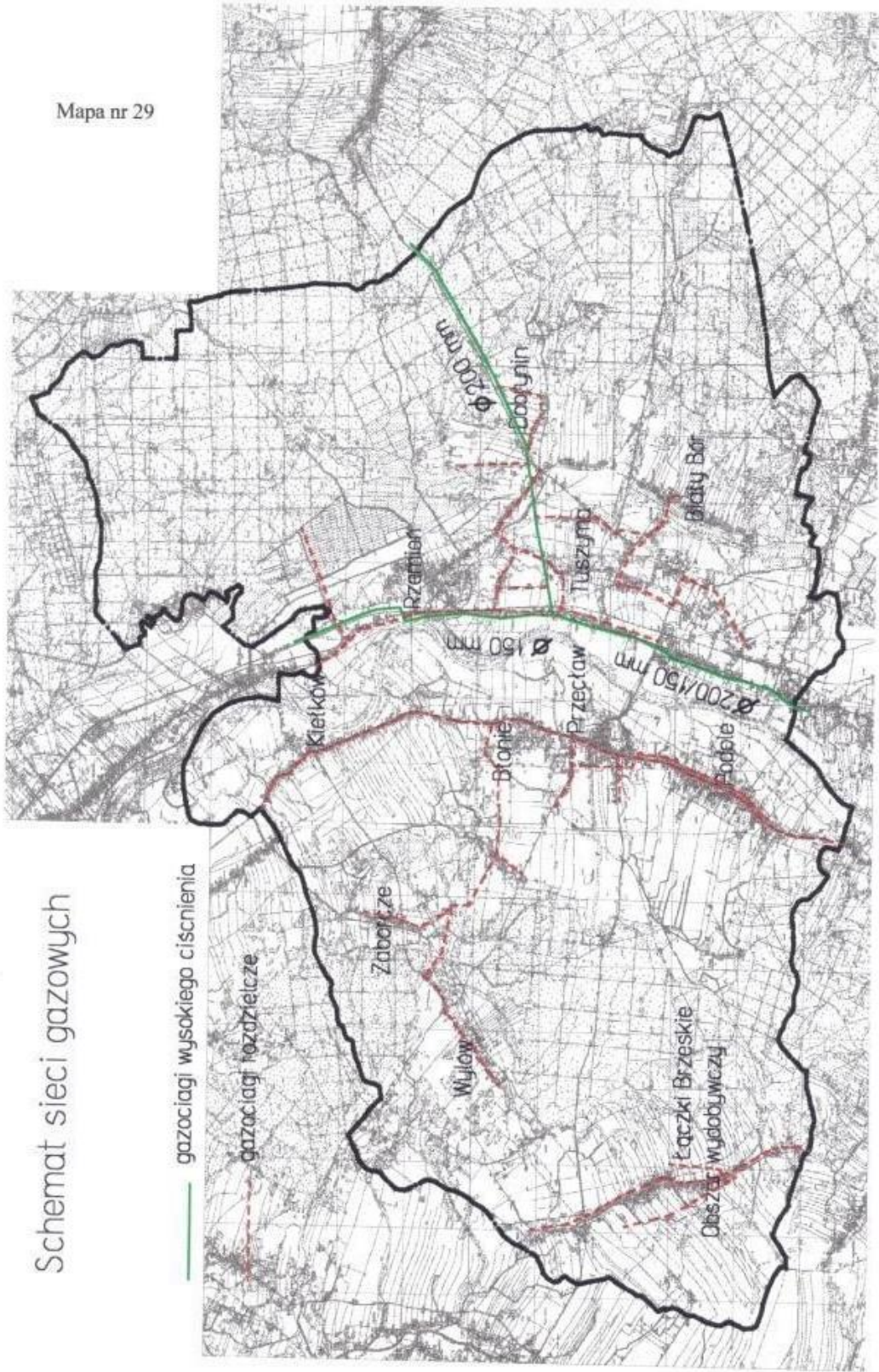
- znaczne zanieczyszczenie związane z odprowadzanymi, nieoczyszczonymi ściekami
- deficyt wody i związany z tym niezadowalający stan zaopatrzenia wsi w wodę części gminy
- peryferyjne położenie w stosunku do dróg krajowych i planowanych autostrad
- utrudnienia komunikacyjne i transportowe związane z niewielką wytrzymałością mostu na rzece Wisłoce (6 ton)
- słabo rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna

- nierównomierny poziom telefonizacji gminy
- zanieczyszczenie atmosfery spowodowane pracą kotłowni węglowych ogrzewających gospodarstwa
- miejscowe występowanie niewielkich dzikich wysypisk śmieci

Mapa nr 27

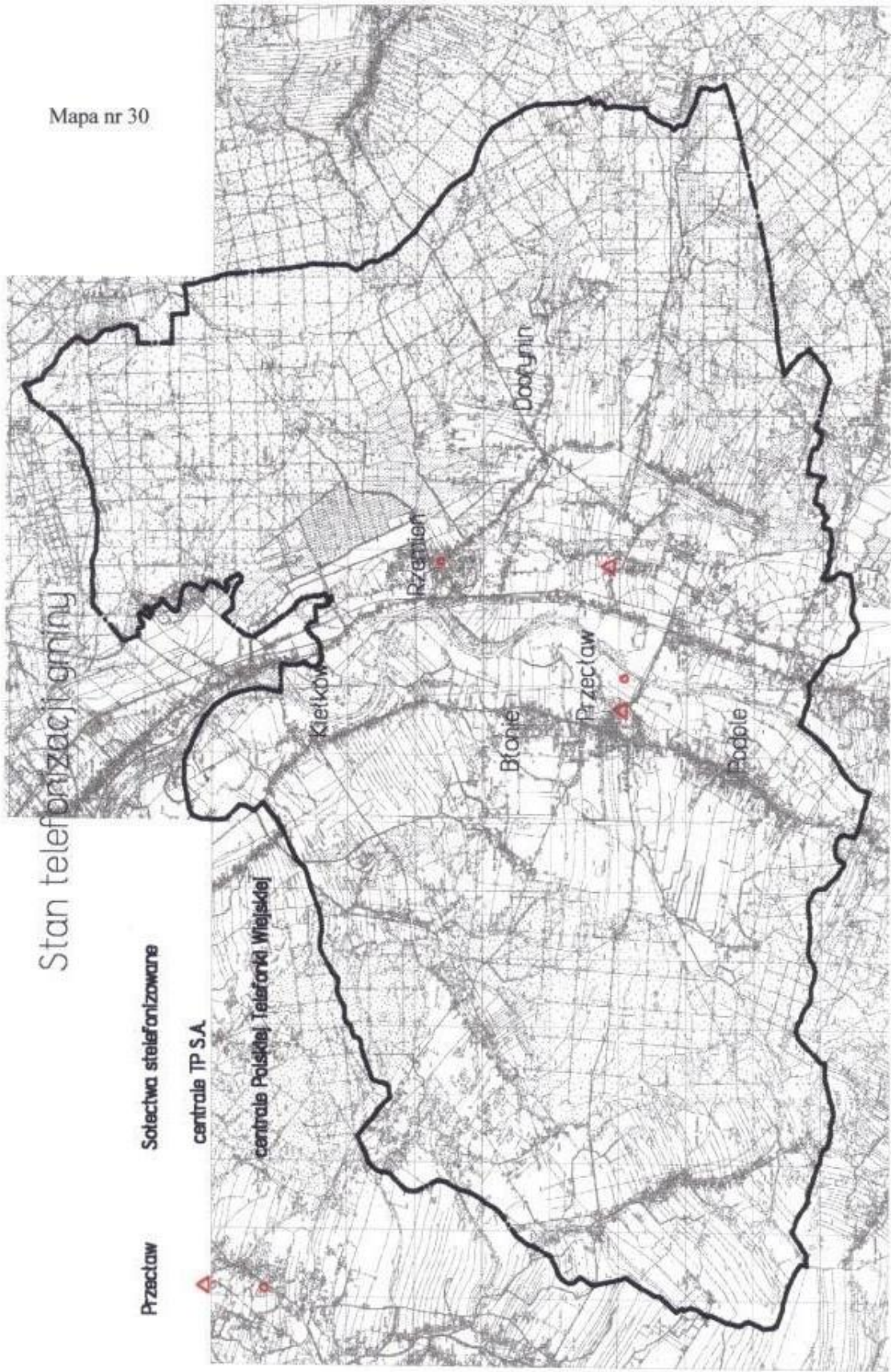

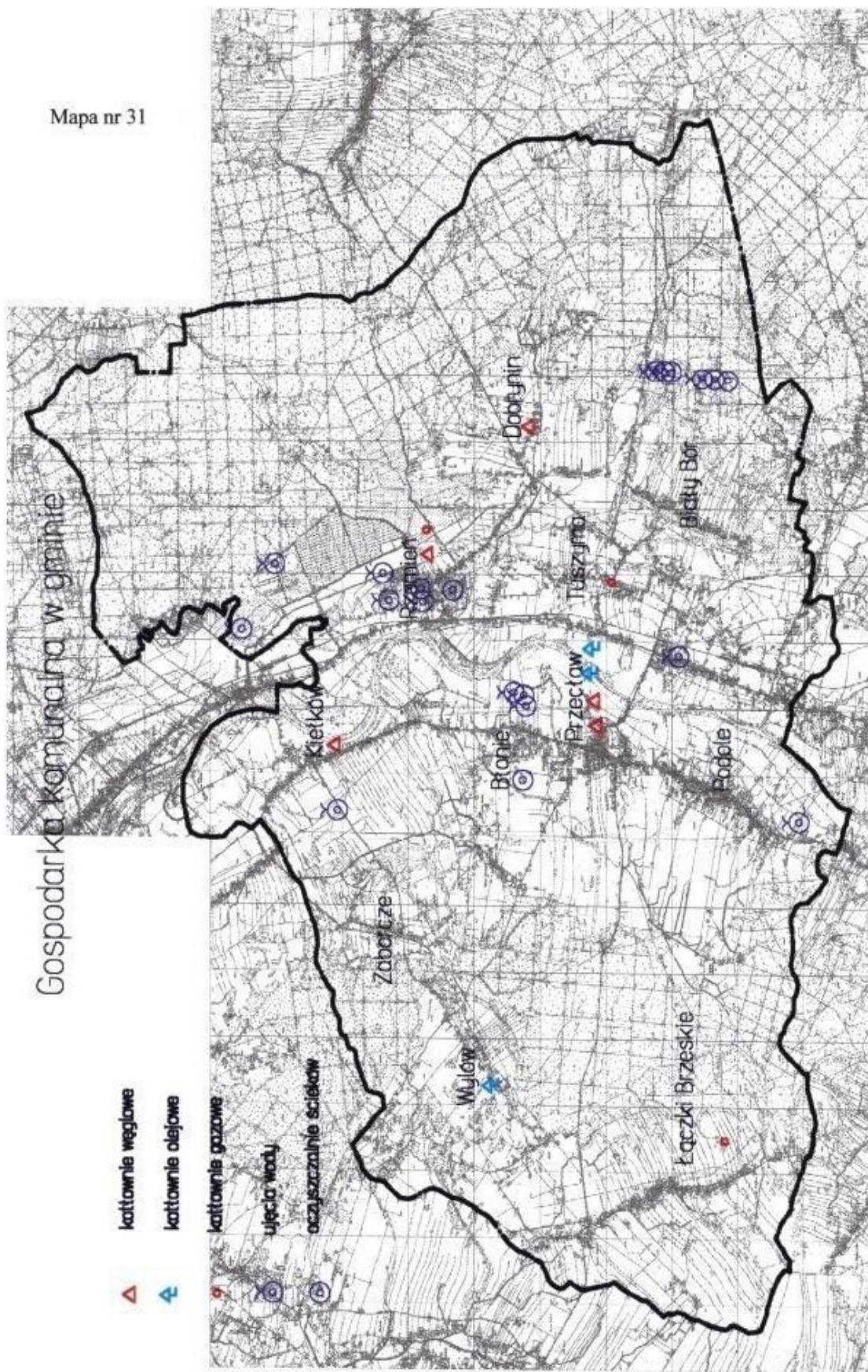

Schemat sieci gazowych

Mapa nr 30

Mapa nr 31

ROZDZIAŁ 7

ASPEKTY OBRONNE

SPIS TREŚCI

7. ASPEKTY OBRONNE	222
7.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY W ZAKRESIE OC	222
7.2. POSTULAT DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	222
7.3. DIAGNOZA STANU ZAGROŻENIA	223
7.4. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	224
Mapa nr 32 Strefy zagrożenia	226

7. ASPEKTY OBRONNE DLA GMINY PRZECŁAW

7.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY W ZAKRESIE OC.

Gmina Przecław położona jest w zachodniej części województwa podkarpackiego i graniczy : od południa z gminami Dębica, Żyraków od zachodu z gminą Radomyśl Wielki od północy z gminą Mielec od wschodu z gminami Niwiska, Ostrów i zajmuje teren o powierzchni 13429 ha w tym ok. 40% obszaru to kompleksy leśne. Całkowita liczba jej mieszkańców w 11 sołectwach to 10917. Teren gminy zabudowany jest budynkami mieszkalnymi w ilości 3642. Oprócz typowego rolniczego charakteru gminy na jej terenie znajdują się zakłady pracy o charakterze przetwórstwa mięsnego i wyrobów materiałów budowlanych. Zakłady produkujące wyroby ceramiczne i betonowe są w stanie pokryć ewentualne potrzeby szybkiej budowy budowli ochronnych i przystosowania do działania obiektów specjalistycznych takich jak POTr, POO oraz innych potrzeb wynikających z zagrożenia. Na podstawie zestawienia produkcji hodowlanej zwierząt gospodarskich, uprawy zbóż i ziemniaków ludność gminy jest w stanie zabezpieczyć się pod względem wyżywieniowym w okresie zagrożenia. W artykuły takie jak mąka, pieczywo i wyroby mięsne zabezpieczają odpowiednio dwa młyny, piekarnia (wydajność 6 ton na dobę) i zakłady przetwórstwa mięsnego (wydajność 1 tona na dobę). W zakresie leczenia ambulatoryjnego mieszkańców gminy zabezpieczają trzy ośrodki zdrowia. W dziewięciu sołectwach zabudowany teren jest uzbrojony w sieć gazową i wodociągową. Ponadto w gminie Przecław znajduje się oczyszczalnia ścieków w miejscowości Błonie, która wykorzystywana jest na 30% mocy przerobowej.

7.2. POSTULATY DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I WARUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.

W ZAKRESIE BUDOWNICTWA OCHRONNEGO.

1. Ze względu na brak budowli ochronnych dla zapewnienia właściwej ochrony ludności przewidzieć i zapewnić warunki do wykonania doraźnych miejsc ochronnych przez mieszkańców we własnym zakresie w czasie podwyższonej gotowości obronnej państwa.
2. W istniejących budynkach wielorodzinnych (7 bloków w Przecławiu) należy wyznaczyć odpowiednie podpiwniczenia na ukrycia w razie konieczności ich użycia. - 2

W ZAKRESIE ALARMOWANIA

1. Dążyć do zainstalowania syren elektrycznych w trzech sołectwach dla celów alarmowania mieszkańców w przypadku zagrożeń.
2. Funkcjonujące obecnie syreny w 8 sołectwach oraz przyszłe włączyć do systemu alarmowania sterowanego radiem.

W ZAKRESIE ZACIEMNIANIA

Przystosować istniejące i nowo-budowane instalacje elektryczne oświetlenia zewnętrznego do potrzeb zaciemniania i wygaszania.

W ZAKRESIE ZAOPATRZENIA W WODĘ

Istniejące ujęcia wody w tym awaryjne przysposobić do funkcjonowania w warunkach specjalnych według obowiązujących przepisów .

W ZAKRESIE URZĄDZEŃ SPECJALNYCH.

W przypadku budowy obiektów sanitarnych przystosowywać je do potrzeb prowadzenia zabiegów specjalnych - likwidacji skażeń,

W ZAKRESIE ENERGETYKI

Dążyć do wyposażenia w zastępcze źródła zasilania (agregaty prądotwórcze) wszystkich zakładów i obiektów na terenie gminy ważnych dla zapewnienia warunków do przetrwania ludności w czasie braku sieciowego zasilania w energię elektryczną.

W ZAKRESIE FORMY PRZESTRZENNEJ I STRUKTURY WEWNĘTRZNEJ

1. Wyznaczać tereny budownictwa mieszkaniowego w strefach nie objętych powódziami powodowanymi rzeką Wisłoka i potokami.
2. W celu zminimalizowania pożarów przestrzennych unikać dużego zagęszczenia nowo budowanych budynków,
3. Powstające nowe drogi (ulice) powinny zapewnić pełną przejezdność potrzebną do ewentualnie prowadzonych akcji ratowniczych,

7.3. DIAGNOZA STANU ZAGROŻENIA.

Z analizy i oceny prognozowanych zagrożeń wynika, że porażenie ludności i degradacja środowiska naturalnego w gminie mogą być następstwem:

1. awarii (zniszczenia) elektrowni jądrowych na terenie Ukrainy i Słowacji powodujących powstanie stref skażeń radiologicznych
2. pożarów przestrzennych lasów, budynków drewnianych, uszkodzonych sieci gazociągu oraz pożarów spowodowanych erupcją nafty lub gazu z odwiertów poszukiwawczych.
3. powodzi powstałych w wyniku długotrwałych opadów atmosferycznych
4. działania sił przyrody powodujące śnieżyce, huragany i epidemie
5. katastrof komunikacyjnych na drogach Mielec-Dębica, Przecław-Łączki Brzeskie, Przecław-Kielków-Mielec i innych związanych z rozwojem cywilizacyjnym powodującym porażenia ludzi, zwierząt, wody oraz środków żywnościowych.
6. oddziaływania sił i środków militarnych.

W najbliższej odległości od granic województwa podkarpackiego i gminy Przecław zlokalizowane są elektrownie jądrowe na Ukrainie / Równo - 270 km, Chmielnicki - 300 km i Czarnobyl - 460 km/ i Słowacji / Mochowice, Lewice - 280 km i Bohumice - 300 km /. W przypadku awarii bądź zniszczenia w/w elektrowni jądrowych cały teren województwa podkarpackiego w tym gminy może znaleźć się w strefie zagrożenia radiologicznego a ludność niezabezpieczona może pochłonąć dawkę 5-50 cGy.

Zagrożenie pożarami przestrzennymi lasów obejmuje kompleksy leśne posiadające w swoim drzewostanie przewagę drzew iglastych znajdujących się w następujących kategoriach zagrożenia :

- II kategorii zagrożenia - kompleks lasów w Tuszynie, Białym Borze i Dobrynie należących do nadleśnictwa Tuszyna,
- III kategorii zagrożenia - kompleks lasów w Zaborczu i Wyłowie należących do nadleśnictwa w Tuszynie.

Ogółem obszar zagrożenia pożarowego lasów wynosi 5800 ha tj. 45 % ogółu przestrzeni gminy. W przypadku zagrożenia pożarowego w sołectwach Wyłów, Zaborcze, Dobrynia, Biały Bór i Rzemień zagrożonych jest 475 osób. Ponadto duże straty poniesie także środowisko naturalne.

Dodatkowym zagrożeniem dla części mieszkańców sołectw Tuszyna, Rzemień, Kielków i Błonie może być powódź powstała w wyniku długotrwałych opadów atmosferycznych w górnym biegu rzeki Wisłoki oraz jej dopływów. Maksymalna ilość zagrożonej powodzi~ludności przy zagrożeniu wodami stuletnimi przy przerwaniu wałów ochronnych oceniana jest na 80 osób, 25 gospodarstw i 5 km² terenów zalewowych.

Katastrofy i działanie sił przyrody są zdarzeniami losowymi i stąd trudności w ich prognozowaniu. Ze względu na to, że przez teren gminy przebiega krótki odcinek drogi krajowej sporadycznie zdarzają się wypadki w komunikacji lądowej z ofiarami w ludziach. Ponadto przewożone toksyczne środki przemysłowe w cysternach samochodowych w przypadku awarii lub katastrofy mogą spowodować skażenie terenu i zagrożić ludności zamieszkałej w strefie 2 km po obu stronach trasy Mielec-PrzecławDębica. Dotyczy to także trasy kolejowej Mielec-Przecław-Dębica, która przebiega równoległe do w/w trasy drogowej. W przypadku zagrożenia i wybuchu konfliktu zbrojnego obszar gminy może znaleźć się w zasięgu oddziaływania przeciwnika środkami rażenia i grup dywersyjno-rozpoznawczych. Obiektami uderzeń środków rażenia i rejonami oddziaływania przeciwnika byłyby prawdopodobnie: - most na rzece Wisłoka

- ewentualne rubieże obronne rozbudowane w oparciu o rubież rzeki Wisłoka i zwartą zabudowę miejscowości Tuszyna, Rzemień, Przecław i Kielków
- wojska operacyjne przegrupowujące się lub stacjonujące na terenie gminy.

7.4. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

W ZAKRESIE BUDOWNICTWA OCHRONNEGO

Na terenie gminy Przecław nie ma budowli ochronnych. Dla zapewnienia właściwej ochrony ludności oraz zabezpieczenia ruchomych dóbr kultury, zapasów żywności i leków planuje się zapewnić warunki do wykonania siłami mieszkańców doraźnych miejsc ochronnych w podpiwniczeniach wytypowanych budynków. Plan uzupełnienia miejsc ochronnych przewiduje wykonanie 12525 miejsc według typowej, dokumentacji w ramach świadczeń rzeczowych i osobistych.

W ZAKRESIE ZAOPATRZENIA W WODĘ

Głównym źródłem zaopatrzenia ludności gminy w wodę są ujęcia wodociągowe z wód głębinowych zlokalizowanych w miejscowościach Przeclaw i Tuszyma o łącznej wydajności 2300 m³ na dobę. Dla zabezpieczenia ciągłości dostarczania wody jedno ujęcie w Tuszymie jest wyposażone w agregat prądotwórczy. Ogólnie wodociąg spełnia kryteria pracy w warunkach specjalnych, Ponadto w gminie znajduje się 5 studni głębinowych o łącznej wydajności 3000 m³ na dobę, 800 ujęć studziennych w gospodarstwach rolnych Ujęcia studzienne nie są przysposobione do używania w warunkach specjalnych.

W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA DÓBR KULTURY

Na terenie gminy znajdują się nieruchomości dobra kultury podlegające ochronie na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i konfliktu zbrojnego. Są to: - zamek murowany kamienny z ok. 1578 r.

- oficyna murowana z ok. 1808 r.
- filar bramy ogrodzeniowej, obok kapliczka murowana z ok. 1810 r.
- kapliczka na „Podzamczu” murowana w 2 połowie XIX w.
- park : ogród renesansowy od wsch. 1 pół. XVII w. i park krajobrazowy od zach. - początek XIX w.

W przypadku zagrożenia ruchome i nieruchome dobra kultury zostaną zabezpieczone zgodnie z opracowanym planem ochrony dóbr kultury.

W ZAKRESIE ALARMOWANIA I POWIADAMIANIA MIESZKAŃCÓW W WYPADKÓW ZAGROŻEŃ

W zależności od charakteru i stopnia zagrożenia mieszkańcy gminy powiadamiani są za pomocą:

- syren elektrycznych (8 szt. w 8 sołectwach zamontowanych w domach strażaka)
- systemu radiowego CB
- gońców i obwieszczeń

Ogólnie system ten zabezpiecza potrzeby i zakres powiadamiania o zagrożeniach w 90 %.

W ZAKRESIE URZĄDZEŃ SPECJALNYCH

W razie potrzeby likwidacji skażeń na terenie gminy przewiduje się utworzenie:

- punkt zabiegów sanitarnych (PZSan) na bazie ośrodków zdrowia w Przeclawiu, Rzemieniu i Łączkach Brzeskich.
- punkt zabiegów weterynaryjnych (PZWet) na bazie lecznicy wet. w Przeclawiu.
- punkt odkażania odzieży i transportu (POO i POTr) na bazie zakładu "SDOO" w Przeclawiu.

Punkty te po odpowiedniej adaptacji mogą pokryć zapotrzebowanie.

Mapa nr 32

